

FI Dnr 18-1154

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Förslag till nya föreskrifter och allmänna råd om tjänstepensionsverksamhet

Sammanfattning

Finansinspektionen föreslår nya föreskrifter och allmänna råd om tjänstepensionsverksamhet. De nya reglerna ska gälla för företag som är tjänstepensionsföretag, dvs. tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidiga tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsföreningar. Föreskrifterna genomför delar av andra tjänstepensionsdirektivet (EU 2016/2341)¹ och kompletterar regleringen med nationella tillägg.

Förslaget innehåller regler om hur företagen ska beräkna sina försäkrings tekniska avsättningar och riskkänsliga kapitalkrav. Det innehåller också bestämmelser om tjänstepensionsföretagens kapitalbas, system för företagsstyrning och investeringar, liksom om den information som företagen ska lämna till bl.a. de försäkrade. Vidare föreslår Finansinspektionen nya föreskrifter och allmänna råd om rapportering och redovisning.

Föreskrifterna föreslås träda i kraft den 1 december 2019, vilket är samtidigt som den nya lagen om tjänstepensionsföretag träder i kraft. Redovisningsföreskrifterna föreslås dock börja tillämpas först det räkenskapsår som inleds närmast efter den 31 december 2019.

Som en följd av de nya föreskrifterna föreslår Finansinspektionen att vissa ändringar också ska göras i befintliga föreskrifter om information, eurokurs, förenklad årsredovisning i försäkringsföretag som har dispens och tillsynsrapportering som gäller för försäkringsföretag. De föreskrifter om redovisning som i dag gäller för försäkringsföretag föreslås också upphävas och ersättas av nya föreskrifter.

Till skillnad från regeringens lagförslag lämnar Finansinspektionen inom ramen för denna remiss inga förslag till bestämmelser kopplade till regler om distribution och grupp tillsyn. Finansinspektionen har för avsikt att återkomma med förslag i de frågorna under hösten 2019.

¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2016/2341/EG av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut.

Innehåll

1	Utgångspunkter	3
1.1	Målet med regleringen	3
1.2	Nuvarande och kommande regelverk	4
1.3	Regleringsalternativ	7
1.4	Rättsliga förutsättningar	7
1.5	Ärendets beredning	8
2	Motivering och överväganden.....	10
2.1	Bemyndiganden som Finansinspektionen avvaktar med att utnyttja	10
2.2	Tillämpningsområde och definitioner m.m.	10
2.3	Tillstånd	13
2.4	Information	14
2.5	Försäkringstekniska avsättningar	23
2.6	Investeringar	29
2.7	Kapitalbasen	30
2.8	Kapitalkrav	38
2.9	Företagsstyrning	63
2.10	Finansinspektionens lednings-, ägar-, och ägarledningsprövning	88
2.11	Överlåtelse av försäkringsbestånd	88
2.12	Åtgärdsplan och finansiell saneringsplan	89
2.13	Redovisning	91
2.14	Rapportering	102
2.15	Ändringar i informationsföreskrifterna	111
2.16	Ändringar i föreskrifter om förenklad årsredovisning i försäkringsföretag som har dispens	111
2.17	Ändringar i föreskrifter om tillsynsrapportering för försäkringsrörelse	112
2.18	Ändringar i föreskrifter om eurokurs	112
2.19	Ikraftträdandebestämmelser	112
3	Förslagets konsekvenser.....	113
3.1	Berörda företag och utgångspunkter för beräkningen av kostnaderna	113
3.2	Konsekvenser för samhället och konsumenterna	123
3.3	Konsekvenser för de olika aktörerna på tjänstepensionsmarknaden	125
3.4	Konsekvenser för andra delar av det finansiella systemet	127
3.5	Konsekvenser för FI	127
3.6	Konsekvenser och kostnadsanalys för berörda företag	130
3.7	Samlade kostnader för företagen	166

1 Utgångspunkter

1.1 Målet med regleringen

I december 2016 antogs Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341 av den 14 december 2016 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut (andra tjänstepensionsdirektivet). Direktivet ersätter det direktiv om tjänstepensionsföretag som gällt sedan 2003 (första tjänstepensionsdirektivet).² Andra tjänstepensionsdirektivet skulle vara genomfört i medlemsstaterna senast den 13 januari 2019. I maj 2019 beslutade regeringen två lagrådsremisser med förslag som genomför andra tjänstepensionsdirektivet. I den ena lagrådsremissen lämnas förslag till vissa nya och ändrade regler som krävs för att genomföra andra tjänstepensionsdirektivet med avseende på pensionsstiftelser. I den andra lagrådsremissen lämnas förslag på en helt ny reglering för tjänstepensionsföretag.

Målet med Finansinspektionens förslag är att genomföra delar av andra tjänstepensionsdirektivet och att anpassa myndighetens föreskrifter till regeringens förslag till lagändringar i lagrådsremissen En ny reglering för tjänstepensionsföretag (lagrådsremissen).

Första tjänstepensionsdirektivet utgjorde ett första steg mot en inre marknad för tjänstepensioner (se skäl 6 i det direktivet). Direktivet syftade även till att garantera en hög grad av trygghet för de framtida pensionärerna, samtidigt som en effektiv förvaltning av tjänstepensionsplaner möjliggjordes (se skäl 7).

Andra tjänstepensionsdirektivet har alltså samma övergripande syfte (se skäl 2 i direktivet). För att ytterligare underlätta rörligheten mellan medlemsstaterna syftar direktivet även till att säkerställa god företagsstyrning, tillhandahållande av information till pensionsplanernas medlemmar samt att skapa transparens och trygghet på tjänstepensionsområdet (se skäl 4).

Liksom första tjänstepensionsdirektivet bygger andra tjänstepensionsdirektivet på en princip om minimiharmonisering, dvs. medlemsstaterna har frihet att behålla eller införa mera långtgående krav än vad som följer av direktivet för att skydda de framtida pensionärerna (se skäl 3 i andra tjänstepensionsdirektivet). Regeringen har på flera områden valt att föreslå regler som går utöver de krav som följer av andra tjänstepensionsdirektivet. Exempel på sådana områden är det riskkänsliga kapitalkravet och företagsstyrningssystemet. Skälen för regeringens förslag är att säkerställa ett fullgott skydd för de framtida pensionärerna och att skapa nationell konkurrensneutralitet.³

² Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/41/EG av den 3 juni 2003 om verksamhet i och tillsyn över tjänstepensionsinstitut.

³ Se lagrådsremissen, s. 311 f. och 339 f.

Som framgått ovan utgör Finansinspektionens förslag en anpassning till regeringens förslag i lagrådsremissen och genomför delar av andra tjänstepensionsdirektivet. Finansinspektionen har vid framtagandet av föreskrifterna beaktat syftet med de föreslagna lagbestämmelserna och syftet med andra tjänstepensionsdirektivet.

Finansinspektionen föreslår att föreskrifterna ska träda i kraft samtidigt som den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag och övriga lagförslag ska träda i kraft, dvs. den 1 december 2019. De delar av de nya reglerna som handlar om vissa årliga redogörelser ska tillämpas första gången för år 2020.

1.2 Nuvarande och kommande regelverk

1.2.1 Nuvarande regelverk

Första tjänstepensionsdirektivet var ett minimiharmoniseringsdirektiv som innehöll näringsrättsliga regler för tjänstepensionsinstitut. Direktivet genomfördes i svensk rätt genom ändringar i bl. a. annat försäkringsrörelselag (1982:713) och i den numera upphävda lagen (1972:262) om understödsföreningar. Sedan dess har 1982 års försäkringsrörelselag ersatts av försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Ett tjänstepensionsinstitut kan något förenklat beskrivas som ett institut som, oavsett rättslig form, förvaltar fonderade medel utifrån syftet att tillhandahålla pensionsförmåner eller vissa former av kompletterande förmåner på grundval av en överenskommelse mellan arbetsgivare och arbetstagare, och där de fonderade medlen är sakrättsligt skyddade i händelse av arbetsgivarens konkurs. Understödsföreningar som bedriver tjänstepensionsverksamhet, så kallade tjänstepensionskassor, är tjänstepensionsinstitut. Livförsäkringsföretag omfattades egentligen inte av första tjänstepensionsdirektivet. Sverige valde dock vid genomförandet av direktivet att utnyttja möjligheten att låta vissa av direktivets regler omfatta även livförsäkringsföretagens tjänstepensionsverksamhet. Detta innebär att sådan verksamhet kan bedrivas i ett livförsäkringsföretag under förutsättning att alla tillgångar och skulder som hänför sig till tjänstepensionsverksamheten hålls fullständigt åtskilda från företagets övriga verksamhet. De tillgångar och skulder som hänför sig till denna verksamhet måste även förvaltas och hanteras skilda från företagets övriga verksamhet utan någon möjlighet till överföring.

Ett flertal livförsäkringsföretag med tjänstepensionsverksamhet tillämpar för närvarande – med stöd av övergångsbestämmelserna till lagen (2015:700) om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043) – huvudsakligen äldre bestämmelser på tjänstepensionsverksamheten, dvs. de bestämmelser som gällde innan Solvens 2-regelverket⁴ trädde i kraft. Enligt övergångsregleringen

⁴ Med Solvens 2-regelverket avses i denna promemoria den samlade reglering som gäller för försäkringsföretag som omfattas av försäkringsrörelselagen i dess lydelse före den 1 januari 2016.

kan äldre bestämmelser tillämpas till och med den 31 december 2019. Regeringen föreslår dock att denna övergångsperiod ska förlängas till och med den 31 december 2022.⁵ Finansinspektionen har meddelat särskilda föreskrifter om övergångsregleringen i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2015:21) om övergångsreglering för försäkringsföretag.

Övriga livförsäkringsföretag med tjänstepensionsverksamhet, samt de livförsäkringsföretag som har valt att inte tillämpa äldre regler med stöd av övergångsbestämmelserna i försäkringsrörelselagen, tillämpar i stället Solvens 2-regelverket på hela verksamheten, dvs. även på tjänstepensionsverksamheten.

Understödsföreningar tillämpar för närvarande bestämmelserna i den upphävda lagen om understödsföreningar till och med utgången av april 2020 för tjänstepensionskassor och utgången av år 2020 för övriga understödsföreningar.⁶

1.2.2 Kommande regelverk

Precis som det första tjänstepensionsdirektivet är andra tjänstepensionsdirektivet ett minimidirektiv, men det ställer nya och högre krav på vissa områden bland annat i fråga om företagsstyrning och styrdokument. Motsvarande regler gäller redan i dag för de försäkringsföretag som omfattas av Solvens 2-direktivet⁷, vilket genomförts i svensk rätt i försäkringsrörelselagen (2010:2043).

I lagrådsremissen lämnar regeringen förslag på hur andra tjänstepensionsdirektivet ska genomföras i svensk rätt. Regeringen föreslår bl.a. en ny lag om tjänstepensionsföretag samt ändringar i lagen (1998:293) om utländska försäkringsgivares och tjänstepensionsinstituts verksamhet i Sverige (LUFT). Direktivet innehåller bestämmelser om bl.a. gränsöverskridande verksamhet, gränsöverskridande beståndsöverlåtelse, kvantitativa krav (krav på att ha tillräckliga tekniska avsättningar, kapitalkrav och kapitalbas), investeringsregler, krav på företagsstyrning, information till försäkringstagarna, försäkrade och andra ersättningsberättigade samt tillsynsverksamheten. Dessutom föreslås i den svenska lagstiftningen flera nationella tillägg, bl.a. ett riskbaserat kapitalkrav och företagsstyrningsregler som utgör strängare krav i förhållande till direktivets miniminivå.

I lagrådsremissen föreslås att den nya lagen om tjänstepensionsföretag och övriga lagändringar ska träda i kraft den 1 december 2019. Bestämmelserna om flytträtt i 4 kap. 9 § i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag föreslås dock träda i kraft först den 1 januari 2020.

⁵ Se den i lagrådsremissen föreslagna punkten 2 i övergångsbestämmelserna till försäkringsrörelselagen (2010:2043).

⁶ Se 7 § lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043).

⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG av den 25 november 2009 om upptagande och utövande av försäkrings- och återförsäkringsverksamhet (Solvens II), i lydelsen enligt Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2016/2341.

Regeringen har i lagrådsremissen konstaterat att det finns ett behov av att införa en ny, modern och fristående sektorreglering för svenska tjänstepensionsinstitut som har egna åtaganden i förhållande till de framtida pensionärerna.⁸ Det föreslås dock inte att det ska införas någon ny tryggandeform och verksamheten ska fortfarande utgöra försäkringsrörelse. Den föreslagna lagen innebär en ny, fristående reglering för tjänstepensionsföretag. Därutöver ska vissa bestämmelser i försäkringsrörelselagen även gälla för tjänstepensionsföretagen.

De försäkringsföretag som i dag bedriver tjänstepensionsverksamhet kommer att kunna välja om de vill omvandlas till ett tjänstepensionsföretag enligt den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag eller fortsätta sin verksamhet som ett försäkringsföretag och tillämpa Solvens 2-regelverket fullt ut.

Regeringen har också föreslagit att tjänstepensionsföretag får driva verksamhet avseende andra försäkringar än tjänstepensionsförsäkringar fram till utgången av år 2034, under förutsättning att de andra försäkringarna utgör en ringa andel av företagets verksamhet, se punkten 4 i övergångsbestämmelserna till förslaget om tjänstepensionslag.

Tjänstepensionskassorna föreslås kunna ansöka om tillstånd enligt den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. Sedan tidigare har kassorna haft möjlighet att ansöka om tillstånd enligt försäkringsrörelselagen. Nu uppstår alltså en möjlighet för dessa att välja att antingen omvandlas till tjänstepensionsföretag eller till försäkringsföretag. Om en tjänstepensionskassa inte ansöker om tillstånd ska kassan träda i likvidation. Senast den 30 april 2020 måste de tjänstepensionskassor som inte avser att träda i likvidation ansöka om tillstånd antingen enligt försäkringsrörelselagen eller enligt den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionens förslag till föreskrifter kompletterar förslagen i lagrådsremissen och den nya lag om tjänstepensionsföretag som regeringen föreslår. Den föreslagna lagen är en ramlag med bemyndiganden som innebär att merparten av detaljbestämmelserna kommer att finnas på lägre nivå än lag. Finansinspektionens föreslagna föreskrifter innehåller därför dels kompletterande bestämmelser, dels detaljregler av såväl teknisk som allmän karaktär. Det riskkänsliga kapitalkravet utgör exempel på en sådan del av regleringen där de föreslagna bestämmelserna i lagen om tjänstepensionsföretag är allmänt hållna och där det föreslås att regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer ges rätt att meddela mer detaljerade bestämmelser i föreskrifter. Så är även fallet med exempelvis reglerna om företagsstyrning och information. Finansinspektionen föreslår föreskrifter som ska vara heltäckande. Myndigheten har vid framtagandet av de nya föreskrifterna – i den mån det

⁸ Se lagrådsremissen, s. 180 f.

varit möjligt och lämpligt – använt bestämmelser i Solvens 2-förordningen⁹, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:8) om försäkringsrörelse och riktlinjer utgivna av den Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten (European Insurance and Occupational Pensions Authority, Eiopa) som förebilder.

1.3 Regleringsalternativ

Som framkommer ovan är Finansinspektionens föreskriftsförslag en del i genomförandet av andra tjänstepensionsdirektivet. Genomförandet bör ske genom bindande regler i form av föreskrifter. Allmänna råd eller självreglering inom branschen är inte gångbara alternativ, eftersom det inte är säkert att direktivet därigenom skulle anses korrekt genomfört. Det framgår också av lagrådsremissen att regeringen har förutsett att genomförandet i vissa delar ska ske genom föreskrifter.¹⁰ Några andra regleringsalternativ än bindande föreskrifter bedöms alltså inte lämpliga eller möjliga i de delar som föreskriftsförslaget innebär ett genomförande av andra tjänstepensionsdirektivet.

Vissa delar av Finansinspektionens förslag till nya och ändrade föreskrifter innebär emellertid inte ett genomförande av andra tjänstepensionsdirektivet. Även på dessa områden bedömer dock Finansinspektionen att kraven, för att säkerställa att de efterlevs, bör genomföras i form av föreskrifter. I flera fall har även de regler som föreslås inspirerats av bestämmelser som redan i dag finns. För att skapa ett mer överskådligt regelverk har Finansinspektionen valt att, i den mån det varit lämpligt, hålla ihop de nya regler som ska gälla för tjänstepensionsverksamhet i samma föreskrifter. Under avsnitt 2 kommer Finansinspektionen att närmare förklara och motivera de olika förslag som lämnas.

1.4 Rättsliga förutsättningar

Enligt lagförslagen i lagrådsremissen ges regeringen, eller den myndighet som regeringen bestämmer, ett antal bemyndiganden att meddela föreskrifter kopplade till lagbestämmelserna. Bemyndigandena framgår av respektive kapitel i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag och i vissa fall genom hänvisningar till försäkringsrörelselagen. Finansinspektionen har vid framtagandet av de nu föreslagna föreskrifterna utgått från att Finansinspektionen ges rätt att meddela de föreskrifter som föreslås.

Detta gäller såväl föreskrifter om verkställigheten av den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag som de specifika bemyndiganden som anges i lagens olika kapitel samt i fråga om tjänstepensionsföretagens redovisning.

⁹ Kommissionens delegerade förordning (EU) 2015/35 av den 10 oktober 2014 om komplettering av Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG om upptagande och utövande av försäkringsverksamhet (Solvens II), i lydelsen enligt Kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/1542.

¹⁰ Se bilaga 5 till lagrådsremissen.

I den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag finns i 14 kap. 18 § ett bemyndigande att meddela föreskrifter om vilka upplysningar ett tjänstepensionsföretag ska lämna till Finansinspektionen, när upplysningarna ska lämnas samt om att vissa uppgifter som ska lämnas till Finansinspektionen i stället ska lämnas till Statistiska centralbyrån, SCB. Som statistikansvarig myndighet för viss finansiell data har Finansinspektionen sedan tidigare också ett bemyndigande att meddela föreskrifter om verkställighet av bestämmelserna om uppgiftsskyldighet i 7 och 8 §§ lagen (2001:99) om den officiella statistiken och 5–5 d §§ i förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Detta bemyndigande finns i 15 § i den nämnda förordningen.

Enligt lagrådsremissens förslag till ändringar i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL) görs den lagen tillämplig även på tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen har sedan tidigare ett bemyndigande att meddela föreskrifter om redovisningen i bl.a. försäkringsföretag, se 4, 5, 7 och 8 §§ förordningen (1995:1600) om årsredovisning i kreditinstitut, värdepappersbolag och försäkringsföretag samt 19 b § förordningen (1992:308) om utländska filialer m.m. I och med att ÅRFL görs tillämplig även på tjänstepensionsföretag kommer denna föreskriftsrätt framöver även att omfatta en rätt att meddela föreskrifter om redovisningen i tjänstepensionsföretag. I denna del föreslår Finansinspektionen helt nya redovisningsföreskrifter som ska gälla för såväl försäkringsföretag som för tjänstepensionsföretag.

1.5 Ärendets beredning

1.5.1 Allmänt om ärendets beredning

Arbetet med de föreslagna föreskrifterna påbörjades under våren 2018. Inom ramen för arbetet har det under hösten 2018 hållits ett antal referensgruppsmöten med representanter från branschen. På referensgruppsmötena fick branschrepresentanterna möjlighet att dels lämna allmänna synpunkter, dels ge sin syn på specifika frågeställningar. Finansinspektionen har i det fortsatta arbetet i möjligaste mån tagit hänsyn till de synpunkter som har lämnats under mötena.

Vidare har Finansinspektionen under hösten 2018 bett ett antal försäkringsföretag att fylla i en kvantitativ enkät baserad på förslaget till ett riskkänsligt kapitalkrav, en så kallad testrapportering. Testrapporteringen gjordes för att få in underlag till hur parametrar, stressfaktorer och korrelationskoefficienter ska kalibreras. Svaren i testrapporteringen har utgjort ett kompletterande underlag vid utformningen av det riskkänsliga kapitalkravet.

Inom ramen för genomförandet av andra tjänstepensionsdirektivet har Finansinspektionen, på uppdrag av regeringen, lämnat förslag till en kapitalkravsreglering för tjänstepensionsföretag. Uppdraget redovisades till regeringen i september 2017. Även i samband med regeringsuppdraget genomfördes en testrapportering.

1.5.2 Särskilt om ärendets beredning angående rapportering

Sommaren 2017 presenterade Eiopa ett förslag på rapportering av tjänstepensionsuppgifter.¹¹ Intressenter gavs möjlighet att lämna synpunkter på förslaget genom ett samråd som pågick under perioden den 27 juli–27 oktober 2017. Finansinspektionen informerade i maj 2018 på myndighetens webbplats om vilka uppgifter som Eiopa slutligen hade bestämt sig för att samla in.¹²

Arbetet med att ta fram rapporteringsföreskrifter påbörjades under våren 2018 inom ramen för Finansinspektionens tjänstepensionsprojekt.

Finansinspektionen ansvarar för den officiella statistiken inom finansmarknadsområdet, men det är SCB som publicerar och distribuerar mycket av den. För att säkerställa att den information som begärs in från företagen inom ramen för den periodiska rapporteringen uppfyller behoven och kraven för den officiella statistiken har Finansinspektionen fört en dialog med SCB.

Finansinspektionen har också löpande fört en dialog med Riksbanken, eftersom det finns vissa tilläggsuppgifter till Eiopas rapporteringskrav som Europeiska centralbanken (ECB) begär in via Riksbanken och Finansinspektionen.

Vad gäller Finansinspektionens förslag till föreskrifter om rapportering för tjänstepensionsföretag har det dessutom, under våren 2019, hållits ytterligare ett referensgruppsmöte med representanter från branschen. Vid detta möte behandlades vissa särskilda detaljer avseende utformningen av de föreslagna föreskrifterna om rapportering. Vid mötet presenterade Finansinspektionen också vilka tidsramar som föreslås gälla för rapporteringen. Finansinspektionen har i arbetet med rapporteringsföreskrifterna i möjligaste mån tagit hänsyn till de synpunkter som framkommit under mötet. Bl.a. har innehållskraven i den kvalitativa tillsynsrapporteringen setts över och omarbetats med anledning av de lämnade synpunkterna.

1.5.3 Särskilt om ärendets beredning angående information

Vid det ovan nämnda referensgruppsmötet under hösten 2018 uppkom frågor kring de krav som andra tjänstepensionsdirektivet ställer upp på information om prognoser avseende pensionsförmåner och de antaganden som ska ligga till grund för dessa prognoser. Med anledning av detta har Finansinspektionen hållit ett möte med minPension i Sverige AB (minPension) och Pensionsmyndigheten i december 2018. Vid mötet informerade minPension och Pensionsmyndigheten om den prognosmetodik som används av minPension och om den gemensamma prognosstandard som har tagits fram av Pensionsmyndigheten och branschen gemensamt.

¹¹ Se EIOPA-CP-17-005 Consultation paper on EIOPA's regular information requests towards NCAs regarding provision of occupational pensions information.

¹² Se <https://www.fi.se/sv/publicerat/nyheter/2018/rapportering-av-tjanstepensionsuppgifter-till-fi-och-eiopa/> (publicerat den 4 maj 2018).

2 Motivering och överväganden

2.1 Bemyndiganden som Finansinspektionen avvaktar med att utnyttja

Regeringen föreslår i lagrådsremissen ett antal bemyndiganden där Finansinspektionen förväntas få föreskriftsrätt, men där Finansinspektionen i nuläget inte föreslår några nya föreskrifter.

Det gäller bl.a. bemyndigandet i 1 kap. 15 § lagen om tjänstepensionsföretag att meddela föreskrifter om vad ett tjänstepensionsföretag ska iaktta vid tillämpningen av lagen (2018:1219) om försäkringsdistribution.

Det gäller även rätten att meddela föreskrifter kopplade till grupp tillsyn i 16 kap. lagen om tjänstepensionsföretag.

Varken distributionsreglerna eller reglerna om grupp tillsyn genomför andra tjänstepensionsdirektivet. Dessa delar utgör i sin helhet nationella tillägg.

Mot bakgrund av att lagrådsremissen innehåller omfattande lagförslag och att Finansinspektionen väntas genomföra många delar av andra tjänstepensionsdirektivet, har Finansinspektionen beslutat att i ett första skede fokusera på de föreskriftsförslag som nu lämnas. I ett senare skede avser Finansinspektionen dock att återkomma med förslag på bestämmelser kopplade till distribution och grupp tillsyn. Tanken är att kunna remittera förslag på sådana bestämmelser under hösten 2019, med ett ikraftträdande under våren 2020.

2.2 Tillämpningsområde och definitioner m.m.

Av lagrådsremissen framgår att de institut som kan bli aktuella att omfattas av den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag är understödsföreningar som bedriver tjänstepensionsverksamhet (tjänstepensionskassor) och försäkringsföretag som enbart driver tjänstepensionsverksamhet. Vidare framgår att företag som tryggar sina pensionsåtaganden genom bokföringsmässiga avsättningar (kontotryggande) och sådana pensionsstiftelser som avses i lagen (1967:531) om tryggande av pensionsutfästelse m.m. inte omfattas av den föreslagna lagen.

Som framkommer ovan föreslår regeringen att vissa delar av andra tjänstepensionsdirektivet ska genomföras genom föreskrifter. Mot bakgrund av det föreslår Finansinspektionen att tillämpningsområdet för de nya föreskrifterna ska sammanfalla med lagens tillämpningsområde.

I tillämpliga delar föreslås föreskrifterna även gälla för ett företag som ansöker om tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet. Föreskrifterna kommer på så sätt att ha ett vidare tillämpningsområde än den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag.

2.2.1 Ringa andel övrig försäkringsverksamhet

Av punkten 4 i övergångsbestämmelserna till den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår att ett tjänstepensionsföretag under vissa förutsättningar får driva verksamhet avseende andra försäkringar än tjänstepensionsförsäkringar som avses i 1 kap. 4 § samma lag. Det gäller endast till utgången av år 2034 och under förutsättning att bl.a. verksamheten avseende de försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar utgör en ringa andel av företagets verksamhet. I övergångsbestämmelsen finns även ett bemyndigande för regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att föreskriva om vad som utgör en ringa andel.

Bemyndigandet att föreskriva om vad som utgör en ringa andel av företagets samlade åtaganden har likheter med det bemyndigande om övrig livförsäkringsverksamhet som är av endast ringa omfattning och som finns i punkten 2 i övergångsbestämmelserna till lagen (2015:700) om ändring i försäkringsrörelselagen.¹³ Finansinspektionen har i 7 kap. 6 § Finansinspektionens föreskrifter om övergångsreglering för försäkringsrörelse angett att den övriga livförsäkringsverksamheten ska anses vara av endast ringa omfattning om den delen av verksamheten svarar för mindre än fem procent av företagets totala försäkringstekniska avsättningar och eget kapital enligt ÅRFL.

Utgångspunkter för ringabedömningen

Som framgår av lagrådsremissen finns det i dag försäkringsföretag och tjänstepensionskassor som har bestånd av försäkringar som inte kan betraktas som tjänstepensionsförsäkringar eller försäkringar som hänger samman med tjänstepensionsverksamheten. Som exempel på sådana försäkringar anges privata pensionsförsäkringar. Som regeringen uttalar kan det vara förenat med stora svårigheter och kostnader att avveckla sådana försäkringar och det saknas generellt en möjlighet att avsluta dessa genom återköp. Svårigheterna att på ett ordnat sätt avveckla bestånden riskerar att drabba de framtida pensionärerna och kan i vissa fall komma att innebära att det inte ens är möjligt för ett försäkringsföretag vars verksamhet i princip uteslutande består av tjänstepensionsförsäkring att omvandlas till ett tjänstepensionsföretag.¹⁴

Finansinspektionens utgångspunkt är att omfattningen av den övriga försäkringsverksamheten ska bedömas i förhållande till den samlade verksamheten i ett tjänstepensionsföretag. Vad som utgör ringa andel kommer alltså att variera beroende på ett företags verksamhet. Ett alternativ skulle kunna vara att göra en absolut bedömning. En sådan utgångspunkt skulle dock medföra att vissa företag som har en förhållandevis stor verksamhet, utan att den övriga försäkringsverksamheten för den delen är stor i relation till

¹³ Se lagrådsremissen, s. 652 f.

¹⁴ Se lagrådsremissen, s. 652 f.

tjänstepensionsverksamheten, inte skulle kunna omvandlas till tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen anser att detta skulle strida mot syftet med övergångsbestämmelsen.

Med utgångspunkten att bedömningen bör vara avhängig av det enskilda företags verksamhet uppstår två frågor, nämligen

- vilka mått ska användas för att bedöma den övriga försäkringsverksamheten, och
- vad gränsvärdet för ringa andel bör vara.

Finansinspektionen redogör nedan för myndighetens överväganden i fråga om detta.

Mått för ringabedömningen

Finansinspektionen anser att en bedömning av verksamheternas relativa storlek måste ta sin utgångspunkt i ett tjänstepensionsföretags försäkringstekniska avsättningar. Att enbart ta hänsyn till dessa skulle dock i många fall ge en felaktig bild, eftersom företagen i fråga i allmänhet har betydande överskott, antingen i konsolideringsfonden eller som balanserade vinstmedel. Därmed bör även dessa överskott beaktas vid en bedömning av verksamheternas omfattning.

Finansinspektionen bedömer att det relevanta måttet för ringabedömningen ska inkludera tjänstepensionsföretagets totala försäkringstekniska avsättningar och eget kapital. Den övriga försäkringsrörelsens relativa omfattning ska således bestämmas utifrån hur stor andel av de totala försäkringstekniska avsättningar och eget kapital som denna verksamhet svarar för.

Gränsvärde för ringabedömningen

Beträffande vilket gränsvärde som ska gälla för en ringa andel anser Finansinspektionen att det är rimligt att hämta vägledning från bedömningar som ligger till grund för den bestämmelse som finns i 7 kap. 6 § Finansinspektionens föreskrifter om övergångsreglering för försäkringsrörelse. Där har gränsvärdet för begreppet ringa omfattning satts till fem procent av företagets totala försäkringstekniska avsättningar och eget kapital enligt ÅRFL.

Finansinspektionen anser att fem procent är ett lämpligt gränsvärde även i detta fall, dvs. för bedömningen av om den övriga försäkringsverksamheten i ett tjänstepensionsföretag ska anses utgöra en ringa andel. För att undvika att avrundningar påverkar utfallet bör gränsvärdet, i likhet med 7 kap. 6 § Finansinspektionens föreskrifter om övergångsreglering för försäkringsrörelse, utformas så att den övriga försäkringsverksamheten måste vara mindre än fem procent av tjänstepensionsföretagets totala försäkringstekniska avsättningar och eget kapital för att anses utgöra en ringa andel.

Kontroll av ringabedömningen

Det krävs inget beslut av Finansinspektionen för att ett tjänstepensionsföretag ska få tillämpa övergångsbestämmelsen, se punkten 4 i övergångsbestämmelserna till lagen om tjänstepensionsföretag. Det är således företagets eget ansvar att säkerställa att den övriga försäkringsverksamheten uppfyller kraven på ringa andel. Det mått som Finansinspektionen inför innebär att företagets andel övrig försäkringsverksamhet på ett enkelt sätt kan kontrolleras utifrån företagets finansiella rapportering.

I sammanhanget kan nämnas att den övriga försäkringsverksamheten, utöver att den endast får utgöra en ringa andel av företagets totala verksamhet, endast får avse försäkringsavtal som har ingåtts före lagen träder i kraft.

2.3 Tillstånd

Enligt 2 kap. i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag ska såväl nya aktörer som befintliga försäkringsföretag och tjänstepensionskassor som vill bedriva verksamhet som tjänstepensionsföretag ansöka om tillstånd. Försäkringsföretag och tjänstepensionskassor ges möjlighet att genom tillstånd omvandla sig till tjänstepensionsföretag.

Enligt 2 kap. 13 § i lagen ska en ansökan om tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag innehålla en plan över den tilltänkta verksamheten. Finansinspektionens föreskriftsförslag innehåller, i linje med det bemyndigande som myndigheten förväntas få, bestämmelser om vad en verksamhetsplan ska innehålla (jfr 2 kap. 15 § i den föreslagna lagen). Bestämmelserna om verksamhetsplan ska gälla såväl nya aktörer som sådana som vill omvandla sig.

Vid ansökan om tillstånd att driva verksamhet som tjänstepensionsföretag utgör verksamhetsplanen en central del. Verksamhetsplanen är dels ett bra verktyg för det sökande företaget vid upprättandet av sin ansökan, dels ett viktigt underlag för Finansinspektionen när myndigheten gör en bedömning av om förutsättningarna för tillstånd är uppfyllda.

För försäkringsföretagen finns bestämmelser om vad en verksamhetsplan ska innehålla i 2 kap. Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse. En rimlig utgångspunkt är att använda dessa redan befintliga regler som förebild, vid utformningen av motsvarande regler för tjänstepensionsföretag. Finansinspektionens förslag följer därför samma struktur som gäller för försäkringsföretagen. Verksamhetsplanen ska således innehålla bl.a. grundläggande uppgifter om tjänstepensionsföretaget, prognoser över dess ekonomi och skattningar av kapitalkraven. Uppgifterna, prognoserna och skattningarna har i sin tur utformats efter de bestämmelser som framgår av den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag.

I den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag finns – till skillnad från vad som gäller för försäkringsföretagen – inte några bestämmelser om att en särskild balansräkning för solvensändamål ska upprättas av tjänstepensionsföretagen. Tjänstepensionsföretagen ska i stället följa bestämmelserna i ÅRFL. Finansinspektionen föreslår att verksamhetsplanen ska innehålla prognoser baserade på en balansräkning upprättad i enlighet med ÅRFL samt utifrån de värderingsprinciper som tjänstepensionsföretaget har använt. Prognoserna ska sedan ligga till grund för de skattningar av kapitalkraven som verksamhetsplanen ska innehålla. De skattningar som grundas på de försäkringstekniska avsättningarna ska däremot göras mot bakgrund av den prognos som följer av bestämmelserna i 5 kap. i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionen föreslår vidare att tjänstepensionsföretagen ska lämna prognoser över kapitalbasens storlek och sammansättning över en tid om minst tre år. Prognoserna och skattningarna får sedan ligga till grund för bedömningen av om tjänstepensionsföretaget kan anses uppfylla kapitalkraven på längre sikt. Tjänstepensionsföretagen ska dock inte göra skattningar av garanti-beloppet då det utgörs av ett fast belopp i enlighet med den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag.

2.3.1 Omvandling

För de försäkringsföretag och tjänstepensionskassor som ansöker om tillstånd genom omvandling föreslår Finansinspektionen en särskild bestämmelse om vilka uppgifter som ska ingå i verksamhetsplanen utöver de bestämmelser som gäller vid ansökan om tillstånd för nya aktörer. Eftersom ett företag som vill omvandla sig till tjänstepensionsföretag redan har en befintlig verksamhet bör företaget, redan vid tidpunkten för ansökan, kunna tillhandahålla uppgifter som visar storleken på de kapitalkrav som företaget kommer att ha om det omvandlas.

2.4 Information

Andra tjänstepensionsdirektivet ställer högre krav på den information som ett företag ska lämna till t.ex. de försäkrade än det första tjänstepensionsdirektivet gjorde. Till stora delar finns dock redan idag bestämmelser som motsvarar de krav som följer av andra tjänstepensionsdirektivet. Dessa bestämmelser finns i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:39) om information som gäller försäkring och tjänstepension (informationsföreskrifterna) och Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2003:7) om information till livförsäkringstagare (tjänstepensionskassornas informationsföreskrifter).

Livförsäkringsföretag som i dag bedriver tjänstepensionsverksamhet omfattas av informationsföreskrifterna i dess helhet och utländska tjänstepensionsinstitut tillämpar vissa delar. Tjänstepensionskassorna tillämpar tjänstepensionskassornas informationsföreskrifter.

Bestämmelser om information som tjänstepensionsföretagen ska lämna finns i 4 kap. i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen föreslår bestämmelser om vilken information ett företag ska lämna, hur detta ska göras och vad ett pensionsbesked ska innehålla.

Enligt artikel 11.6 andra tjänstepensionsdirektivet ska tjänstepensionsinstitut som bedriver gränsöverskridande verksamhet omfattas av de informationskrav som värmedlemsstaten ställer upp i enlighet med direktivet. Bestämmelser om information för utländska tjänstepensionsinstitut finns i 8 kap. i den föreslagna ändringen av LUFT.

Finansinspektionens utgångspunkt är, utöver att genomföra aktuella artiklar i andra tjänstepensionsdirektivet (artiklarna 36–44), att bestämmelserna om information i stort sett ska motsvara de bestämmelser som gäller idag för försäkringsföretag som meddelar tjänstepensionsförsäkring.

2.4.1 Informationsbestämmelserna i andra tjänstepensionsdirektivet

Andra tjänstepensionsdirektivet ställer mer långtgående krav på informations-skyldigheten i ett tjänstepensionsföretag jämfört med första tjänstepensions-direktivet. För Sveriges vidkommande innebär de nya kraven dock inte några större förändringar, eftersom både informationsföreskrifterna och tjänste-pensionskassornas informationsföreskrifter redan till stor del uppfyller dessa krav.

De krav på information som finns i andra tjänstepensionsdirektivet genomförs delvis i den föreslagna lagen. Finansinspektionen avser att, i den mån det är möjligt mot bakgrund av svenska förhållanden, genomföra resterande bestämmelser i avsnitten om information i de nya föreskrifterna.

Kollektivavtalsparterna har hittills själva kunnat avtala om vilken information som ska lämnas, hur den ska lämnas och av vem.¹⁵ Den information som de hittills har lämnat uppfyller enligt Finansinspektionens uppfattning kraven i det regelverk som har gällt för företag som meddelar tjänstepensionsförsäkring. Den generella rätten för kollektivavtalsparterna att själva bestämma vilken information som ska lämnas till de försäkrade och hur den ska lämnas saknar dock stöd i andra tjänstepensionsdirektivet. Finansinspektionen föreslår därför i denna del inte några motsvarande föreskrifter som de som finns i informations-föreskrifterna. Ett tjänstepensionsföretag kan emellertid, utan att för den skull avsäga sig sitt ansvar för att informationen lämnas och innehållet i informa-tionen, överlåta åt en annan part att lämna information. På så sätt kan t.ex. en valcentral fortsatt lämna information.

Till skillnad från vad som gäller i dag ställer andra tjänstepensionsdirektivet krav på att tjänstepensionsföretagen ska lämna ett pensionsbesked, som bland annat ska innehålla information om prognos av ålderspension. Ett sådant krav

¹⁵ Se informationsföreskrifterna, 1 kap. 4 §.

har alltså inte tidigare funnits vare sig i lag eller i föreskrift. I praktiken har de försäkrade däremot redan tillgång till prognoser och en helhetsbild av sin kommande pension genom webbplatsen minPension (www.minpension.se). I motiven till den föreslagna lagen förtydligas att det inte finns något som hindrar att informationsskyldigheten rent praktiskt fullgörs av någon annan. Det ska också vara möjligt att lämna informationen på en webbplats eller liknande.¹⁶ Tjänstepensionsföretagen bör därför kunna uppfylla bl.a. kravet på att lämna prognos över de försäkrades pensionsförmåner genom att hänvisa till en webbplats, så som exempelvis minPension, eller liknande. Ansvaret för pensionsbeskedet inklusive prognos kvarstår dock hos tjänstepensionsföretaget.

I informationsföreskriften och i tjänstepensionskassornas informationsföreskrifter finns krav på information om klagomålshantering. I andra tjänstepensionsdirektivet ställs inte några sådana krav. Några bestämmelser om information om klagomålshantering föreslås inte heller i de nya föreskrifterna. Samtliga institut som står under Finansinspektionens tillsyn omfattas emellertid av Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2002:23) om klagomålshantering avseende finansiella tjänster till konsumenter. Detta innebär att även de blivande tjänstepensionsföretagen kommer att omfattas av dessa allmänna råd, som bl.a. innehåller allmänna råd om information om klagomålshantering.

2.4.2 Delar av andra tjänstepensionsdirektivet som inte genomförs

I andra tjänstepensionsdirektivet finns bestämmelser i vissa artiklar som Finansinspektionen anser inte kan genomföras i Sverige. Dessa delar av direktivet genomförs därför inte i föreskrifterna.

Enligt artikel 37.1 i andra tjänstepensionsdirektivet ska medlemsstaterna med avseende på alla tjänstepensionsinstitut säkerställa att medlemmar och förmanstagare hålls tillräckligt informerade om varje pensionsplan som tjänstepensionsinstitutet förvaltar, särskilt vad gäller bl.a. om de rättigheter och skyldigheter som parterna i pensionsplanen har och, om en medlem har rätt att överlåta pensionsrättigheter, ytterligare information om arrangemangen för en sådan överlåtelse. I Sverige är det huvudsakligen arbetsmarknadens parter som ingår avtal om tjänstepension. Detta avtal benämns vanligen pensionsplan.¹⁷ Det är också dessa avtalsparter som har information om de rättigheter och skyldigheter som de som parter har enligt planen. Det är därför inte rimligt att kräva att tjänstepensionsföretagen ska lämna denna information till de försäkrade. Finansinspektionen föreslår därför inte några bestämmelser om att tjänstepensionsföretagen ska lämna information om de rättigheter och skyldigheter som parterna i pensionsplanen har (artikel 37.1 b). Finansinspektionen kan inte heller se att det i Sverige finns någon rätt för de försäkrade att överlåta tjänstepensionsrättigheter till en annan försäkrad. En överlåtelse från en arbetsgivare till en försäkrad sker i undantagsfall och bör inte regleras i detta sammanhang. Finansinspektionen föreslår därför inte heller några

¹⁶ Se lagrådsremissen, s. 421 och 425.

¹⁷ Jfr lagrådsremissen, s. 165.

bestämmelser om ytterligare information avseende arrangemangen för en överlåtelse (artikel 37.1 j).

Enligt artikel 39.1 a i andra tjänstepensionsdirektivet ska pensionsbeskedet åtminstone innehålla uppgifter om bl.a. den lagstadgade pensionsåldern. Det finns emellertid inte någon lagstadgad pensionsålder i Sverige, varför Finansinspektionen inte föreslår några föreskrifter om att en sådan ska anges i pensionsbeskedet. Av artikel 39.1 d framgår att information om prognoser som grundas på ekonomiska scenarier ska innehålla information om ett bästa scenario och ett oförmånligt scenario, med beaktande av pensionsplanens särskilda karaktär. Av en rapport om pensionsbesked från Eiopa¹⁸ framgår att direktivets formulering om "ekonomiska scenarier" bör avse prognoser som tas fram enligt en stokastisk beräkningsmodell. Den prognosmodell som används i Sverige är, enligt Finansinspektionens kännedom, i stället deterministisk. Finansinspektionen anser därför inte att direktivet ställer upp krav på flera scenarier för den beräkningsmodell som används i Sverige. Finansinspektionen föreslår därför inte några föreskrifter om att prognosen ska innehålla ett bästa och ett oförmånligt scenario. Enligt artikel 39.1 f ska pensionsbeskedet innehålla information om de bidrag som det uppdragsgivande företaget och medlemmen betalat in till pensionsplanen, åtminstone under de senaste tolv månaderna, med beaktande av pensionsplanens särskilda karaktär. I Sverige är det emellertid arbetsgivaren som måste betala premien för att en försäkring ska definieras som en tjänstepensionsförsäkring. De försäkrade kan därför inte göra egna premieinbetalningar för en tjänstepensionsförsäkring, varför bestämmelsen inte är tillämplig i Sverige. Finansinspektionen föreslår därför inte några föreskrifter om att pensionsplanen ska innehålla information om de bidrag som medlemmen betalat in till pensionsplanen.

Av artikel 40.1 c i andra tjänstepensionsdirektivet framgår att det i pensionsbeskedet, i tillämpliga fall, ska anges var och hur information om de antaganden som används för livräntebelopp, särskilt med avseende på annuitetsränta, typen av leverantör och livräntans varaktighet finns. Såvitt Finansinspektionen känner till förekommer emellertid inte denna typ av utbetalningsteknik i Sverige. Finansinspektionen föreslår därför inte några föreskrifter om att ett sådant underlag ska kunna tillhandahållas.

I artikel 43.2 i andra tjänstepensionsdirektivet anges att tjänstepensionsinstituten utan dröjsmål ska informera förmånstagarna efter det att ett slutgiltigt beslut fattas som leder till att förmånsnivåerna reduceras, och tre månader innan detta beslut genomförs. Enligt Finansinspektionens tolkning är det den garanterade förmånen som avses i artikeln. Det går emellertid inte att sänka en garanterad förmån i Sverige, utom i ett likvidationsförfarande, vilket denna bestämmelse inte kan anses vara tänkt att reglera. Finansinspektionen har därför inte ansett att det finns skäl att föreslå några föreskrifter om sådan information som avses i den nämnda artikeln.

¹⁸ Eiopa BoS 18/328 Implementation of IORP II: Report on the Pension Benefit Statement: guidance and principles based on current practices.

Om ett tjänstepensionsinstitut ansvarar för mer än en pensionsplan ska det enligt artikel 44 a i andra tjänstepensionsdirektivet på begäran av t.ex. en förmånstagare lämna kompletterande information om de årsbokslut och förvaltningsberättelser som avser just deras pensionsplan. På den svenska pensionsmarknaden upprättas emellertid inte separata årsredovisningar per pensionsplan. Finansinspektionen föreslår därför inte några föreskrifter om att sådan information ska lämnas.

2.4.3 Informationsberättigade i de föreslagna föreskrifterna

Enligt den föreslagna lagen ska ett tjänstepensionsföretag lämna den information som behövs om företaget och de tjänstepensionsförsäkringar som företaget meddelar till försäkringstagarna, de försäkrade, andra ersättningsberättigade och dem som erbjuds att teckna en tjänstepensionsförsäkring. I lagrådsremissen förs ett resonemang kring hur dessa kategorier av informationsberättigade motsvarar de kategorier av informationsberättigade som anges i andra tjänstepensionsdirektivet¹⁹. De föreslagna föreskrifterna omfattar ett krav på att lämna information till de försäkrade, dem som erbjuds att teckna försäkring och i viss mån till andra ersättningsberättigade. Andra tjänstepensionsdirektivets krav på information syftar inte till att tjänstepensionsföretagen ska informera arbetsgivarna. De föreslagna föreskrifterna omfattar därför inte något krav på informationslämnande till försäkringstagare, eftersom det som huvudregel är arbetsgivaren som är försäkringstagare. Undantagsvis kan en arbetstagare också vara försäkringstagare. I ett sådant fall bör emellertid arbetstagaren också falla inom kategorin försäkrad.

2.4.4 Information innan försäkring meddelas

I likhet med regeringens resonemang i lagrådsremissen²⁰ har Finansinspektionen inte heller identifierat några situationer där presumtivt försäkrade förekommer, men kan inte utesluta att sådana situationer finns eller kan komma att uppstå i framtiden. Om ett tjänstepensionsföretag kan identifiera presumtivt försäkrade, ska information lämnas till dem innan en försäkring meddelas.

I informationsföreskrifterna och tjänstepensionskassornas informationsföreskrifter finns krav på att viss information ska lämnas innan en försäkring meddelas. Enligt de föreslagna föreskrifterna ska sådan information lämnas antingen innan en försäkring meddelas eller så snart som möjligt efter automatisk anslutning. För exempelvis kollektivavtalad tjänstepensionsförsäkring innebär det att informationen ska lämnas så snart det är möjligt efter att en arbetstagare har anställts.

¹⁹ Se lagrådsremissen, s. 184 f.

²⁰ Se lagrådsremissen, s. 185.

2.4.5 Information under försäkringstiden

De som ansluts automatiskt till en pensionsplan är försäkrade så snart de har anslutits. De ska därför få information som försäkrade så snart som möjligt efter anslutningen.

Andra tjänstepensionsdirektivet ställer krav på att tjänstepensionsföretagets namn, den medlemsstat det är registrerat eller auktoriserat i och namnet på dess behöriga myndighet ska anges (artikel 37). Finansinspektionen bedömer att det är relevant att utöver dessa krav även ställa krav på information om de ytterligare uppgifter som anges i 4 § i de föreslagna föreskrifterna.

I andra tjänstepensionsdirektivet ställs det upp krav på att tjänstepensionsföretagen ska lämna information om pensionsplanen (artikel 37). Ett tjänstepensionsföretags informationsskyldighet i fråga om pensionsplanen får anses motsvara de delar av tjänstepensionsplanen som det förvaltar. Det bör omfatta information om de tjänstepensionsförsäkringar som företaget meddelar inom ramen för pensionsplanen.

Finansinspektionen föreslår att tjänstepensionsföretagen ska lämna viss information om de pensionsplaner som de förvaltar. Innehållet i de olika pensionsplanerna och försäkringarna innehåller emellertid stora skillnader sinsemellan. Det är därför inte möjligt att i detalj föreskriva om vilken information som det enskilda tjänstepensionsföretaget ska lämna. Vilken ytterligare information som är relevant måste i stället varje enskilt företag ta ställning till.

I likhet med den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag använder Finansinspektionen i de nya föreskrifterna begreppet investeringar i stället för begreppet placeringar, som används i de nu gällande informationsföreskrifterna.

Finansinspektionen föreslår att tjänstepensionsföretag som bär investeringsrisken ska informera de försäkrade om företagets historiska kapitalavkastning och kostnaderna för kapitalförvaltningen. Försäkringsföretagen beräknar i dag den historiska avkastningen på olika sätt. För att den historiska avkastningen ska beräknas på ett enhetligt sätt föreslår Finansinspektionen ett allmänt råd med rekommendationen att branschgemensamma nyckeltal och mätmetoder bör användas vid beräkningen.

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska tjänstepensionsföretagen informera om den historiska avkastningen när de försäkrade bär investeringsrisken eller kan fatta investeringsbeslut (artikel 37.1 g). Finansinspektionen föreslår endast bestämmelser som utgår ifrån att de försäkrade bär investeringsrisken och tar inte särskilt hänsyn till om de också kan fatta investeringsbeslut. Detta eftersom de försäkrade inte bör kunna fatta investeringsbeslut utan att samtidigt bära investeringsrisken. Finansinspektionen anser därför att begreppet "bär investeringsrisken" genomför artikeln.

Andra tjänstepensionsdirektivet ställer inte upp krav på information om historisk avkastning när tjänstepensionsföretagen bär investeringsrisken. Finansinspektionen anser emellertid att information om historisk avkastning är relevant för de försäkrade, oavsett om de har möjlighet att fatta egna investeringsbeslut eller inte. Finansinspektionen föreslår därför ett krav på information om historisk avkastning både när de försäkrade bär investeringsrisken och när tjänstepensionsföretagen gör det.

Finansinspektionen föreslår att ett tjänstepensionsföretag ska lämna uppgifter om det aktuellt tillämpade livslängdsantagandet samt andra väsentliga antaganden. Sådan information bedöms öka transparensen om hur företagens livslängdsantaganden påverkar den takt som utbetalningsbeloppet kan ökas med återbäring. Informationen kan visserligen vara svår för de försäkrade att ta till sig, men den ökade transparensen medför att även rådgivare och media får större inblick i livslängdsantagandena. Genom dessa kan förståelsen om hur antaganden påverkar utbetalningarna i sin tur öka bland de försäkrade. Informationen finns redan i dag på Konsumenternas Försäkringsbyrås webbplats. Där framgår det hur prognoser eller utbetalningsantaganden används för att bestämma utfallande pensionsbelopp.

Det finns inga bestämmelser om återbäringsillustrationer i andra tjänstepensionsdirektivet. Finansinspektionen föreslår motsvarande bestämmelser som i dag finns i informationsföreskrifterna, vilka grundas på Solvens 2-direktivet. Finansinspektionen föreslår däremot inte något krav på att information ska lämnas om skillnader mellan den illustrerade återbäringen och den faktiska utvecklingen. Eftersom den faktiska utvecklingen ska redovisas i det årliga pensionsbeskedet skulle det kunna innebära en risk för sammanblandning av uppgifterna.

2.4.6 Pensionsbesked

Av de nu gällande informationsföreskrifterna och tjänstepensionskassornas informationsföreskrifter framgår att livförsäkringsföretag som meddelar tjänstepensionsförsäkring årligen ska lämna viss information. Detta årliga besked benämns i dag ofta värdebesked eller pensionsbesked. Andra tjänstepensionsdirektivet ställer dock krav på att ordet "pensionsbesked" ska finnas i dokumentets titel (artikel 38.1).

Den information som tjänstepensionsföretagen ska lämna om pensionskapitalet och dess förändring behöver bara lämnas vid premiebestämd tjänstepensionsförsäkring. För förmånsbestämda försäkringar behöver varken pensionskapitalets storlek eller dess förändring under året anges, eftersom information om sådana uppgifter saknar relevans för de försäkrade. I övrigt ska pensionsbeskedet omfatta både premiebestämd och förmånsbestämd tjänstepension.

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska pensionsbeskedet bland annat innehålla information om prognoser över den framtida pensionen och en varning om att dessa kan komma att avvika från förmånernas slutliga värde

(artikel 39.1 d). Finansinspektionen föreslår därför bestämmelser om ett sådant innehåll i pensionsbeskedet. Finansinspektionen föreslår även generella bestämmelser om vilken typ av faktorer som ska beaktas vid fastställande av antaganden till grund för beräkningen av prognoserna. Utöver detta anges även i ett allmänt råd att de antaganden som följer av ”Standard för pensionsprognoser” och som har tagits fram av Svensk Försäkring i samarbete med Pensionsmyndigheten bör användas vid beräkningen av pensionsprognoser. Syftet med att olika företag bör använda samma prognosantaganden är att underlätta för de försäkrade att jämföra olika prognoser. Den gemensamma prognosstandarden har tagits fram för att kunna användas under lång tid framöver. Om Finansinspektionen skulle bedöma att de antagandena som framgår av prognosstandarden visar sig vara orealistiska över tid kan Finansinspektionen komma att ompröva de allmänna råden om de antaganden som prognosen ska bygga på.

Pensionsmyndigheten ändrade år 2018 innehållet i det orange kuvertet. Bland annat togs då den prognos som avsåg den allmänna pensionen bort. En av anledningarna var att 20–30 procent av mottagarna missförstod innehållet och trodde att informationen i kuvertet avsåg den totala pensionen, trots att den endast avsåg den allmänna pensionen. Därför uppmanar Pensionsmyndigheten numera i stället mottagarna att logga in på pensionsmyndighetens webbplats, där en prognos av den totala pensionen presenteras i samarbete med minPension. Via pensionsmyndighetens webbplats länkas mottagarna utan att någon ny inloggning krävs vidare till webbportalen minPension, för att där kunna utföra olika simuleringar av utfallet av sin framtida pension.

Finansinspektionen anser att en prognos om den kommande pensionen bör täcka hela pensionen för att ge de försäkrade en så bra bild som möjligt. Därför bör ett tjänstepensionsföretag kunna hänvisa vidare till minPension för en pensionsprognos. Då de försäkrade där kan simulera olika utfall blir det tydligt för den enskilde att det är fråga om prognoser och inte löften om reella framtida pensionsutbetalningar, vilket annars kan vara risken med att de försäkrade i stället skulle få fasta prognoser i form av ett bästa respektive ett ofördelaktigt scenario.

I enlighet med vad som anförts ovan kan pensionsbeskedet rent praktiskt lämnas av någon annan än tjänstepensionsföretaget och tillhandahållas exempelvis på webbportal. Tjänstepensionsföretagen bär dock alltid ansvaret för att pensionsbeskedet innehåller den information som krävs.²¹

I praktiken uppfyller merparten av de försäkringsföretag som meddelar tjänstepensionsförsäkring och tjänstepensionskassorna redan i dag kraven på prognos av ålderspensionsförmånerna genom avtal med minPension i Sverige AB. Igenkänning är av stor betydelse för de försäkrades vilja och möjligheter att ta till sig information om sin kommande pension. Webbportalen minPension, som i dagsläget har en täckningsgrad på 99 procent av det svenska pensionskapitalet,

²¹ Se lagrådsremissen, s. 421.

är ett välfungerande verktyg för prognoser. Det ger möjlighet för de försäkrade att simulera olika utfall avseende den individuella pensionen. Dessutom kan de försäkrade få information om sin totala kommande pension. Finansinspektionen anser inte att det för närvarande finns skäl för att begränsa denna möjlighet.

Enligt andra tjänstepensionsdirektivet ska tjänstepensionsföretagen lämna information om finansieringsnivån för pensionsplanen som helhet (artikel 39.1 h). För svenska förhållanden bör detta kunna motsvaras av information om kollektiv konsolidering. Av pensionsbeskedet ska det därför framgå var och hur den försäkrade kan ta del av sådan kompletterande information.

2.4.7 Information inför pensionering

Ett tjänstepensionsföretag ska enligt andra tjänstepensionsdirektivet i god tid före uppnådd pensionsålder lämna information till den försäkrade (artikel 42). Finansinspektionen föreslår en bestämmelse som genomför artikeln och inför samtidigt ytterligare krav som hämtats från bl.a. informationsföreskrifterna.²²

För att underlätta en enhetlig implementering av andra tjänstepensionsdirektivet har Eiopa tagit fram en rapport om den information, utöver pensionsbeskedet, som lämnas i olika länder. Rapporten belyser bland annat hur informationsgivningen i ett antal medlemsstater ser ut inför pensioneringen och vad som kan anses vara i ”god tid”.²³ Finansinspektionen föreslår mot bakgrund av rapporten ett allmänt råd om den tid inom vilken viss information ska lämnas.

2.4.8 Information under utbetalningstiden

Krav på att årlig information ska lämnas under utbetalningstiden finns i informationsföreskrifterna och i tjänstepensionskassornas informationsföreskrifter. De företag som omvandlas till tjänstepensionsföretag bör därmed redan ha rutiner för att upprätta pensionsbesked. De som i dag är mottagare av pensionsutbetalningar bör också vara vana att ta emot denna information. Finansinspektionen föreslår att motsvarande bestämmelser som i dag gäller för årsbesked under utbetalningstid införs beträffande pensionsbesked.

2.4.9 Information i samband med flytt av försäkringskapital

Finansinspektionen föreslår att bestämmelser om flytträtt motsvarande de som finns i informationsföreskrifterna ska gälla för tjänstepensionsföretagen, med anpassning till de termer och förutsättningar som gäller för tjänstepensionsföretag.

²² Se bilaga 2 C i informationsföreskrifterna och bilaga B tjänstepensionskassornas informationsföreskrifter.

²³ Implementation of IORP II: Report on other information to be provided to prospective and current members: Guidance and principles based on current practices March 2019.

2.4.10 Information om kollektiv konsolidering

I andra tjänstepensionsdirektivet finns inga bestämmelser om kollektiv konsolidering. Sådana bestämmelser finns dock i informationsföreskrifterna. Finansinspektionen anser att information om kollektiv konsolidering är av stor vikt för att få en helhetsbild av överskottshanteringen inom traditionell tjänstepensionsförsäkring. Finansinspektionen föreslår därför att ett tjänstepensionsföretag som har avsatt en konsolideringsfond eller motsvarande ska lämna information om den kollektiva konsolideringsnivån.

2.4.11 Hur informationen ska utformas och hur den ska lämnas

Andra tjänstepensionsdirektivet ställer utförliga krav på hur informationen ska utformas och lämnas (artikel 36).

Allt fler har tillgång till internet. Det får därför inte anses nödvändigt att tjänstepensionsföretagen alltid ska lämna all information i pappersform. Information i form av ett pensionsbesked med prognoser kan exempelvis lämnas på flera nivåer. Den första nivån kan då innehålla den grundläggande informationen. För att låta de försäkrade utföra egna simuleringar avseende sin framtida pension kan de hänvisas till ett webbaserat verktyg på nästa nivå. Med hjälp av webbaserade verktyg kan tjänstepensionsföretaget presentera ytterligare fördjupad information till dem som önskar sådan. För dem som inte har möjlighet att ta del av information elektroniskt eller av annan anledning vill få information i pappersform ska det dock vara möjligt att få det. Enligt andra tjänstepensionsdirektivet har de försäkrade vidare rätt att på begäran få pensionsbeskedet i pappersform (artikel 36.2 f). Finansinspektionen föreslår att tjänstepensionsföretagen ska vara skyldiga att lämna all information som anges i de föreslagna föreskrifterna i pappersform på begäran, utom årsbokslut, förvaltningsberättelse, livslängsantaganden och information om konsolideringspolicyn och den kollektiv konsolideringsnivån. Bestämmelsen införs för att underlätta för personer som inte har tillgång till internet eller som lättare tillgodogör sig informationen i pappersform.

2.5 Försäkringstekniska avsättningar

Bestämmelser om försäkringstekniska avsättningar finns i 5 kap. i den föreslagna lagen. Finansinspektionens föreskriftsförslag i denna del innehåller bestämmelser om de försäkringstekniska avsättningarnas innehåll och beräkning.

Utgångspunkten för Finansinspektionens föreskrifter har varit det andra tjänstepensionsdirektivet och 4 kap. i Finansinspektionen föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse. Metodiken för val av räntesats vid beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna baseras på Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2013:23) om försäkringsföretags val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar. I de

föreslagna föreskrifterna införs också bestämmelser om kassaflöden, som motsvarar relevanta delar av artiklarna 28–32 i Solvens 2-förordningen.

2.5.1 Beräkningen av försäkringstekniska avsättningar

Finansinspektionen föreslår bestämmelser om att ett tjänstepensionsföretags försäkringstekniska avsättningar ska vara fastställda med lämpliga försäkringsmatematiska och statistiska metoder. Finansinspektionen föreslår även bestämmelser om hur ett tjänstepensionsföretag som tillämpar 5 kap. 2 § första stycket i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag ska diskontera sina kassaflöden och vilka antaganden om ränta som ska gälla. Vidare ska beräkningen av försäkringstekniska avsättningar baseras på de valutor i vilka tjänstepensionsföretaget har åtaganden.

I sammanhanget kan noteras att regeringen i lagrådsremissen anger att tjänstepensionsföretagen inte ska upprätta någon särskild solvensbalansräkning.²⁴ Den skillnad som kan uppstå mellan beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna enligt 5 kap. 2 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag och det belopp som de försäkringstekniska avsättningarna uppgår till enligt de regler för extern redovisning som tjänstepensionsföretaget tillämpar, ska räknas av från kapitalbasen enligt 7 kap. 7 § den föreslagna lagen.

2.5.2 Kassaflöden

Ett tjänstepensionsföretag ska beakta alla de framtida kassaflöden som kan uppkomma med anledning av ingångna försäkringsavtal. Finansinspektionen anger i föreskrifterna vad de framtida kassaflödena åtminstone ska omfatta. Med avtalade premieinbetalningar avses premier som är fastställda för hela premiebetalningsperioden. Engångspremier i serie omfattas inte.

Finansinspektionen föreslår vidare att tjänstepensionsföretagen ska beakta den osäkerhet som kassaflöden, finansiella garantier och avtalade optioner knutna till försäkringsavtalen är förenade med. Den föreslagna bestämmelsen baseras på artikel 30 i Solvens 2-förordningen. Exempel på osäkerheter som kassaflödena kan vara förenade med är

- tidpunkter, frekvens och svårighetsgrad för de försäkrade händelserna,
- den förväntade framtida finansiella utvecklingen i omvärlden,
- försäkringstagarnas, de försäkrades och andra ersättningsberättigades beteende, och
- försäkringsavtalens särdrag.

2.5.3 Antaganden vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar

De antaganden som tjänstepensionsföretag använder för att beräkna de försäkringstekniska avsättningarna ska enligt 5 kap. 3 § den föreslagna lagen om

²⁴ Se lagrådsremissen, s. 307 f.

tjänstepensionsföretag var för sig vara aktsamma. Finansinspektionen föreslår bestämmelser om vad tjänstepensionsföretagen ska utgå från vid användningen av nämnda antaganden.

Finansinspektionens utgångspunkt är att antaganden måste bygga på uppdaterad och trovärdig information, speciellt när det gäller information från de finansiella marknaderna. Detta överensstämmer med vad som framgår av artikel 13.4 d i andra tjänstepensionsdirektivet.

För ett tjänstepensionsföretag kan det vara svårt att skaffa sig tillräcklig egen information för att kunna göra en tillfredsställande skattning avseende till exempel dödligheten (jfr. kravet i 5 kap. 3 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag). De försäkringsföretag som tillämpar motsvarande bestämmelse i dag använder vanligtvis också extern information, exempelvis om befolkningsdödlighet eller branschgemensamt framtagna dödlighetsantaganden. När det gäller försäkringsrisker – dödlighet, länglevnad och sjuklighet – bör även tjänstepensionsföretag därför använda både egna och allmänt tillgängliga uppgifter.

Finansinspektionen föreslår bestämmelser om att ett tjänstepensionsföretag ska beakta de viktigaste särdragen hos de försäkrade, och då särskilt vad gäller förväntade förändringar i de relevanta riskerna. Bestämmelserna genomför en del av artikel 13.4 c andra tjänstepensionsdirektivet.

Finansinspektionen föreslår vidare att ett tjänstepensionsföretag i vissa fall ska få använda approximationer, det vill säga lämpliga närmevärden, vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna. Det gäller dock endast om företagets informationsunderlag har kvalitetsbrister och företaget kan visa att användningen av approximationer är lämplig. Finansinspektionen bedömer att ett sådant krav överensstämmer med att tjänstepensionsföretaget ska kunna visa att nivån på de försäkringstekniska avsättningarna är bestämd med aktsamma antaganden i enlighet med 5 kap. 3 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. Den bestämmelse om detta som Finansinspektionen föreslår motsvarar vad som gäller för försäkringsföretag enligt 4 kap. 7 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse.

2.5.4 Jämförelse med gjorda erfarenheter

Det är viktigt att tjänstepensionsföretagen regelbundet granskar lämpligheten i sina metoder och antaganden och att företaget vid behov anpassar dem till förändrade förutsättningar och erfarenheter. Finansinspektionen föreslår därför krav på att företaget ska säkerställa att de försäkringstekniska avsättningarna och de antaganden som dessa bygger på återspeglar verkligheten. Finansinspektionen föreslår även en bestämmelse om att företaget ska anpassa sina försäkringsmatematiska metoder och antaganden om företaget identifierar avvikelser.

2.5.5 Val av räntesatser vid beräkning av försäkringstekniska avsättningar

Finansinspektionen föreslår bestämmelser för val av räntesatser vid beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna som i stort motsvarar de krav som tidigare ställdes upp i 2 kap. 1–4 §§ Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsföretags val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar. Dessa krav gäller alltså för de försäkringsföretag som tillämpar övergångsreglerna för tjänstepensionsverksamheten.

Vid tillämpningen av den metod som Finansinspektionen föreslår att ett tjänstepensionsföretag ska använda när det bestämmer en diskonteringsräntekurva ska företaget utgå från

- gällande marknadsnoteringar för ränteswappar,
- den långsiktiga terminsräntan (UFR²⁵),
- den längsta löptiden (T1), och
- tidpunkten för konvergens (T2).

Terminsräntorna på diskonteringsräntekurvan föreslås vara ett viktat medelvärde av motsvarande marknadsränta och den långsiktiga terminsräntan, där vikten på marknadsränta ska vara

- 100 procent för durationer fram till längsta löptid,
- noll procent bortom tidpunkten för konvergens, och
- linjärt avtagande mellan dessa löptidspunkter.

Finansinspektionens förhoppning med dessa bestämmelser är att de försäkringstekniska avsättningarna inte ska vara så känsliga för kortsiktig volatilitet i marknadsräntorna. Bestämmelserna bör även leda till att företaget agerar mindre procykiskt. Bestämmelserna förväntas också leda till enhetlighet i tjänstepensionsföretagens värdering av de försäkringstekniska avsättningarna.

2.5.6 Ränteswappar och justering

Den av Finansinspektionen föreslagna metoden för hur ett tjänstepensionsföretag ska bestämma diskonteringsräntekurvan innebär att företaget ska utgå från gällande marknadsnoteringar för ränteswappar med tre månaders rörlig referensränta. Marknadsnoteringarna ska sedan justeras genom ett fast avdrag om 35 baspunkter för att uppfylla kravet på att antagandena ska vara akt-samma.

Den referensränta som för närvarande används för kassaflöden i svenska kronor är STIBOR. Bankföreningen har dock initierat en översyn där bl.a. Riksbanken, Riksgälden och Finansinspektionen medverkar, vilket kan medföra att en annan referensränta kan komma att användas framöver.

²⁵ Ultimate Forward Rate.

Finansinspektionen gör bedömningen att ränteswappar i dagsläget utgör den bästa uppskattningen för den riskfria räntan, eftersom alla relevanta löptider uppdateras på daglig basis och det finns en relativt god likviditet på marknaden. Tjänstepensionsföretag ska endast använda ränteswappar som handlas på aktiva marknader. Finansinspektionen bedömer att ränteswappar i svenska kronor med löptider på 1–10 år, 12 år, 15 år och 20 år handlas på aktiva marknader. Finansinspektionens bedömning av aktiviteten på marknaderna utgår främst från observationer om att tillförlitliga, sammansatta och transparenta priskällor finns, där prisnoteringar kan inhämtas dagligen och där det även finns en prishistorik långt tillbaka i tiden.

Gällande marknadsnoteringar för ränteswappar ska justeras för att antagandena ska kunna karakteriseras som aktsamma. En lämplig nivå är enligt Finansinspektionen ett fast avdrag om 35 baspunkter. Justeringen av marknadsnoteringarna är densamma för samtliga löptider och valutor och kan resultera i en negativ ränta.

Den justering av marknadsnoteringarna som görs i den diskonteringsräntekurva som Finansinspektionen publicerar i dag, avser den motpartsrisk som finns i ränteswappar. Eftersom denna motpartsrisk förmodligen kommer att minska när företagen följer nya standarder och marknadsregler för OTC-handeln, väljer Finansinspektionen att inte längre benämna justeringen som kreditrisk-avdrag utan som en allmän justering av marknadsräntorna. Finansinspektionen gör bedömningen att 35 baspunkter ska användas för att uppnå ett aktsamt antagande.

En viss säkerhetsmarginal kan anses befogad när det gäller långsiktiga antaganden, se artikel 13.4 a i andra tjänstepensionsdirektivet. Denna säkerhetsmarginal bedömer Finansinspektionen ingår i den allmänna justeringen för aktsamma antaganden.

2.5.7 Perioden fram till längsta löptid T1

I den föreslagna modellen ska tjänstepensionsföretaget använda de observerade ränteswapparna som underlag för diskonteringsräntekurvan för löptider upp till en viss längsta löptid T1.

2.5.8 Period mellan längsta löptid T1 och tidpunkt för konvergens T2

För åtaganden vid längre löptider än längsta löptid T1 upp till tidpunkt för konvergens T2 anger modellen en konstruerad räntekurva som utgår från makroekonomiska antaganden om en långsiktig räntenivå i stället för att enbart utgå från gällande observerade marknadsräntor. Därigenom blir räntekurvan mindre känslig för volatiliteten i marknadsräntorna. Den minskade känsligheten leder till mindre procyklikalitet, eftersom tjänstepensionsföretagen i sin kapitalförvaltning inte behöver ta lika stor hänsyn till fluktuationer i marknadsräntorna.

I det föreslagna allmänna rådet till bestämmelsen i 5 kap. 14 § i den föreslagna föreskriften anges att företagen för svenska kronor bör använda ränteswappar med löptiderna 1–10 år, 12 år, 15 år respektive 20 år vid beräkning av diskonteringsräntekurvan.

2.5.9 Period bortom tidpunkten för konvergens T2

För löptider bortom tidpunkten för konvergens ska diskonteringsräntekurvans nivå vara den samma som den långsiktiga terminsräntan, UFR.

2.5.10 Den långsiktiga terminsräntan

Finansinspektionen föreslår bestämmelser om metoden för att bestämma den långsiktiga terminsräntan. Metoden är densamma som den som Eiopa använder inom Solvens 2-regelverket och Finansinspektionen ser ingen anledning att avvika från den. Den långsiktiga terminsräntan bestäms utifrån den förväntade framtida realräntan och den förväntade framtida inflationstakten.

Finansinspektionen avser att publicera den långsiktiga begränsade terminsräntan för svenska kronor på sin webbplats. Eftersom Finansinspektionen har valt att använda samma metodik som Eiopa för beräkning av den långsiktiga terminsräntan kommer de värden som Finansinspektionen publicerar att överensstämja med de som ligger till grund för Eiopas diskonteringsräntekurvor. Utgångspunkten har varit en långsiktig terminsränta om 4,2 procent²⁶ vid beräkning av diskonteringsräntekurvan.²⁷ Den senast beräknade nivån på den långsiktiga terminsräntan, enligt Eiopas metodik och utan begränsning, är 3,55 procent. På grund av begränsningen har den långsiktiga terminsräntan sänkts i steg om 15 punkter per år; för 2018 var den 4,05 procent och för 2019²⁸ är den 3,90 procent. För år 2020²⁹ har Eiopa fastställt den långsiktiga terminsräntan till 3,75 procent.

2.5.11 Negativa räntevärden

I dag förekommer negativa räntenivåer på marknadsräntorna för vissa löptider. Den övergripande principen bör vara att tillgångar och skulder ska marknadsvärderas för att korrekt spegla verkligheten. Finansinspektionen föreslår därför att diskonteringsräntekurvan ska kunna ha negativa värden, till skillnad från vad som gäller enligt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsföretags val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska

²⁶ I solvens 2-regelverket utgick Eiopa från en UFR om 4,2 procent.

²⁷ Se Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsföretags val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar

²⁸ Risk-free interest rate term structures Report on the Calculation of the UFR for 2019. Eiopa-BoS-18/141. 21 March 2018.

²⁹ Risk-free interest rate term structures Report on the Calculation of the UFR for 2019. Eiopa-19/115. 21 May 2019.

avsättningar. En sådan ordning ligger också i linje med det som gäller enligt Solvens 2-regelverket.

2.5.12 Undantag om det finns särskilda skäl

Den föreslagna undantagsbestämmelsen motsvarar den som finns i 1 kap. 3 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsföretags val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar. Finansinspektionen föreslår alltså att undantag, på samma sätt som tidigare, ska kunna beviljas om det finns särskilda skäl. En bedömning av vad som ska anses utgöra särskilda skäl måste göras utifrån omständigheterna i det enskilda fallet.

2.6 Investeringar

Bestämmelser om investeringar finns i artikel 19 i andra tjänstepensionsdirektivet. De flesta av bestämmelserna genomförs på lagnivå. Det föreslås dock att bestämmelser om användning av derivatinstrument, värdering av skuldtäckningstillgångar till verkligt värde och förande av skuldtäckningsregister ska kunna beslutas på lägre nivå.

Finansinspektionen föreslår bestämmelser som reglerar hur ett tjänstepensionsföretag får använda derivatinstrument. Syftet med bestämmelserna är att undvika överdriven riskexponering i företagen. Bestämmelsen genomför en del av artikel 19.1 första stycket i andra tjänstepensionsdirektivet.

Enligt den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag ska skuldtäckningstillgångar värderas till verkligt värde. I ändringsförslaget till ÅRFL anges att den lagen ska gälla även för tjänstepensionsföretagen. Finansinspektionen föreslår därför att begreppet verkligt värde i de nya föreskrifterna ska ha samma innebörd som begreppet har i ÅRFL och föreslås ha i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag.

Vidare lämnar Finansinspektionen förslag till bestämmelser om skuldtäckningsregister. Bestämmelserna har utformats med 5 kap. 3–9 §§ Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse som förebild.

Ett korrekt fört skuldtäckningsregister säkerställer förmånsrätten för försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade vid en eventuell likvidation. Finansinspektionen ser därför ett stort behov av att genom föreskrifter säkerställa att företagens registerhantering är tillfredsställande.

Genom de föreslagna bestämmelserna tydliggörs tjänstepensionsföretagens ansvar att föra registret på ett sådant sätt att registret vid varje tidpunkt kan användas för att fastställa förmånsrätten och för att informationen i registret kan tas fram på ett enkelt sätt.

Bestämmelsen om att registret ska föras och förvaras på ett sådant sätt att innehållet kan visas för varje tidpunkt under de senaste tolv månaderna bedöms nödvändig för att säkerställa försäkringstagarnas förmånsrätt. Den syftar till att säkerställa att företagens interna system kan användas för kontinuerliga kontroller av registret. Ur ett tillsynsperspektiv är möjligheten att följa upp förmånsrätten viktig, särskilt om ett företag hamnar under finansiell stress.

Eftersom olika investeringsregler gäller för de olika slagen av försäkrings- tekniska avsättningar som ett tjänstepensionsföretag ska göra, föreslår Finansinspektionen att en uppdelning av tillgångar utifrån avsättningarna ska göras i skuldtäckningsregistret. Detta möjliggör för Finansinspektionen att kontrollera hur företagen lever upp till reglerna.

Finansinspektionen föreslår vilka uppgifter om tillgångarna som ska antecknas i skuldtäckningsregistret, däribland även uppgifter om derivatinstrument som påverkar värdet av skuldtäckningstillgångarna. Bestämmelserna har tagits fram med 8 kap. 9 § Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2011:20) om skuldtäckning i svenska försäkringsföretag som förebild. Dessa bestämmelser tillämpas redan i dag av de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna. Syftet med den nu föreslagna paragrafen är att tjänstepensionsföretagen ska tydliggöra hur värdet av eventuella derivatinstrument påverkar skuldtäckningstillgångarna. Finansinspektionen bedömer att det är av vikt att företagen lämnar tillräcklig information om uppgifter i registret. Dessa uppgifter behövs för att förmånsrätten ska kunna fastställas och för att de tillgångar och derivatinstrument som antecknats i registret ska kunna identifieras och spåras. Lokalisering av tillgångar har inte särskilt angetts i bestämmelsen, eftersom det föreslås ingå i begreppet förvaring.³⁰

De föreslagna bestämmelserna om att ett tjänstepensionsföretag ska ha en instruktion för att föra skuldtäckningsregister samt om anmälningsskyldighet vid brister i registret har sina motsvarigheter i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse.

2.7 Kapitalbasen

2.7.1 Generellt om kapitalbasen

Bestämmelser om kapitalbas finns i artikel 16 i andra tjänstepensionsdirektivet. Direktivets bestämmelser föreslås genomföras i svensk rätt genom 7 kap. i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag och genom föreskrifter på lägre nivå än lag. Av 7 kap. 2 § i den föreslagna lagen framgår vilka poster som får ingå i ett tjänstepensionsföretags kapitalbas. Av 7 kap. 3 § i den föreslagna lagen framgår att Finansinspektionen i ett enskilt fall får besluta att även andra poster än de som anges i 7 kap. 2 § får ingå i kapitalbasen. Av författnings-

³⁰ Se lagrådsremissen, s. 268.

kommentaren till 7 kap. 3 § i den föreslagna lagen framgår att Finansinspektionen endast får tillåta de poster som räknas upp i artikel 16.3 och 16.4 i andra tjänstepensionsdirektivet.

Som regeringen konstaterar i lagrådsremissen³¹ motsvarar regleringen för tjänstepensionskassor i huvudsak det som gäller för försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna i lagen (2015:700) om ändring av försäkringsrörelselagen (2010:2043).

Beträffande försäkringsföretag fanns bestämmelser om kapitalbasens sammansättning tidigare i bl.a. 7 kap. 22 § 1982 års försäkringsrörelselag. Bestämmelsen genomförde artikel 27 i det konsoliderade livförsäkringsdirektivet.³² Idag finns, för de försäkringsföretag som tillämpar övergångsbestämmelserna i lagen (2015:700) om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043), bestämmelser om kapitalbasens sammansättning i 7 kap. 2 och 3 §§ försäkringsrörelselagen i dess lydelse före den 1 januari 2016. Beträffande tjänstepensionskassorna finns bestämmelser om kapitalbasens sammansättning i 25 § UFL, vilken hänvisar till bl.a. 7 kap. 22 § 1982 års försäkringsrörelselag. 25 § UFL genomförde bl.a. artikel 17.2 i det första tjänstepensionsdirektivet, vilken hänvisade till artikel 27 i det konsoliderade livförsäkringsdirektivet.

Närmare bestämmelser om förlagslån i försäkringsföretags kapitalbas fanns i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2007:8) om förlagslån i försäkringsbolags kapitalbas. Dessa föreskrifter upphävdes år 2011 men gäller för de försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna och som har förlagslån som godkändes före den 1 april 2011. Närmare bestämmelser om vilka ytterligare poster som, utöver de poster som framgår av lagen, kan ingå i ett sådant försäkringsföretags kapitalbas finns i anvisningarna till Finansinspektionens rapporteringsföreskrifter för livförsäkringsbolag.³³ Försäkringsföretag som följer övergångsbestämmelserna har alltså haft möjlighet att i kapitalbasen ta upp de poster som uppräknas i det konsoliderade livförsäkringsdirektivet, däribland förlagslån.

Beträffande tjänstepensionskassorna finns närmare bestämmelser om vilka poster som, utöver de poster som framgår av lagen, kan ingå i en tjänstepensionskassas kapitalbas i anvisningarna till Finansinspektionens upphävda föreskrifter för tjänstepensionskassor.³⁴ De upphävda föreskrifterna gäller dock fortfarande för de tjänstepensionskassor som med stöd av 7 § lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043) får fortsätta att utöva verksamhet eller är under likvidation. Tjänstepensionskassorna har

³¹ Se lagrådsremissen, s. 294.

³² Europaparlamentets och rådets direktiv 2002/83/EG av den 5 november 2002 om livförsäkring.

³³ Se Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2008:22) om svenska livförsäkringsbolags skyldighet att rapportera årsbokslutsuppgifter.

³⁴ Se Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2008:20) om svenska tjänstepensionskassors skyldighet att rapportera årsbokslutsuppgifter.

alltså, sedan införandet av första tjänstepensionsdirektivet, haft möjlighet att i kapitalbasen ta upp motsvarande poster som försäkringsföretagen.

Mot bakgrund av att bestämmelserna om kapitalbasens sammansättning i andra tjänstepensionsdirektivet i huvudsak har samma innehåll som i det konsoliderade livförsäkringsdirektivet och det första tjänstepensionsdirektivet, innebär Finansinspektionens föreskriftsförslag en i huvudsak oförändrad reglering beträffande kapitalbasens sammansättning för de företag som kan väntas komma att omfattas av den nya regleringen för tjänstepensionsföretag. Föreskriftsförslaget innebär i allt väsentligt en konsolidering av de bestämmelser om kapitalbasens sammansättning som tidigare har funnits.

I 7 kap. 8 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag ges regeringen eller den myndighet regeringen bestämmer möjlighet att meddela föreskrifter om villkor för att ta in, räkna av och bestämma omfattningen av poster i kapitalbasen samt hur den i övrigt ska beräknas enligt 7 kap. 2–7 §§ den föreslagna lagen. Av författningskommentaren till 7 kap. 8 § i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår att genom föreskrifter som meddelas med stöd av bemyndigandet i 7 kap. 8 § möjliggörs att genomföra artikel 16.3 och 16.4 i direktivet fullt ut. Detta innebär att de förutsättningar och villkor som framgår av nämnda bestämmelser i direktivet kan genomföras på föreskriftsnivå.

Föreskriftsförslaget innehåller bestämmelser om vilka poster som, utöver de poster som anges i 7 kap. 2 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag, får ingå i ett tjänstepensionsföretags kapitalbas, omfattningen av dessa poster och villkoren för att ta in och räkna av posterna. De poster som kan medräknas efter Finansinspektionens godkännande är:

1. förlagslån,
2. värdepapper utan fast löptid och andra instrument,
3. öppet redovisade övervärden (netto) i tillgångar,
4. hälften av ännu ej inbetalt aktiekapital eller garantikapital, och
5. zillmeringsjustering.

Vidare innehåller föreskriftsförslaget en bestämmelse om att de poster som ingår i kapitalbasen ska vara fria från alla förutsebara förpliktelser. Detta innebär att en post får räknas in i kapitalbasen endast om tjänstepensionsföretaget inte har ställt säkerhet för posten. Bestämmelsen genomför en del av artikel 16.2 i andra tjänstepensionsdirektivet.

Finansinspektionen föreslår även vissa bestämmelser som delvis går utöver vad som följer av det andra tjänstepensionsdirektivet. Skälet till det är att säkerställa en mer ändamålsenlig reglering för tjänstepensionsföretagen och att se till att syftet med direktivet upprätthålls.

Föreskriftsförslaget innehåller även bestämmelser om vad de olika ansökningarna ska innehålla, dels genom vissa bestämmelser i inledningen av

6 kap., dels genom bestämmelser där det närmare redogörs för vilka förutsättningar som måste vara uppfyllda för att Finansinspektionen ska bevilja en ansökan.

2.7.2 Förlagslån

Av artikel 16.3 i andra tjänstepensionsdirektivet framgår vad som krävs för att ett tjänstepensionsföretag ska få räkna med förlagslån i kapitalbasen.

Som framgår ovan föreslår Finansinspektionen att ett tjänstepensionsföretag, efter Finansinspektionens godkännande, ska kunna få räkna in förlagslån i kapitalbasen. För att få gör det måste dock vissa förutsättningar vara uppfyllda, se 6 kap. 8–11 §§ i förslaget till nya föreskrifter. Bestämmelserna överensstämmer i huvudsak med det som följer av artikel 16.3 i andra tjänstepensionsdirektivet. Finansinspektionen föreslår dock vissa ytterligare villkor och begränsningar som måste vara uppfyllda för att förlagslån ska få medräknas i kapitalbasen.

Genomförandet av artikel 16.3 i andra tjänstepensionsdirektivet och de ytterligare villkor och begränsningar som Finansinspektionen föreslår beskrivs nedan.

Av artikel 16.3 i andra tjänstepensionsdirektivet framgår att förlagslånekapitalet, i händelse av konkurs eller likvidation, ska ha prioritet efter alla övriga borgenärsfordringar och inte får betalas ut förrän alla andra vid tillfället utestående skulder har lösts. Vidare framgår att långivarens fordran på tjänstepensionsföretaget i sin helhet ska ha förmånsrätt efter samtliga icke-efterställda borgenärer. Finansinspektionen föreslår att detta genomförs genom en bestämmelse som innebär att det av det bindande låneavtalet ska framgå att förlagslånet har efterställd betalningsrätt.

Beträffande upplupna och uppskjutna räntor föreslår Finansinspektionen att det av det bindande låneavtalet ska framgå att tjänstepensionsföretaget kan skjuta upp betalning av räntan om kapitalbasen understiger eller riskerar att understiga minimikapitalkravet genom en sådan betalning. Företaget kan ta dessa räntor och kapitalbelopp i anspråk för att täcka förluster så att företaget ges möjlighet att fortsätta sin verksamhet. Förslaget genomför de delar av artikel 16.3 i direktivet som handlar om upplupna och uppskjutna räntor.

Vidare föreslås att förlagslåneavtalet ska ange vilken modell som gäller för beräkning av den ränta som utgår på förlagslånet. Räntan kan vara fast eller relaterad till en räntebas. Ett tidsbundet förlagslån kan även emitteras som ett diskonteringsinstrument. Ränteberäkningsmodellen är viktig för att bedöma hur räntebetalningarna kommer att påverka kapitalbasen. Bestämmelsen överensstämmer i huvudsak med vad som tidigare gällde enligt Finansinspektionens föreskrifter om förlagslån i försäkringsbolags kapitalbas.

Finansinspektionen föreslår också en bestämmelse som innebär att för det fall förlagslåneavtalet innehåller ett s.k. step-up villkor, får villkoret inte innebära att räntan, eller räntepåslaget, ökar med mer än 1 procentenhet under lånets hela löptid. Begränsningen till en 1 procentenhet motiveras av att det är viktigt att det dels finns en förutsebarhet i vilken ränta som kommer att utgå för förlagslånet, dels att oskäligt höga räntebetalningar inte ska kunna urholka kapitalbasen.

Eviga förlagslån

Av artikel 16.3 i andra tjänstepensionsdirektivet framgår bland annat att ett evigt förlagslån ska ha minst fem års uppsägningstid, med undantag för de fall då lånet inte längre kan anses ingå i kapitalbasen eller då ett förhandsgodkännande krävs från de behöriga myndigheterna vid förtidsinlösen av lånet. Finansinspektionen anser att ett förhandsgodkännande bör krävas vid förtidsinlösen av ett evigt förlagslån. Det är av stor vikt att en förtida inlösen av ett förlagslån inte påverkar uppfyllandet av minimikapitalkravet. Av nämnda artikel framgår också att för det fall ett förhandsgodkännande krävs ska tjänstepensionsföretaget senast sex månader före det datum då inlösen ska göras, underrätta tillsynsmyndigheten om det och om hur kapitalbasen och minimikapitalkravet påverkas. Vidare framgår att den behöriga myndigheten endast ska godkänna inlösen om tjänstepensionsföretagets kapitalbas inte genom inlösen faller under minimikapitalkravet. Finansinspektionen föreslår bestämmelser som genomför direktivet i dessa delar. Utöver direktivets krav bör det även beaktas om inlösen påverkar minimikapitalkravet på lång sikt. Finansinspektionen föreslår därför att regel som tar sikte på detta.

En förutsättning för att ett tjänstepensionsföretag ska få återbetala ett evigt förlagslån i förtid är alltså att företagets kapitalbas är tillfredsställande på lång sikt och att minimikapitalkravet inte underskrids eller riskerar att underskridas genom en sådan betalning.

Tidsbundna förlagslån

På samma sätt som för eviga förlagslån anser Finansinspektionen att det ska vara möjligt att i förtid lösa in ett tidsbundet förlagslån. En förutsättning är dock att åtgärden inte medför att kapitalbasen faller under minimikapitalkravet, se artikel 16.3 i andra tjänstepensionsdirektivet. Även i fråga om tidsbundna förlagslån bör det beaktas hur inlösen påverkar uppfyllandet av minimikapitalkravet på lång sikt.

Finansinspektionen föreslår således bestämmelser i de nya föreskrifterna som innebär att Finansinspektionens godkännande krävs för att ett tjänstepensionsföretag ska få återbetala ett tidsbundet förlagslån och att ett godkännande förutsätter att företagets kapitalbas är tillfredsställande på lång sikt och att minimikapitalkravet inte underskrids eller riskerar att underskridas. Om så dessa förutsättningar inte är uppfyllda får återbetalning inte ske, med mindre än

att lånet ersätts med kapital på minst motsvarande belopp och med kapital av samma eller högre kvalitet.

Tidsbundna förlagslån ska, enligt artikel 16.3 i andra tjänstepensionsdirektivet, ha en löptid på minst fem år. Finansinspektionen föreslår en bestämmelse som innebär att om ett tjänstepensionsföretag har emitterat ett tidsbundet förlagslån med rätt för företaget att lösa lånet före förfallodagen, ligger den tidigast möjliga återbetalningsdagen (call-dagen) till grund för beräkning av lånets löptid. Genom bestämmelsen förtydligas att löptiden bestäms av den första möjliga återbetalningsdagen och inte förfallodagen enligt avtalet.

Tidsbundna förlagslån kan bli föremål för förlängning. Det kan finnas olika skäl till varför ett lån förlängs. En förlängning av ett lån är dock en följd av att nya villkor eller ett nytt avtal träffats, och bör därmed betraktas som ett nytt lån. Det gäller oavsett om det är samma kapital som omfattas av lånet. I och med att förlängningen är att betrakta som ett nytt förlagslån får posten inte räknas in i kapitalbasen om inte Finansinspektionen har godkänt det.

Ett tidsbundet förlagslån ska alltså betraktas som ett nytt lån om det förlängs. Återstående löptid efter förlängningen måste därför uppgå till minst fem år i enlighet med vad som gäller vid upptagande av tidsbundna förlagslån.

Finansinspektionen föreslår att ett tjänstepensionsföretag, om förlagslånets andel av kapitalbasen gradvis har minskat under de senaste fem åren före förfallodagen och därmed inte längre kommer ingå i kapitalbasen vid förfallodagen, inte behöver lämna in en plan till Finansinspektionen för hur kapitalbasen ska kunna upprätthållas då lånet förfaller till betalning. Det senare ledet, dvs. att andelen inte längre ingår i kapitalbasen vid förfallodagen, utgör ett tillägg i förhållande till vad som gäller enligt det andra tjänstepensionsdirektivet. Enligt Finansinspektionens uppfattning bör undantaget från att lämna in en plan för godkännande endast gälla när lånet har minskat så pass mycket att lånet inte längre kommer att ingå i kapitalbasen vid förfallodagen. Enbart den omständigheten att lånet har minskat gradvis (oavsett storlek på minskningen), är inte tillräckligt.

Med återbetalning avses såväl delvis återbetalning (jfr amortering) som fullständig återbetalning av hela beloppet.

Upplysningsvis konstaterar Finansinspektionen att ett tidsbundet förlagslån kan emitteras som ett diskonteringsinstrument.

2.7.3 Kumulativt preferensaktiekapital

Av lagrådsremissen³⁵ framgår att allt inbetalt aktiekapital som ges ut av tjänstepensionsföretag får räknas med i kapitalbasen. Kumulativt preferens-

³⁵ Se lagrådsremissen, s. 302 f.

aktiekapital ska alltså få räknas med i det inbetalda aktiekapitalet. Finansinspektionen föreslår därför inga bestämmelser avseende kumulativt preferensaktiekapital.

2.7.4 Värdepapper utan fast löptid och andra instrument

Av artikel 16.3 b i andra tjänstepensionsdirektivet framgår bl.a. att värdepapper utan fast löptid samt andra instrument kan få ingå i kapitalbasen, under förutsättning att vissa angivna villkor är uppfyllda, samt att godkännande har lämnats av den behöriga myndigheten.

Som ovan framkommit föreslår Finansinspektionen en bestämmelse som innebär att ett tjänstepensionsföretag kan ansöka om att få räkna med värdepapper utan fast löptid och andra instrument i kapitalbasen. Med värdepapper utan fast löptid och andra instrument avses i detta sammanhang bland annat sådana värdepapper eller instrument som klassificeras som skuld. Det kan också handla om exempelvis kapitalandelslån och vinstandelslån, vilka kan klassificeras antingen som eget kapital eller som skuld i den finansiella redovisningen, beroende på det finansiella instrumentets egenskaper.³⁶ Det bör noteras att i de fall nämnda värdepapper eller instrument klassificeras som eget kapital får de ingå i kapitalbasen utan Finansinspektionens medgivande. Detta framgår av 7 kap. 2 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag där det anges att kapitalbasen får omfatta bland annat övrigt eget kapital. I de fallen tas värdepappren eller instrumenten upp i posten eget kapital i kapitalbasen.³⁷ Det är således endast de värdepapper eller instrument som klassificeras som skuld³⁸ som kan komma att träffas av Finansinspektionens föreskrifter och där det behövs ett medgivande från Finansinspektionen för att få räkna med dem i kapitalbasen.

Beträffande återbetalning av värdepapper utan fast löptid och andra instrument anser Finansinspektionen att det, i likhet med vad som anförts ovan om förlagslån, bör vara en förutsättning för återbetalning att kapitalbasen inte därigenom understiger, eller på lång sikt kommer att understiga, minimikapitalkravet. Finansinspektionen föreslår därför en bestämmelse som reglerar det. Bestämmelsen går till viss del utöver vad som följer av det andra tjänstepensionsdirektivet.

2.7.5 Öppet redovisade övervärden netto i tillgångar

Av artikel 16.4 b i andra tjänstepensionsdirektivet framgår att dolda nettoreserver som uppkommit genom värdering av tillgångar, i den mån sådana dolda nettoreserver inte är av exceptionell natur, kan få räknas med i kapitalbasen. Det krävs att den behöriga myndigheten godkänner åtgärden. Sådana

³⁶ Se Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag.

³⁷ Se AA.V.a i bilaga 1 i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag.

³⁸ Se jfr HH.IV.b i bilaga 1 i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag.

dolda nettoreserver som uppkommit genom värdering av tillgångar som avses i direktivet utgörs av öppet redovisade övervärden netto i tillgångar, dvs. nettot av övervärden och undervärden i tillgångar som uppkommit genom värdering av tillgångar.

I nu gällande föreskrifter är öppet redovisade övervärden netto i tillgångar tillåtna att räkna med i kapitalbasen, dock utan krav på godkännande från Finansinspektionen. Den metodik som används är att övervärdena får tas upp i kapitalbasen om de redovisas i de rapporteringsblanketter som följer av Finansinspektionens föreskrifter om årsrapportering för livförsäkringsbolag.

Finansinspektionen föreslår en bestämmelse i de nya föreskrifterna som innebär att övervärden ska vara öppet redovisade, för att kunna räknas med i kapitalbasen. Det innebär att övervärdena ska framgå av tilläggsupplysningarna eller förvaltningsberättelsen i årsredovisningen för att få beaktas. Enligt 4 kap. 7 § ÅRFL ska upplysningar om verkligt värde lämnas i en not för placerings-tillgångar som värderas med utgångspunkt i anskaffningsvärdet. Det innebär att övervärden ska framgå av årsredovisningen. Huvudregeln är att tillgångarna värderas till verkligt värde. De tillgångar där övervärde framför allt kan aktualiseras är aktier och andelar i koncernföretag.

Begreppet exceptionell natur får anses innebära övervärden som är av tillfällig natur, är mycket ovanliga eller som avviker markant från vad som är normalt i företaget eller på marknaden.

2.7.6 Ännu ej inbetalt aktiekapital eller garantikapital

Av artikel 16.4 c i andra tjänstepensionsdirektivet framgår att hälften av ännu ej inbetalt aktiekapital eller garantikapital får medräknas i kapitalbasen, så snart den inbetalda delen uppgår till 25 procent av nämnda kapital. Posten får utgöra högst 50 procent av den lägsta av kapitalbasen och minimikapitalkravet.

Ännu ej inbetalt aktiekapital eller garantikapital kan endast förekomma efter att ett tjänstepensionsföretag startat sin verksamhet, dvs. i den löpande verksamheten. När det gäller tjänstepensionsaktiebolag är det endast ännu ej inbetalt aktiekapital i samband med nyemission som kan bli aktuellt att räkna med i kapitalbasen. I fråga om ömsesidiga tjänstepensionsbolag är det bara tillskott i form av garantikapital under rörelsens gång som kan bli aktuellt att räkna med. När det gäller försäkringsföreningar får verksamhetskapital inte skjutas till under rörelsens gång. Det innebär att det i den typen av föreningar inte kan finnas ännu ej inbetalt verksamhetskapital att räkna med i kapitalbasen.

I föreskrifterna föreslås en bestämmelse som innebär att ett tjänstepensionsföretag kan ansöka om att få räkna med hälften av ännu ej inbetalt aktiekapital eller garantikapital i kapitalbasen. En förutsättning för Finansinspektionens godkännande är att den inbetalda delen uppgår till minst 25 procent av det ännu ej inbetalda aktiekapitalet eller garantikapitalet. Vidare föreslås att posten får utgöra högst 50 procent av den lägsta av kapitalbasen och minimikapitalkravet.

2.7.7 Zillmeringsjustering

Av artikel 16.4 a i andra tjänstepensionsdirektivet framgår att kapitalbasen, efter tjänstepensionsföretagets ansökan hos den behöriga myndigheten, kan få utgöras av skillnaden mellan en inte zillmerad eller delvis zillmerad försäkringsmatematisk avsättning och en försäkringsmatematisk avsättning zillmerad med en faktor som motsvarar det tillägg för försäljningskostnader som ingår i premien under förutsättning att zillmering inte tillämpas eller, om zillmering tillämpas, att denna inte uppgår till de tillägg för försäljningskostnader som ingår i premien.

Finansinspektionen gör bedömningen att begreppet *försäkringsmatematisk avsättning* i nämnda artikel motsvaras av *försäkringsteknisk avsättning*. Det begrepp som används i föreskriftsförslaget är således försäkringsteknisk avsättning.

Förslaget innebär att ett tjänstepensionsföretag får räkna med en post som utgörs av skillnaden mellan en inte zillmerad eller delvis zillmerad försäkringsteknisk avsättning och en försäkringsteknisk avsättning zillmerad med en faktor som motsvarar det tillägg för försäljningskostnader som ingår i premien. Godkännande krävs från Finansinspektionen för att posten ska få räknas med.

Det belopp som kan komma att tas upp i kapitalbasen utgörs alltså av skillnaden mellan en inte zillmerad eller delvis zillmerad försäkringsteknisk avsättning och en försäkringsteknisk avsättning zillmerad med en faktor som motsvarar det tillägg för försäljningskostnader som ingår i premien. Det belopp som ska tas upp i kapitalbasen får inte överstiga 3,5 procent av summan av skillnaderna mellan kapitalbeloppen för livförsäkringar och tjänstepensioner och de försäkringstekniska avsättningarna för samtliga försäkringsavtal där zillmering är möjlig. Skillnaden ska minskas med beloppet för varje anskaffningskostnad som redovisas som tillgång och som därmed inte är avskriven. Detta gäller oavsett om de har särredovisats eller ingår som fordran på återförsäkrare.

2.8 Kapitalkrav

I detta kapitel ger Finansinspektionen en närmare beskrivning av författningsförslagen och de principiella övervägandena som myndigheten har gjort när det gäller det riskkänsliga kapitalkravet.

Det riskkänsliga kapitalkravet är ett nationellt tillägg som föreslås i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. Det är alltså inte ett krav som följer av det andra tjänstepensionsdirektivet.

Trafikljusmodellen har sedan år 2005 varit en del av Finansinspektionens tillsynsverktyg för försäkringsföretag. Sedan tillkomsten av Solvens 2-regelverket år 2016 har trafikljuset blivit en del av Finansinspektionens tillsynsverktyg för tjänstepensionskassor och de livförsäkringsbolag som inte omfattas av Solvens

2-regelverket. I trafikljuset beräknas först en kapitalbuffert, utifrån det verkliga värdet på både tillgångar och skulder. Därefter utsätts företaget för ett antal fiktiva stressscenarier, vilka är bestämda av Finansinspektionen. Utfallet av scenarierna visar på ett sammantaget kapitalbehov med hänsyn till riskerna. Om kapitalbehovet är större än bufferten visar modellen rött ljus.

Bestämmelserna om beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet finns i av 8 kap. den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. Där ges de allmänna ramarna för beräkning av det riskkänsliga kapitalkravet, bestämmelser om minimikapitalkravet inklusive garantibeloppet. Konfidensnivån, dvs. den sannolikhet som krävs för att ett tjänstepensionsföretag ska ha tillgångar under kommande tolv månader som täcker värdet av åtagandena gentemot de försäkrade och andra ersättningsberättigade, fastställs till 97 procent i 8 kap. 1 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. Skyddsnivån ska beaktas vid beräkningen av kapitalkraven för var och en av de risker som ingår i det riskkänsliga kapitalkravet. Kravet ska beräknas under antagandet att tjänstepensionsföretaget kommer att fortsätta sin verksamhet.

Av 8 kap. 2–6 §§ den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår att det riskkänsliga kapitalkravet ska utgöras av kapitalkraven för marknadsrisk, försäkringsrisk, operativ risk och ett justeringsbelopp. Inom respektive riskkategori finns underkategorier. Av 8 kap. 4 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår att *åtminstone* ett antal uppräknade risker ska ingå vid beräkningen av kapitalkravet för försäkringsrisk. Detta betyder att uppräknningen av de risker som föreslås ingå i kategorin försäkringsrisk inte är uttömmande. Som en följd av att begreppet tilläggsförsäkring föreslås innefatta bl.a. arbetslöshetsförsäkring föreslår Finansinspektionen att en underkategori benämnd tilläggsrisk ska ingå vid beräkningen av kapitalkravet för försäkringsrisk.

Finansinspektionen föreslår även bestämmelser om att de tjänstepensionsföretag som kommer att ha en ringa andel övrig försäkringsverksamhet (se resonemang kring detta i avsnitt 2.2.1) ska räkna med även dessa risker i sitt riskkänsliga kapitalkrav.

2.8.1 Justerad sammanläggning av kapitalkrav för undergrupper av risker

I 8 kap. 2 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår att det riskkänsliga kapitalkravet bland annat ska utgöras av en justerad sammanläggning av kapitalkraven för marknadsrisk och försäkringsrisk. I 8 kap. 3 och 4 §§ finns bestämmelser om att kapitalkraven för marknadsrisk och försäkringsrisk i sin tur ska beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för de underkategorier av risker som ingår i marknadsrisk respektive försäkringsrisk. Den lista på underkategorier som anges i 8 kap. 4 § för försäkringsrisker är inte uttömmande, utan Finansinspektionen har möjlighet att lägga till en eller flera riskkategorier.

Med en justerad sammanläggning avses i detta sammanhang att aggregeringen görs antingen med en korrelationsmatris som ger diversifieringseffekt eller på annat sätt. För försäkringsföretagens del finns en allmän beskrivning och en formel för hur en justerad sammanläggning ska göras i 7 kap. 7 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse.

Det riskkänsliga kapitalkravet ska beräknas med utgångspunkt i vedertagen teknik för beräkning av risker.³⁹ Det innebär att hänsyn tas till diversifieringseffekter som kan uppstå på grund av samvariation mellan olika risker.

Finansinspektionen konstaterar att det finns samvariation mellan de olika riskkategorierna inom marknadsrisk och försäkringsrisk samt inom aktiekursrisk. Myndigheten föreslår därför att hänsyn tas till diversifieringseffekterna inom dessa riskkategorier genom att det införs bestämmelser om korrelationskoefficienter mellan de olika kategorierna vid beräkningen av kapitalkraven. Dessa korrelationskoefficienter ska vara ett mått på det statistiska beroende mellan de olika sällsynta händelser som det riskkänsliga kapitalkravet ska mäta och värdera. Det rör sig alltså om händelser som, vid konfidensnivån 97 procent, kan inträffa med en sannolikhet på högst tre procent under ett år. Av naturliga skäl finns det ett mycket litet antal sådana relevanta förlopp att observera. Därför kompletteras analyserna med expertbedömningar. Finansinspektionen anser att samma värden för korrelationskoefficienterna som används i Solvens 2, nämligen 0, 25, 50, 75 eller 100 procent, är rimliga även för tjänstepensionsföretag.

För de flesta tjänstepensionsföretag är långlevnadsrisken den största av alla försäkringsrisker, främst på grund av att stor del av pensionsförmånerna har livsvarig utbetalning. Enkelhet är en viktig utgångspunkt när det riskkänsliga kapitalkravet utformas. Mot bakgrund av detta föreslås att kapitalkraven för långlevnadsrisk och dödlighetsrisk aggregeras genom att den största av de två kapitalkraven används.

Finansinspektionen föreslår bestämmelser om hur den justerade sammanläggningen ska göras vid aggregering av de separata kapitalkraven för marknadsrisk, försäkringsrisk, aktiekursrisk, långlevnadsrisk och dödlighetsrisk. Finansinspektionen föreslår att korrelationskoefficienten ska vara noll mellan kapitalkraven för marknadsrisk och försäkringsrisk.

2.8.2 Riskreducerande tekniker

Det riskkänsliga kapitalkravet ska omfatta de mest väsentliga riskerna i ett tjänstepensionsföretags verksamhet. Syftet med att införa ett riskkänsligt kapitalkrav är bl.a. att uppmuntra god riskhantering i vid mening och då framför allt ge incitament för en lämplig matchning mellan tillgångs- och skuldsidan i en tänkt balansräkning.⁴⁰ Finansinspektionen anser att användning

³⁹ Se lagrådsremissen, 2. 316 f.

⁴⁰ Se lagrådsremissen, s. 327.

av olika riskreducerande åtgärder, t.ex. investeringar i strukturerade produkter, utnyttjande av derivat och köp av återförsäkring, är en del av en ändamålsenlig riskhantering. Vid beräkningen av olika delar av kapitalkravet anser Finansinspektionen således att ett tjänstepensionsföretag bör beakta värdeförändringar i t.ex. derivat och strukturerade produkter.

Finansinspektionens föreskriftsförslag innehåller en bestämmelse som innebär att när ett tjänstepensionsföretag beräknar det riskkänsliga kapitalkravet, ska företaget beakta effekterna av de tekniker som det använder för att reducera sina risker. Sådana tekniker kan t.ex. vara investeringar i strukturerade produkter, utnyttjande av derivat samt köp av återförsäkring.

2.8.3 Kapitalkrav för marknadsrisk

Av 8 kap. 3 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår att kapitalkravet för marknadsrisk ska beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för ränterisk, aktiekursrisk, fastighetsprisrisk, ränteskillnadsrisk, valutakursrisk och koncentrationsrisk.

Av lagrådsremissen framgår att det riskkänsliga kapitalkravet ska fånga samvariationen mellan marknadsriskerna.⁴¹ Samvariationen mellan två riskkategorier kan mätas med en korrelationskoefficient. I detta sammanhang kan noteras att korrelationerna mellan marknadsriskerna var angivna till noll i trafikljusmodellen.

Finansinspektionens föreskriftsförslag innehåller en bestämmelse som innebär att ett tjänstepensionsföretag, vid beräkningen av kapitalkravet för marknadsrisk, ska använda korrelationer mellan de olika riskkategorierna som ingår i kapitalkravet för marknadsrisk. De korrelationer som företagen ska tillämpa är framtagna utifrån analyserad data och består av beräknade samvariationer mellan olika risker inom marknadsrisk.

Indirekta exponeringar

Av lagrådsremissen framgår att det riskkänsliga kapitalkravet ska fånga de risker som finns på tillgångssidan i en tänkt balansräkning.⁴² Finansinspektionen anser att en lämplig utgångspunkt är att ett tjänstepensionsföretags exponeringar genomlyses. Detta för att det riskkänsliga kapitalkravet ska spegla de faktiska risker som företaget är exponerat för på ett korrekt sätt. Denna uppfattning ger även Eiopa uttryck för i ett råd till EU-kommissionen om översynen av genomlysningmetoden i Solvens 2-förordningen.⁴³ Eiopa anger att begränsningarna som finns i Solvens 2-förordningen bör mjukas upp och att principen ”innehåll framför form” bör tillämpas. Vidare anger Eiopa att

⁴¹ Se lagrådsremissen, s. 327 f.

⁴² Se lagrådsremissen, s. 315.

⁴³ EIOPA-BoS-17/280 – 30 oktober 2017 – Final report on the Public Consultation No. 17/004 on EIOPA's first set of advice to the European Commission on specific items in the Solvency II Delegated Regulation.

genomlysning borde fånga riskerna mer korrekt, så att t.ex. investeringar i anknutna företag bör genomlysas.

Finansinspektionen föreslår en bestämmelse som innebär att ett tjänstepensionsföretag, vid beräkningen av kapitalkravet för marknadsrisk, ska beakta riskerna i företagets indirekta exponeringar. Det ska göras genom att företaget genomlyser sina direkta exponeringar i fonder, kollektiva investeringar eller andra investeringar vilka innebär indirekta exponeringar för marknadsrisk.

Risken i exponeringar vars värde är beroende av värdet på en underliggande tillgång, t.ex. derivat och strukturerade produkter, mäts genom att den underliggande tillgången stressas med den stress som tillgången är kopplad till. Som exempel kan nämnas att risken i ett aktiederivat mäts genom den värdeförändring på derivatet som sker när priset på den underliggande aktien förändras. Risken för exponeringen består alltså av att dess värde förändras till följd av en förändring i de underliggande tillgångarna.

Finansinspektionens förslag på detta område innebär att ett tjänstepensionsföretag, vid genomlysning, ska beräkna värdeförändringen för dess indirekta exponeringar i respektive underkategori till marknadsrisk.

En förutsättning för att genomlysning ska kunna tillämpas vid beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet, är att det finns information tillgänglig på den detaljnivå som krävs för att utföra riskberäkningen i den indirekta exponeringen, dvs. den underliggande tillgången. Vissa indirekta exponeringar utgörs av instrument som har en mycket komplex struktur och kan innehålla exponeringar mot en stor mängd underliggande tillgångar. Vidare kan värdet på ett sådant instrument antingen öka eller minska när de underliggande tillgångarna ökar eller minskar i värde.

Det är den faktiska risken, och inte formen för investeringen, som bör vara avgörande vid beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet. Mot bakgrund av detta bör vissa indirekta exponeringar endast beaktas till viss del. Man bör endast beakta de tillgångar – eller delar av tillgångar – i form av indirekta exponeringar, där information finns tillgänglig på den detaljnivå som krävs för beräkningen. De tillgångar – eller delar av tillgångar – i form av indirekta exponeringar, där information inte finns tillgänglig på den detaljnivå som krävs för beräkningen, innebär därmed en högre risk.

Finansinspektionen föreslår därför en bestämmelse som innebär att genomlysning endast ska tillämpas för den del av en indirekt exponering där information om den underliggande tillgången är tillgänglig på den detaljnivå som krävs för beräkningen.

I praktiken kan det dock finnas investeringar där genomlysning bör tillämpas, men där det saknas information på den detaljnivå som krävs. Dock kan den aktuella investeringen ha en eftersträvad tillgångsallokering som är tydligt

avgränsad. Under vissa förutsättningar bör kapitalkravet för sådana investeringar kunna beräknas efter hur den eftersträvade tillgångsallokeringen ser ut. De förutsättningar som bör gälla är att information om den eftersträvade tillgångsallokeringen måste vara tillgänglig för tjänstepensionsföretaget på den detaljnivå som krävs för att beräkna det riskkänsliga kapitalkravet. Dessutom bör de underliggande tillgångarna faktiskt förvaltas enligt den eftersträvade allokeringen. En ytterligare förutsättning bör vara att tjänstepensionsföretaget inte är ensam investerare i sådana investeringar eller utövar kontroll över den underliggande tillgångsallokeringen, eftersom företaget i så fall bör kunna tillämpa genomlysning.

Som framgår ovan finns det alltså skäl att i vissa fall få beräkna kapitalkravet för marknadsrisk på grundval av den eftersträvade tillgångsallokeringen i vissa investeringar. Finansinspektionen föreslår därför en bestämmelse om att detta ska vara möjligt, givet att vissa förutsättningar är uppfyllda.

Finansinspektionens föreskriftsförslag innehåller vidare en bestämmelse om att typ A- och typ B-aktier undantas från genomlysning. Sådana aktier är noterade eller föremål för handel på olika handelsplatser. Marknadsvärdet på aktierna avspeglar därmed på ett tillfredsställande sätt risken i eventuella indirekta exponeringar i underliggande tillgångar och bör därför undantas från genomlysning.

Vidare föreslår Finansinspektionen att den del av en direkt exponering som inte kan genomlysas, eller där förutsättningarna för att beräkna kapitalkravet baserat på den eftersträvade tillgångsallokeringen inte uppfylls, ska betraktas som typ C-tillgång (jfr 7 kap. 16 § föreskriftsförslaget).

Ränterisk

Med ränterisk avses risken för att ett tjänstepensionsföretags finansiella ställning påverkas negativt av förändringar i marknadsräntorna.⁴⁴

Kapitalkravet för ränterisk bör beräknas utifrån hur ett företags tillgångar, skulder och försäkringstekniska avsättningar påverkas av förändringar i nivån på marknadsräntorna, och utifrån den nettoeffekt förändringarna har på ett företags balansräkning. Finansinspektionen anser att ränterisk bör mätas med utgångspunkt i rådande marknadsräntor, och med hänsyn tagen till utformningen av den diskonteringsräntekurva som tjänstepensionsföretagen ska använda för att beräkna de försäkringstekniska avsättningarna. Riskberäkningen bör också vara sådan att modellen ger relevant information både i ett läge med höga marknadsräntor och i ett läge med (långvarigt) låga och till och med negativa marknadsräntor. Riskmätningen bör därför ta hänsyn till att marknadsräntor kan vara negativa.

⁴⁴ Se lagrådsremissen, s. 323.

För att riskmättningsmodellen ska vara anpassad till både rådande och tänkbara framtida räntelägen, anser Finansinspektionen att de stressnivåer som tillämpas för varje duration, bör vara det största av en absolut och en relativ ändring av räntenivåerna. Den relativa ändringen uttrycks som förhållandet till den tillämpade räntenivån. En relativ stress av räntekurvan vid höga räntor hanterar ränterisken på ett rimligt sätt, men vid låga räntor fångas ränterisken på ett mer rättvisande sätt genom en absolut stress.

Finansinspektionen bedömer att den långsiktiga terminsräntan i diskonteringsräntekurvan inte bör stressas. Ett viktigt skäl är att en stress av den långsiktiga terminsräntan går emot de grundläggande resonemang som ligger bakom en långsiktig terminsränta i värderingen av de tekniska avsättningarna. Det saknas även marknadsdata för långa durationer, vilket innebär att det saknas underlag för att beräkna vad som skulle vara en rimlig stressnivå. I brist på marknadsräntor är den långsiktiga terminsräntan en långsiktigt stabil skattning av framtida räntor. Det är därför rimligt att denna inte stressas på samma sätt som den del av räntekurvan som bygger på marknadsnoteringar.

Finansinspektionen föreslår bestämmelser om hur beräkningen av kapitalkravet för ränterisk ska göras. Modellen för beräkningen bygger i huvudsak på den modell som Finansinspektionen tog fram i nämnda regeringsrapport. Följande förändringar har dock gjorts.

Tjänstepensionsföretag föreslås beräkna kapitalkravet för ränterisk som summan av kapitalkraven för ränterisk för varje valuta som företaget har räntekänsliga exponeringar mot. För varje valuta ska företaget beräkna värdeförändringen i de räntekänsliga exponeringarna för en höjning respektive en sänkning av räntenivåerna. Till skillnad från förslaget i regeringsrapporten föreslås nu alltså inte att beräkningarna görs separat för olika räntekänsliga exponeringar.

Ett tjänstepensionsföretags finansiella ställning påverkas olika av om räntorna som ligger till grund för värderingen av de räntekänsliga exponeringarna ökar eller minskar. Om den finansiella ställningen förbättras eller försämras beror också på hur företaget har allokerat sina räntekänsliga tillgångar, skulder och försäkringstekniska avsättningar i olika valutor.

Ett tjänstepensionsföretag ska enligt de föreslagna bestämmelserna, för varje valuta, beräkna förändringen av företagets kapitalbas såväl vid en sänkning som vid en höjning av räntenivåerna. När man beräknar företagets kapitalbas vid en sänkning, ska företaget för varje duration (löptid) välja den största av en absolut eller relativ sänkning av räntenivån. När man beräknar företagets kapitalbas vid en höjning, ska företaget för varje duration välja den största av en absolut eller relativ höjning av räntenivån.

Kapitalkravet för ränterisk för varje valuta utgörs av den största minskningen av företagets kapitalbas som blir följd av en sänkning och en höjning av räntan.

De stressfaktorer som föreslås är framtagna utifrån analyserade data för aktuell konfidensnivå.

Aktiekursrisk

Aktiekursrisk är risken för att marknadsvärdet på tjänstepensionsföretagets innehav i aktier sjunker. Aktiekursrisken ska även innefatta risken för att marknadsvärdet på företagets innehav i alla andra tillgångar som inte omfattas av undergruppen för ränterisk, fastighetsprisrisk eller ränteskillnadsrisk sjunker.⁴⁵ Finansinspektionen konstaterar att det inom riskkategorin aktiekursrisk även kan ingå andra tillgångsslag än aktier eftersom alla andra tillgångar än de som omfattas av undergrupperna för ränterisk, fastighetsprisrisk eller ränteskillnadsrisk kan innefattas i aktiekursrisk.

Finansinspektionen anser att kapitalkravsberäkningen för aktiekursrisk bör spegla skillnaderna i risk mellan aktier som handlas på olika aktiemarknader och andra tillgångar som omfattas av begreppet. En sådan uppdelning i riskkategorier kan göras på olika sätt. Kategoriseringen bör, enligt Finansinspektionen, bygga på en ekonomisk indelning där länder med liknande struktur grupperas ihop. Samtidigt är det viktigt att kategoriseringen inte görs för komplex. Därutöver anser Finansinspektionen att aktier som inte är noterade eller handlas på handelsplatser, samt andra tillgångar som inte omfattas av undergrupperna för ränterisk, fastighetsprisrisk eller ränteskillnadsrisk, bör hanteras separat. Detta eftersom riskbilden där skiljer sig åt jämfört med noterade aktier.

Finansinspektionens gjorde i samband med regeringsrapporten en kartläggning av hur livförsäkringsföretagens och tjänstepensionskassornas tillgångar inom tjänstepensionsverksamhet är placerade. Kartläggningen visar att aktieinnehav huvudsakligen utgörs av aktier på den svenska marknaden och i andra utvecklade länder. Sammantaget är en mindre andel av aktietillgångarna noterade i övriga länder eller utgörs av private equity-fonder, hedgefonder, infrastruktur och andra alternativa investeringar, även om ett fåtal företag har en mer betydande andel sådana tillgångar i sina investeringsportföljer.

I regeringsrapporten föreslog Finansinspektionen att uppdelningen skulle göras i fyra riskkategorier där en av kategorierna var aktier noterade i Sverige. Det kan dock ifrågasättas om det är förenligt med EU-rätten att ha olika stressnivåer för aktier som är noterade i olika länder inom EU.

Utifrån kartläggningen och Finansinspektionens erfarenheter från trafikljusmodellen, bedömer myndigheten att en rimlig kategorisering av aktiekursriskerna i stället är att dela upp riskerna i tre typer av tillgångar.

Finansinspektionen föreslår därför en bestämmelse som innebär att kapitalkravet för aktiekursrisk ska beräknas för typ A-aktier och typ B-aktier samt för

⁴⁵ Se lagrådsremissen, s. 707.

typ C-tillgångar. Med typ A-aktier avses aktier som är noterade på reglerade marknader eller som handlas på multilaterala handelsplattformar inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES) eller Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (OECD). Med typ B-aktier avses aktier som är föremål för handel utanför EES och OECD på motsvarande handelsplatser som typ A-aktier. Med typ C-tillgångar menas dels andra aktier än typ A- och B-aktier, dels övriga tillgångar som inte omfattas av undergrupperna för ränterisk, fastighetsprisrisk eller ränteskillnadsrisk. Typ C-tillgångar omfattar alltså bland annat övriga finansiella tillgångar, alternativa investeringsfonder, ej godkända infrastrukturinvesteringar, private equity-fonder, råvaror och placeringstillgångar som inte går att direkt koppla till ränterisk, fastighetsprisrisk eller ränteskillnadsrisk. Även placeringstillgångar som inte går att genomlysa ska kategoriseras som typ C-tillgångar, t.ex. vissa fonder.

För samtliga tre tillgångskategorier ska ett tjänstepensionsföretag också inkludera eventuella finansiella instrument, t.ex. aktiederivat.

Typ A-aktier för tjänstepensionsföretag motsvaras av typ 1-aktier enligt artikel 168.2 Solvens 2-förordningen för försäkringsföretag. Typ B-aktier och typ C-tillgångar motsvaras av typ 2-aktier enligt artikel 168.3 Solvens 2-förordningen.

Beträffande de föreslagna typ C-tillgångarna kan dessa i flera avseenden skilja sig åt ur riskmätningssynpunkt. Detta skulle kunna motivera att införa underkategorier till typ C-tillgångar med olika stressnivåer. Finansinspektionen föreslår dock inte en sådan uppdelning, dels eftersom företagens investeringar i dessa tillgångar är av mindre omfattning, dels eftersom det saknas tillräcklig historisk data för att bestämma vilka stressnivåer som skulle gälla för underkategorierna.

Vidare konstateras att olika typer av tillgångar inom kategorin typ C-tillgångar kan vara långsiktiga och illikvida. Finansinspektionen anser att många typ C-tillgångar skiljer sig från aktier som avses i kategorierna typ A- och typ B-aktier, bland annat vad gäller likviditeten och hur de handlas, värderas, samt i fråga om vilka rapporteringskrav som ställs på företagen. Sammantaget innebär det att typ C-tillgångar är förknippade med högre likviditetsrisk, men också att värderingen kan påverkas av mindre transparens ifråga om den underliggande verksamhetens lönsamhet. Mindre transparens innebär också att de underliggande verksamheterna blir mer beroende av relationen till nyckelfinansiärer för sin överlevnad. Detta är något som bör beaktas i en rättvisande riskmätning.

Finansinspektionen föreslår vissa stressfaktorer ska användas vid beräkningen av kapitalkraven för de olika riskkategorierna som ingår i kapitalkravet för aktiekursrisk. Stressfaktorerna för de olika typerna av tillgångar är framtagna utifrån analyserade data för aktuell konfidensnivå.

Den föreslagna uppdelningen av riskkategorier är ett led i att uppnå en rättvisande riskberäkning. Finansinspektionen bedömer att uppdelningen

kommer att uppmuntra till riskspridning i företagens investeringar. För att uppnå ett så korrekt kapitalkrav som möjligt bör även korrelationerna mellan riskkategorierna inom aktiekursrisk beaktas vid beräkningen av kapitalkravet.

Kapitalkravet för aktiekursrisk föreslås beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för typ A- och typ B-aktier samt för typ C-tillgångar. Vid den justerade sammanläggningen ska korrelationskoefficienter mellan riskkategorierna beaktas. Koefficienterna har fastställts genom analys av data och genom expertbedömningar.

Fastighetsprisrisk

Fastighetsprisrisk är risken för en nedgång i marknadspriserna för direkt och indirekt ägda fastigheter och byggnader. Vidare framgår att risken inte begränsas till att endast omfatta fast egendom i juridisk mening.⁴⁶

Kapitalkravet för fastighetprisrisk bör därmed beräknas utifrån en procentuell nedgång i marknadsvärdet av företagets fastighetsinnehav. De exponeringar som ska ingå i beräkningen är de exponeringar där tjänstepensionsföretaget bär fastighetsprisrisk. Dessa omfattar direktägda fastigheter, fastigheter ägda genom dotterföretag (aktiebolag, handelsbolag eller kommanditbolag) och andelar i fastighetsfonder. I begreppet fastigheter ingår byggnader och mark.

Historiskt sett har fastighetspriserna på olika marknader stabiliserat sig olika snabbt efter en krisperiod. Därför är det rimligt att kalibrera stressfaktorn för fastighetsprisrisk utifrån en lämplig kombination av olika fastighetsindex, till exempel för olika marknader.

Stressnivån 25 procent i Solvens 2-regelverket för fastighetsprisrisk utgår från en konfidensnivå på 99,5 procent. Vid kalibreringen av denna stressnivå ingick inte data för den svenska fastighetsmarknaden. I Finansinspektionens regeringsrapport, som också innehöll data om den svenska fastighetsmarknaden, angavs stressnivån till 30 procent vid en konfidensnivå på 98 procent.

Finansinspektionen föreslår en bestämmelse som tar sikte på beräkningen av kapitalkravet för fastighetsprisrisk. I modellen för beräkning används stressnivån 25 procent vid 97 procent konfidensnivå. Kalibreringen görs med data från bl.a. den svenska fastighetsmarknaden. Stressnivån är slutligt bestämd genom Finansinspektionens expertbedömning.

Godkända infrastrukturinvesteringar som inte är räntebärande tillgångar inkluderas i fastighetsprisriskkategorin. Företagen ska själva bedöma om deras infrastrukturinvesteringar uppfyller kriterierna för att vara godkända eller inte. De behöver inte anmäla eller ansöka om tillstånd för att få kategorisera infrastrukturinvesteringar som godkända.

⁴⁶ Se lagrådsremissen, s. 323.

Ränteskillnadsrisk

Ränteskillnadsrisk är risken att priset på räntebärande tillgångar med kredit eller motpartsrisk sjunker på grund av ökade så kallade kreditspreadar. Med kreditspread avses skillnaden i ränta mellan den räntebärande tillgången och den riskfria räntan, oavsett om den skillnaden är en premie för kreditrisk, motpartsrisk, likviditetsrisk eller något annat. Ränteskillnadsrisk mäts genom en beräkning av hur värdet på tillgången förändras, om den genomsnittliga kreditspreaden ökar enligt ett visst scenario.⁴⁷

I regeringsrapporten utformade Finansinspektionen ett förslag till kapitalkrav för ränteskillnadsrisk som ökade linjärt med durationen. Denna modell resulterade dock i ett, ur risksynpunkt, för högt kapitalkrav för placeringar med lång duration.

Finansinspektionen anser att förhållandet mellan kreditspread och priset på en företagsobligation inte fångas av ett sådant linjärt beroende mellan duration och ränteskillnadsrisk som användes i regeringsrapporten. I Solvens 2-regelverket används inte heller ett sådant linjärt beroende. Att det inte är ett linjärt beroende tar man hänsyn till i Solvens 2-regelverkets utformning av kapitalkravet för ränteskillnadsrisk.

Användningen av externa ratinginstituts kreditvärderingar för att beräkna kapitalkrav för kreditinstitut och finansiella institut, fastställs i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 575/2013 av den 26 juni 2013 om tillsyns krav för kreditinstitut och värdepappersföretag och om ändring av förordning (EU) nr 648/2012. Enligt Solvens 2-regelverket ska externa ratinginstituts kreditvärderingar kopplas till placeringen på en objektiv kreditkvalitetsskala vid beräkningen av kapitalkravet.

Fastställandet av externa ratinginstituts kreditvärderingar på en objektiv kreditkvalitetsskala görs i förslag till tekniska tillsynsstandarder som de europeiska tillsynsmyndigheterna (Europeiska bankmyndigheten, Eiopa och Europeiska värdepappers- och marknadsmyndigheten) överlämnar till kommissionen. Kommissionen fastställer sedan dessa kreditkvalitetssteg i en genomförandeförordning⁴⁸, som bland annat tillämpas inom Solvens 2-regelverket. Kreditkvalitetsstegen anges i steg 0–6 och kreditbetygen översätts enligt följande tabell till kreditkvalitetssteg.

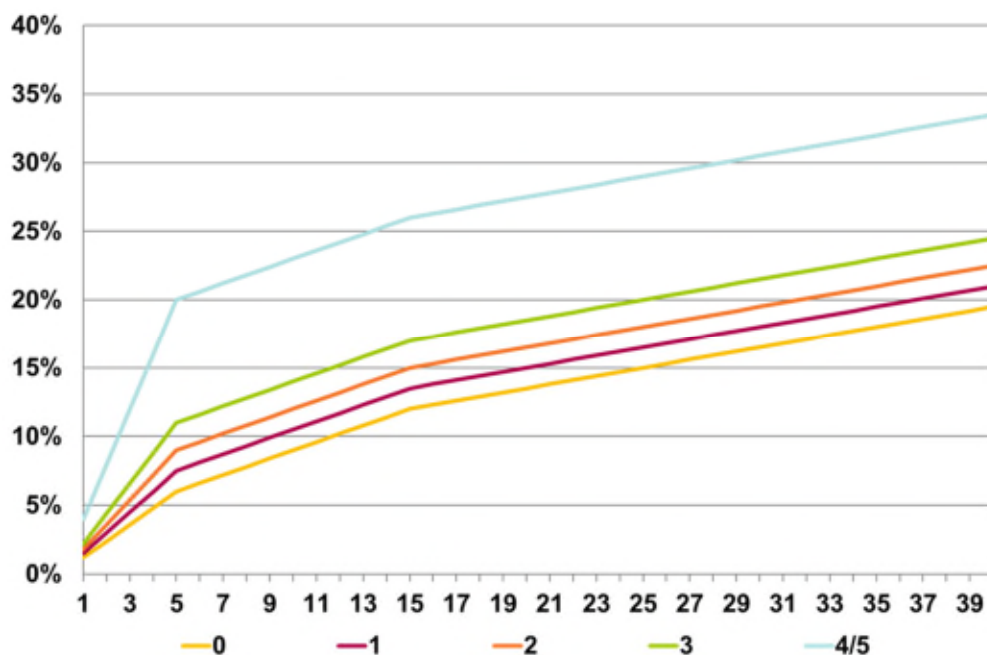
Objektiva kreditkvalitetssteg	Kreditbetyg
0	AAA
1	AA
2	A

⁴⁷ Se lagrådsremissen, s. 323-324 och 707.

⁴⁸ Senast antagna genomförandeförordning: Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2018/633 av den 24 april 2018.

3	BBB
4	BB
5	B
6	CCC och lägre

Diagrammet nedan exemplifierar stressnivåer för att beräkna kapitalkrav för ränteskillnadsrisk som funktion av olika durationsintervall och kreditkvalitetssteg 0–4/5.

Finansinspektionens föreskriftsförslag innehåller bestämmelser om hur kapitalkrav för ränteskillnadsrisk ska beräknas. Modellen för beräkningen utgår från stressnivåer och en uppdelning av innehaven efter duration och kreditkvalitetssteg.

Stressnivåerna har skattats utifrån historiska förändringar i kreditspread. Kreditspreadarna har beräknats som skillnaden mellan avkastningen på ett index för europeiska företagsobligationer och avkastningen på ett index för europeiska statsobligationer.

Durationerna delas in i intervall. Durationsintervallen föreslås vara 0–5 år, 5–15 år samt 15 år och högre. Fler och/eller kortare durationsintervall skulle leda till ett mer korrekt kapitalkrav, men kalibreringen av stressnivån skulle bli mer känslig för osäkerhet i det empiriska underlaget. Beräkningen skulle också bli något mer komplicerad för företagen. Mot bakgrund av detta anser Finansinspektionen att de tre föreslagna durationsintervallen är lämpliga och tillräckliga för att åstadkomma en ordning som ger rättvisande beräkningar utan att göra det alltför komplext för företagen.

Det bör noteras att de kreditkvalitetssteg som föreslås överensstämmer med de som tillämpas inom Solvens 2-regelverket (se tabell ovan).

Säkerställda obligationer

För de tjänstepensionskassor och livförsäkringsföretag som driver tjänstepensionsverksamhet är säkerställda obligationer (SOBL) en väsentlig del av riskexponeringen mot räntebärande värdepapper. Riskerna mellan säkerställda obligationer och andra typer av företagsobligationer skiljer sig åt⁴⁹. För att kapitalkravsberäkningen för ränteskillnadsrisk ska spegla de faktiska riskerna med olika typer av obligationer, och ge rätt incitament i riskstyrningen, anser Finansinspektionen att säkerställda obligationer ska hanteras på särskilt sätt.

Av Finansinspektionens föreskriftsförslag framgår att ett tjänstepensionsföretag ska beräkna kapitalkravet för ränteskillnadsrisk för sådana säkerställda obligationer som avses i artikel 52.4 i direktiv 2009/65/EG, enligt kreditkvalitetssteget SOBL. Detta ska göras under förutsättning att institutet har ett kreditbetyg motsvarande kreditkvalitetssteg noll eller ett. Beträffande svenska säkerställda obligationer avses sådana obligationer som omfattas av lagen (2003:1223) om utgivning av säkerställda obligationer och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2013:1) om säkerställda obligationer.

Finansinspektionen föreslår också att säkerställda obligationer ska ha en lägre stressfaktor än andra typer av företagsobligationer.

Räntebärande tillgångar utgivna av stater eller regionala eller lokala självstyrelseorgan

För att säkerställa en rättvisande riskbild anser Finansinspektionen att räntebärande tillgångar utgivna av stater, i likhet med övriga räntebärande tillgångar, i princip bör utgå från exponeringens kreditbetyg vid kapitalkravsberäkningen för ränteskillnadsrisk. Endast exponeringar med uppenbart låg kreditrisk där utgivarna har ett kreditbetyg motsvarande kreditkvalitetssteg noll eller ett, bör undantas från beräkningen av kapitalkrav. Därmed blir hanteringen av dessa också rimlig i förhållande till säkerställda obligationer.

Finansinspektionen anser vidare att risken i räntebärande tillgångar utgivna av stater kan likställas med risken i räntebärande tillgångar utgivna av vissa internationella institutioner samt regionala eller lokala självstyrelseorgan inom EES. Beräkningen av kapitalkrav för ränteskillnadsrisk för de senare bör därför göras på samma sätt som för räntebärande tillgångar utgivna av stater. Motsvarande föreslås också gälla för Kommuninvest i Sverige AB⁵⁰.

⁴⁹ Se Finansinspektionens resonemang i regeringsrapporten, s. 44 f.

⁵⁰ Kommuninvest i Sverige AB ägs och styrs av sina medlemmar. För närvarande är 277 kommuner samt elva landsting och regioner medlemmar. Kommuninvest har högsta möjliga kreditbetyg (rating) för såväl lång- som kortfristig upplåning, vilket motsvarar kreditkvalitetssteg 0.

Finansinspektionen föreslår alltså en bestämmelse som innebär att räntebärande tillgångar utgivna av stater och vissa internationella institutioner, samt regionala och lokala självstyrelseorgan, ska undantas från beräkningen av kapitalkrav för ränteskillnadsrisk om utgivaren har ett kreditbetyg som motsvarar kreditkvalitetssteg noll eller ett. Detsamma föreslås gälla för Kommuninvest i Sverige AB.

Valutakursrisk

Valutakursrisk är risken för ökad valutaexponering i tillgångar och skulder till följd av förändringar i valutakursen. Valutarisken beräknas utifrån en tänkt kursförändring på en angiven procentsats gentemot svenska kronor för respektive utländsk valuta.⁵¹

Finansinspektionen konstaterar att den beräkning av kapitalkrav för valutakursrisk som gjordes i regeringsrapporten inte var helt tillfredsställande. I rapporten utgick beräkningarna från att samtliga valutakurser antingen höjdes eller sänktes. Ett mer rimligt antagande är att olika valutakurser kan ändras åt olika håll. Mot bakgrund av detta bör beräkningen göras separat för varje valuta varefter kapitalkraven summeras.

Finansinspektionen föreslår därför att kapitalkravet för valutakursrisk ska beräknas för varje valuta som företaget har valutaexponering mot. Kapitalkravet för varje valuta motsvarar den minskning av kapitalbasen som uppstår om valutakursen skulle öka eller minska med 10 procent. Det totala kapitalkravet för valutakursrisk är detsamma som summan av kapitalkraven för valutakursrisk för relevanta valutor. Effekter av värdeförändringar i valutaderivat föreslås ingå.

I sammanhanget kan påpekas att den risk som ska beaktas inom ramen för valutakursrisk endast är risken för valutakursförändring. Den risk som är kopplad till den specifika investeringen, oaktat vilken valuta investeringen är gjord i, ska beaktas i andra delar av kapitalkravsberäkningen, exempelvis aktiekursrisk eller fastighetsprisrisk.

Koncentrationsrisk

Koncentrationsrisk är risken för att ett företag har för stora exponeringar mot en och samma emittent (företag eller grupp av närstående företag) och därigenom riskerar att marknadsvärdet på dessa exponeringar samtidigt påverkas negativt.⁵²

I regeringsrapporten föreslog Finansinspektionen att kapitalkravsberäkningen även skulle omfatta en koncentrationsriskmodul. Av rapporten framgår att om

⁵¹ Se lagrådsremissen, s. 324.

⁵² Se lagrådsremissen, 2. 324.

en emittent skulle hamna på obestånd är det sannolikt att de samlade förlusterna som ett tjänstepensionsföretag skulle lida på grund av en hög sammanlagd exponering mot emittenten – exempelvis i aktier, företagsobligationer eller lån utfärdade av emittenten – skulle överstiga stressnivåerna för de respektive tillgångsslagen i det riskbaserade kapitalkravet. Det grundläggande syftet med koncentrationsriskmodulen är att ge ett mer rättvisande kapitalkrav för företag som inte har en väldiversifierad investeringsportfölj. Förhoppningsvis skapas därigenom också ett större incitament för företagen att åstadkomma en mer diversifierad portfölj.

Vidare framgår av regeringsrapporten att Finansinspektionen anser att alla exponeringar från en och samma emittent som överstiger ett tröskelvärde på fem procent ska stressas med en viss procentsats.

Beträffande modellen för kapitalkravsberäkning av koncentrationsrisk i Solvens 2-regelverket baseras den på olika stressnivåer för olika kreditkvalitetssteg.

Finansinspektionen föreslår i föreskrifterna att kapitalkravet för koncentrationsrisk ska baseras på den modell som föreslogs i regeringsrapporten. Det innebär att kapitalkrav uppstår om tjänstepensionsföretaget har exponeringar mot en och samma emittent som överstiger tröskelvärdet 5 procent av det samlade värdet på företagets totala placeringstillgångar. Tröskelvärdet motsvarar lagrådsremissens begrepp *för stor exponering*. Stressnivån anges till 15 procent och baseras på Finansinspektionens expertbedömning. Att införa en mer komplex modell, som i likhet med modellen i Solvens 2-regelverket innehåller såväl kreditkvalitetssteg som olika stressnivåer kopplade till dessa, anses inte motiverat utifrån de exponeringar som de aktuella företagen har.

Vidare bedömer Finansinspektionen att sådana räntebärande tillgångar som undantas från beräkning av kapitalkrav för ränteskillnadsrisk ska undantas från kapitalkravsberäkningen för koncentrationsrisk.

Finansinspektionen bedömer att säkerställda obligationer har en lägre kreditrisk. Säkerställda obligationer, i enlighet med definitionen som redogjorts för ovan, föreslås därför ha en riskvikt på 25 procent vid beräkning av kapitalkrav för koncentrationsrisk. Detta innebär att exponeringen av säkerställda obligationer i detta sammanhang ska utgöras av 25 procent av deras marknadsvärde.

Godkända infrastrukturinvesteringar

Regeringen anger i lagrådsremissen att infrastrukturtillgångar kan ge lägre risk än andra investeringar och på det sättet vara gynnsamma för försäkringstagare och försäkrade. Samtidigt anser regeringen att infrastrukturinvesteringar inte bör tas in som en särskild undergrupp i den nya lagstiftningen. I stället bör dessa investeringar hanteras vid utformningen av det riskkänsliga kapitalkravet

som görs i föreskrifter.⁵³ Detta stämmer väl överens med det som Finansinspektionen redogjorde för i regeringsrapporten.

I regeringsrapporten gjorde Finansinspektionen även bedömningen att infrastrukturtillgångar, under närmare fastställda villkor, borde kunna klassificeras som t.ex. fastigheter vid beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet.

Finansinspektionen konstaterar att stressfaktorn för typ C-tillgångar inom ramen för kapitalkravet för aktiekursrisk i de föreslagna föreskrifterna inte speglar den underliggande risken i vissa av de tillgångar som hänför sig till kategorin. Särskilt investeringar i olika typer av infrastrukturtillgångar kan medföra lägre risk än vad det föreslagna kapitalkravet för typ C-tillgångar motsvarar. Finansinspektionen anser att infrastrukturtillgångar med stabila och långsiktiga kassaflöden, ur ett riskperspektiv, kan bedömas ha likheter med fastigheter och att detta bör beaktas i riskmätningen under förutsättning att infrastrukturinvesteringen görs i en infrastrukturenhet som uppfyller vissa kriterier.

Finansinspektionen föreslår att ett antal kriterier ska vara uppfyllda för att ett tjänstepensionsföretag ska få klassificera vissa investeringar som godkända infrastrukturinvesteringar. Antalet kriterier som föreslås är färre än i Solvens 2-regelverket. På så sätt undviker Finansinspektionen i större utsträckning utrymme för subjektiva tolkningar i de föreslagna föreskrifterna, vilket leder till en enklare och mer effektiv tillämpning.

Föreskriftsförslaget innehåller även bestämmelser om att indirekta exponeringar för marknadsrisk ska genomlysas, se avsnittet ovan om indirekta exponeringar. En infrastrukturinvestering kan alltså efter genomlysning klassificeras som godkänd om investeringen uppfyller de uppställda kriterierna för den aktuella infrastrukturenheten. Om infrastrukturenheter ägs av till exempel en fond, så genomlysas fonden så att de enheter som uppfyller kriterierna för godkända infrastrukturinvesteringar kan fastställas.

Solvens 2-förordningen innehåller bestämmelser om godkända infrastrukturinvesteringar.⁵⁴ För att investeringar ska anses godkända ska ett antal kriterier vara uppfyllda. Solvens 2-förordningen skiljer på godkända *infrastrukturinvesteringar* enligt artikel 164 a och godkända *investeringar i infrastrukturföretag* enligt artikel 164 b. Kriterierna för de två olika typerna av investeringar skiljer sig åt och medför olika kapitalkrav.

⁵³ Se lagrådsremissen, s. 324 f.

⁵⁴ Se Kommissionens delegerade förordning (EU) 2016/467 av den 30 september 2015 om ändring av den delegerade förordningen (EU) 2015/35 vad gäller beräkningen av lagstadgade kapitalkrav för flera kategorier av tillgångar som innehas av försäkrings- och återförsäkringsföretag och Kommissionens delegerade förordning (EU) 2017/1542 av den 8 juni 2017 om ändring av delegerad förordning (EU) 2015/35 vad gäller beräkningen av lagstadgade kapitalkrav för vissa kategorier av tillgångar som innehas av försäkrings- och återförsäkringsföretag (infrastrukturföretag).

Vid utformningen av det riskkänsliga kapitalkravet för tjänstepensionsföretag är enkelhet en viktig utgångspunkt. Vidare är det viktigt att Finansinspektionens bestämmelser är tydliga.

Finansinspektionen anser att det är centralt ur riskmätningssynpunkt att de kassaflöden som infrastrukturenheten genererar åt sina kreditgivare och aktieinvesterare är förutsägbara. Bland de kriterier som föreslås är därför förutsägbara kassaflöden centralt. Huruvida kassaflödena är förutsägbara varierar beroende på typ av infrastrukturtillgång och utformningen av investeringen. Förutsägbara kassaflöden kan uppfyllas på olika sätt beroende på en mängd faktorer. Finansinspektionen föreslår att kassaflödena ska anses vara förutsägbara om allt utom en försumbar del av intäkterna åtminstone uppfyller ett av följande tre kriterier:

1. Intäkterna omfattas av en avkastningsreglering, som i detta sammanhang syftar till en reglering i lag. Som exempel kan nämnas eldistribution, där det är reglerat i lag hur hög avkastningen får vara på investerat kapital när man bedriver nätverksamhet.
2. Intäkterna omfattas av ett så kallat take or pay-avtal. Begreppet take or pay-avtal, som får anses vedertaget i infrastruktursammanhang, innebär att köparen ska betala ett visst belopp om denne inte köper en viss vara eller tjänst som man ingått avtal om.
3. Nivån på produktionen och prisnivån, eller användningen och prisnivån var för sig, är reglerade i lag eller annan författning. Alternativt är de fastställda i avtal eller förutsägbara på grund av låg risk för svag efterfrågan. Med produktion menas de fall då en infrastrukturtillgång producerar en vara, exempelvis el eller värme. Med användning menas att infrastrukturtillgången tillhandahåller en tjänst, exempelvis användningen av en väg eller bro. Utöver att produktionen eller användningen ska vara reglerade eller förutsägbara på grund av låg risk för svag efterfrågan krävs även att prisnivån är reglerad eller förutsägbar.

För räntebärande tillgångar föreslås särskilda kriterier för att en infrastrukturtillgång ska kunna klassificeras som godkänd. En avtalsram för investeringen behöver säkerställa att lån inte tas upp utan befintliga kreditgivares medgivande. Detta gör att risken i investeringen bättre kan bedömas vid investerings-tillfället.

Om en kreditvärdering för infrastrukturenheten är tillgänglig, föreslår Finansinspektionen ett krav som innebär att enheten ska ha ett kreditbetyg motsvarande ett kreditkvalitetssteg mellan noll och tre. Det säkerställer en rimlig risk i investeringen. Om det inte finns någon kreditvärdering bör tillgångarna finnas i länder som präglas av stabila politiska förhållanden. Finansinspektionen föreslår att tillgångarna i dessa fall ska finnas i länder som

är medlemmar i EES eller OECD för att kunna klassificeras som godkända infrastrukturinvesteringar.

Om fonder som investerar långsiktigt i infrastruktur samtidigt är öppna för inlösen av fondandelar, skulle dessa fonder ha svårt att hantera inlösen med kort varsel. Inlösen av fondandelar innebär att tillgångar i fonden måste realiseras för att kunna betalas ut till fondandelsägaren. Stängda fonder, dvs. fonder där inlösen av fondandelar är begränsad, tar sikte på att behandla fondandelsägarna lika. Mot bakgrund av detta är det rimligt att införa särskilda restriktioner för fonder som är öppna för inlösen. Restriktionerna syftar till att undvika nödförsäljningar och säkerställa att fondandelsägarna behandlas lika ekonomiskt om fonden tvingas frigöra likvida medel. Exempel på sådana villkor eller restriktioner som ska ingå i avtalsramen kan vara inlösenavgifter, längre avvecklingsperioder eller inlösen efter förvaltarens egen prövning.

Finansinspektionen föreslår att om intäkterna från infrastrukturenheten inte kommer från betalningar från ett stort antal användare bör ett krav vara att den part som gått med på att köpa de varor eller tjänster som enheten tillhänder ska vara en part med god kreditvärdighet. Detta för att ytterligare säkerställa att investeringarna har en sund riskprofil.

Finansinspektionen bedömer att infrastrukturentillgångar med stabila och långsiktiga kassaflöden, ur ett riskperspektiv, har liknande riskprofil som fastighetsinvesteringar. Av detta följer att räntebärande tillgångar som uppfyller kriterierna för att kategoriseras som godkända infrastrukturinvesteringar kan bedömas ha motsvarande lägre riskprofil än andra räntebärande tillgångar.

Finansinspektionen föreslår en bestämmelse som innebär att risken i typ C-tillgångar som uppfyller kriterierna för att kategoriseras som en godkänd infrastrukturinvestering, ska beräknas som kapitalkrav för fastighetsprisrisk. Risken i räntebärande tillgångar som uppfyller kriterierna för att kategoriseras som en godkänd infrastrukturinvestering, föreslås vid kapitalkravsberäkningen för ränteskillnadsrisk beräknas med en riskvikt på 70 procent. Detta innebär att exponeringen ska utgöra 70 procent av marknadsvärdet.

Begreppen infrastrukturentillgångar och infrastrukturenhet definieras i föreskriftsförslaget på ett sätt som överensstämmer med motsvarande begrepp i Solvens 2-förordningen. Även begreppet godkänd infrastrukturinvestering definieras. Slutligen innehåller förslaget de kriterier som krävs för att en infrastrukturinvestering ska kategoriseras som godkänd.

2.8.4 Kapitalkrav för försäkringsrisk

Kapitalkravet för försäkringsrisk ska beräknas genom en justerad sammanläggning av kapitalkraven för åtminstone långlevnads- och dödlighetsrisk samt sjuklighetsrisk, annulationsrisk och kostnadsrisk.⁵⁵

⁵⁵ Se lagrådsremissen, s. 707.

Finansinspektionen föreskriftsförslag innehåller bestämmelser om hur ett tjänstepensionsföretag ska beräkna kapitalkravet för försäkringsrisk. Det föreslås att riskkategorierna utökas med tilläggsrisker, dvs. de risker som ingår i tilläggsförsäkringar. Kapitalkravet för försäkringsrisk ska beräknas genom att kapitalkraven för de olika risker som ingår i försäkringsrisk räknas fram. Sammanläggning av kapitalkraven för långlevnads- och dödlighetsrisk ska göras genom att välja det största kapitalkravet av de två, som kallas kapitalkrav för livrisk. Därefter ska tjänstepensionsföretaget göra en justerad sammanläggning av kapitalkraven för livrisk, sjuklighetsrisk, tilläggsrisk, annullationsrisk och kostnadsrisk genom att använda en korrelationsmatris.

Av lagrådsremissen framgår att definitionen av tjänstepensionsförsäkring ska omfatta tilläggsförsäkringar inom livförsäkringsklassen I b enligt 2 kap. 12 § försäkringsrörelselagen.⁵⁶ I lagrådsremissen nämns även att exempelvis en arbetslöshetsförsäkring kan meddelas som en tilläggsförsäkring.⁵⁷ Det finns alltså risker inom tilläggsförsäkringar som inte faller in under någon av de underkategorier till försäkringsrisk som föreslås i lagen, men som ändå bör ingå i beräkningen av kapitalkravet för försäkringsrisk. Det innebär att den uppräknings av försäkringsrisker som föreslås i 8 kap. 4 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag inte är uttömmande. Av lagrådsremissen framgår även att det bör finnas utrymme att genom föreskrifter låta beräkningen av kapitalkravet för försäkringsrisk omfatta ytterligare väsentliga riskkategorier.⁵⁸

Begreppet tilläggsförsäkringar innefattar försäkringar som skulle vara att betrakta som skadeförsäkringar om de tillhandahölls utan samband med livförsäkringar.⁵⁹ Finansinspektionen föreslår därför att ett kapitalkrav för tilläggsrisker ska komplettera den uppräknings av försäkringsrisker som ska ingå i det riskkänsliga kapitalkravet som finns i 8 kap. 4 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. Kapitalkravet för tilläggsrisker bör gälla kapitalkrav för risker som omfattar inkomstskydd, ekonomisk förlust och sjukvårdskostnad.

Som exempel på försäkringsförpliktelser som täcker inkomstskydd kan nämnas olycksfall i arbetet, arbetsskador och yrkessjukdomar (trygghetsförsäkring vid arbetsskada, TFA).

Avgångsbidragsförsäkring och föräldrapenningtillägg är exempel på försäkringsförpliktelser som täcker ekonomiska förluster vid arbetslöshet och föräldraledighet.

Försäkringsförpliktelser som täcker sjukvårdskostnader omfattar kostnader vid medicinsk behandling eller vård. Kostnaderna kan gälla förebyggande eller

⁵⁶ Se lagrådsremissen, s. 192 f. och 2 kap. 11 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag.

⁵⁷ Se lagrådsremissen s. 196.

⁵⁸ Se lagrådsremissen, s. 708.

⁵⁹ Se lagrådsremissen, s. 196.

botande hälso- och sjukvård, eller vård på grund av sjukdom, olycksfall eller funktionshinder.

Av Finansinspektionens nu föreslagna bestämmelser framgår att kapitalkraven för försäkringsrisker är högre än de kapitalkrav som föreslogs i regeringsrapporten. Skälet till det är att framför allt kraven för annullationsrisk och kostnadsrisk har höjts. Detta påverkar framför allt fondförsäkrings- och depåförsäkringsverksamhet eftersom dessa risker är bland de mest väsentliga riskerna för dessa verksamheter. För traditionell försäkringsverksamhet är påverkan av dessa risker betydligt lägre.

Långlevnads- och dödlighetsrisk (livrisk)

Långlevnadsrisk innebär att förmånstagarna lever längre än vad tjänstepensionsföretaget har antagit vid beräkningen av de försäkringstekniska avsättningarna. Långlevnadsrisk är ofta den största av försäkringsriskerna för ett tjänstepensionsföretag, främst på grund av att en stor del av tjänstepensionsförmånerna har livsvarig utbetalning. Dödlighetsrisk innebär det motsatta, nämligen att förmånstagarna dör tidigare än vad tjänstepensionsföretaget har antagit.⁶⁰

I trafikljusmodellen beräknas kapitalkravet för parameterfel i långlevnads- och dödlighetsmodellen som det största av en minskning respektive en ökning av den årliga dödligheten. I regeringsrapporten föreslogs, till skillnad mot trafikljusmodellen, att både långlevnadsrisken och dödlighetsrisken skulle ingå i beräkningen av det riskkänsliga kapitalkravet med en negativ korrelation mellan kraven. Finansinspektionen framförde i rapporten att för tjänstepensionsföretagen är långlevnadsrisken den största av försäkringsriskerna, vilket främst beror på att en stor del av pensionsförmånerna har livsvarig utbetalning. Dödlighetsrisken är betydligt mindre, vilket bekräftades i Finansinspektionens testrapportering.

En ökad dödlighet (dödlighetsrisk) resulterar oftast i att de försäkringstekniska avsättningarna totalt sett blir lägre för företaget, eftersom de förväntade högre utbetalningarna för dödsfall kompenseras av de förväntat lägre utbetalningarna i form av ålderspension.

Även om dödlighetsrisken totalt sett ofta utgör en mycket liten risk kan den för vissa företag vara stor. Finansinspektionen konstaterade i regeringsrapporten att myndigheten i det kommande arbetet eventuellt skulle komma att överväga om dödlighetsrisken i stället borde hanteras på samma sätt som i trafikljusmodellen, dvs. tillsammans med långlevnadsrisken.

Enkelhet är en viktig utgångspunkt vid utformningen av det riskkänsliga kapitalkravet. Att utnyttja modeller och erfarenhet från trafikljusmodellen, som varit i kraft i över tio år, är att föredra och gör det också enklare för företagen.

⁶⁰ Se lagrådsremissen, s. 326.

Mot bakgrund av ovanstående föreslår Finansinspektionen att kapitalkravet för långlevnads- och dödlighetsrisk ska beräknas som det största av de båda kraven, och att det ska benämnas livrisk.

Kapitalkravet för långlevnadsrisken beräknas som ökningen av de försäkringstekniska avsättningarna då antagandet om den framtida ettåriga dödssannolikheten minskas med 15 procent i alla åldrar. Kapitalkravet för dödlighetsrisken beräknas som ökningen av de försäkringstekniska avsättningarna då antagandet om den framtida ettåriga dödssannolikheten i alla åldrar ökas med 15 procent.

Sjuklighetsrisk

Av lagrådsremissen framgår att med sjuklighetsrisk avses att insjuknandet är högre än vad företaget har antagit, att avvecklingen genom tillfrisknande eller dödsfall är lägre än vad företaget har antagit och att den s.k. invaliditetsgraden ökar.⁶¹

När det gäller sjukförmåner och förmåner kopplade till dessa, framförde Finansinspektionen i regeringsrapporten att det finns en särskild osäkerhet i såväl insjuknandegrad som avvecklingsresultat. Osäkerheten beror på att sjukpension är kopplad till den allmänna pensionen, vilket gör att den påverkas av politiska beslut. Finansinspektionen anser att bland annat detta förhållande gör att sjuklighetsrisken är väsentlig i de företag som är exponerade mot risken. Det gäller även om risken totalt sett inte är så stor.

Den modell för att beräkna kapitalkrav för sjuklighetsrisk som användes i regeringsrapporten var identisk med den som används i trafikljusmodellen. Modellen baseras på att insjuknande, avveckling och invaliditetsgraden stressas. Under de senaste tio åren har Finansinspektionen genomfört ett par interna analyser av insjuknande och avveckling. Resultaten visar på stora variationer, men också på att kapitalkravsmodellen har varit stabil och enkel. Mot bakgrund av detta anser Finansinspektionen att modellen inte behöver ändras mer än att stressfaktorerna bör anpassas till en ny konfidensnivå.

Finansinspektionen föreslår att ett tjänstepensionsföretag ska beräkna kapitalkravet för sjuklighetsrisk genom att jämföra befintliga försäkringstekniska avsättningar med avsättningar som stressats med följande antaganden samtidigt:

- Den ettåriga sannolikheten för insjuknande ökas med 40 procent i alla åldrar och för den period som premierna är bestämda för.
- Den ettåriga sannolikheten för att sjukfall upphör minskas med 15 procent för hela den återstående sjuktiden.

⁶¹ Se lagrådsremissen, s. 708.

- Invaliditetsgraderna (relationen mellan faktisk sjukskrivning och heltidssjukskrivning) ökas med 15 procent.

Tilläggsrisk

Tilläggsrisk är risken för att ett tjänstepensionsföretags finansiella ställning försämras på grund av ökade ersättningar och kostnader för arbetsskador, arbetslöshet eller sjukvård.

Finansinspektionen föreslår att kapitalkravet för tilläggsrisk ska beräknas genom att kapitalkraven för de olika risker som ingår i tilläggsrisk räknas fram. En sammanläggning av kapitalkraven för tilläggsrisk bör göras genom att använda en korrelationsmatris som bestämts genom Finansinspektionens expertbedömning.

När det gäller riskkategorierna inkomstskydd och ekonomisk förlust föreslår Finansinspektionen att begreppet riskpremie ska användas för att beräkna volymmåttet för premie- och skadereserven. Att utgå från en riskpremie, i stället för intjänade premier eller förväntade premier som ska intjänas, är ett bättre mått på risken i ett tjänstepensionsföretags verksamhet. Intjänade premier eller förväntade premier som ska intjänas kan variera kraftigt och bero på det enskilda företags konkurrensförhållanden och finansiella ställning.

Som volymmått används istället teknisk premie, vilket Finansinspektionen har definierat som riskpremien med tillägg av en schablonfaktor på 15 procent.

Kapitalkravet för inkomstskydd föreslås beräknas genom att multiplicera volymmåtten tekniska premier och försäkringstekniska avsättningar med olika faktorer. Beräkningsmetoden baseras på artiklarna 116 och 117 samt Bilaga XIV i S2-förordningen. I den föreslagna beräkningen har faktorn för försäkringstekniska avsättningar ökats för att även fånga katastrofrisk.

Kapitalkravet för ekonomisk förlust föreslås beräknas genom att multiplicera volymmåtten tekniska premier och försäkringstekniska avsättningar med olika faktorer. Beräkningsmetoden baseras på artiklarna 116 och 117 samt Bilaga II i S2-förordningen. I den föreslagna beräkningen har faktorn för tekniska premier ökats för att även fånga katastrofrisk.

Kapitalkravet för sjukvårdskostnad föreslås beräknas som en faktor multiplicerad med medeltalet av sjukvårdsutbetalningar under de tre senaste åren multiplicerad med medeldurationen i år av sådana förpliktelser. Beräkningsmetoden baseras på artikel 99 i S2-förordningen.

Annulationsrisk

Annulationsrisk är risken för att ett befintligt kapital för att bära driftkostnader minskar, och att framtida intäkter minskar på grund av att premiebetalningarna

upphör eller att avtal och därmed kapital flyttas från företaget.⁶² Annullationsrisk är en betydande risk för tjänstepensionsföretagen eftersom tjänstepensionsavtal är föremål för omförhandlingar och att det finns krav på att flytt av kapital ska tillåtas.

I regeringsrapporten fastslog Finansinspektionen att beräkningen av kapitalkravet för annullationsrisk avser sparbetonade förmåner som har flytträtt, oavsett om flytten initieras av förmånstagaren eller av arbetsgivaren. Finansinspektionen uttalade också att effekterna av förmånstagarinitierade flyttar och effekterna av att tjänstepensioner upphandlas med jämna mellanrum, behövde analyseras närmare för att bedöma utformningen och stressnivån för annullationsrisk.

Inom de flesta kollektivavtalsområden har försäkringstagaren rätt att flytta en premiebestämd pension. Dessa pensioner är också föremål för upphandling eller anbudsförfarande med viss periodicitet, vilket innebär att de företag som erbjuder pensionerna varierar. Detta kan ge upphov till höga framtida flyttfrekvenser för företag som misslyckas i framtida upphandlingar.

Tjänstepensionsföretag som erbjuder icke kollektivavtalade tjänstepensioner är ofta beroende av försäkringsförmedlare som distributionskanal. Förekomsten av sådana distributionskanaler kan också vara förknippad med flyttrisker. Det förekommer t.ex. att försäkringsförmedlare erbjuder på förhand förhandlade tjänstepensionsplaner till sina företagskunder. Sådana tjänstepensionsplaner är också förknippade med omförhandlingar med vissa mellanrum. Dessa omförhandlingar kan orsaka betydande flöden av flyttade försäkringar. Det är i vissa fall även möjligt för enskilda arbetsgivare att flytta bestånd av pensioner (s.k. beståndsoverlåtelse) mellan försäkringsgivare. Av lagrådsremissen framgår att beståndsoverlåtelse ska vara möjlig mellan olika tjänstepensionsföretag samt mellan tjänstepensionsföretag och försäkringsföretag.⁶³

Finansinspektionen föreslår att kapitalkravet för annullationsrisk ska beräknas utifrån pensionskapitalet för sparbetonade pensionsförmåner som har flytträtt.

I den föreslagna modellen beräknas kapitalkravet för annullationsrisk separat för traditionell försäkringsverksamhet samt fond- och depåförsäkringsverksamhet.

Ett sätt att beakta den mer långsiktiga effekten på ett företags kostnadstäckning vid annullation är att multiplicera det pensionskapital som omfattas av flytträtt med ett antagande om dels varaktigheten av effekten av företagets förlorade intäkter, dels nivån på företagets fasta driftskostnader. Med fasta driftskostnader avses företagets driftskostnader inklusive skaderegleringskostnader, minus anskaffningskostnader. Den långsiktiga effekten antas i detta sammanhang vara i tio år. Ett rimligt antagande om de genomsnittliga nivåerna på företagets fasta

⁶² Se lagrådsremissen, s. 326.

⁶³ Se lagrådsremissen, s. 429.

kostnader av pensionskapitalet är 0,25 procent för traditionell försäkringsverksamhet och 0,6 procent för fond- och depåförsäkringsverksamhet.

Stressfaktorn anger hur stor annulation som företaget bör kunna tåla. Denna föreslås uppgå till 12 procent för såväl traditionell försäkringsverksamhet som för fond- och depåförsäkringsverksamhet. Nivån baseras på expertbedömningar för konfidensnivån 97 procent.

Med ovanstående parametervärden blir kapitalkravet för annulationsrisk summan av 0,3 procent multiplicerat med pensionskapitalet för traditionell försäkringsverksamhet samt 0,72 procent multiplicerat med pensionskapitalet för fond- och depåförsäkringsverksamhet.

Kostnadsrisk

Kostnadsrisk är risken för att ett tjänstepensionsföretags kostnader ökar och därmed försämrar företagets finansiella ställning.⁶⁴

I regeringsrapporten fastslog Finansinspektionen att den föreslagna modellen för kostnadsrisk, som utgick från antagandet att de ökade driftskostnaderna kan reduceras inom en tolv månaders period, behövde analyseras närmare.

Driftskostnadsökningar är i många fall mer varaktiga än ett år. Tänkbara anledningar till en permanent ökning av kostnader kan bl.a. vara högre löneinflation än väntat och nya regelverk som kräver större personalresurser för efterlevnad. Tjänstepensionsföretag har generellt begränsade möjligheter att kompensera sig för sådana driftskostnadsökningar genom att höja premien för försäkringarna. Det gäller särskilt under utbetalningstiden eftersom inga premier tas ut. Därutöver är företagen utsatta för konkurrens genom de upphandlings- och anbudsförfaranden som gäller inom kollektivavtalsområdet.

Finansinspektionen konstaterar att fasta driftskostnader i ett tjänstepensionsföretag är den kostnadspost som är mest stabil över tid. Andra kostnadsposter, exempelvis anskaffningskostnader, varierar i högre grad från år till år. Mot bakgrund av detta anser Finansinspektionen att fasta driftskostnader är ett lämpligt mått att utgå från när man beräknar kapitalkravet för kostnadsrisk.

Mot bakgrund av att driftskostnadsökningar kan tänkas vara mer varaktiga än ett år, är det rimligt att företaget vid beräkningen av kapitalkravet för kostnadsrisk utgår från den försäkringstekniska avsättningen för fasta driftskostnader.

Alla företag med fond- och depåförsäkringsverksamhet redovisar dock inte någon försäkringsteknisk avsättning för driftskostnader. För dessa företag är det därför rimligt att kapitalkravet i stället baseras på företagets faktiska årliga fasta driftskostnader.

⁶⁴ Se lagrådsremissen, s. 326.

Finansinspektionens föreslår därmed att kapitalkravet för kostnadsrisk ska utgöra ett mått på företagets möjliga framtida höjda kostnader. Detta mäts för traditionell försäkringsverksamhet genom att formulera kapitalkravet som en höjning av försäkringstekniska avsättningar för fasta driftskostnader med 8 procent. För fond- och depåförsäkringsverksamhet bestäms kapitalkravet, med utgångspunkt i interna analyser och expertbedömningar, som 75 procent av ett års fasta driftskostnader.

2.8.5 Operativ risk

Av lagrådsremissen framgår att begreppet operativ risk omfattar olika typer av risker kopplade till otillräckliga rutiner orsakade av personal, system eller av externa händelser där oväntade och potentiellt stora kostnader uppkommer. Vidare framgår att kapitalkravet för operativ risk bör beräknas med beaktande av sådana operativa risker som tjänstepensionsföretaget är utsatt för och som inte har beaktats vid beräkningen av kapitalkravet för marknadsrisk eller försäkringsrisk.⁶⁵

Finansinspektionen bedömer att många typer av händelser kan ingå i begreppet operativ risk, dock alla med resultatet att oväntade, och potentiellt stora, kostnader uppkommer.

I trafikljusmodellen finns inget kapitalkrav för operativ risk.

Finansinspektionen konstaterar att det är svårt att modellera operativ risk på ett sätt som är beräkningstekniskt enkelt, och som samtidigt ger incitament till god riskstyrning. Det kan också vara svårt att kvantifiera operativ risk på ett objektivt sätt. I dagsläget saknas modeller för operativ risk som har en koppling till hanteringen av risken. Det gäller både på försäkrings- och bankområdet. I avsaknad av en sådan modell anser Finansinspektionen att kapitalkravet för operativ risk bör beräknas med en enkel modell liknande den som finns i Solvens 2-regelverket. Där utgår beräkningen från premier och de försäkringstekniska avsättningarna.

Finansinspektionen föreslår alltså att kapitalkravet för operativ risk ska beräknas enligt en modell som till sin uppbyggnad är identisk med den som används i Solvens 2-regelverket.⁶⁶ Den modellen är kalibrerad för konfidensnivån 99,5 procent. Finansinspektionen har dock korrigerat de olika stressparametrarna och anpassat dem till den konfidensnivå på 97 procent som ska gälla för tjänstepensionsföretag.

2.8.6 Justeringsbelopp

Av 8 kap. 6 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår att justeringsbeloppet ska motsvara den minskning av tjänstepensionsföretagets

⁶⁵ Se lagrådsremissen, s. 327.

⁶⁶ Se artikel 204 i Solvens 2-förordningen.

oförutsedda förluster som beror på att företagets åtaganden gentemot de försäkrade eller andra ersättningsberättigade minskar till följd av villkoren i försäkringsavtalet, att företagets uppskjutna skatt förändras eller en kombination av de två.

I lagrådsremissen nämns s.k. villkorad återbäring som ett exempel på sådana oförutsedda förluster som beror på att företagets åtaganden minskar till följd av villkoren i försäkringsavtalet.⁶⁷

Finansinspektionen föreslår att ett justeringsbelopp ska beräknas. Beloppet ska beräknas genom en summering av ett justeringsbelopp för villkorad återbäring och ett justeringsbelopp för uppskjuten skatt.

Den villkorade återbäringen ingår i de vinstdrivande företagens försäkringstekniska avsättningar och är alltså inte en del av det egna kapitalet. Den villkorade återbäringen är förlustabsorberande eftersom den kan sättas ned vid förluster. Den föreslagna bestämmelsen anger hur justeringsbeloppet för villkorad återbäring ska beräknas.

Även vissa uppskjutna skatter kan vara förlustabsorberande. Finansinspektionen föreslår dock inga principer i den delen. Det får antas att den förlustabsorberande effekten av uppskjutna skatter bäst kan bedömas av det enskilda tjänstepensionsföretaget.

2.9 Företagsstyrning

De områden som enligt den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag är föremål för bemyndiganden är lämplighetskrav, innehåll i styrdokument och krav som relaterar till dessa dokument, uppgifter som utförs av de centrala funktionerna, systemet för riskhantering, den egna risk- och solvensbedömningen samt uppdragsavtal. Finansinspektionen har, liksom regeringen, utgått i stora delar från den reglering som gäller för försäkringsföretagen.

2.9.1 Proportionalitet vid utformningen av föreskrifterna

Av lagrådsremissen framgår att proportionalitetsprincipen ska gälla som en övergripande princip för hela företagsstyrningssystemet. Vidare framgår att proportionalitet är av särskild vikt vid de ytterligare bestämmelser som meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer⁶⁸. Regeringen anger vidare att det är möjligt att skapa ett regelverk som är anpassat till den verksamhet som ett tjänstepensionsföretag driver i det enskilda fallet. Detta eftersom proportionalitet beaktas i normgivningen på lägre nivå än lag. Därmed är det även möjligt att ta hänsyn till att den föreslagna lagen ska kunna omfatta både en mer omfattande verksamhet, som den som i dag drivs av försäkringsföretag, och en mer begränsad verksamhet, som den som i dag

⁶⁷ Se lagrådsremissen, s. 708-709.

⁶⁸ Se lagrådsremissen, s. 341.

drivs av tjänstepensionskassor. Av lagrådsremissen⁶⁹ framgår vidare att dessa verksamheter skiljer sig åt, framför allt sett till omfattningen, men även genom att vissa företag inte verkar på en konkurrensutsatt marknad utan endast riktar sig till en sluten krets.

Vid bedömningen av hur proportionalitet ska beaktas i utformningen av föreskrifterna har i allt väsentligt följande delar tagits hänsyn till; tjänstepensionsföretagets storlek samt dess verksamhets art, omfattning och komplexitet.

Ett tjänstepensionsföretags storlek kan mätas på många olika sätt, exempelvis genom antalet anställda eller storleken på omsättningen. Vidare kan konstateras att tjänstepensionsverksamhet är en form av livförsäkringsverksamhet, vilket i sig är ett komplext område. De två återstående delarna är verksamhetens art och omfattning. Dessa två delar fångar i allt väsentligt den skillnad mellan enskilda tjänstepensionsföretag som kan motivera en utformning av föreskrifterna utifrån olika stränga krav på företagsstyrningen. Dessutom kan bedömningen av ett enskilt företags storlek anses ligga nära bedömningen av verksamhetens omfattning. Föreskriftsförslaget innehåller därför vissa bestämmelser som innebär mindre omfattande regler för företag med en verksamhet av mindre omfattning och för företag som endast riktar sig till en sluten krets av personer, i kombination med att dess verksamhet är av begränsad omfattning. Sådana bestämmelser kräver en tydlig gränsdragning beträffande vilka företag som ska tillämpa de mindre omfattande reglerna. Som utgångspunkt vid gränsdragningen är som sagt verksamhetens omfattning och art avgörande.

Beträffande verksamhetens omfattning kan konstateras att det finns flera olika mått som skulle kunna användas. Ett av dessa mått är företagets totala tillgångar. Som regeringen anger i lagrådsremissen⁷⁰ förvaltar den svenska tjänstepensionsmarknaden cirka 3 000 miljarder kronor. Av dessa står fondförsäkrings- och livförsäkringsföretagen för cirka 2 650 miljarder kronor. Tre av livförsäkringsföretagen står för cirka 50 procent av det förvaltade kapitalet. Enligt Finansinspektionens uppgifter förvaltar de företag som kan komma att omfattas av det nya regelverket för tjänstepensionsföretag mellan 0,3 och 840 miljarder kronor. Det finns således en stor spridning i hur mycket kapital de olika företagen förvaltar.

En verksamhet som till sin natur är av mindre omfattning måste rimligen ställas i relation till hur övriga företags verksamheter på samma marknad ser ut. En verksamhet som motsvarar drygt 0,15 procent – dvs. en verksamhet som har tillgångar som understiger fem miljarder kronor – kan enligt Finansinspektionens bedömning anses utgöra en verksamhet av mindre omfattning. Ett företag som har tillgångar på mindre än fem miljarder kronor bör därför tillämpa de mindre omfattande bestämmelserna om företagsstyrning.

⁶⁹ Se lagrådsremissen, s. 365.

⁷⁰ Se lagrådsremissen, s. 164.

Beträffande verksamhetens art är det rimligt att hämta vägledning från bestämmelserna i den upphävda lagen om understödsföreningar, som i dag gäller för tjänstepensionskassor. Av 1 § i den lagen framgår bl.a. att en understödsförening måste vara sluten på så sätt att den huvudsakligen är avsedd för en sluten krets av personer. Det kan t.ex. vara anställda i ett visst eller i vissa företag, personer som tillhör en viss yrkesgrupp eller medlemmar i en sammanslutning med en sådan gemenskap att en samverkan även för personförsäkringar framstår som naturlig.

Finansinspektionens bedömning är alltså att en verksamhet som till sin art på detta sätt är begränsad till en sluten krets får anses utgöra en rimlig utgångspunkt vid utformningen av mindre omfattande bestämmelser. Det kan dock inte anses rimligt att ett företag vars verksamhet visserligen är begränsad till en sluten krets av personer, men som förvaltar omfattande tillgångar, kan åtnjuta mindre omfattande bestämmelser. Finansinspektionen anser att det bör finnas en gräns för hur stora tillgångar ett sådant företag får förvalta för att kunna tillämpa mindre omfattande bestämmelser.

En verksamhet som omfattar 20 miljarder kronor i tillgångar, motsvarar en marknadsandel på cirka 0,7 procent. Detta får enligt Finansinspektionens bedömning anses utgöra en verksamhet av mindre omfattning, om företaget i kombination med detta också har en verksamhet av begränsad art.

För att ett tjänstepensionsföretag ska kunna åtnjuta de mindre omfattande bestämmelserna om företagsstyrning ska det alltså antingen ha tillgångar som understiger fem miljarder kronor, alternativt ha tillgångar som understiger 20 miljarder kronor i kombination med att företaget bedriver en verksamhet som huvudsakligen är avsedd för en sluten krets av personer. Den krets som verksamheten huvudsakligen ska vara avsedd för bör vara anställda i ett visst eller i vissa företag, eller personer som tillhör en viss yrkesgrupp.

För att det ska vara tydligt huruvida ett tjänstepensionsföretag kan åtnjuta de mindre omfattande bestämmelserna om företagsstyrning bör det, i likhet med vad som gäller för tjänstepensionskassorna, framgå tydligt i företagets bolagsordning eller i stadgarna att företaget har en verksamhet som huvudsakligen är avsedd för en sluten krets av personer.

Upplysningsvis kan nämnas att den associationsform som tjänstepensionsföretaget har inte ska styra huruvida företaget ska kunna åtnjuta de mindre omfattande bestämmelserna. Det är alltså inte bara tjänstepensionsföreningar som omfattas.

De delar av föreskriftsförslaget som innehåller bestämmelser om företagsstyrning med mindre omfattande krav för vissa tjänstepensionsföretag motiveras specifikt under respektive avsnitt i denna promemoria.

Finansinspektionen har använt sig av ett antal principer i arbetet med att utforma lätttnadsregler för den typ tjänstepensionsföretag som nämns ovan. En

sådan princip är att Finansinspektionen har strävat efter att införa ett undantag från de bestämmelser som regeringen har valt att införa och som går utöver kraven i andra tjänstepensionsdirektivet. En annan sådan princip har varit att föreslå föreskrifter som innebär att dessa tjänstepensionsföretag endast behöver beskriva *hur* företaget ska uppfylla lagbestämmelsen som är kopplad till styr-dokumentet, i stället för att uppfylla de detaljerade kraven i de föreslagna föreskrifterna. I några fall har Finansinspektionen bedömt att det inte har funnits skäl för lättnadsregler. I de fall Finansinspektionen föreslår att dessa företag ska undantas från en bestämmelse, ska inte heller allmänna råd som är kopplade till bestämmelsen tillämpas.

2.9.2 *Lämplighetskrav*

Bestämmelser om lämplighetskrav finns i 9 kap. 3 §, 12 § tredje stycket och 13 § andra stycket den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. Bemyndigandet omfattar de lämplighetskrav som ska gälla för de som leder ett tjänstepensionsföretag, de som ansvarar för eller utför arbete i en central funktion samt de krav som ska gälla för aktuariefunktionen och funktionen för internrevision.⁷¹ Regeringen hänvisar till att det för tjänstepensionsföretag, liksom för försäkringsföretag, finns behov av ytterligare föreskrifter för den krets som omfattas av lämplighetskrav. När det gäller aktuariefunktionen hänvisar regeringen till att det för tjänstepensionsföretag, liksom för försäkringsföretag, finns ett behov av föreskrifter om villkor för behörighet mot bakgrund av det krav på yrkeskvalifikationer som finns i artikel 22.1.a.ii andra tjänstepensionsdirektivet.

Eftersom andra tjänstepensionsdirektivet, till skillnad från Solvens 2-direktivet, även innehåller krav på yrkeskvalifikationer för funktionen för internrevision, anger regeringen att föreskrifterna även ska omfatta villkor för behörighet för denna funktion. Regeringen uppger även att det lämplighetskrav som andra tjänstepensionsdirektivet ställer på aktuariefunktionen och funktionen för internrevision, dvs. de yrkeskvalifikationer, de kunskaper och den erfarenhet som är tillräckliga för att utföra sina centrala funktioner på ett tillfredsställande sätt, ska anses innebära ett särskilt krav på yrkeskvalifikationer i form av relevant utbildning för uppgiften. Regeringen har valt att använda ordet *kunskaper* i 9 kap. 12 § tredje stycket och 13 § andra stycket den föreslagna lagen för att tydliggöra denna skillnad mot det generella lämplighetskravet för centrala funktioner som följer av 9 kap. 3 § första stycket 2 samma lag.⁷²

2.9.3 *Det generella lämplighetskravet*

Finansinspektionen föreslår föreskrifter som innebär krav på hur ett tjänstepensionsföretag ska säkerställa dels att en person har de insikter och den erfarenhet som krävs för sin roll, dels att en person i övrigt är lämplig. Artiklarna 273.2 och 273.4 i Solvens 2-förordningen ligger till grund för

⁷¹ Bemyndigandet framgår av 9 kap. 27 § 1 i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag.

⁷² Se lagrådsremissen, s. 366.

föreskrifterna. Kraven riktas mot tjänstepensionsföretagen och inte mot de personer som ska uppfylla lämplighetskravet. I de föreslagna föreskrifterna anges vilka krav som ska gälla för dem som leder företaget och dem som utför eller ansvarar för en central funktion. Att det är tjänstepensionsföretaget som ska säkerställa att kraven är uppfyllda ligger i linje med hur bestämmelserna om lämplighetskrav i 9 kap. 3 § första stycket den föreslagna lagen, liksom bestämmelserna i Solvens 2-förordningen artiklarna 273.2 och 273.4, är utformade.

Finansinspektionen föreslår även föreskrifter som innebär att ett tjänstepensionsföretag ska säkerställa att de som ingår i styrelsen för företaget tillsammans har de insikter och den erfarenhet som är nödvändiga inom de områden som är relevanta för företagets tjänstepensionsverksamhet. Artiklarna 258.1 c och 273.3 i Solvens 2-förordningen ligger till grund för föreskrifterna. Finansinspektionen föreslår vidare allmänna råd som anger vilka områden som bör omfattas. Riktlinje 1.43 i Eiopas riktlinjer för företagsstyrningssystem⁷³ ligger till grund för de allmänna råden.

Finansinspektionen föreslår även allmänna råd som innebär att ett tjänstepensionsföretag som har uppdragit åt någon annan att utföra arbete i en central funktion bör utse en person inom företaget som har de insikter och den erfarenhet som krävs för att kunna kontrollera uppdragstagarens utförande och resultat av uppdraget, en så kallad beställaransvarig. Den utsedda personen bör anses vara ansvarig för den centrala funktionen och anmälas till Finansinspektionen. Finansinspektionen vill i detta sammanhang göra företagen uppmärksamma på att regeringen i författningskommentaren till 9 kap. 3 § den föreslagna lagen anger att lämplighetskraven även gäller för personer som genom uppdragsavtal anlitas för att ansvara för eller utföra arbete i centrala funktioner (artikel 22.1 andra tjänstepensionsdirektivet)⁷⁴. Riktlinje 1.47 i Eiopas riktlinjer för företagsstyrningssystem ligger till grund för de allmänna råden.

Finansinspektionen vill belysa följande om de föreslagna föreskrifterna och allmänna råden när det gäller lämplighetskrav. Finansinspektionen anser att säkerställande av lämplighetskrav i ett tjänstepensionsföretag bör omfatta samma kriterier som i ett försäkringsföretag. När det gäller det föreslagna kravet på säkerställande av styrelsens samlade kompetens anser Finansinspektionen att en lämplig spridning av kompetenser i styrelsen är ett viktigt led i att säkerställa att företaget styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt. Finansinspektionen anser att det vore olämpligt om styrelsens insikter och erfarenhet tillåts vara koncentrerade till ett fåtal områden som därmed inte täcker alla väsentliga aspekter av företagets tjänstepensionsverksamhet. De kompetensområden som föreslås i de allmänna råden är i huvudsak desamma som gäller för försäkringsföretagen.

⁷³ EIOPA-BoS-14/253 Riktlinjer för företagsstyrningssystem.

⁷⁴ Se lagrådsremissen, s. 713

Finansinspektionens erfarenhet från tillämpningen av Solvens 2-regelverket har visat att det finns skäl att vara tydlig med vad som bör gälla när en central funktion är utlagd när det gäller vem som bör anmälas till Finansinspektionen, nämligen den så kallade beställaransvarige, och vilken nivå av insikter och erfarenhet som den personen bör ha. Finansinspektionen anser att beställaransvaret bör regleras på samma sätt för tjänstepensionsföretagen som för försäkringsföretagen.

2.9.4 Villkor för behörighet - aktuariefunktionen

Finansinspektionen vill belysa följande om de föreslagna föreskrifterna och allmänna råden vad gäller villkor för behörighet för aktuariefunktionen. Föreskrifterna och de allmänna råden kompletterar det generella lämplighetskravet i 9 kap. 3 § första stycket 2 den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen anser att en person som ansvarar för eller utför uppgifter i aktuariefunktionen i ett tjänstepensionsföretag ska uppfylla samma krav som motsvarande person i ett försäkringsföretag. När det gäller utbildningskraven för den som är ansvarig för aktuariefunktionen, föreslår Finansinspektionen att en person som ska ansvara för aktuariefunktionen kan uppnå kunskaper som motsvarar de föreslagna kraven på en grundutbildning genom annan likvärdig utbildning. Ett exempel på ett sådant alternativ är en fullgjord utbildning anordnad av en utbildningsorganisation. Vidare väljer Finansinspektionen att lämna ett allmänt råd som innebär att grundutbildningen bör ha kompletterats med en masterexamen i försäkringsmatematik. Det är tjänstepensionsföretagets ansvar att säkerställa att den person som ansvarar för aktuariefunktionen har tillräckliga kunskaper och tillräcklig erfarenhet med hänsyn till funktionens uppgifter. Sammantaget bedömer Finansinspektionen att kraven är lämpligt anpassade både till den verksamhet som det specifika tjänstepensionsföretaget driver och till de uppgifter som aktuariefunktionen utför.

När det gäller uppdragsavtal konstaterar Finansinspektionen att utläggning av aktuariefunktionen är vanligt förekommande, särskilt i mindre försäkringsföretag och i tjänstepensionskassor. Finansinspektionen bedömer att detsamma kommer att gälla i flera av de företag som väljer att bli tjänstepensionsföretag. Baserat på erfarenhet från tillämpningen av Solvens 2-regelverket konstaterar Finansinspektionen att många försäkringsföretag som lägger ut aktuariefunktionens uppgifter, saknar personer inom företaget som har den kunskap och erfarenhet som krävs för att ansvara för aktuariefunktionen. Finansinspektionen bedömer att detta kommer att gälla även i de företag som väljer att bli tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen anser att det är rimligt att för tjänstepensionsföretagen, liksom för försäkringsföretagen, föreslå föreskrifter som innebär att det är tillräckligt att en person hos uppdragstagaren uppfyller de krav på kunskap och erfarenhet som ställs på den som ansvarar för aktuariefunktionen. Företaget bör därtill utse en så kallad beställaransvarig enligt allmänna råd till 5 §.

2.9.5 Villkor för behörighet - funktionen för internrevision

Finansinspektionen vill belysa följande om de föreslagna föreskrifterna. Föreskrifterna kompletterar det generella lämplighetskravet i 9 kap. 3 § första stycket 2 den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. Lämplighetskravet på yrkeskvalifikationer för de som är verksamma i funktionen för internrevision saknar motsvarighet i Solvens 2-regelverket. Finansinspektionen har därför valt att använda Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om styrning, riskhantering och kontroll i kreditinstitut som förlaga till de föreslagna föreskrifterna. Finansinspektionen har valt att inte föreslå några uttryckliga utbildningskrav på dem som är verksamma i funktionen för internrevision. Skälet till detta är att Finansinspektionen anser att det finns ett brett spektrum av utbildningar som kan innebära att en person kan anses lämplig att vara verksam i funktionen för internrevision. Finansinspektionen har i stället valt att ange ett antal områden som funktionen som helhet åtminstone ska ha kunskap om och erfarenhet av.

Det ska dock noteras att det generella lämplighetskravet i 9 kap. 3 § första stycket 2 den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag även gäller för de som är verksamma i funktionen för internrevision. Vidare har Finansinspektionen valt att inte föreslå några särskilda villkor för behörighet för den som ansvarar för funktionen för internrevision. Skälet för detta är att Finansinspektionen befarar att högt ställda villkor för behörighet på den som ansvarar för funktionen för internrevision, exempelvis på att ha certifiering, på ett omotiverat sätt riskerar att diskvalificera de som i dag ansvarar för funktionen för internrevision i försäkringsföretag och tjänstepensionskassor, och som senare väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag.

När det gäller uppdragsavtal konstaterar Finansinspektionen att utläggning av uppgifter i funktionen för internrevision är vanligt förekommande i mindre försäkringsföretag och i tjänstepensionskassor. Finansinspektionen bedömer att detsamma kommer att gälla i de flesta försäkringsföretag och tjänstepensionskassor som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen anser att det är rimligt att för tjänstepensionsföretagen, liksom för försäkringsföretagen, föreslå föreskrifter som innebär att det är tillräckligt att en person hos uppdragstagaren uppfyller de krav på kunskap och erfarenhet som ställs på den som ansvarar för aktuariefunktionen. Företaget bör därtill utse en så kallad beställaransvarig enligt allmänna råd till 5 §.

2.9.6 Styrdokument

Bestämmelser om att ett tjänstepensionsföretag ska upprätta och följa styrdokument finns i 9 kap. 4 § första stycket den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. I bemyndigandet ingår att föreskriva om innehållet i styrdokumentet med hänvisning till att det för försäkringsföretag finns ytterligare och mer detaljerade bestämmelser om vad styrdokumentet ska innehålla i Solvens 2-förordningen, och att ett sådant behov även kan finnas för

tjänstepensionsföretagen.⁷⁵ När det gäller styrdokument för ersättningar omfattar bemyndigandet att föreskriva om hur information om styrdokumentet för ersättningar ska offentliggöras.⁷⁶ Regeringen anger i lagrådsremissen att föreskrifterna ska skrivas med beaktande av proportionalitet. Regeringen menar därmed att styrdokumentet bör kunna vara mindre omfattande och detaljerade för tjänstepensionsföretag som inte verkar på en konkurrensutsatt marknad eller bedriver verksamhet av mindre omfattning.

Finansinspektionens utgångspunkter vad gäller de föreskrifter och allmänna råd som föreslås är att detaljerade bestämmelser om innehåll i styrdokument underlättar tjänstepensionsföretagens arbete med att säkerställa att företaget styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt. Finansinspektionen redogör nedan för de föreskrifter och allmänna råd som föreslås.

2.9.7 *Styrdokument för riskhantering*

Finansinspektionen föreslår föreskrifter och allmänna råd som innebär dels övergripande krav på innehåll i styrdokument för riskhantering, dels krav på innehåll som relaterar till de specifika riskområden som styrdokument för riskhantering ska omfatta enligt 9 kap. 4 § första stycket 1 den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag, dels krav på innehåll som handlar om att beskriva den egna bedömningen av externa kreditvärderingar som ska utföras enligt 9 kap. 17 § den föreslagna lagen.

De föreslagna övergripande kraven på innehåll innebär att innehållet i styrdokument för riskhantering ska beskriva tjänstepensionsföretagets genomförande av systemet för riskhantering samt överensstämma med företagets riskhanteringsstrategi och övergripande affärsstrategi. Artikel 258.2 och del av andra meningen i artikel 259.1.c i Solvens 2-förordningen samt 9 kap. 14 § första stycket den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag ligger till grund för de övergripande kraven.

Vad gäller de riskområden som styrdokument för riskhantering ska omfatta enligt 9 kap. 4 § första stycket 1 den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag, föreslår Finansinspektionen föreskrifter och allmänna råd som innebär att innehållet i styrdokument för riskhantering ska beskriva godkända risktoleransgränser för varje riskområde. Det motsvarar del av artikel 259.1.c i Solvens 2-förordningen. Därtill föreslår Finansinspektionen riskområdes-specifika krav på innehåll, som motsvarar relevanta delar av artikel 260.1.a–g i Solvens 2-förordningen.

För riskområdet investeringsrisker föreslår Finansinspektionen därtill krav på innehåll i styrdokumentet som motsvarar 2 kap. 6 § och del av 7 § i Finansinspektionens upphävda föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:16) om

⁷⁵ Bemyndigandet framgår av 9 kap. 27 § 2 den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag.

⁷⁶ Bemyndigandet framgår av 9 kap. 27 § andra stycket den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag.

placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för institut som driver tjänstepensionsverksamhet. Dessa krav föreslås mot bakgrund av kravet på innehåll på investeringsriktlinjer i 9 kap. 7 § tredje stycket den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen anser att styrdokument för riskhantering vad gäller investeringsrisker, ska ge en fullständig bild av företagets hantering av investeringsrisker.

För riskområdena försäkringsrisker och matchningsrisker föreslår Finansinspektionen även allmänna råd som motsvarar Eiopas riktlinjer för företagsstyrningssystem 1.55 och 1.61 samt 9 kap. 1 § 1 i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse.

Vidare föreslår Finansinspektionen att styrdokument för riskhantering ska innehålla en beskrivning av den egna bedömningen av externa kreditvärderingar som krävs enligt 9 kap. 17 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. Det motsvarar kraven i artikel 1 Kommissionens genomförandeförordning 2015/2015⁷⁷. De egna bedömningar som är aktuella avser de riskområden som styrdokument för riskhantering ska omfatta enligt 9 kap. 4 § första stycket 1 den föreslagna lagen. Finansinspektionen föreslår även bestämmelser som är kopplade till den egna bedömningen av externa kreditvärderingar under avsnitten Uppgifter som utförs av aktuariefunktionen och Riskhantering i samma kapitel.

Finansinspektionens föreslagna föreskrifter och allmänna råd utgör, tillsammans med bestämmelserna i den föreslagna lagen, en mindre omfattande reglering än vad som gäller för innehållet i försäkringsföretagens styrdokument för riskhantering. Försäkringsföretagen omfattas av Eiopas riktlinjer för företagsstyrningssystem, exempelvis när det gäller investeringsrisker och derivat. Finansinspektionen föreslår att enbart vissa av bestämmelserna i Eiopas riktlinjer för företagsstyrningssystem ska gälla för tjänstepensionsföretagen. Bestämmelser om att ett tjänstepensionsföretag ska redogöra för mätmetoder som är kopplade till investeringsriktlinjer tillkommer för tjänstepensionsföretagen jämfört med försäkringsföretagen, som inte upprättar sådana riktlinjer.

Finansinspektionen har beaktat proportionalitet genom att föreslå att ett tjänstepensionsföretag som avses i 2 § undantas från flertalet av de föreslagna bestämmelserna vad gäller innehållet i styrdokument för riskhantering. Finansinspektionen föreslår att ett tjänstepensionsföretag som avses i 2 §, ska tillämpa den föreslagna bestämmelsen om att i styrdokument för riskhantering beskriva den ansvarsfördelning samt de strategier, processer och rapporteringsrutiner som ska säkerställa att företaget fortlöpande kan identifiera, värdera, övervaka, hantera och rapportera risker. Bestämmelsen är relaterad till det föreslagna lagkravet på systemet för riskhantering i 9 kap. 14 § första stycket den

⁷⁷ Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2015/2015 av den 11 november 2015 om fastställande av tekniska standarder för genomförande av förfaranden för att bedöma externa kreditvärderingar i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/138/EG.

föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. Vidare föreslår Finansinspektionen att ett tjänstepensionsföretag som avses i 2 § ska tillämpa de föreslagna bestämmelserna om investeringsrisker.

Finansinspektionen anser att styrdokument för riskhantering, vad gäller investeringsrisker, ska ha samma innehåll oavsett tjänstepensionsföretagets art, omfattning och komplexitet. Detta eftersom investeringsrisker är det riskområde som är mest volatilt och har störst påverkan på företagets finansiella ställning samt det riskkänsliga kapitalkravet, men även på grund av kopplingen mellan riskområdet investeringsrisker och det föreslagna lagkravet på investeringsriktlinjer. Det ska dock noteras att ett tjänstepensionsföretag som har en mindre komplex placeringsportfölj även utan en explicit lättnadsregel kan ha ett mindre omfattande och detaljerat innehåll i styrdokument för riskhantering, vad gäller investeringsrisker. Detta följer dels av att vissa krav på innehåll rör aspekter av investeringsrisk som inte är tillämpliga för företaget och därmed inte behöver beskrivas, dels av att beskrivningen som krävs för att uppfylla kraven på innehåll, i de fall aspekterna är tillämpliga, blir mindre omfattande.

2.9.8 Styrdokument för internkontroll

Finansinspektionen föreslår föreskrifter som innebär att styrdokument för internkontroll ska innehålla en beskrivning av ansvarsfördelning, mål och processer för komponenterna i ett tjänstepensionsföretags system för internkontroll. Innehållet i styrdokumentet ska också överensstämma med företagets övergripande affärsstrategi. Artikel 258.2 i Solvens 2-förordningen ligger till grund för föreskrifterna. De föreslagna föreskrifterna och allmänna råden motsvarar, tillsammans med bestämmelserna i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag, den detaljnivå som gäller för försäkringsföretagen.

Finansinspektionen har beaktat proportionalitet genom att föreslå att styrdokument för internkontroll i ett tjänstepensionsföretag som avses i 2 § i stället omfattas av ett mer generellt krav på innehåll som innebär att dessa företags styrdokument ska innehålla en beskrivning av företagets system för internkontroll.

2.9.9 Styrdokument för internrevision

Finansinspektionen föreslår föreskrifter som innebär att innehållet i styrdokument för internrevision ska beskriva ansvarsfördelning, mål processer och rapporteringsrutiner för funktionen för internrevision. Innehållet i styrdokumentet ska också överensstämma med företagets övergripande affärsstrategi. Artikel 258.2 i Solvens 2-förordningen ligger till grund för de föreslagna föreskrifterna. Tillsammans med bestämmelserna i den föreslagna lagen motsvarar de föreslagna föreskrifterna den detaljnivå som gäller för försäkringsföretagens innehåll i styrdokument för internrevision.

Finansinspektionen har beaktat proportionalitet genom att föreslå att styrdokument för internrevision i ett tjänstepensionsföretag som avses i 2 §, i stället ska omfattas av ett mindre detaljerat krav på innehåll som innebär att styrdokumentet ska ha ett innehåll som är ändamålsenligt i förhållande till de uppgifter som funktionen för internrevision ska utföra.

2.9.10 Försäkringstekniska riktlinjer

Finansinspektionen föreslår föreskrifter och allmänna råd som innebär att ett tjänstepensionsföretags försäkringstekniska riktlinjer ska ha ett innehåll som beskriver företagets viktigaste verksamheter och produkter samt principer för hur dessa hanteras. De föreslagna bestämmelserna syftar till att beakta de försäkrades och andra ersättningsberättigades behov av skydd, god internkontroll och en effektiv tillsyn.

Finansinspektionen vill belysa följande om de krav på innehåll som föreslås. De försäkringstekniska riktlinjerna ska tillsammans med det försäkringstekniska beräkningsunderlaget (se nedan avsnitt 2.10.11) innehålla information som ska ge en fullständig bild av den försäkringstekniska hanteringen i ett tjänstepensionsföretag. För att åstadkomma en sådan fullständig bild krävs att dokumenten innehåller information som också ska lämnas enligt andra bestämmelser i den föreslagna tjänstepensionsregleringen. För att undvika upprepningar föreslår Finansinspektionen därför att hänvisningar till sådan information ska vara tillåtna.

Finansinspektionen föreslår vidare att ett tjänstepensionsföretag som helt eller delvis baserar antaganden om bl.a. sjuklighet och dödlighet på allmänt tillgänglig information, ska ange skälen för detta i de försäkringstekniska riktlinjerna. Förslaget syftar till att betona betydelsen av kvalitet i beräkningarna av de försäkringstekniska avsättningarna. Med allmänt tillgänglig information avses exempelvis branschsammanställningar som Försäkringstekniska forskningsnämnden ger ut och mer allmängiltiga sammanställningar som ges ut av exempelvis SCB.

Vidare föreslår Finansinspektionen att de försäkringstekniska riktlinjerna ska beskriva principer för beräkning av de försäkringstekniska avsättningarna för skadeförsäkringsliknande verksamhet. Förslaget har sin grund i att ett tjänstepensionsföretag som meddelar tilläggsförsäkringar kan bedriva skadeförsäkringsliknande verksamhet.

Finansinspektionen föreslår även att de försäkringstekniska riktlinjerna ska ange villkor för återköp och ändring av försäkringsavtal. Förslaget motiveras av konsumentskyddet.

Slutligen föreslår Finansinspektionen att de försäkringstekniska riktlinjerna ska innehålla en detaljerad redogörelse för principer för återbäring och överskott. Finansinspektionen anser att denna information är väsentlig och har sett brister

i försäkringsföretagens och tjänstepensionskassornas interna riktlinjer. Bristerna består i att riktlinjerna för hantering av återbäring och styrning av konsolideringsfonder varit för allmänt hållna. Finansinspektionens avsikt är att de detaljerade innehållskraven ska bidra till god internkontroll av återbäringshantering, styrning av konsolideringsfond och konsolideringsnivå. Syftet är också att tillvarata intressena för de försäkrade och andra ersättningsberättigade.

De föreslagna föreskrifterna och allmänna råden för försäkringstekniska riktlinjer motsvaras i tillämpliga delar av 9 kap. 17–27 §§ Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse.

Finansinspektionen har beaktat proportionalitet genom att föreslå att försäkringstekniska riktlinjer i ett tjänstepensionsföretag som avses i 2 §, endast behöver ange företagets viktigaste verksamheter och produkter samt övergripande principer enligt 34 och 35 §§.

2.9.11 Försäkringstekniskt beräkningsunderlag

Bestämmelser om att ett tjänstepensionsföretags försäkringstekniska riktlinjer ska kompletteras med ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag finns i 9 kap. 5 § tredje stycket den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. I bemyndigandet ingår att föreskriva om innehållet i det försäkringstekniska beräkningsunderlaget med hänvisning till att ett sådant bemyndigande finns för försäkringsföretagen.⁷⁸ Regeringen anger i lagrådsremissen att det inom ramen för ett sådant bemyndigande finns möjlighet att anpassa bestämmelserna så att de står i proportion till tjänstepensionsföretagets storlek och interna organisation samt till verksamhetens storlek, art, omfattning och komplexitet.

Finansinspektionen föreslår föreskrifter som innebär att ett tjänstepensionsföretags försäkringstekniska beräkningsunderlag ska ha en sådan detaljgrad att en aktuarie som är förordnad av Finansinspektionen ska kunna rekonstruera de försäkringstekniska beräkningarna. 9 kap. 28 och 29 §§ Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse ligger till grund för föreskrifterna. De föreslagna föreskrifterna motsvarar vad som gäller för innehållet i försäkringsföretagens försäkringstekniska beräkningsunderlag.

Finansinspektionen vill belysa följande när det gäller bestämmelser om kraven på innehåll i det försäkringstekniska beräkningsunderlaget. För att kunna rekonstruera de försäkringstekniska beräkningarna anser Finansinspektionen att underlaget ska innehålla information om de statistiska och ekonomiska modeller som företaget använder. För att kunna följa hur de beräkningarna har ändrats över tid föreslås också ett krav på att underlaget ska innehålla ändringshistorik. Finansinspektionen har upptäckt brister i såväl bredd som djup vid tillsynen av försäkringsföretagens beräkningsunderlag. Sådana brister innebär

⁷⁸ Bemyndigandet framgår av 9 kap. 27 § 3 den föreslagna lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.

dels en ökad risk för att ett tjänstepensionsföretag tillämpar underlaget på fel sätt, dels att en kontrollberäkning kräver tillgång till företagets hela programkod för beräkningarna. Finansinspektionen anser att de krav på innehåll som föreslås säkerställer att det försäkringstekniska underlaget har ett ändamålsenligt innehåll.

Finansinspektionen har övervägt om det finns skäl att anpassa bestämmelserna om innehållet i det försäkringstekniska beräkningsunderlaget så att de står i proportion till tjänstepensionsföretagets storlek och interna organisation samt till verksamhetens storlek, art, omfattning och komplexitet. Finansinspektionen har dragit slutsatsen att det inte finns anledning att föreslå några lättnader för tjänstepensionsföretag som avses i 2 §. Skälet är att den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag ger ett tjänstepensionsföretag möjlighet att ansöka om undantag från skyldigheten att upprätta ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag. Dessutom omfattas de företag och tjänstepensionskassor som förväntas omvandlas till tjänstepensionsföretag redan i dag av motsvarande eller liknande regler.

2.9.12 Styrdokument för verksamhet som omfattas av uppdragsavtal

Finansinspektionen föreslår föreskrifter och allmänna råd som innebär att styrdokument för verksamhet som omfattas av uppdragsavtal ska innehålla en beskrivning av ett antal aspekter av tjänstepensionsföretagets företagsstyrning av verksamhet som omfattas av uppdragsavtal. Innehållet i styrdokumentet ska också överensstämma med företagets övergripande affärsstrategi. De föreslagna bestämmelserna berör hela uppdragsavtalets avtalsperiod. Artikel 258.2 och del av artikel 274.1 i Solvens 2-förordningen ligger till grund för föreskrifterna. Riktlinje 1.116.b och 1.116.d i Eiopas riktlinjer för företagsstyrningssystem ligger till grund för de allmänna råden. De föreslagna föreskrifterna och allmänna råden motsvarar, tillsammans med bestämmelserna i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag, den detaljnivå som gäller för försäkringsföretagen när det gäller styrdokument för verksamhet som omfattas av uppdragsavtal.

Finansinspektionen har beaktat proportionalitet genom att föreslå att styrdokument för verksamhet som omfattas av uppdragsavtal i ett tjänstepensionsföretag som avses i 2 §, i stället omfattas av mer övergripande krav på innehåll kopplade till kraven i 9 kap. 24 § andra stycket den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. Kraven innebär att styrdokumentet för dessa företag ska innehålla en beskrivning av hur företaget ska välja uppdragstagare med omsorg, och löpande följa upp den verksamhet som omfattas av uppdragsavtal för att säkerställa att verksamheten fungerar tillfredsställande.

2.9.13 Styrdokument för uppgiftslämnande till Finansinspektionen och kvalitetskontroll av uppgifterna

Finansinspektionen föreslår allmänna råd som innebär att styrdokument för uppgiftslämnande till Finansinspektionen och kvalitetskontroll av uppgifterna,

ska innehålla information som säkerställer god internkontroll genom hela rapporteringsprocessen. Riktlinje 1.51 i Eiopas riktlinjer för rapportering och offentliggörande⁷⁹ ligger till grund för de allmänna råden. De föreslagna allmänna råden motsvarar, tillsammans med bestämmelserna i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag, den detaljnivå som gäller för försäkringsföretagen för styrdokument för uppgiftslämnande till Finansinspektionen och kvalitetskontroll av uppgifterna.

Finansinspektionen har beaktat proportionalitet vad gäller innehållet i styrdokument för uppgiftslämnande till Finansinspektionen och kvalitetskontroll av uppgifterna. Finansinspektionen bedömer att det inte finns skäl att föreskriva om lättnader till de allmänna råden och föreslår därför inga lättnadsbestämmelser för tjänstepensionsföretag som avses i 2 § vad gäller detta styrdokument.

2.9.14 Styrdokument för ersättningar

Finansinspektionen föreslår föreskrifter som syftar till att uppfylla de bestämmelser i andra tjänstepensionsdirektivet som gäller ersättningspolicy, som inte redan har införts i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. De föreslagna föreskrifterna innebär att styrdokument för ersättningar ska beskriva tjänstepensionsföretagets allmänna principer för ersättningar och åtgärder som syftar till att undvika intressekonflikter. Styrdokumentet ska även vara förenligt med vissa andra specificerade delar av företagets företagsstyrningssystem, samt bidra till att företaget styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt och motverka ett överdrivet risktagande. Därtill föreslår Finansinspektionen att företaget ska offentliggöra information om styrdokumentet på företagets webbplats. Artiklarna 23.2, 23.3.b och c samt delar av 23.3.a, d och f i andra tjänstepensionsdirektivet ligger till grund för föreskrifterna. De föreslagna föreskrifterna innebär en lägre detaljnivå än vad som gäller för innehållet i ett försäkringsföretags ersättningspolicy.

Finansinspektionen har beaktat proportionalitet vad gäller innehållet i styrdokument för ersättningar och dragit slutsatsen att det inte finns utrymme att föreslå några lättnader för tjänstepensionsföretag som avses i 2 §. Skälet är att de föreslagna föreskrifterna endast inför krav som framgår av det andra tjänstepensionsdirektivet.

2.9.15 Investeringsriktlinjer och konsekvensredogörelse

Bestämmelser om investeringsriktlinjer och en redogörelse för riktlinjernas konsekvenser finns i 9 kap. 4 § och 7 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. Bemyndigandet omfattar att föreskriva om innehållet i investeringsriktlinjerna och konsekvensredogörelsen. Finansinspektionens

⁷⁹ EIOPA-BoS-15/109, Eiopas riktlinjer för rapportering och offentliggörande.

upphävda föreskrifter (FFFS 2011:16) om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för institut som driver tjänstepensionsverksamhet ligger till grund för föreskrifterna.

Finansinspektionen föreslår bestämmelser som innebär att ett tjänstepensionsföretag ska beskriva syftet med investeringsriktlinjerna, sin investeringsstrategi, vad som anges i företagets styrdokument för riskhantering när det gäller processer för riskhantering och metoder för att mäta investeringsrisk, hur företaget hanterar likviditetsrisker samt hur fördelningen mellan tillgångar ser ut. Vissa av de föreslagna bestämmelserna hänvisar till den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag och syftar till att detaljera lagens bestämmelser om innehållet i riktlinjerna. Finansinspektionen anser inte att det är nödvändigt att föreslå några bestämmelser som närmare anger hur ett tjänstepensionsföretag ska beskriva hur hänsyn tas till hållbarhetsfaktorer i investeringspolicyn.

Finansinspektionen vill belysa följande om de föreslagna föreskrifterna om investeringsriktlinjer. Den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag anger att investeringsriktlinjerna ska innehålla uppgifter om tjänstepensionsföretagets mätmetoder och processer för riskhantering. Krav på sådant innehåll ställs enligt de föreslagna föreskrifterna på företagets styrdokument för riskhantering. Finansinspektionen har därför valt att hänvisa till styrdokument för riskhantering när det gäller dessa innehållskrav. Därmed kan ett tjänstepensionsföretag i investeringsriktlinjerna redogöra för innehållet i styrdokument för riskhantering i dessa delar. Avsikten är inte att företagen i de delarna ska upprepa exakt vad de uppgett i styrdokument för riskhantering, utan istället göra en mer övergripande beskrivning som är anpassad för investeringsriktlinjerna, som ska offentliggöras. En beskrivning av hur företaget hanterar likviditetsrisk motiveras av att dessa risker är nära förknippade med investeringsverksamheten.

Vidare föreslår Finansinspektionen bestämmelser som innebär detaljerade innehållskrav på konsekvensredogörelsen, som syftar till att relevanta konsekvenser för tjänstepensionsföretaget, försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar ska uppges. Det föreslagna innehållet motsvarar delar av vad som anges om konsekvensanalys i Finansinspektionens upphävda föreskrifter om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för institut som driver tjänstepensionsverksamhet. Kravet på att beskriva effekter på grund av hållbarhetsfaktorer är kopplat till krav i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionen har övervägt om det finns skäl att anpassa bestämmelserna om innehållet i investeringsriktlinjerna och konsekvensredogörelsen så att de står i proportion till tjänstepensionsföretagets storlek och interna organisation samt till verksamhetens storlek, art, omfattning och komplexitet. Finansinspektionen bedömer att de bestämmelser som föreslås för innehållet i investeringsriktlinjerna och konsekvensredogörelsen är nödvändiga att följa för alla tjänstepensionsföretag. Risker i investeringsverksamheten är inte förknippade med

företagets storlek, utan eventuella lättnader följer av proportionalitetsbestämmelsen i 9 kap. 1 § andra stycket den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag.

2.9.16 Styrdokument för hantering av intressekonflikter mellan företags intressenter

Finansinspektionen föreslår inga föreskrifter och allmänna råd för innehållet i styrdokument för hantering av intressekonflikter mellan företags intressenter. Skälen till detta är att Finansinspektionen har ett motsvarande bemyndigande för försäkringsföretag men har valt att inte utnyttja det. Finansinspektionen ser förvisso ett behov av att förtydliga vad riktlinjerna ska innehålla, men anser att det finns vinster med att samordna en sådan reglering med regleringen för försäkringsföretagen.

2.9.17 Uppgifter som utförs av funktionen för riskhantering

Bestämmelser om vilka uppgifter funktionen för riskhantering i ett tjänstepensionsföretag ska utföra finns i 9 kap. 10 § andra stycket den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. I bemyndigandet ingår att föreskriva om de uppgifter som funktionen för riskhantering ska ha, med hänvisning till att det kan finnas ett behov av fler bestämmelser om denna funktions uppgifter än vad som framgår av den föreslagna lagen.⁸⁰ I lagrådsremissen hänvisar regeringen i detta avseende till de bestämmelser som framgår av artikel 269 Solvens 2-förordningen. Regeringen anger i lagrådsremissen att bemyndigandet skapar möjligheter att utforma bestämmelser om ett tjänstepensionsföretags riskhanteringsfunktion som står i proportion till företagets storlek och interna organisation samt till verksamhetens storlek, art, omfattning och komplexitet.

Finansinspektionen föreslår föreskrifter som innebär att funktionen för riskhantering ska utvärdera företagets egen bedömning av externa kreditvärderingar och säkerställa att resultaten av den egna bedömningen beaktas vid beräkningen av försäkringstekniska avsättningar och det riskkänsliga kapitalkravet. Artikel 2 i Kommissionens genomförandeförordning 2015/2015 ligger till grund för föreskrifterna.

Föreskrifterna kompletterar 9 kap. 17 § i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag om att ett tjänstepensionsföretag ska utföra egna bedömningar av externa kreditvärderingar i vissa fall. Finansinspektionen förväntas få föreskriva om hur en sådan bedömning ska genomföras.⁸¹ Eftersom Kommissionens genomförandeförordning 2015/2015 anger att vissa uppgifter som relaterar till den egna bedömningen av externa kreditvärderingar ska ligga på funktionen för riskhantering, har Finansinspektionen valt att placera dessa under avsnittet Uppgifter som utförs av funktionen för riskhantering i

⁸⁰ Bemyndigandet framgår av 9 kap. 27 § 5 den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag.

⁸¹ Bemyndigandet framgår, som nämns nedan i avsnittet om Riskhantering, av 9 kap. 27 § 11 den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag.

föreskrifterna. Finansinspektionen anser inte att det finns skäl att införa någon av de detaljerade bestämmelserna i artikel 269 i Solvens 2-förordningen för tjänstepensionsföretagen.

Finansinspektionen har beaktat proportionalitet vid utformningen av föreskrifterna. Myndigheten har emellertid endast valt att föreslå föreskrifter för uppgifter som ska utföras av funktionen för riskhantering, och som grundas på det föreslagna bemyndigandet om egen bedömning av externa kreditvärderingar. I samband med detta bemyndigande har regeringen i lagrådsremissen inte angivit att proportionalitet ska beaktas. Finansinspektionen anser därför att det inte finns utrymme att föreskriva om lätnader i detta fall.

2.9.18 Uppgifter som utförs av funktionen för regelefterlevnad

Bestämmelser om vilka uppgifter funktionen för regelefterlevnad i ett tjänstepensionsföretag ska utföra finns i 9 kap. 11 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. I bemyndigandet ingår att föreskriva om de uppgifter som ska utföras av funktionen för regelefterlevnad. Detta eftersom det för tjänstepensionsföretag, liksom för försäkringsföretag, kan finnas ett behov av ytterligare bestämmelser om funktionens uppgifter än vad som framgår av den föreslagna lagen.⁸² Regeringen hänvisar i detta avseende till artikel 270 Solvens 2-förordningen. Regeringen anger i lagrådsremissen att bemyndigandet skapar förutsättningar för att bättre anpassa bestämmelserna till den verksamhet som ett tjänstepensionsföretag driver i det enskilda fallet, och att funktionens uppgifter därmed står i proportion till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten i tjänstepensionsföretagets verksamhet.

Finansinspektionen föreslår föreskrifter som innebär att funktionen för regelefterlevnad ska bedöma om de åtgärder som vidtas för att förhindra bristande regelefterlevnad är ändamålsenliga, upprätta en strategi med visst innehåll samt upprätta ett arbetsprogram. Artikel 270.1 och 270.2 i Solvens 2-förordningen ligger till grund för föreskrifterna.

Finansinspektionen har beaktat proportionalitet vid utformningen av föreskrifterna och föreslår att ett tjänstepensionsföretag som avses i 2 § inte behöver tillämpa föreskrifterna om uppgifter som ska utföras av funktionen för regelefterlevnad. Finansinspektionen anser att det för dessa företag kan anses tillräckligt att funktionen för regelefterlevnad, som är en del av systemet för internkontroll, kan ge ett ändamålsenligt bidrag till företagsstyrningssystemet genom att endast uppfylla de krav som följer av den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag.

⁸² Bemyndigandet framgår av 9 kap. 27 § 6 den föreslagna lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.

2.9.19 Uppgifter som utförs av aktuariefunktion

Bestämmelser om vilka uppgifter som aktuariefunktionen i ett tjänstepensionsföretag ska utföra finns i 9 kap. 13 § första stycket den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. I bemyndigandet ingår att föreskriva om aktuariefunktionens uppgifter, med hänvisning till att det för tjänstepensionsföretag, liksom för försäkringsföretag, kan finnas ett behov av ytterligare bestämmelser om vilka uppgifter aktuariefunktionen ska utföra.⁸³ I lagrådsremissen hänvisar regeringen i detta avseende till de bestämmelser som framgår av artikel 272 i Solvens 2-förordningen. Regeringen anger i lagrådsremissen att bemyndigandet skapar utrymme för att utforma bestämmelser som är anpassade till den verksamhet som ett tjänstepensionsföretag driver i det enskilda fallet, samt att inom ramen för detta ta hänsyn till storleken, arten, omfattningen och komplexiteten i tjänstepensionsföretagets verksamhet. Regeringen konstaterar att detta medför att reglerna till viss del kommer att skilja sig åt mellan tjänstepensionsföretag och försäkringsföretag.

Finansinspektionen föreslår bestämmelser om

- vilka bedömningar som aktuariefunktionen ska göra,
- vad samordning av beräkningar av försäkringstekniska avsättningar ska innebära,
- krav på innehåll på den information som lämnas till styrelsen,
- krav på innehåll på det yttrande som ska avges,
- att funktionen minst en gång per år ska lämna en skriftlig rapport till styrelsen, och
- vad denna rapport ska innehålla.

Artikel 272 i Solvens 2-förordningen ligger till grund för föreskrifterna. Finansinspektionen har valt att avstå från att föreslå föreskrifter som motsvarar artikel 272.7 i Solvens 2-förordningen. Artikeln kräver att aktuariefunktionen ska avge ett yttrande om de övergripande återförsäkringslösningarna. Skälet är att försäkringsföretag som bedriver tjänstepensionsverksamhet och tjänstepensionskassor historiskt har använt återförsäkring i begränsad omfattning. Mot den bakgrunden anser Finansinspektionen inte att det är nödvändigt att aktuariefunktionen avger ett särskilt yttrande om detta.

Finansinspektionen har beaktat proportionalitet vid utformningen av föreskrifterna och föreslår att ett tjänstepensionsföretag som avses i 2 § undantas från kravet att yttra sig över företagets styrdokument för riskhantering, vad gäller försäkringsrisker. I dessa företag anser Finansinspektionen att kravet på att aktuariefunktionen minst årligen upprättar en rapport som redogör för de aktiviteter, resultat, identifierade brister och lämnade rekommendationer som följt av arbetet i funktionen är tillräckligt. I övrigt anser Finansinspektionen att

⁸³ Bemyndigandet framgår av 9 kap. 27 § 8 den föreslagna lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.

de föreslagna föreskrifterna specificerar de föreslagna lagkraven på aktuariefunktionens uppgifter, vilket bidrar till tydlighet i tillämpningen.

2.9.20 Uppgifter som utförs av funktionen för internrevision

Bestämmelser om vilka uppgifter funktionen för internrevision i ett tjänstepensionsföretag ska utföra finns i 9 kap. 12 § första stycket den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. I bemyndigandet ingår att föreskriva om de uppgifter som funktionen för internrevision ska utföra, med hänvisning till att det för tjänstepensionsföretagen, liksom för försäkringsföretagen, kan finnas ett behov av ytterligare bestämmelser om denna funktions uppgifter.⁸⁴ I lagrådsremissen hänvisar regeringen i detta avseende till de bestämmelser som framgår av artikel 271.3 i Solvens 2-förordningen. Regeringen anger i lagrådsremissen att ett bemyndigande även ger möjlighet till att bättre utforma bestämmelserna så att uppgifterna som utförs av funktionen för internrevision står i proportion till tjänstepensionsföretagets storlek och interna organisation samt till deras verksamhets storlek, art, omfattning och komplexitet.

Finansinspektionen föreslår föreskrifter som innebär att funktionen för internrevision ska tillämpa en riskbaserad ansats, upprätta och följa en revisionsplan samt informera styrelsen om den, utfärda rekommendationer samt utföra extra granskningsåtgärder vid behov. Artikel 271.3 i Solvens 2-förordningen ligger till grund för föreskrifterna.

Finansinspektionen har beaktat proportionalitet vid utformningen av föreskrifterna genom att föreslå att ett tjänstepensionsföretag som avses i 2 § inte behöver tillämpa föreskrifterna om de uppgifter som funktionen för internrevision utför. Finansinspektionen anser att det för dessa företag kan anses tillräckligt att endast uppfylla de krav som följer av den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. Finansinspektionens erfarenhet från tillsynen av försäkringsföretagen och tjänstepensionskassorna är dock att de krav som anges i de föreslagna föreskrifterna om internrevisionens uppgifter är praxis i dag. Finansinspektionen anser att nuvarande praxis är god och vill med denna lättnadsregel inte uppmuntra till en praxisförändring.

2.9.21 Riskhantering

Bestämmelser om riskhanteringssystem finns i 9 kap. 14–17 §§ den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. De föreslagna reglerna omfattar krav på ett system för riskhantering och dess omfattning, regelbundna utvärderingar av känsligheten i de försäkringstekniska avsättningarna och en egen bedömning av externa kreditvärderingar. Finansinspektionen förväntas få tre bemyndiganden inom ramen för riskhanteringssystemet. Dessa avser ytterligare bestämmelser om innehållet i systemet för riskhantering och omfattningen av

⁸⁴ Bemyndigandet framgår av 9 kap. 27 § 7 den föreslagna lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.

riskerna i detta system⁸⁵, kraven på regelbundna utvärderingar av känsligheten i de försäkringstekniska avsättningarna⁸⁶ samt hur ett tjänstepensionsföretag ska genomföra en egen bedömning av externa kreditvärderingar.⁸⁷

Samtliga förslag till bemyndiganden ges med hänvisning till att det för tjänstepensionsföretag, liksom för försäkringsföretag, kan finnas behov av ytterligare bestämmelser inom dessa områden. Regeringen anger i lagrådsremissen att det inom ramen för bemyndigandet om riskhanteringssystemets innehåll finns möjlighet att beakta att riskhanteringssystemet hos ett tjänstepensionsföretag ska stå i proportion till företagets storlek och interna organisation, liksom verksamhetens storlek, art omfattning och komplexitet (artikel 25.2 i andra tjänstepensionsdirektivet). Regeringen anger vidare i lagrådsremissen, att det inom ramen för arbetet med föreskrifterna om kraven på de regelbundna utvärderingar av känsligheten i de försäkringstekniska avsättningarna även borde finnas möjlighet att ta fram det underlag som Svensk Försäkring och Tjänstepensionsförbundet efterfrågar om metoden för att bedöma diskonteringsräntan.

Finansinspektionen föreslår föreskrifter som innebär att ett tjänstepensionsföretags system för riskhantering ska innehålla en riskhanteringsstrategi och tydligt definierade tillvägagångssätt för företagets beslutsprocess. Föreskrifterna ska också ange att företaget ska säkerställa att väsentliga risker analyseras och aktivt övervakas, samt att stresstester och scenarioanalyser ska utföras. Artikel 259.1.a och b samt del av d, och artikel 259.3 i Solvens 2-förordningen ligger till grund för de föreslagna föreskrifterna. De föreslagna föreskrifterna motsvarar, tillsammans med bestämmelserna i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag, den detaljnivå som gäller för försäkringsföretagen när det gäller innehållet i systemet för riskhantering.

Finansinspektionen har beaktat proportionalitet genom att föreslå att systemet för riskhantering i ett tjänstepensionsföretag som avses i 2 §, inte behöver innehålla en riskhanteringsstrategi eller tydligt definierade tillvägagångssätt för företagets beslutsprocess. Finansinspektionen anser att kravet på en beslutsprocess inte är nödvändigt för dessa företag eftersom de förväntas ha ett fåtal anställda och att det därmed inte finns samma behov av formella beslutsprocesser som i ett företag med många anställda.

Finansinspektionen anser däremot att krav på aktiv övervakning och analys av väsentliga risker samt genomförande av stresstester och scenarioanalyser är väsentliga element i ett effektivt system för riskhantering, och att dessa krav ska gälla för alla tjänstepensionsföretag. Det ska i sammanhanget noteras att det borde finnas naturliga lättnader i de föreslagna föreskrifterna för företag

⁸⁵ Bemyndigandet framgår av 9 kap. 27 § 9 den föreslagna lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.

⁸⁶ Bemyndigandet framgår av 9 kap. 27 § 10 den föreslagna lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.

⁸⁷ Bemyndigandet framgår av 9 kap. 27 § 11 den föreslagna lagen (2019:000) om tjänstepensionsföretag.

som avses i 2 §. Detta eftersom det kan antas att en mindre arbetsinsats krävs för att uppfylla kraven i ett tjänstepensionsföretag som avses i 2 §, jämfört med den arbetsinsats som krävs i ett stort och komplext tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionen föreslår även föreskrifter som anger vilka antaganden som ska utvärderas när ett tjänstepensionsföretag utvärderar känsligheten i de försäkringstekniska avsättningarna. Relevanta delar av 9 kap. 7 § i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse ligger till grund för de föreslagna föreskrifterna. De föreslagna föreskrifterna motsvarar, tillsammans med bestämmelserna i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag, den detaljnivå som gäller för försäkringsföretagen vad gäller den regelbundna utvärderingen av känsligheten i de försäkringstekniska avsättningarna. Det kan noteras att de antaganden som ligger till grund för fastställandet av diskonteringsräntan framgår av 4 kap. om försäkringstekniska avsättningar i de föreslagna föreskrifterna.

Slutligen föreslår Finansinspektionen föreskrifter som anger vilken dokumentation som ett tjänstepensionsföretag ska upprätta i samband med att företaget utför den egna bedömningen av externa kreditvärderingar samt hur ofta en sådan bedömning ska göras. Artiklarna 4 och 5 i Kommissionens genomförandeförordning 2015/2015 ligger till grund för föreskrifterna. Finansinspektionen har utgått från den engelska lydelsen av nämnda förordning eftersom den svenska översättningen har ansetts vara missledande. De artiklar i nämnda förordning som avser styrdokument för riskhantering, respektive funktionen för riskhanterings uppgifter, har placerats under rubrikerna Styr-dokument för riskhantering respektive Uppgifter som utförs av funktionen för riskhantering i de föreslagna föreskrifterna. De föreslagna föreskrifterna motsvarar, tillsammans med bestämmelserna i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag, den detaljnivå som gäller för försäkringsföretagen vad gäller den egna utvärderingen av externa kreditvärderingar.

2.9.22 Egen risk- och solvensbedömning

Bestämmelser om en egen risk- och solvensbedömning finns i 9 kap. 20–22 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. De föreslagna reglerna omfattar krav på att ett tjänstepensionsföretag ska genomföra och dokumentera en egen risk- och solvensbedömning, vad den ska innehålla, hur ofta den ska genomföras samt att resultatet ska rapporteras till Finansinspektionen.

Finansinspektionen förväntas få ett bemyndigande att föreskriva om vad som ska ingå i den egna risk- och solvensbedömningen samt om rapporteringen av denna, med hänvisning till att mer detaljerade bestämmelser om den egna risk- och solvensbedömningen lämpligen kan anges i föreskrifter.⁸⁸ Regeringen nämner att artiklarna 28.1 och 28.2 a–h i andra tjänstepensionsdirektivet är att anse som detaljerade bestämmelser om vad den egna riskbedömningen ska innehålla. Regeringen anger i lagrådsremissen att proportionalitet ska beaktas

⁸⁸ Bemyndigandet framgår av 9 kap. 27 § 12 den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag.

när föreskrifterna utformas och att syftet med bemyndigandet är att skapa en särskild reglering för tjänstepensionsföretag. En reglering som beaktar de risker som ett tjänstepensionsföretag och dess verksamhet är, eller kan komma att bli utsatt för, men som inte går längre än så.

Vidare föreslås Finansinspektionen få ett bemyndigande att föreskriva om ett tjänstepensionsföretags rapportering av den egna risk- och solvensbedömningen med hänvisning till att ett sådant bemyndigande finns för försäkringsföretagen.

Finansinspektionen föreslår föreskrifter och allmänna råd om vad som ska ingå i den egna risk- och solvensbedömningen. Föreskrifterna innebär vissa detaljerade krav på innehållet i ett tjänstepensionsföretags egna risk- och solvensbedömning samt vad som ska beaktas vid bedömningen av det totala solvensbehovet. Därtill föreslår Finansinspektionen föreskrifter som innebär följande: Om det sker en väsentlig förändring av de risker som ett tjänstepensionsföretag är utsatt för och förändringen bara gäller en viss pensionsplan, behöver företagets nya egna risk- och solvensbedömning bara omfatta den pensionsplanen. Vidare innebär de allmänna råden att styrelsen bör delta aktivt i den egna risk- och solvensbedömningen. Artiklarna 28.2 a och b, del av d, e och f samt h, 28.1 andra stycket, andra meningen, och 262.1–2 i Solvens 2-förordningen ligger till grund för föreskrifterna. Riktlinjerna 1.6 och 1.14 i Eiopas riktlinjer för egen risk- och solvensbedömning⁸⁹ ligger till grund för de allmänna råden.

Finansinspektionen föreslår även föreskrifter som innebär krav på innehållet i den rapportering av varje egen risk- och solvensbedömning som ska skickas in till Finansinspektionen. Artikel 306 i Solvens 2-förordningen ligger till grund för föreskrifterna.

Finansinspektionen har beaktat proportionalitet vid utformningen av föreskrifterna om vad som ska ingå i den egna risk- och solvensbedömningen, och föreslår att ett tjänstepensionsföretag som avses i 2 § inte behöver tillämpa föreskrifterna om vad som ska beaktas vid bedömningen av de totala solvensbehoven. Eftersom föreskrifterna om vad som ska ingå i den egna risk- och solvensbedömningen i övrigt enbart inför bestämmelser i det andra tjänstepensionsdirektivet, finns inget annat utrymme för lätnader. Finansinspektionen anser inte att det finns skäl att medge lätnader från allmänna råd.

Finansinspektionen vill belysa följande om de föreslagna föreskrifterna och allmänna råden när det gäller vad som ska ingå i den egna risk- och solvensbedömningen. Finansinspektionen har inte föreslagit föreskrifter som motsvarar artikel 28.2.c andra tjänstepensionsdirektivet. Skälet till detta är att regeringen anger i lagrådsremissen att en situation där samma person utför uppgifter i en central funktion, både i tjänstepensionsföretaget och hos arbetsgivaren, inte förväntas inträffa. Och om en sådan situation ändå skulle uppstå,

⁸⁹ EIOPA-BoS-14/259, Eiopas riktlinjer för egen risk- och solvensbedömning.

så skulle beskrivningen av hur tjänstepensionsföretaget förebygger intressekonflikter omfattas av kraven på innehåll i styrdokument för hantering av intressekonflikter. Finansinspektionen har inte heller föreslagit föreskrifter som motsvarar artikel 28.2.e.ii andra tjänstepensionsdirektivet. Skälet är att korrigerande åtgärder i form av mekanismer för reducering av förmåner inte är tillämpliga för svenska förhållanden.

Vidare anser Finansinspektionen att en bedömning av de operativa riskerna, som ska göras enligt artikel 28.2.g i andra tjänstepensionsdirektivet, tillfredsställs genom de föreslagna lagkraven om systemet för riskhantering. Systemet för riskhantering ska, enligt den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag, inkludera operativa risker. Dessa risker ska fortlöpande övervakas, hanteras och rapporteras. Därtill innebär de föreslagna föreskrifterna om vad ett tjänstepensionsföretag ska beakta när det bedömer sina totala solvensbehov, som ska tillämpas av tjänstepensionsföretag som inte avses i 2 §, att tjänstepensionsföretaget ska beakta operativa risker.

Finansinspektionen anser att det kan vara svårt för tillämparna att förstå begreppet *totalt solvensbehov* och att det därför finns skäl att för tjänstepensionsföretagen – liksom vad som gäller för försäkringsföretagen i dag – specificera vad som ska avses. Vidare anser Finansinspektionen att stresstester och scenarioanalyser för tjänstepensionsföretagen, liksom för försäkringsföretagen, är lämpliga verktyg för att säkerställa att den egna risk- och solvensbedömningen på ett ändamålsenligt sätt uppfyller kravet på att vara framåtblickande. Slutligen anser Finansinspektionen att styrelsens aktiva deltagande i den egna risk- och solvensbedömningen är av väsentlig betydelse för att säkerställa att företaget styrs på ett sunt och ansvarsfullt sätt.

När det gäller de föreslagna föreskrifterna om innehållet i tillsynsrapporten, anser Finansinspektionen att tillsynsrapporten i ett tjänstepensionsföretag bör ha samma innehåll som den i ett försäkringsföretag. Detta eftersom kraven på den egna risk- och solvensbedömningen är likartade.

Finansinspektionen vill belysa att de antaganden som ligger till grund för det riskkänsliga kapitalkravet framgår av 7 kap. om kapitalkrav i de föreslagna föreskrifterna.

2.9.23 Uppdragsavtal

Bestämmelser om uppdragsavtal finns i 9 kap. 23–26 §§ den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. I bemyndigandet ingår att föreskriva om vad ett tjänstepensionsföretag ska beakta när ett uppdragsavtal ingås och om innehållet i ett sådant avtal. Detta med hänvisning till att det kan finnas ett behov av mer detaljerade bestämmelser, som motsvarar vad som gäller för försäkringsföretag enligt artikel 274 Solvens 2-förordningen och för tjänstepensionskassor i 7 kap. i Finansinspektionens allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella

företag.⁹⁰ Regeringen anger i lagrådsremissen att bemyndigandet skapar utrymme för bestämmelser som beaktar vilken typ av avtal det rör sig om och hur detta förhåller sig till tjänstepensionsföretagets verksamhet, dvs. väga in hänsyn till proportionalitet.

Finansinspektionen anser att reglerna om utlagd verksamhet är särskilt centrala för de tjänstepensionskassor som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag, eftersom dessa i stor utsträckning lägger ut verksamhet genom uppdragsavtal. Finansinspektionen anser därför att det är av stor vikt att området omfattas av tydliga bestämmelser.

Finansinspektionen föreslår föreskrifter som innebär en specifikation av kraven i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag på hur ett tjänstepensionsföretag ska välja uppdragstagare med omsorg, hur företaget löpande ska följa upp utlagd verksamhet och vad avtalet ska innehålla. Artiklarna 274.3–5 Solvens 2-förordningen ligger till grund för föreskrifterna.

Finansinspektionen har beaktat proportionalitet vid utformningen av föreskrifterna och föreslår att ett tjänstepensionsföretag som avses i 2 §, endast behöver tillämpa de föreslagna föreskrifterna om hur ett tjänstepensionsföretag ska välja uppdragstagare med omsorg och hur företaget löpande ska följa upp utlagd verksamhet, endast för sådana uppdragsavtal som är av väsentlig betydelse. Därtill föreslås ett allmänt råd som anger vad som bör beaktas vid bedömningen av huruvida ett uppdragsavtal är av väsentlig betydelse, samt att bedömningen bör dokumenteras. 10 kap. 20 och 21 §§ i försäkringsrörelselagen och riktlinje 1.113 i Eiopas riktlinjer för företagsstyrningssystem ligger till grund för föreskrifterna och de allmänna råden.

Finansinspektionen anser att de föreslagna föreskrifterna och allmänna råden ligger väl i linje med vad som anges i lagrådsremissen om att det genom bemyndigandet skapas utrymme för bestämmelser som beaktar vilken typ av avtal det rör sig om. De föreslagna föreskrifterna och allmänna råden bör även bidra till att regelbördan för dessa företag blir lättare, men att det ändå säkerställs att de viktigaste uppdragsavtalen omfattas av omsorgsfulla kontroller och uppföljning. Noteras bör att alla tjänstepensionsföretag, enligt den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag, ska välja uppdragstagare med omsorg och löpande följa upp den utlagda verksamhet som är utlagd. Finansinspektionen har även beaktat vad som anges i Finansinspektionens allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag, men anser att kraven i den föreslagna lagen om verksamhet som omfattas av uppdragsavtal sätter en ny nivå för hanteringen av utlagd verksamhet som gör att det inte är lämpligt att föreslå föreskrifter utifrån dessa.

Finansinspektionen föreslår även att ett tjänstepensionsföretag som avses i 2 § undantas från vissa krav på innehåll i uppdragsavtalet. Uppdragstagaren behöver därmed inte åta sig att följa tjänstepensionsföretagets styrdokument,

⁹⁰ Bemyndigandet framgår av 9 kap. 27 § 13 den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag.

vilket krävs enligt 75 § 2. Finansinspektionen anser att det är tillräckligt för dessa företag att avtalet anger att tjänstepensionsföretaget har rätt att utfärda allmänna vägledningar och enskilda instruktioner till uppdragstagaren. Vidare behöver uppdragsavtalen som dessa företag ingår inte innehålla information som motsvarar krav som redan framgår av den föreslagna lagen (85 § 3, 6, 10 och 11).

Finansinspektionen vill belysa följande om de föreslagna föreskrifterna och allmänna råden om uppdragsavtal. Finansinspektionen anser att begreppet *när ett tjänstepensionsföretag ingår ett uppdragsavtal* omfattar hela uppdragsavtalets avtalsperiod, dvs. inklusive tidpunkten då uppdragsavtalet förhandlas fram och undertecknas av parterna, beaktanden under uppdragsavtalets löptid samt beaktanden när uppdragsavtalet löper ut eller avslutas på annat sätt. Stöd för detta finns i att den svenska översättningen av artikel 274.5 i Solvens 2-förordningen lyder "*som ingår ett uppdragsavtal*" och den engelska mot-svarigheten lyder "*that is outsourcing*". Ordet *ingår* avser alltså även pågående avtal.

Finansinspektionen har valt att avstå från att föreslå föreskrifter motsvarande artikel 274.3 i Solvens 2-förordningens artikel, som ställer krav på att styrelsen ska säkerställa vissa aspekter i samband med att en uppdragstagare väljs. Finansinspektionen anser att det för ett tjänstepensionsföretag är tillräckligt att det har krav på sig att säkerställa uppdragstagarens lämplighet.

Hur ett tjänstepensionsföretag löpande ska följa upp sin verksamhet framgår av 74 §. Finansinspektionen anser att artikel 274.5 i Solvens 2-förordningen är till för att reglera hur ett försäkringsföretag ska hantera den utlagda verksamheten, dels när ett uppdragsavtal ska ingås, dels under avtalets löptid.

Finansinspektionen har i 74 § 4 använt ordet *personer*, till skillnad från Solvens 2-förordningens *anställda*. Detta för att inte begränsa kraven till att utvärdera de som är anställda hos tjänsteleverantören. Vidare har Finansinspektionen i samma punkt valt att använda *insikter och erfarenhet* i stället för Solvens 2-förordningens *kvalifikationer och lämplighet*. Skälet till detta är att använda samma terminologi om lämplighetskrav som finns i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. Om tjänsteleverantören anlitar konsulter (underleverantörer) ska även deras insikter och erfarenhet kontrolleras. Finansinspektionen har i samma punkt använt ordet *medverkar*, till skillnad från Solvens 2-förordningens *kommer att medverka*. Detta för att tydliggöra att kontrollen inte är begränsad till ett initialt offertskede, utan att uppdraget under hela löptiden ska utföras av personer med tillräckliga insikter och erfarenhet. Finansinspektionen anser att dessa justeringar ligger i linje med syftet med artikel 274.5 Solvens 2-förordningen, eftersom alla punkter i artikeln förutom 274.5.c uttryckligen handlar om löpande aktiviteter.

2.10 Finansinspektionens lednings-, ägar-, och ägarledningsprövning

Reglerna för ägar- och ledningsprövning syftar till att säkerställa att personer på ledande befattningar i, och ägare av, de finansiella företagen är kvalificerade och lämpliga och att de verkar för att rörelsen drivs enligt den reglering som styr företagets verksamhet. Relevanta och tydliga regler vad gäller ägar- och ledningsprövningar främjar förtroendet för företagen och för branschen samt för marknaden i dess helhet. Det bidrar också till att skapa goda förutsättningar för finansiella företag för att långsiktigt kunna möta sina åtaganden. Företagen måste ha väl fungerande metoder för att säkerställa tillsättningen av lämpliga personer på ledande befattningar. Genom Finansinspektionens ägar- och ledningsprövning kompletteras företagets bedömning.

De uppgifter som Finansinspektionen föreslår att ett företag ska lämna i samband med en lämplighetsprövning av den som ingår i styrelsen för företaget eller är verkställande direktör det, eller är ersättare för någon av dem eller som ansvarar för en central funktion, överensstämmer i allt väsentligt med de krav som gäller för försäkringsföretagen. Finansinspektionen har dock gjort vissa redaktionella ändringar i bilagorna.

Av 12 kap. 1 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår att bestämmelserna i 15 kap. 1–3, 7, 8, 10–13 och 15–18 §§ försäkringsrörelselagen om lämplighetsprövning av ägare i försäkringsaktiebolag även gäller för tjänstepensionsföretag. Bestämmelserna i 12 kap. 2–4 §§ i den föreslagna lagen motsvarar 15 kap. 4–6 §§ i försäkringsrörelselagen om förutsättningar för tillstånd till förvärv. Finansinspektionen bedömer därför att de krav i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse som i dag gäller för försäkringsföretagen även är relevanta för tjänstepensionsföretagen. Detta eftersom förutsättningarna för tillstånd till förvärv är desamma för tjänstepensionsföretag som för försäkringsaktiebolag.

2.11 Överlåtelse av försäkringsbestånd

När ett tjänstepensionsföretag ska överlåta ett försäkringsbestånd till ett utländskt tjänstepensionsinstitut måste avtalet förhandsgodkännas av de försäkrade, andra ersättningsberättigade eller deras företrädare och, i förekommande fall, de arbetsgivare som berörs av det bestånd som ska överlåtas (artikel 12.3 a och b andra tjänstepensionsdirektivet). Bestämmelser om ett sådant godkännande finns i 11 kap. 14 § i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag.

Av lagrådsremissen framgår att närmare föreskrifter om när och hur godkännandena ska inhämtas och om vilken information som ska tillhandahållas och när det ska ske, bör meddelas genom verkställighetsföreskrifter.⁹¹ Det är inte helt tydligt hur omfattade föreskriftsrätten kommer att bli i denna del.

⁹¹ Se lagrådsremissen, s. 439 f.

Som framgår ovan utgår Finansinspektionen från att myndigheten ges rätt att meddela de föreslagna föreskrifterna inom de områden som regeringen öppnat upp för i sina lagförslag och i lagrådsremissen. Finansinspektionen lämnar därför även förslag på bestämmelser om formkraven för information vid godkännande av beståndsöverlåtelse.

Enligt föreskriftsförslaget ska ett tjänstepensionsföretag lämna det skriftliga överlåtelseavtalet till de som ska godkänna beståndsöverlåtelsen. Avtalet ska vara dem tillhanda minst en månad innan det övertagande institutet ska lämna in en ansökan om godkännande av överlåtelsen till den behöriga myndigheten i institutets hemland. Om överlåtelseavtalet inte innehåller uppgifter om avtalsparternas namn, hemvist och det land inom EES där respektive part är registrerad eller auktoriserad, ska dessa uppgifter lämnas särskilt. Tjänstepensionsföretaget ska därefter inhämta ett skriftligt godkännande av överlåtelsen.

För det fall den arbetsgivare som ska godkänna överlåtelsen har trätt i likvidation eller de tjänstepensionsförsäkringar som överlåtelsen avser har lagts i fribrev är det tillräckligt att ett godkännande inhämtas av de försäkrade, andra ersättningsberättigade eller deras företrädare.

2.12 Åtgärdsplan och finansiell saneringsplan

I den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag finns regler om åtgärdsplan och finansiell saneringsplan. Motsvarande bestämmelser i försäkringsrörelselagen har utgjort förebild, dock med undantag för tidsfristerna och att tjänstepensionsföretag, till skillnad från försäkringsföretag, på eget initiativ ska upprätta en åtgärdsplan respektive finansiell saneringsplan när vissa förutsättningar är uppfyllda. Finansinspektionen anser att det är rimligt att ställa samma krav på tjänstepensionsföretagen som på försäkringsföretagen vad avser innehållet i en åtgärdsplan och i en finansiell saneringsplan. Finansinspektionen har därför utgått från de innehållskrav som gäller för försäkringsföretagen, dvs. 12 kap. Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse, vid utformningen av föreskrifterna.

Finansinspektionen föreslår således att ett tjänstepensionsföretags åtgärdsplan och finansiella saneringsplan ska innehålla uppgifter om företagets ekonomiska situation vid tidpunkten för planens upprättande och en beskrivning av de åtgärder som företaget avser att vidta i syfte att åter uppfylla kapitalkraven. Sådana åtgärder som företaget avser att vidta i syfte att åter uppfylla kapitalkraven skulle kunna avse omallokering av placeringstillgångar, beståndsöverlåtelse eller utnyttjande av en befintlig rätt till uttaxering eller garantier från arbetsgivaren.

Till skillnad från vad som gäller för försäkringsföretag föreslår Finansinspektionen också att om ett tjänstepensionsföretag avser att utnyttja rätt till uttaxering eller garantier från arbetsgivare ska handlingar som styrker denna rätt bifogas. Garantier från arbetsgivare och rätten till uttaxering kommer att se

olika ut i olika tjänstepensionsföretag. För att kunna bedöma om företagets åtgärdsplan eller finansiella saneringsplan är tillräcklig behöver Finansinspektionen granska hur rätten är utformad i de handlingar som styrker rätten. Exempelvis kan en rätt till uttaxering innebära att företaget har rätt att ta in medel för att täcka de försäkringstekniska avsättningarna, men inte det riskkänsliga kapitalkravet.

Finansinspektionen föreslår vidare att en åtgärdsplan och en finansiell saneringsplan ska innehålla vissa uppgifter som avser dels tidpunkten för planens upprättande, dels prognoser. Det föreslagna kravet på uppgift om driftskostnader, särskilt anskaffningskostnader och administrationskostnader, syftar till att informera Finansinspektionen om såväl totala driftskostnader som de mest väsentliga delposterna inom driftskostnader. De delposter som ingår i driftskostnader framgår av bilaga 4 Resultaträkningens poster, 11 § om driftskostnader, i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag.

Mottagen återförsäkring är inte tillåten för tjänstepensionsföretag och ingår därför inte i de föreslagna föreskrifterna. I stället för termerna intäkter och kostnader som i dag finns i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse, föreslås därför de mer precisa begreppen premieinkomst och försäkringsersättningar. Termerna avser de resultaträkningsposter som ska användas enligt uppställningsformen i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag. Begreppet solvensbalansräkning finns inte i tjänstepensionsregleringen och föreslås ersättas av balansräkning. Med balansräkning avses en balansräkning upprättad enligt ordinarie värderingsprinciper, inte en kontrollbalansräkning. Finansinspektionen behöver ta del av uppgifter om företagets kapitalbas, riskkänsliga kapitalkrav och minimikapitalkrav för att kunna avgöra dess förmåga att uppfylla kapitalkraven. För att förtydliga detta föreslår Finansinspektionen att det införs en uttrycklig bestämmelse i föreskrifterna om att planerna ska innehålla uppgifter och prognoser om detta.

Finansinspektionen föreslår även att ett tjänstepensionsföretag, till åtgärdsplanen eller den finansiella saneringsplanen, ska bifoga de uppgifter som finns i företagets skuldtäkningsregister vid tidpunkten för planens upprättande. Finansinspektionen föreslår också att prognoser för skuldtäckningstillgångar, som visar hur de åtgärder som tjänstepensionsföretaget avser att vidta påverkar de försäkrade och andra ersättningsberättigades förmånsrätt, bifogas. För tjänstepensionsföretagens del motsvaras ”medel som innehas för att täcka försäkringstekniska avsättningar” av de tillgångar som är införda i ett skuldtäkningsregister (som tjänstepensionsföretagen ska upprätta enligt 6 kap. 16 § i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag). Det är viktigt att Finansinspektionen har möjlighet att bevaka företagets skuldtäkningsregister i ett stressat läge, för att kunna säkerställa att eventuella planer på att sänka det riskkänsliga kapitalkravet genom att sälja tillgångar inte leder till bristande skuldtäckning.

Enligt 12 kap. 3 § Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse ska ett försäkringsföretag bifoga styrdokument för riskhantering som avser avgiven återförsäkring till åtgärdsplanen och den finansiella saneringsplanen. Något motsvarande krav föreslås inte för tjänstepensionsföretagen. Skälet för det är att användning av återförsäkring historiskt sett varit begränsad i de företag som förväntas bli tjänstepensionsföretag. Vid behov kan Finansinspektionen ta del av information om företagets bruk av och motparter i återförsäkring genom företagets årsredovisning eller regelbundna tillsynsrapport. Därtill föreslås i 14 kap. 5 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag att ett tjänstepensionsföretag ska lämna Finansinspektionen de upplysningar om sin verksamhet som inspektionen begär. Finansinspektionen kommer därigenom ha en möjlighet att vid behov begära in ytterligare information från tjänstepensionsföretagen.

2.13 Redovisning

I detta avsnitt ger Finansinspektionen en närmare beskrivning av de föreslagna föreskrifterna om årsredovisning för försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag (de nya redovisningsföreskrifterna) och de principiella överväganden som myndigheten har gjort. De nya redovisningsföreskrifterna föreslås utgöra en egen föreskrift.

2.13.1 Tillämpningsområde

Regeringen föreslår att 1 kap. 1 § ÅRFL ändras så att lagen framöver även omfattar tjänstepensionsföretag, dvs. tjänstepensionsaktiebolag, ömsesidiga tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsföreningar. Tjänstepensionsföretagen ska anses vara försäkringsföretag vid tillämpningen av ÅRFL.

Eftersom andra tjänstepensionsdirektivet inte innehåller särskilda redovisningsbestämmelser föreslår Finansinspektionen att även tjänstepensionsföretagen ska omfattas av motsvarande regler som i dag gäller för försäkringsföretagen och som finns i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:12) om årsredovisning i försäkringsföretag (de befintliga redovisningsföreskrifterna). I stället för att ändra i de befintliga redovisningsföreskrifterna föreslår Finansinspektionen att relevanta bestämmelser från de befintliga redovisningsföreskrifterna i stället meddelas som nya föreskrifter, med de justeringar som krävs för att tjänstepensionsföretagen också ska kunna tillämpa reglerna. Skälet till att Finansinspektionen väljer att meddela nya föreskrifter är att bestämmelserna på det sättet blir mer överskådliga. Det är också en fördel att de regler om redovisning som gäller för såväl försäkringsföretag som för tjänstepensionsföretag återfinns i samma föreskrifter.

Finansinspektionen föreslår att de nya redovisningsföreskrifterna ska rubriceras Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag. På så sätt blir det tydligt att, trots att dessa företagsformer omfattas av olika rörelser regelverk, ska de tillämpa samma föreskrifter avseende årsredovisning.

2.13.2 Definitioner

I ett nytt andra stycke i 1 kap. 1 § ÅRFL föreslås bestämmelser om att det som i ÅRFL föreskrivs bl.a. för livförsäkringsföretag också ska gälla för tjänstepensionsföretag.

I 1 kap. 4 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag finns en definition av tjänstepensionsförsäkringar. Av lagrådsremissen framgår att definitionen även omfattar försäkringar som sedda för sig skulle vara att betrakta som skadeförsäkringar om de inte meddelas som tillägg till en livförsäkring.⁹² Innebörden av detta ur ett redovisningsperspektiv är att även vissa redovisningsbestämmelser om skadeförsäkring, i förekommande fall, bör vara tillämpliga för tjänstepensionsföretag. I den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag finns även bestämmelser om vilka förutsättningar som ska vara uppfyllda för att få driva tjänstepensionsverksamhet.

Finansinspektionen föreslår att det i de nya redovisningsföreskrifterna införs en definition av begreppet företag, eftersom vissa delar av de befintliga redovisningsföreskrifterna och ÅRFL är av mer generell natur, dvs. delar som inte är relaterade till försäkringsspecifika poster och bestämmelser. I dessa fall behöver det inte särskilt anges om bestämmelser ska tillämpas av försäkringsföretag eller tjänstepensionsföretag utan det generella begreppet företag, som omfattar båda företagstyperna, kan då användas.

Finansinspektionen föreslår också att begreppet försäkringsföretag, vilket finns i de befintliga redovisningsföreskrifterna behålls. Begreppet bör inte utvidgas till att även omfatta tjänstepensionsföretag på det sätt som föreslås i 1 kap. 1 § ÅRFL. Begreppet i de befintliga redovisningsföreskrifterna avser nämligen försäkringsföretag som omfattas av försäkringsredovisningsdirektivet, vars bestämmelser är kopplade till de direktiv som ligger till grund för försäkringsrörelselagen. Finansinspektionen föreslår i stället att begreppet tjänstepensionsföretag ska införas i de nya föreskrifterna för att tydliggöra vilka bestämmelser som ska gälla för tjänstepensionsföretag. Särskilt med beaktande av den över syn av försäkringsredovisningsdirektivet som pågår inom EU och den nya internationella försäkringsstandarden IFRS 17 Försäkringsavtal.

Finansinspektionen föreslår vidare att definitionen av tjänstepensionsförsäkring, som utmönstrades ur försäkringsrörelselagen i samband med att Solvens 2-regelverket infördes, utgår och att begreppet tjänstepensionsverksamhet i stället införs i de nya redovisningsföreskrifterna. Tjänstepensionsverksamhet bör definieras genom en hänvisning till definitionen av tjänstepensionsförsäkring i 1 kap. 4 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag och tjänstepensionsverksamhet som drivs enligt 2 kap. 11 § samma lag. På så sätt kommer även tjänstepensionsförsäkringar som avser försäkringar som kan betraktas som livförsäkringsverksamhet eller skadeförsäkringsverksamhet enligt försäkringsrörelselagens lydelse att omfattas av ändamålsenliga

⁹² Se lagrådsremissen, s. 197 f.

redovisningsbestämmelser. Det innebär att tre olika rörelsetyper kommer att förekomma i de nya redovisningsföreskrifterna. Dessa är livförsäkringsrörelse, skadeförsäkringsrörelse och tjänstepensionsverksamhet. Innehållet i bestämmelserna om redovisning för livförsäkringsrörelse och skadeförsäkringsrörelse kommer på detta sätt att vara oförändrade och således alltså följa försäkringsredovisningsdirektivets bestämmelser. Vidare kommer de särskilt anpassade bestämmelserna för redovisning av tjänstepensionsverksamheten att vara anpassade till den verksamheten.

Finansinspektionen föreslår slutligen att de nya redovisningsföreskrifterna ska innehålla definitioner om noterade respektive onoterade tjänstepensionsföretag eftersom tjänstepensionsföretag kan noteras och därmed omfattas av artikel 4 i IAS-förordningen⁹³.

2.13.3 Kassaflödesanalys och lättnadsregler för mindre företag

Finansinspektionen föreslår nya allmänna råd i 2 kap. (3 i) om att onoterade försäkringsföretag eller onoterade tjänstepensionsföretag inte behöver upprätta en kassaflödesanalys eftersom det inte är ett krav enligt ÅRFL, se 2 kap. 2 § ÅRFL. I stället ska en resultatanalys ingå i årsredovisningen för ett försäkringsföretag som har flera försäkringsgrenar, se 2 kap. 1 § ÅRFL.

Finansinspektionen föreslår vidare att det allmänna rådet i 2 kap. (5 b) om lättnader för mindre företag i de befintliga redovisningsföreskrifterna ska förtydligas. I likhet med det som gäller för livförsäkringsföretag, ska dessa lättnader inte gälla för tjänstepensionsföretag och livförsäkringsföretag som tillämpar övergångsbestämmelserna till lagen (2015:700) om ändring i försäkringsrörelselagen (2010:2043) om verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkringar.

2.13.4 Delårsrapport

De befintliga redovisningsföreskrifterna har allmänna råd i 8 kap. om att även onoterade försäkringsföretag med en balansomslutning över en miljard kronor bör upprätta delårsrapport.

Eftersom tjänstepensionsföretag ska tillämpa bestämmelserna om försäkringsföretag i ÅRFL, är det endast noterade tjänstepensionsföretag som måste upprätta en delårsrapport. Finansinspektionen anser dock att tjänstepensionsföretagen, på grund av deras storlek och särskilda verksamhet, också bör upprätta en delårsrapport och föreslår därför ett allmänt råd om detta i de nya redovisningsföreskrifterna.

⁹³ Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1606/2002 av den 19 juli 2002 om tillämpning av internationella redovisningsstandarder.

2.13.5 Övertagna försäkringsbestånd

Av 11 kap. 1 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår att ett tjänstepensionsföretag får överlåta sitt försäkringsbestånd till ett annat tjänstepensionsföretag eller ett försäkringsföretag. Av lagrådsremissen framgår även att 14 kap. 1 § försäkringsrörelselagen föreslås kompletteras med en bestämmelse om att ett försäkringsföretag kan överlåta försäkringsbestånd till ett tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionen föreslår en bestämmelse om att även tjänstepensionsföretag ska redovisa övertagna försäkringsbestånd över balansräkningen. Bestämmelserna föreslås vidare innehålla hänvisningar till bestämmelserna om beståndsoverlåtelse i 11 kap. 1–12 och 26–28 §§ den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag.

2.13.6 Balansräkningen

Av den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår att en tjänstepensionsförening ska ha ett verksamhetskaptal vid bildandet. Finansinspektionen föreslår därför att de nya redovisningsföreskrifterna, avseende verksamhetskaptal, ska innehålla en bestämmelse om att en tjänstepensionsförening ska infoga posten AA.I.a Verksamhetskaptal i balansräkningen.

Av den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår att ett ömsesidigt tjänstepensionsbolag och en försäkringsförening kan ha tillskjutna förlagsinsatser. Finansinspektionen föreslår därför att de nya redovisningsföreskrifterna i 3 kap. 1 § tredje stycket, ska innehålla bestämmelser om förlagsinsatser och att även ömsesidiga tjänstepensionsbolag och tjänstepensionsföreningar ska infoga posten AA.I.b Förlagsinsatser i balansräkningen.

Finansinspektionen föreslår dessutom att motsvarande bestämmelser som finns i 3 kap. 1 § fjärde stycket i de befintliga redovisningsföreskrifterna, om att infoga särskilda poster i balansräkningen avseende vinstandelslån och kapitalandelslån, även ska gälla för tjänstepensionsföretag eftersom de föreslagna associationsrättsliga bestämmelserna för tjänstepensionsföretag i lagrådsremissen tillåter detta.

2.13.7 Balansräkningsposternas innehåll

Bilaga 3 i de befintliga redovisningsföreskrifterna anger balansräkningsposternas innehåll. Bestämmelserna om balansräkningsposternas innehåll i redovisningsföreskrifterna är en del av införandet av försäkringsredovisningsdirektivet i svensk rätt. Bestämmelserna om innehållet i balansräkningsposterna innehåller dessutom bland annat hänvisningar till associationsrättsliga bestämmelser för försäkringsföretag.

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inga bestämmelser om balansräkningsposternas innehåll.

Finansinspektionen föreslår att även tjänstepensionsföretag ska tillämpa relevanta bestämmelser om balansräkningsposternas innehåll i bilaga 3 eftersom det saknas reglering för detta i ÅRFL. Finansinspektionen föreslår också att det, i förekommande fall, införs hänvisningar till de associationsrättsliga bestämmelserna som föreslås gälla för tjänstepensionsföretag.

2.13.8 Resultaträkningen

Som ovan framgår föreslås vissa ändringar i 1 kap. 1 § ÅRFL som bland annat innebär att det som sägs om livförsäkringsföretag även ska avse tjänstepensionsföretag. I 1 kap. 4 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag finns en definition av tjänstepensionsförsäkring. Av lagrådsremissen framgår att tjänstepensionsförsäkringar även kan omfatta försäkringar som skulle vara att betrakta som skadeförsäkringar i försäkringsrörelselagen. Det framgår dock i lagrådsremissen att tjänstepensionsföretag inte kan driva skadeförsäkringsrörelse.⁹⁴

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inga bestämmelser om resultaträkningens uppställningsform och innehåll.

Bilaga 2 i ÅRFL anger uppställningsformen för resultaträkningen. Den är indelad i tre delar; I. Teknisk redovisning för skadeförsäkringsrörelse, II. Teknisk redovisning för livförsäkringsrörelse och III. Icke-teknisk redovisning. Posten Förändringar av ej intjänade premier och kvardröjande risker som är relevant för skadeförsäkringsliknande produkter saknas i den tekniska redovisningen för livförsäkringsrörelse.

Bestämmelserna i 3 kap. 2 § i de befintliga redovisningsföreskrifterna anger att resultaträkningen ska upprättas enligt resultaträkningsschemat i bilaga 2 i föreskrifterna. Av bestämmelsen framgår att resultaträkningen ska delas in i en teknisk redovisning uppdelad mellan skadeförsäkringsrörelse och livförsäkringsrörelse. Vidare anges att vissa poster ska infogas i den tekniska redovisningen av livförsäkringsrörelse.

Finansinspektionen föreslår en ny paragraf, 3 kap. 4 §, som förtydligar att det i resultaträkningen är den tekniska redovisningen för livförsäkringsrörelse som ska tillämpas av tjänstepensionsföretag eftersom detta anges i förslaget till ändring i ÅRFL.

Finansinspektionen föreslår vidare att två bestämmelser införs i de nya redovisningsföreskrifterna, 3 kap. 5 och 6 §§ i bilaga 4, som anger att ett tjänstepensionsföretag som redovisar avsättningar för ej intjänade premier och kvardröjande risker, ska infoga poster i resultaträkningen om förändring av denna balanspost i den tekniska redovisningen för livförsäkringsrörelse. Detta eftersom den tekniska redovisningen för skadeförsäkringsrörelse inte gäller för tjänstepensionsföretag.

⁹⁴ Se lagrådsremissen, s. 195 f.

2.13.9 Resultaträkningsposternas innehåll

Bestämmelserna om resultaträkningsposternas innehåll i redovisningsföreskrifterna är en del av genomförandet av försäkringsredovisningsdirektivet i svensk rätt. I bestämmelserna om innehållet i resultaträkningsposterna finns dessutom bland annat bestämmelser om vilka poster som avser skadeförsäkring respektive livförsäkring.

Finansinspektionen föreslår att tjänstepensionsföretag ska tillämpa relevanta bestämmelser om resultaträkningsposternas innehåll i bilaga 4, eftersom det saknas reglering för detta i ÅRFL.

Finansinspektionen föreslår också att motsvarande bestämmelse i 3 § i bilaga 4 i de befintliga redovisningsföreskrifterna lyfts in till de nya redovisningsföreskrifterna och även kompletteras med bestämmelser om att ett tjänstepensionsföretag får tillämpa 2 § andra–femte styckena i bilaga 4 om premieinkomst för skadeförsäkringsrörelse för redovisning av tilläggsförsäkringar enligt klass 1 b. Finansinspektionen anser att detta ska vara möjligt eftersom dessa stycken i nämnda paragraf avser bestämmelser om redovisning av premieinkomst för försäkringar av kortfristig natur.

Finansinspektionen föreslår dessutom att bestämmelserna i 5 § i bilaga 4 i de befintliga redovisningsföreskrifterna lyfts in i till de nya redovisningsföreskrifterna och kompletteras med bestämmelser om redovisning av valutakursvinster och valutakursförluster i tjänstepensionsföretag.

2.13.10 Återförsäkring

Av lagrådsremissen framgår att ett tjänstepensionsföretag kan ha avgiven återförsäkring, men inte mottagen återförsäkring.⁹⁵

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inga redovisningsbestämmelser om återförsäkring. Finansinspektionen föreslår nya bestämmelser i 4 kap. 2 § om hur ett tjänstepensionsföretag ska periodisera premier för avgiven återförsäkring eftersom de enbart kan ha avgiven återförsäkring.

2.13.11 Förutbetalda anskaffningskostnader

Bestämmelserna i 4 kap. 8 § ÅRFL om förutbetalda anskaffningskostnader kompletteras av bestämmelserna i 4 kap. 4 och 5 §§ i de befintliga redovisningsföreskrifterna om vad som gäller för livförsäkrings- respektive skadeförsäkringsverksamhet. Bestämmelserna baseras på de regler som finns i försäkringsredovisningsdirektivet.

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inga bestämmelser om redovisning av förutbetalda anskaffningskostnader. Finansinspektionen föreslår nya

⁹⁵ Se lagrådsremissen, s. 619 f.

förtydligande bestämmelser i 4 kap. 5 §. Dessa innebär att i de fall ett tjänstepensionsföretag har försäkringar där redovisningsbestämmelser om förutbetalda anskaffningskostnader för skadeförsäkringsrörelse är mest ändamålsenliga, ska aktiverade anskaffningskostnader periodiseras på samma sätt som den ej intjänade premien.

2.13.12 Försäkringstekniska avsättningar

Bestämmelserna i 4 kap. 9 § ÅRFL om värdering av de försäkringstekniska avsättningarna är av generell natur och baseras på regler i försäkringsredovisningsdirektivet.

Även de detaljerade bestämmelserna om försäkringstekniska avsättningar som finns i de befintliga redovisningsföreskrifterna är en del av genomförandet av försäkringsredovisningsdirektivet. Bestämmelserna är utformade utifrån livförsäkrings- respektive skadeförsäkringsverksamhet. Värderingarna enligt försäkringsredovisningsdirektivet ska göras med betryggande antaganden avseende livförsäkringsverksamhet och med försiktiga antaganden avseende skadeförsäkringsverksamhet. I samband med att det första tjänstepensionsdirektivet genomfördes i svensk rätt infördes bestämmelser om att tjänstepensionsverksamhet ska värderas med aktsamma antaganden. När Solvens 2-regelverket genomfördes behölls värderingsantagandena i de befintliga redovisningsföreskrifterna i form av allmänna råd, trots att de utmönstrats ur försäkringsrörelselagen (2010:2043). Skälet till det var att värderingsantagandena fick tillämpas av så kallade artikel 4-bolag under en övergångsperiod. Denna övergångsperiod har i och med andra tjänstepensionsdirektivet förlängts till år 2022. Även enligt det andra tjänstepensionsdirektivet ska de försäkringstekniska avsättningarna beräknas med aktsamma antaganden i solvensberäkningarna.

Finansinspektionen föreslår att bestämmelserna i de befintliga redovisningsföreskrifterna om beräkning av livförsäkringsavsättning (4 kap. 7 och 8 §§), om oreglerade skador i livförsäkringsföretag (9 § samma kapitel) och om livförsäkringar för vilka livförsäkringstagaren bär risk (10 § samma kapitel) ska lyftas in i de nya redovisningsföreskrifterna och förtydligas så att även tjänstepensionsföretag omfattas av bestämmelserna. Detta eftersom tjänstepensionsföretagen, enligt lagförslaget, ska tillämpa bestämmelserna om livförsäkring i ÅRFL.

Finansinspektionen föreslår också en ny bestämmelsen, 4 kap. 10 §, som innebär att beräkning av ej intjänade premier och kvardröjande risker i tjänstepensionsföretag ska beräknas enligt 13 § samma kapitel, eftersom tjänstepensionsföretagen kan ha skadeliknande produkter. Finansinspektionen föreslår dessutom att bestämmelserna i 4 kap. 12 § om beräkning av försäkringstekniska avsättningar för ej intjänade premier och kvardröjande risker och 4 kap. 13 § om beräkning av försäkringstekniska avsättningar för oreglerade skador i de befintliga redovisningsföreskrifterna lyfts in i de nya

redovisningsföreskrifterna med förtydligandet att de även gäller för tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionen föreslår slutligen att de allmänna råden till 4 kap. 7 § (livförsäkringsavsättning) och i 13 § (oreglerade skador) i de befintliga redovisningsföreskrifterna lyfts in i de nya redovisningsföreskrifterna och omarbetas så att det framgår att tjänstepensionsföretag bör grunda beräkningarna på aktsamma antaganden. Eftersom ombildningar kan ske mellan försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag föreslår Finansinspektionen nya allmänna råd till nämnda bestämmelse om att även försäkringsföretag får använda aktsamma antaganden vid beräkning av livförsäkringsavsättningar. Förtydligande nya allmänna råd föreslås också om att försäkringsföretag som tillämpar övergångsregleringen i försäkringsrörelselagen bör beräkna livförsäkringsavsättningen för sina tjänstepensionsförsäkringar med aktsamma antaganden.

2.13.13 Särskilda upplysningar i förvaltningsberättelsen

Enligt 6 kap. 2 § ÅRFL ska företag lämna upplysningar om skade- respektive livförsäkringsrörelsens tekniska resultat för vart och ett av de fem senaste räkenskapsåren och företagets kapitalstyrka vid utgången av vart och ett av de fem senaste räkenskapsåren. Närmare bestämmelser om vilka upplysningar som ska lämnas i femårsöversikten finns i 6 kap. 2 och 3 §§ i de befintliga redovisningsföreskrifterna.

Finansinspektionen föreslår att även tjänstepensionsföretagen ska omfattas av motsvarande bestämmelser som finns i 6 kap. 2 och 3 §§ de befintliga redovisningsföreskrifterna om särskilda upplysningar i förvaltningsberättelsen och därtill hörande allmänna råd. Detta eftersom tjänstepensionsföretagen omfattas av bestämmelserna om särskilda upplysningar som ska lämnas i förvaltningsberättelsen enligt ÅRFL. Finansinspektionen föreslår vidare att de allmänna råden om upplysningarna om livförsäkringsrörelsen lyfts in i de nya redovisningsföreskrifterna och kompletteras med tillägget att de även avser tjänstepensionsverksamhet.

Ett företag som omvandlar sig mellan de olika regelverken kommer att tillämpa en ny reglering från det att tillstånd ges. Uppgifterna i femårsöversikten kommer därmed att avse tillämpningen av olika regelverk. Finansinspektionen föreslår därför en bestämmelse i de nya redovisningsföreskrifterna som innebär att uppgifterna i femårsöversikten, som bör lämnas enligt 6 kap. 3 § i de befintliga redovisningsföreskrifterna, inte ska räknas om bakåt i tiden eftersom denna information inte speglar den verksamhet som bedrevs innan omvandlingen.

Försäkringsföretag som driver verksamhet enligt försäkringsrörelselagen, respektive tjänstepensionsföretag som kommer att driva verksamhet enligt den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag, kommer att tillämpa olika

regelverk vid framtagandet av solvensrelaterade upplysningar. Finansinspektionen föreslår därför nya allmänna råd till bestämmelserna i 6 kap. 3 §. Dessa allmänna råd innebär rekommendationer om solvensrelaterade beloppsuppgifter som tjänstepensionsföretag bör lämna och vilka lagrum som är tillämpliga vid beräkning av kapitalbasen för företaget respektive gruppen.

2.13.14 Principer och processer för ersättningar och förmåner till ledningen

Enligt 2 § i bilaga 5 i de befintliga redovisningsföreskrifterna ska ett försäkringsföretag lämna upplysningar om principer och processer för att bestämma ersättningar och förmåner till nyckelpersoner i ledande ställning. Företaget ska också lämna upplysningar om de berednings- och beslutsprocesser som tillämpas.

I 9 kap. 6 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår att ett tjänstepensionsföretag regelbundet ska offentliggöra styrdokument för ersättningar. Finansinspektionen föreslår att motsvarande bestämmelser som finns i 2 § i bilaga 5 de befintliga redovisningsföreskrifterna om upplysningar om principer och processer för ersättningar och förmåner till ledningen, även ska gälla för tjänstepensionsföretag som ska offentliggöra styrdokument för ersättningar.

2.13.15 Resultatanalys

Resultatanalysen ska ha den uppställningsform för försäkringsföretag som anges i 1 § i bilaga 6 till de befintliga redovisningsföreskrifterna. Bestämmelserna är utformade utifrån resultaträkningens uppställningsformer om livförsäkring och skadeförsäkring.

Av 2 § i bilaga 6 till de befintliga redovisningsföreskrifterna framgår att resultatanalysens samtliga poster ska fördelas på de försäkringsgrenar som anges i paragrafen. Livförsäkringsrörelsens resultatgrenar har delats in i tjänstepensionsförsäkring respektive övrig livförsäkring.

Andra tjänstepensionsdirektivet innehåller inga bestämmelser om försäkringsgrenar och uppställningsform för resultatanalys. Regeringen anger i lagrådsremissen att det inte behövs några särskilda bestämmelser om resultatanalys i ÅRFL för tjänstepensionsföretag, men att det i likhet med försäkringsföretag, kommer finnas krav på resultatanalys om verksamheten omfattar flera försäkringsgrenar (2 kap. 1 § ÅRFL).⁹⁶

Finansinspektionen föreslår att motsvarande bestämmelse som finns i 1 § i bilaga 6 till de befintliga redovisningsföreskrifterna om att uppställningsformen för livförsäkringsrörelsens tekniska resultat i resultatanalysen även ska gälla för tjänstepensionsverksamhet. Finansinspektionen föreslår i samma bestämmelse att resultatanalysens delar om försäkringstekniska avsättningar

⁹⁶ Se lagrådsremissen, s. 621 f.

för livförsäkring ska kompletteras med uppgifter om ej intjänade premier och kvardröjande risker, eftersom dessa poster är relevanta för skadeförsäkringsliknande försäkringar i ett tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionen föreslår vidare att motsvarande bestämmelse som finns i 2 § i bilaga 6 till de befintliga redovisningsföreskrifterna lyfts in i de nya redovisningsföreskrifterna och att tjänstepensionsföretagens försäkringsgrenar som är relaterade till tjänstepensionsverksamheten ska anges i ett särskilt avsnitt för att särskilja dem från försäkringsföretagen, vars försäkringsgrenar delvis har anpassats till affärgrenarna i Solvens 2-regelverket. Finansinspektionen föreslår i samma bestämmelse att försäkringsgrenarna delvis omarbetas för försäkringsföretagen och att indelningen i tjänstepensionsförsäkring respektive övrig livförsäkring tas bort och ersätts med allmänna råd i 3 § i bilaga 6, jämfört med de befintliga redovisningsföreskrifterna. I det allmänna rådet anges att försäkringsföretag bör upplysa om hur stor del av varje försäkringsgren som avser tjänstepensionsförsäkringar och att tjänstepensionsföretag bör upplysa om hur stor del som är frivilligt tecknade försäkringar.

Finansinspektionen föreslår vidare att motsvarande bestämmelser om livförsäkring som finns i 3 § i bilaga 6 till de befintliga redovisningsföreskrifterna lyfts in i de nya redovisningsföreskrifterna och uppdateras så dessa även gäller för tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionen föreslår även att det allmänna rådet till 3 § i bilaga 6 i de befintliga redovisningsföreskrifterna lyfts in i de nya redovisningsföreskrifterna och omarbetas enligt följande. Definitionen av tjänstepensionsförsäkring ändras till att hänvisa till 1 kap. 4 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. Detta eftersom den befintliga definitionen av tjänstepensionsförsäkring föreslås tas bort i de befintliga redovisningsföreskrifterna, se ovan. Hänvisningen till försäkringsrörelselagen avseende sjuk- och olycksfallsförsäkring förtydligas. Nya kompletterande hänvisningar för grenar i tjänstepensionsföretag avseende sjuk- och olycksfallsförsäkringar samt inkomst- och avgångsbidragsförsäkringar införs med hänvisning till relevanta lagrum.

Slutligen föreslår Finansinspektionen att motsvarande bestämmelse som finns i 4 § i bilaga 6 till de befintliga redovisningsföreskrifterna lyfts in i de nya redovisningsföreskrifterna och även ska gälla för tjänstepensionsföretag. Detta eftersom upplysningar om förändringar i försäkringsgrenar är särskilt relevanta vid omvandling till ett tjänstepensionsföretag och för utvecklingen av den ringa verksamhet av icke tjänstepensionsförsäkringar som medges vid omvandling.

2.13.16 Hänvisningar till lagen om ekonomiska föreningar

1987 års lag om ekonomiska föreningar har nyligen moderniserats och ersatts med en ny lag, lagen (2018:667) om ekonomiska föreningar. De bestämmelser om förlagsinsatser som tidigare fanns i 5 kap. 1 § första stycket återfinns i den

nya lagen i 11 kap. 1 §. Även bestämmelserna om avsättning till reservfond har fått nya paragrafnummer. Tidigare fanns dessa bestämmelser i 10 kap. 6 § andra och tredje styckena, men återfinns numera i 13 kap. 8 §. Finansinspektionen föreslår i de nya redovisningsföreskrifterna en uppdatering av hänvisningarna till lagen om ekonomiska föreningar, se 3 kap. tredje stycket samt 29 och 33 §§ i bilaga 3 till de nya redovisningsföreskrifterna.

2.13.17 Omvandling till ett tjänstepensionsföretag

Av 2 kap. 5 § den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår att försäkringsföretag ska kunna omvandlas till tjänstepensionsföretag. Av punkten 4 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår att ett tjänstepensionsföretag får ha en ringa andel sådana försäkringar som inte är tjänstepensionsförsäkringar. Denna övergångsbestämmelse föreslås gälla till utgången av år 2034. Sådana åtaganden som alltså inte ryms inom begreppet tjänstepensionsförsäkring ska alltså vara avvecklade senast vid den tidpunkten.

Finansinspektionen föreslår nya bestämmelser om ringa andel övrig försäkringsverksamhet. Eftersom den tillåtna ringa övriga försäkringsverksamheten under övergångsperioden kan omfatta både livförsäkringsverksamhet och skadeförsäkringsverksamhet föreslår Finansinspektionen bestämmelser i de nya redovisningsföreskrifterna, se 3 kap. 2 och 6 §§ om att försäkringar som avser skadeförsäkringsklasser respektive livförsäkringsklasser ska redovisas i balansräkningen och resultaträkningen enligt bestämmelserna om skadeförsäkring respektive livförsäkring under övergångsperioden.

För att externa parter ska kunna bedöma storleken på ett tjänstepensionsföretag ringa övriga försäkringsverksamhet och för att kunna se förändringen i den, föreslår Finansinspektionen upplysningsbestämmelser om förändringarna av denna verksamhet i balansräkningen, se 5 kap. 10 § i de nya redovisningsföreskrifterna. Motsvarande upplysningsbestämmelser föreslås i 5 kap. 13 § om specificering av intäkter och kostnader som avser den ringa övriga försäkringsverksamheten.

2.13.18 Redaktionella ändringar

Vissa redaktionella ändringar har gjorts i samband med att bestämmelserna i de befintliga redovisningsföreskrifterna lyfts över till de nya redovisningsföreskrifterna. Det handlar bl.a. om att bestämmelser har fått nya nummer och att hänvisningar ändrats eller tagits bort. Utöver detta har vissa språkliga justeringar skett. För att hjälpa läsaren bifogar Finansinspektionen ett hjälpdokument där ändringsmarkeringar har gjorts i de befintliga redovisningsföreskrifterna som visar vilka materiella nyheter som de nya redovisningsföreskrifterna innebär.

2.14 Rapportering

2.14.1 Förslag till föreskrifter och allmänna råd om tillsynsrapportering för tjänstepensionsrörelse

Som framgår ovan förväntar sig Finansinspektionen att regeringen kommer att delegera föreskriftsrätt på de områden som det nu remitterade förslaget omfattar. I fråga om rapportering handlar det om vilka uppgifter som ett tjänstepensionsföretag ska lämna till Finansinspektionen samt när och hur uppgifterna ska lämnas.

Som statistikansvarig myndighet för viss finansiell data har Finansinspektionen sedan tidigare också ett bemyndigande att meddela föreskrifter om verkställighet av bestämmelserna om uppgiftsskyldighet i 7 och 8 §§ lagen (2001:99) om den officiella statistiken och 5–5 d §§ i förordningen (2001:100) om den officiella statistiken. Detta bemyndigande finns i 15 § i nämnda förordning.

Med stöd av artikel 35 i Eiopa-förordningen⁹⁷ har Eiopa möjlighet att begära in uppgifter som myndigheten behöver för fullgörandet av sitt uppdrag från medlemsstaternas tillsynsmyndigheter, dvs. bl.a. från Finansinspektionen. Uppgifterna får begäras in vid återkommande tillfällen. Om möjligt ska gemensamma rapporteringsformat användas vid en sådan begäran. Eiopas högsta beslutsfattande organ, Board of Supervisors (BoS), har den 10 april 2018 beslutat att de nationella tillsynsmyndigheterna vid återkommande tillfällen och i specificerade format ska ge in viss information till Eiopa.⁹⁸

I Europeiska centralbankens förordning (EU) 2018/231 av den 26 januari 2018 om statistikkrav för pensionsinstitut (ECB/2018/2) regleras att tillsynsmyndigheterna ska lämna in uppgifter till ECB.

Eiopas beslut och ECB:s reglering innebär att kraven på vilka statistikuppgifter som ska lämnas avseende tjänstepensionsinstitut blir mer omfattande och detaljerade än tidigare. Det medför i sin tur att Finansinspektionen behöver begära in fler uppgifter än tidigare från företag under tillsyn.

Bestämmelser om att medlemsstaterna ska säkerställa att de behöriga myndigheterna har de befogenheter och medel som är nödvändiga för att kräva att tjänstepensionsinstitut när som helst ska lämna information om sina affärsangelägenheter eller överlämna handlingar som behövs för tillsynen finns i artikel 50 i andra tjänstepensionsdirektivet. I lagrådsremissen föreslås att artikeln ska genomföras genom att införa en bestämmelse i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag i förening med ett bemyndigande för

⁹⁷ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 1094/2010 av den 24 november 2010 om inrättande av en europeisk tillsynsmyndighet (Europeiska försäkrings- och tjänstepensionsmyndigheten), om ändring av beslut nr 716/2009/EG och om upphävande av kommissionens beslut 2009/79/EG.

⁹⁸ Se EIOPA-BoS/18-114.

regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer att meddela föreskrifter om vilka upplysningar som ska lämnas och hur det ska ske.⁹⁹ Som framgår ovan förväntar sig Finansinspektionen att regeringen kommer att ge Finansinspektionen bemyndigande i dessa delar.

Finansinspektionen föreslår nya föreskrifter som ska gälla för tjänstepensionsföretagens tillsynsrapportering. Bestämmelserna bör tas in egna föreskrifter och skälet till det är att skapa ett mer överskådligt regelverk som inte blir alltför svårnavigerat. Föreskrifterna föreslås innehålla olika delar av kvantitativ och kvalitativ rapportering samt krav på rapportering av kvartals- och årsuppgifter. Föreskrifterna föreslås också innehålla både krav som avser nationell tillsynsrapportering och EU-gemensam rapportering som ska vidarebefordras till Eiopa.

I de föreslagna föreskrifterna regleras vilka rapporter som ska lämnas, vissa övergripande krav på de uppgifter som företaget lämnar i rapporteringen och hur fel ska rättas. Av föreskrifterna framgår även när de olika uppgifterna ska ha kommit in till Finansinspektionen och att företagen ska rapportera väsentliga händelser till Finansinspektionen.

För att underlätta för tillämparen har Finansinspektionen valt att utforma föreskrifterna på ett sätt som ligger nära motsvarande regleringar för försäkringsföretag. På så sätt omfattas samma risker av samma regler och regelarbiter undviks.

2.14.2 Värdering

I ÅRFL och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag finns regler om värdering för tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen föreslår att de uppgifter som ett tjänstepensionsföretag lämnar, i likhet med vad som gäller för försäkringsföretag som omfattas av Solvens 2-regelverket, ska vara värderade enligt dessa regler vid uppgifter som avser årsredovisningen. I lagförslaget föreslås en beräkning av de försäkringstekniska avsättningar som påverkar beräkningen av solvens. Vilken värdering som ska användas framgår av anvisningarna. För att Finansinspektionen ska få information om hur stor skillnaden är mellan dessa två olika värderingar föreslås en specifikation av försäkringstekniska avsättningar på de olika verksamheterna under avsnitt H. Solvensuppgifter år (H196–H200).

2.14.3 Rapporteringsvaluta och enheter

Ett tjänstepensionsföretag får enligt 4 kap. 6 § bokföringslagen (1990:1078) välja mellan att använda svenska kronor eller euro som redovisningsvaluta. Finansinspektionen föreslår att de uppgifter som ett tjänstepensionsföretag lämnar ska anges i den redovisningsvaluta som företagets årsredovisning är

⁹⁹ Se s. 486 i lagrådsremissen.

upprättad i. Detta gör det möjligt för företag som upprättar sin årsredovisning i euro att även lämna uppgifter till Finansinspektionen i denna valuta. Finansinspektionen föreslår också att tjänstepensionsföretag på samma sätt som försäkringsföretag som omfattas av Solvens 2-regelverket, ska lämna uppgifterna i enheter vilket framgår av anvisningarna till blanketterna.

2.14.4 Rapportering av väsentliga händelser

Finansinspektionen föreslår bestämmelser om att tjänstepensionsföretag ska lämna uppgifter till Finansinspektionen i vissa särskilt uppräknade situationer. Till 3 kap. 3 § i föreskrifterna föreslår Finansinspektionen också kompletterande allmänna råd. Bestämmelserna och de allmänna råden är framtagna med 4 kap. Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:13) om tillsynsrapportering för försäkringsrörelse som förebild.

Syftet med bestämmelserna är, liksom syftet med motsvarande bestämmelse som gäller för försäkringsföretag, att Finansinspektionen omgående ska få information om när en händelse av väsentlig betydelse har inträffat och om vilka effekter händelsen har på företaget och dess kunder. Bestämmelserna ska också möjliggöra för Finansinspektionen att bedöma och eventuellt följa upp om de åtgärder företaget har vidtagit med anledning av händelsen är tillräckliga.¹⁰⁰

De allmänna råden syftar till att vägleda tjänstepensionsföretagen om i vilka situationer de ska lämna uppgifter till Finansinspektionen när sådana händelser inträffar som medför, eller kan komma att medföra väsentliga förändringar i företagets verksamhet och resultat, riskprofil eller företagsstyrningssystem. I de allmänna råden listas exempel på situationer då företaget bör utvärdera om det ska rapportera sådana händelser. Listan ska inte uppfattas som uttömmande. Det är inte förekomsten av de händelser som framgår av bestämmelserna i sig som medför anmälningsplikt, utan företaget ska utvärdera händelserna utifrån det väsentlighetskrav som bestämmelserna anger.

2.14.5 Kvantitativ nationell tillsynsrapportering

Finansinspektionen föreslår att tjänstepensionsföretag ska rapportera kvartals- och årsuppgifter avseende kvantitativa uppgifter. Dessa uppgifter omfattar tillsynsuppgifter och statistikuppgifter som tas in för enskilda företag på nationell nivå.

Uppgifterna omfattar även uppgifter som används för den nationella statistiken av både SCB och Riksbanken bland annat för att ta fram finansräkenskaper, produkträkenskaper, sektorräkenskaper och nationalräkenskaper.

¹⁰⁰ Se s. 32 i Finansinspektionens beslutspromemoria Nya föreskrifter om förvaltare av alternativa investeringsfonder m.m. (FI Dnr 12-3251).

Vidare föreslår Finansinspektionen att den kvantitativa tillsynsrapporteringen för tjänstepensionsföretag, på samma sätt som för livförsäkringsföretag, ska omfatta

- balans- och resultaträkning samt specifikationer på resultaträkningen,
- nyteckning och premier,
- försäkringsbeståndet,
- kapitalplaceringar,
- aktuariell resultatanalys - för att följa upp beräkningarna av antaganden kring livslängd, driftskostnad, flytt och återköp samt optioner och garantier,
- försäkringstekniska avsättningar - för att följa upp förändringen under året, och
- resultatanalys - för att följa upp kontributionsprincipens tillämpning.

Enligt 21 § i den upphävda lagen om understödsföreningar jämförd med 7 § införandelagen ska tjänstepensionskassor upprätta en försäkringsteknisk utredning. Finansinspektionen föreslår inte någon motsvarande utredning i de nya föreskrifterna om tillsynsrapportering.

Finansinspektionen föreslår ytterligare innehåll som är särskilt anpassat för tjänstepensionsföretag samt med anledning av hur kapitalkravet föreslås beräknas enligt lagförslaget. Innehållet avser solvensuppgifter, uppgifter om kassaflöden, uppgifter om infrastrukturinvesteringar, vissa försäkringsersättningar och gränsöverskridande verksamhet.

I övergångsbestämmelserna till den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag ges möjlighet att driva verksamhet avseende andra försäkringar än tjänstepensionsförsäkringar till utgången av år 2034. Finansinspektionen föreslår att dessa försäkringar ska redovisas under benämningen "övriga försäkringar". Finansinspektionen föreslår även en mer detaljerad redovisning av vilka försäkringar dessa utgör i vissa av avsnitten i blanketterna där olika försäkringar eller försäkringsgrenar redovisas. Syftet är att bättre kunna följa dessa. Där det inte är lika relevant med en detaljerad uppföljning föreslås att endast en total uppgift om värdet av försäkringarna redovisas.

Rapportering av det riskbaserade kapitalkravet som finns i avsnittet om solvensuppgifter i blanketterna föreslås ersätta den trafikljusrapportering som företagen i dag lämnar. På årsbasis föreslås fullständiga uppgifter lämnas. Eftersom trafikljusrapporteringen i dag lämnas varje kvartal föreslås även att uppgifter om det riskbaserade kapitalkravet lämnas på kvartalsbasis – men då enligt förenklade rapporteringskrav. Skälen till det är att Finansinspektionen även per kvartal ska kunna följa upp förändringar av huvudrisker.

Finansinspektionen föreslår att uppgifterna ska lämnas via de rapporteringsverktyg som nås på Finansinspektionens webbplats för periodisk rapportering. Information om rapporteringsverktygen finns för närvarande att tillgå på webbadressen <https://www.fi.se/rapportera/rapporteringsportalen>.

Finansinspektionen föreslår andra rapporteringstidpunkter för den nationella tillsynsrapporteringen än de som avser den EU-gemensamma statistikrapporteringen. Finansinspektionen är medveten om att det ur företagens perspektiv vore önskvärt att samordna rapporteringstillfällena. För att SCB ska hinna få tillgång till uppgifterna inom den tid då de ska publicera statistikuppgifter krävs dock att tidsfristerna är olika. Alternativet att tidigarelägga tidpunkten för när den EU-gemensamma statistikrapporteringen ska ges in, skulle ställa orimliga krav på tjänstepensionsföretagen att hinna sammanställa uppgifter med tillräckligt hög kvalitet till denna nya rapportering. Det skulle också innebära att tidsfristerna skulle bli kortare än vad som gäller för försäkringsföretag. Finansinspektionens inställning är att regleringen om rapportering för tjänstepensionsföretagen i så stor utsträckning som möjligt ska motsvara den som gäller för försäkringsföretagen.

2.14.6 Undantag från att lämna kvantitativ nationell tillsynsrapportering

Finansinspektionen föreslår att tjänstepensionsföretag, när det finns särskilda skäl, ska kunna beviljas helt eller delvis undantag från rapportering av kvantitativ nationell tillsynsrapportering. Ett sådant särskilt skäl skulle exempelvis kunna vara att företaget ligger i så kallad run-off. Vid andra särskilda skäl skulle ett tjänstepensionsföretag kunna beviljas att ge in rapporteringen några dagar senare än vid den tidpunkt som anges i föreskrifterna.

Avsikten är inte att bevilja undantag från att ge in den kvantitativa nationella årsrapporten helt och hållet, eftersom Finansinspektionen bedömer att dessa uppgifter behövs för tillsynen och för att få en samlad bild av marknaden.

Finansinspektionen föreslår att beslutet om undantag eller anstånd ska fattas efter en ansökan från tjänstepensionsföretaget. Ansökan behöver inte lämnas i någon särskild form. Det är alltså tillräckligt att företaget begär undantag till exempel i telefon- eller mejlkontakt med Finansinspektionen.

Finansinspektionen föreslår ta in finansiella statistik för SCB:s räkning. För att tillförlitligheten i denna statistik ska vara tillräcklig behövs information från företag som motsvarar en total marknadstäckning på 99 procent. För att göra rapporteringen mer förutsägbar för såväl tjänstepensionsföretagen som Finansinspektionen har Finansinspektionen räknat om denna nivå till en fast gräns som motsvarar en balansomslutning på en miljard kronor. Den föreslagna gränsen ger en marknadstäckning på 99,85 procent baserat på 2017 års uppgifter för tjänstepensionskassor. Finansinspektionen bedömer att tjänstepensionskassorna kommer vara bland de första att övergå till att bli tjänstepensionsföretag, eftersom de enligt lagrådsremissen måste ansöka om tillstånd senast vid utgången av april år 2020.

Finansinspektionen föreslår att tjänstepensionsföretag som har en balansomslutning som det föregående räkenskapsåret understiger en miljard kronor,

inte ska behöva rapportera uppgifter om resultat- och balansräkning och kapitalplaceringar per kvartal. Skälet till det är att undvika att företag med en liten balansomslutning får en större administrativ börda än nödvändigt.

2.14.7 Kvalitativ tillsynsrapport

Finansinspektionen föreslår att tjänstepensionsföretag ska lämna en kvalitativ regelbunden tillsynsrapport. Finansinspektionen anser att denna kvalitativa rapport är betydelsefull för tillsynen, eftersom den tillför viktig information som kompletterar den kvantitativa rapporteringen. För framtagandet av vad som ska ingå i denna rapport har Finansinspektionen utgått från de krav och den uppställning som finns i 13 kap. Solvens 2-förordningen och därefter anpassat den för tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionen föreslår att rapporten ska ges in minst var tredje år. Däremellan – dvs. årligen – föreslår Finansinspektionen att endast en sammanfattning ska ges in, om inte myndigheten beslutar om annat. Situationer då Finansinspektionen föreslås kunna besluta att en fullständig rapport ändå ska ges in kan vara exempelvis om företagets förhållanden väsentligen har förändrats. Beslutet föreslås fattas på Finansinspektionens eget initiativ (ex officio). Det kommer alltså inte föregås av något ansökningsförfarande.

Den kvalitativa tillsynsrapporten ska ha kommit in till Finansinspektionen senast 14 veckor efter den 31 december (exempelvis den 8 april 2019 om räkenskapsåret hade avsett 2018). Rapporteringstidpunkten är densamma som tillämpas för försäkringsföretagen. Tidpunkten bedöms utgöra tillräcklig tid för företagen att ta fram uppgifterna.

Finansinspektionen föreslår även bestämmelser om att rapporten ska ha kommit in senast 20 veckor efter den 31 december 2020, 18 veckor efter den 31 december 2021, respektive 16 veckor efter den 31 december 2022. Dessa bestämmelser är motiverade eftersom det är rimligt att anta att det krävs mer tid när rapporteringen är helt ny.

2.14.8 Rapportering av tjänstepensionsföretagets egen risk- och solvensbedömning

Av 9 kap. 22 § i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår att ett tjänstepensionsföretag ska rapportera resultatet av varje egen risk- och solvensbedömning till Finansinspektionen. Det föreslagna innehållet i den egna risk- och solvensbedömningen framgår av 8 kap. i Finansinspektionens föreskriftsförslag. Finansinspektionen föreslår att den egna risk- och solvensbedömningen ska lämnas till Finansinspektionen via det rapporteringsverktyg som finns på Finansinspektionens webbplats och inom två veckor från det att styrelsen har fastställt den egna risk- och solvensbedömningen. Ett liknande krav finns för försäkringsföretagen. Som Finansinspektionen har redogjort för ovan bör reglerna för tjänstepensionsföretagen i så stor utsträckning som möjligt motsvara dem för försäkringsföretagen. Finansinspektionen ser inte

heller någon annan anledning till att ha avvikande krav för tjänstepensionsföretagen.

2.14.9 Rapportering av EU-gemensamma kvantitativa uppgifter

Som framgår av avsnitt 2.15.1 ovan har Eiopa beslutat att de nationella tillsynsmyndigheterna vid återkommande tillfällen och i specificerade format ska ge in viss information till Eiopa. Finansinspektionen föreslår därför att tjänstepensionsföretag ska lämna kvartals-, tilläggs- och årsupplysningar avseende kvantitativ EU-gemensam statistikrapportering samt att uppgifterna ska lämnas i den XBRL-standard¹⁰¹ som Eiopa har valt för att kunna hantera de rapporterade upplysningarna systematiskt och effektivt. Ytterligare ett skäl till att använda XBRL-standarden är att de uppgifter som tjänstepensionsföretagen rapporterar till Finansinspektionen ska kunna skickas vidare till Eiopa utan vidare bearbetning. Detta för att undvika risker för fel som kan uppstå vid en sådan bearbetning eller omvandling eller fel som kan uppkomma om inte de valideringar som Eiopa har fastställt fungerar på rätt sätt. Finansinspektionen har även sedan tidigare denna XBRL-standard installerad och Eiopa har tagit fram en färdig taxonomi för uppgifterna, vilket innebär minskade kostnader och arbetsresurser för Finansinspektionen.

I föreskrifternas bilagor framgår vilka uppgifter Finansinspektionen föreslår att tjänstepensionsföretagen ska ge in. För att underlätta vid sammanställningen av dessa uppgifter har Finansinspektionen lagt in förtydliganden i anvisningarna avseende de poster där det anses motiverat.

Av punkt 1.11 i ovan nämnda beslutet¹⁰² från BoS framgår att Finansinspektionen endast behöver rapportera in uppgifter kopplade till tjänstepensionsverksamhet. Finansinspektionen bedömer att det kan underlätta för företagen att rapportera uppgifter som inkluderar även sådana andra försäkringar än tjänstepensionsförsäkringar som företagen föreslås kunna ha enligt punkten 4 i ikraftträdande- och övergångsbestämmelserna till den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. Detta föreslås för att bland annat undvika separation som kan medföra extra arbete. Eftersom Finansinspektionen inte behöver rapportera in dessa uppgifter till Eiopa överlåter dock Finansinspektionen till tjänstepensionsföretagen att själva avgöra om de rapporterar in uppgifter som inte är kopplade till tjänstepensionsverksamhet. Detta förtydligas i anvisningarna.

Enligt artikel 4.1 i Europeiska centralbankens förordning (EU) 2018/231 av den 26 januari 2018 om statistikkrav för pensionsinstitut (ECB/2018/2) jämförd med artikel 1 i Rådets förordning (EG) nr 2533/98 av den 23 november 1998 om Europeiska centralbankens insamling av statistiska

¹⁰¹ XBRL, Extensible Business Reporting Language, är en internationell standard för lagring, överföring och presentation av finansiell information som är oberoende av datorsystem.

¹⁰² Se Decision of the Board of Supervisors on EIOPA's regular information requests towards NCAs regarding provision of occupational pensions information, EIOPA-BoS/ 18-114.

uppgifter ska tjänstepensionsföretag lämna vissa kvartalsvisa och årsvisa uppgifter till Riksbanken, eller till Riksbanken via Finansinspektionen i enlighet med lokala samarbetsavtal. Finansinspektionen föreslår därför att tjänstepensionsföretag ska ge in de tilläggsuppgifter som ECB efterfrågar till Finansinspektionen (7 kap. i de föreslagna föreskrifterna). Uppgifterna lämnar Riksbanken i sin tur vidare till ECB (med stöd av artikel 2.1. i Rådets förordning [EG] nr 2533/98 av den 23 november 1998 om Europeiska centralbankens insamling av statistiska uppgifter och artikel 5.2 i protokoll nr 3 om stadgan för Europeiska centralbankssystemet och Europeiska centralbanken). För att tjänstepensionsföretagen inte ska behöva rapportera uppgifter till flera olika myndigheter har denna kompletterande rapportering arbetats in i den kvantitativa statistikrapporteringen. På så sätt behöver tjänstepensionsföretagen bara rapportera in uppgifterna till Finansinspektionen.

Kvartalsuppgifterna ska ha kommit in till Finansinspektionen senast sju veckor efter respektive balansdag. Finansinspektionen föreslår även bestämmelser om att kvartalsrapporten ska ha kommit in senast nio veckor efter respektive balansdag 2020 respektive åtta veckor efter respektive balansdag 2021. Övergångsbestämmelserna för rapporteringen är motiverad eftersom det är rimligt att anta att det krävs mer tid när rapporteringen är helt ny. Dessutom har Eiopa och ECB medgett längre tid för rapporteringen under en övergångsperiod.

Årsuppgifterna ska ha kommit in senast 14 veckor efter balansdagen den 31 december. Finansinspektionen föreslår även övergångsbestämmelser om att årsrapporten ska ha kommit in senast 22 veckor efter balansdagen år 2020, 20 veckor efter balansdagen år 2021, 18 veckor efter balansdagen år 2022, respektive 16 veckor efter balansdagen år 2023. Tidpunkterna bedöms utgöra tillräcklig tid för företagen att ta fram uppgifterna. Även i detta fall har Eiopa och ECB medgett längre tid för rapporteringen under en övergångsperiod.

Rapporteringen av de EU-gemensamma kvantitativa uppgifterna ska inte förväxlas med den kvantitativa rapporteringen som samlas in för tillsyn på nationell nivå.

Av ovan nämnt beslut från BoS¹⁰³ framgår att de behöriga myndigheterna i respektive medlemsstat, dvs. Finansinspektionen i detta fall, får undanta de tjänstepensionsföretag som har mindre än 25 miljoner euro i totala tillgångar från att rapportera vissa uppgifter. Vidare framgår att om ett företag överskrider eller upphör att överskrida gränsen om 25 miljoner euro ska det fortsätta att rapportera som om det inte hade överskridit eller inte hade upphört att överskrida gränsen till dess att denna förändring varat tre år i följd.

¹⁰³ Se artikel 1.15 och 1.16 i Decision of the Board of Supervisors on EIOPA's regular information requests towards NCAs regarding provision of occupational pensions information, EIOPA-BoS/ 18-114.

Finansinspektionen föreslår bestämmelser som innebär att myndigheten utnyttjar möjligheterna att undanta de företag som har mindre än 25 miljoner euro i tillgångar från att lämna vissa uppgifter.

Mot bakgrund av det som redogjorts för ovan föreslår alltså Finansinspektionen bestämmelser om att tjänstepensionsföretag med en balansomslutning som minst uppgår till 25 miljoner euro ska rapportera vissa kvartals- och årsvisa uppgifter. För ett företag som har en balansomslutning som understiger 25 miljoner euro ska endast vissa årsvisa uppgifter rapporteras. Finansinspektionen föreslår även bestämmelser om att, i de fall ett tjänstepensionsföretags balansomslutning ändras så att den, från att tidigare ha uppgått till mer än 25 miljoner euro, underskrider denna gräns, företaget ska fortsätta att rapportera som om balansomslutningen fortfarande uppgår till mer än 25 miljoner euro tills denna förändring varat tre år i följd. Först därefter ska rapportering göras i enlighet med de bestämmelser som gäller för ett företag som har en balansomslutning som understiger 25 miljoner euro. Finansinspektionen föreslår även att motsvarande ska gälla vid det omvända förhållandet, det vill säga då ett företags balansomslutning ändras så att den, från att tidigare ha understigit 25 miljoner euro, överskrider denna gräns under tre år i följd.

2.14.10 Undantag från att lämna EU-gemensamma uppgifter

Utöver det som redogörs för i avsnittet ovan framgår av BoS beslut¹⁰⁴ att de behöriga myndigheterna får undanta de minsta tjänstepensionsföretagen från rapportering av kvartalsuppgifter om åtminstone 80 procent av sektorn rapporterar den fulla årliga rapporteringen. Även i Europeiska centralbankens förordning¹⁰⁵ framgår att medlemsstaterna får tillåta lättnader i kraven om rapportering av uppgifter för de minsta tjänstepensionsföretagen, under förutsättning att ECB får uppgifter som uppgår till en viss del av marknadstäckningen.

Mot bakgrund av det som redogjorts för ovan föreslår Finansinspektionen en bestämmelse om att myndigheten har möjlighet att fatta beslut om att undanta tjänstepensionsföretag från att lämna viss rapportering. På detta sätt finns möjlighet för myndigheten att lätta på den administrativa bördan för de minsta företagen och samtidigt uppfylla sina skyldigheter om att rapportera uppgifter för en viss del av marknadstäckningen till Eiopa och ECB. De undantag som kan komma i fråga är att vissa mindre företag inte behöver rapportera kvartalsuppgifter och ECB-uppgifter. Ett ytterligare undantag som kan komma i fråga är att ett företag inte behöver lämna årsuppgifter enligt avsnitt F i bilaga 5 och avsnitt D i bilaga 6 ("Förteckning över tillgångar").

¹⁰⁴ Se artikel 1.14 i Decision of the Board of Supervisors on EIOPA's regular information requests towards NCAs regarding provision of occupational pensions information, EIOPA-BoS/ 18-114.

¹⁰⁵ Se artikel 7 i Europeiska centralbankens förordning (EU) 2018/231 av den 26 januari 2018 om statistikkrav för pensionsinstitut (ECB/2018/2).

Beslut om vilka företag som undantas från att rapportera vissa uppgifter kommer vara en del av Finansinspektionens löpande tillsyn. Bestämmelsen ger alltså inte företagen möjlighet att ansöka om dispens utan bör ses som en upplysningsbestämmelse om de undantagsmöjligheter som myndigheten själv kan besluta om när det gäller rapportering av EU-gemensamma uppgifter.

2.15 Ändringar i informationsföreskrifterna

Som framgår ovan föreslår Finansinspektionen i de nya föreskrifterna bestämmelser om vilken information som utländska tjänstepensionsinstitut ska lämna till bl.a. försäkrade. Motsvarande bestämmelser finns i dag delvis i informationsföreskrifterna. Det föreslås alltså att dessa bestämmelser utmönstras ur informationsföreskrifterna och tas in i de nya föreskrifterna i stället. På så sätt kommer merparten av de bestämmelser som reglerar utländska tjänstepensionsinstitut att återfinnas i samma föreskrifter. Detta innebär att informationsföreskrifterna framöver inte längre kommer att reglera utländska tjänstepensionsinstitut. Däremot kommer de att gälla för t.ex. försäkringsföretag som meddelar direkt försäkring.

I sammanhanget bör nämnas att Finansinspektionen i början av juni 2019 remitterade förslag till nya och ändrade föreskrifter för pensionsstiftelser (se FI Dnr 18-13990). Inom ramen för det projektet föreslår Finansinspektionen att även pensionsstiftelserna ska utmönstras ur informationsföreskrifterna. För att få en heltäckande bild av de ändringar som Finansinspektionen sammantaget föreslår i informationsföreskrifterna måste alltså det nu lämnade förslaget läsas tillsammans med det ändringsförslag som stiftelseprojektet lämnar. För att möjliggöra för remissinstanserna att skapa sig en sådan helhetsbild över vilka ändringar som föreslås, bifogar Finansinspektionen i detta remissutskick även stiftelseprojektets förslag till ändringsföreskrifter för kännedom.

Både de ändringar som föreslås inom ramen för detta regelprojekt och de ändringar som stiftelseprojektet lämnar föreslås träda i kraft den 1 december 2019. Ändringarna kommer att beslutas samtidigt. I och med det kommer även vissa redaktionella ändringar behöva göras.

2.16 Ändringar i föreskrifter om förenklad årsredovisning i försäkringsföretag som har dispens

Som en följd av att de befintliga redovisningsföreskrifterna ska upphävas behöver vissa redaktionella ändringar göras i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2011:27) om förenklad årsredovisning i försäkringsföretag som har dispens. Ändringarna gäller framför allt att hänvisningar till de befintliga redovisningsföreskrifterna ändras till de nya redovisningsföreskrifterna.

2.17 Ändringar i föreskrifter om tillsynsrapportering för försäkringsrörelse

Som en följd av att de befintliga redovisningsföreskrifterna ska upphävas behöver vissa redaktionella ändringar göras i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2015:13) om tillsynsrapportering för försäkringsrörelse. Ändringarna gäller framför allt att hänvisningar till de befintliga redovisningsföreskrifterna ändras till de nya redovisningsföreskrifterna.

2.18 Ändringar i föreskrifter om eurokurs

I den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag finns ett antal bestämmelser där belopp anges i euro. Av lagrådsremissen¹⁰⁶ framgår att bestämmelser om t.ex. tillämplig eurokurs kan meddelas i form av verkställighetsföreskrifter.

Finansinspektionen har meddelat föreskrifter om eurokurs¹⁰⁷ som gäller vid tillämpning av bl.a. försäkringsrörelselagen. Föreskrifterna anger hur ett belopp i försäkringsrörelselagen som anges i euro ska räknas om till svenska kronor. Omräkningen ska göras genom att en euro från och med den 31 december varje år ska anses motsvara det värde i svenska kronor som har offentliggjorts i Europeiska unionens officiella tidning (EUT) och som avser närmast föregående sista dagen i oktober månad.

Varje år publicerar Finansinspektionen på sin webbplats den eurokurs som offentliggörs i EUT.

Finansinspektionen föreslår att Finansinspektionens föreskrifter om eurokurs på försäkringsområdet även ska gälla vid tillämpning av den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag.

2.19 Ikraftträdandebestämmelser

2.19.1 Ikraftträdandebestämmelser

Finansinspektionen föreslår att de föreslagna föreskrifterna ska träda i kraft den 1 december, det vill säga samtidigt som den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag ska träda i kraft.

Beträffande de föreslagna redovisningsföreskrifterna föreslås att dessa ska träda i kraft den 1 december 2019 och att bestämmelserna avseende tjänstepensionsföretag ska tillämpas för dessa företag första gången för räkenskapsår som inleds efter den 31 december 2019. I samband med att föreskrifterna träder i kraft upphävs de befintliga redovisningsföreskrifterna men gäller dock fortfarande för räkenskapsår som inleds före utgången av år 2019.

¹⁰⁶ Se lagrådsremissen, s. 331.

¹⁰⁷ Se Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2015:22) om eurokurs på försäkringsområdet.

Bestämmelserna som framgår av de föreslagna redovisningsföreskrifterna föreslås bli tillämpliga för tjänstepensionsföretag det räkenskapsår som de erhåller tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet enligt den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. Detta kräver att befintliga försäkringsföretag som driver verksamhet enligt försäkringsrörelselagen eller den upphävda lagen om understödsföreningar (tjänstepensionskassor) ansöker om och erhåller tillstånd att bedriva verksamhet enligt den nya lagen.

2.19.2 Övergångsregler

Finansinspektionen ser inget behov av särskilda övergångsregler i föreskrifterna.

3 Förslagets konsekvenser

I framtagandet av de föreslagna föreskrifterna och allmänna råden har Finansinspektionen gjort en avvägning mellan ökad finansiell stabilitet och konsumentskydd samt ökade kostnader för företagen, vilket kan påverka nivån på framtida pensioner. I vissa fall handlar det om regler som är helt nya för en del av företagen och som därmed innebär administrativa kostnader, dels av engångskaraktär, dels löpande. Kostnaderna för respektive del av föreskrifterna diskuteras i avsnitt 3.6 om konsekvenser för företagen.

De nya föreskrifterna och allmänna råden innebär ökade kostnader i förhållande till de kostnader som de företag som kan omvandlas till tjänstepensionsföretag har enligt de regler som de nu tillämpar. De föreslagna föreskrifterna och allmänna råden kommer dock samtidigt att medföra ett starkt konsumentskydd.

Nedan redogör Finansinspektionen för vilka företag som kommer att kunna omvandlas till tjänstepensionsföretag och därmed tillämpa de föreslagna föreskrifterna samt utgångspunkterna för beräkningen av kostnaderna för dessa företag. Efter det kommer en analys av konsekvenserna för samhället och konsumenterna. Därefter kommer en analys av konsekvenserna för de olika aktörerna på tjänstepensionsmarknaden, som följs av konsekvenser för andra delar av det finansiella systemet. Sedan kommer en analys av konsekvenserna för Finansinspektionen och sist en kostnads- och konsekvensanalys för de företag som kommer att omvandlas till tjänstepensionsföretag.

3.1 Berörda företag och utgångspunkter för beräkningen av kostnaderna

Vid beräkningen av kostnaderna har Finansinspektionen gjort vissa antaganden som framgår av redogörelsen nedan. Bedömningarna är grova men bör ändå ge en bra bild av de kostnader som företagen beräknas få på grund av de nya föreskrifterna. Finansinspektionen har utgått från uppgifter från Tillväxtverket

om ekonomiska regeleffekter som företag har. Uppgifterna är från 2006 och Finansinspektionen har därför uppdaterat de schabloniserade timkostnaderna.

Finansinspektionen har även jämfört kostnadsberäkningarna med de beräkningar som gjordes i konsekvensanalysen vid framtagandet av Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse (se beslutspromemorian i FI Dnr 10-9537). Skälet till det är att de krav som ställs i de föreslagna föreskrifterna till stor del motsvarar de krav som ställs enligt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om försäkringsrörelse. För att säkerställa att uppgifterna fortfarande är aktuella har Finansinspektionen analyserat förändringen i SCB:s arbetskostnadsindex för privatanställda tjänstemän inom sektorn Kreditinstitut och försäkringsbolag m.m. Förändringen i index i förhållande till det index som beräkningarna i konsekvensanalysen i beslutspromemorian i FI Dnr 10-9537 grundades på är ungefär 6 procent, vilket Finansinspektionen har använt för att räkna upp de tidigare schablonberäkningarna. Följande kostnadsberäkningar används:

- *Genomsnittlig intern lönekostnad*: 1 400 kronor per timme.
- *Konsultkostnad*: 2 100–3 200 kronor per timme.
- *Årsarbetstid*: uppskattas till 1 800 timmar.

I kostnadsuppskattningarna uppskattar Finansinspektionen tidsåtgången för att uppfylla kravet för ett typföretag. Därefter beräknas kostnaden baserad på uppskattad tidsåtgång och antalet företag som framkommer i detta avsnitt. Om företagen antas anlita externa konsulter använder Finansinspektionen intervallkostnaden ovan. Varje kostnadsberäkning har kursiverats.

För beräkningen av kostnader för Finansinspektionen har arbetstiden översatts till antal årsarbetskraft (åk), där en åk motsvarar en heltidstjänst.

Exempel

Mindre företag antas anlita konsulter för att genomföra föreskriftsmoment X. I genomsnitt antas konsulterna behöva 14 timmar. Större företag antas klara av att genomföra motsvarande på egen hand på 12 timmar.

Antal företag som antas anlita konsulter: 10

Antal företag som antas använda egen personal: 5

*Beräkning av kostnad (konsult): 14 timmar * (2 100–3 200 kronor) * 10 företag = 294 000–448 000 kronor*

*Kostnadsberäkning (egen personal): 12 timmar * 1 400 kronor * 5 företag = 84 000 kronor*

Totala kostnaden för att genomföra föreskriftsmoment X beräknas till 378 000–532 000 kronor.

Finansinspektionen gör följande uppdelning över grupper av företag som kan komma att omvandlas till tjänstepensionsföretag och därmed omfattas av de föreslagna föreskrifterna:

- **Solvens 2-företag:** Försäkringsföretag som följer Solvens 2-regelverket.
- **Blandade livförsäkringsföretag:** Försäkringsföretag som driver tjänstepensionsverksamhet och följer försäkringsrörelselagen (2010:2043) i dess lydelse före den 1 januari 2016 för den delen av verksamheten under en övergångsperiod. När det gäller regler om företagsstyrning, associationsrätt, överlåtelse av försäkringsbestånd, lämplighetsprövning av ägare i försäkringsaktiebolag och grupp tillsyn tillämpar dessa företag 10–15 och 19 kap. försäkringsrörelselagen (2010:2043) i dess nuvarande lydelse i tillämpliga delar (jfr Finansinspektionens föreskrifter [FFFS 2015:21] om övergångsreglering för försäkringsrörelse).
- **Ringaföretag:** De försäkringsföretag som bedriver tjänstepensionsverksamhet och som maximalt har fem procent övrig livförsäkringsverksamhet. Dessa företag följer försäkringsrörelselagen (2010:2043) i dess lydelse före den 1 januari 2016. När det gäller regler om företagsstyrning, associationsrätt, överlåtelse av försäkringsbestånd, lämplighetsprövning av ägare i försäkringsaktiebolag och grupp tillsyn tillämpar dessa företag 10–15 och 19 kap. försäkringsrörelselagen (2010:2043) i dess nuvarande lydelse i tillämpliga delar (jfr Finansinspektionens föreskrifter [FFFS 2015:21] om övergångsreglering för försäkringsrörelse).
- **Tjänstepensionskassor:** Understödsföreningar som driver tjänstepensionsverksamhet och i vissa fall även annan övrig livförsäkringsverksamhet. Tjänstepensionskassorna tillämpar, med stöd av 7 § lagen (2010:2044) om införande av försäkringsrörelselagen (2010:2043), den upphävda lagen om understödsföreningar.

Ovan nämnda uppdelning av företag redogörs för mer ingående under respektive rubrik nedan. Se också Tabell 3.1.1 nedan för en sammanfattning.

Tabell 3.1.1 Företagstyper, regelverk som följs och sista datum för övergång till nya regler.

Företagstyp & verksamhet		Regelverk som följs	Övergångsregler t.o.m.
Blandade livförsäkringsföretag	Tjänstepensionsförsäkring (TJP)	Solvens 1-regler ¹⁰⁸	2022-12-31
	Övrig livförsäkring	Solvens 2-regler	--
Ringaföretag	TJP & ringa andel övrig livförsäkring	Huvudsakligen Solvens 1-regler ¹⁰⁹	2022-12-31

¹⁰⁸ Med Solvens 1-regler avses försäkringsrörelselagen (2010:2043) i dess lydelse före den 1 januari 2016 och föreskrifter som är meddelade med stöd av den lagen.

¹⁰⁹ När det gäller regler om företagsstyrning, associationsrätt, överlåtelse av försäkringsbestånd, lämplighetsprövning av ägare i försäkringsaktiebolag och grupp tillsyn

Tjänstepensionskassor	TJP & övrig livförsäkring	Solvens 1-regler (UFL ¹¹⁰)	2020-04-30
Solvens 2-företag (liv)	TJP & övrig livförsäkring	Solvens 2-regler	--
Solvens 2-företag (skade)	Sådan skadeförsäkring som kan bli livförsäkring (tilläggsförsäkring)	Solvens 2-regler	--

I Tabell 3.1.2 anges antalet företag efter indelningen ovan och med uppgift om hur många företag som bedriver olika former av verksamhet. I denna tabell och i efterföljande tabeller förekommer följande förkortningar:

- TGL: Tjänstegrupplivförsäkring. En grupplivförsäkring som betalas av arbetsgivaren.
- Gruppliv: Ett dödsfallsskydd till de anhöriga om den försäkrade skulle avlida före 65 års ålder. Betalas av privatperson.
- Pb: Premiebefrielse. Tilläggs till en tjänstepension och som tecknas av arbetsgivare. Premiebefrielse innebär att försäkringsföretaget eller tjänstepensionsföretaget tar över ansvaret för premieinbetalningen efter uppnådd karenstid vid sjukdom eller olycksfall.
- Övrig liv: En livförsäkring som inte är en tjänstepensionsförsäkring.

Tabell 3.1.2 Antal försäkringsföretag och tjänstepensionskassor fördelat på företagstyper enligt indelning ovan samt antal företag respektive kassor som bedriver olika typer av försäkringsverksamhet.

	S2-företag		Ringaföretag	Tjänstepensionskassor
	Blandade livförsäkringsföretag	Solvens 2-företag		
Totalt antal företag:	8	21¹⁾	5	11²⁾
<u>Fördelade på:</u>				
TJP	8	12	5	11
Övrig liv	8	16	1	5
TGL, tjänstegruppliv	4	9	1	--
Övrig Gruppliv	5	10	--	--
TJP, Sjuk	6	8	--	5
Övrig liv, Sjuk	6	6	--	--
TJP, Pb	7	9	2	4
Övrig Liv, Pb	7	8	--	--

tillämpar dessa företag dock 10–15 och 19 kap. försäkringsrörelselagen (2010:2043) i dess nuvarande lydelse i tillämpliga delar (jfr Finansinspektionens föreskrifter [FFFS 2015:21] om övergångsreglering för försäkringsrörelse).

¹¹⁰ Med UFL avses lagen (1972:262) om understödsföreningar.

Sådan skadeförsäkring som kan bli livförsäkring (tilläggsförsäkring)	3	7	--	--
Fond- & depå-försäkringsverksamhet	6	10	3	0

Ett företag kan finnas under flera olika poster vilket gör att summan av kolumnerna överskrider det totala antalet företag.

1) Ett företag har inte redovisat statistik till Finansinspektionen per 2018-12-31 (har ingen verksamhet i Sverige)

2) En tjänstepensionskassa är i likvidation

I Fi:s företagsregister finns tre företag som inte är verksamma (likvidation, återkallat tillstånd och konkurs) och ett som fått undantag från S2-regelverket.

Av Tabell 3.1.2 framgår att sex av de åtta blandade livförsäkringsföretagen bedriver fond- och depåförsäkringsverksamhet. Tre av de fem ringaföretagen bedriver också denna typ av verksamhet.

Av de 21 Solvens 2-företag som driver livförsäkringsverksamhet kan några förväntas ansöka om att bli tjänstepensionsföretag eftersom de bedriver tjänstegrupplivförsäkring och tilläggsförsäkring. Det finns också några skadeförsäkringsföretag som i dag följer Solvens 2-regelverket. Dessa företag kan omvandlas till tjänstepensionsföretag om de meddelar försäkringar som är sådana tilläggsförsäkringar som avses i klass I b i 2 kap. 11 § i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag och som är tjänstepensionsförsäkringar.

För att ge en uppfattning om storleken på företagen används tre olika mått:

- *Fördelade tillgångsvärden*, vilket avser försäkringskapitalet eller retrospektivreserven. Detta påverkas bland annat av inbetalda premier, utbetalningar, avgifter och avkastning.
- *Försäkringsbelopp*, eller ersättningsbelopp, vilket avser den högsta ersättningen som kan betalas ut från en skadeförsäkring. Hur stort försäkringsbeloppet är framgår av villkoren och av försäkringsbrevet för den specifika försäkringen.
- *Årligt belopp*, används för sjukförsäkring och premiefrielseförsäkring. För sjukförsäkring avses den högsta ersättningen som kan betalas ut från försäkringen och för premiefrielseförsäkring avses den årliga premien för sjukförsäkringen som försäkringen är avsedd att täcka vid sjukdom.

I tabellerna 3.1.3–3.1.6 har olika verksamhetsgrenar markerats med olika färger: gult för tjänstepensionsförsäkringar, grönt för sådana skadeförsäkringar som kan bli livförsäkring (tilläggsförsäkringar) och ofärgat för övrig försäkringsverksamhet.

3.1.1 Nybildade företag

Med nybildat företag avses företag som startar en verksamhet från början och ansöker om tillstånd att driva verksamhet som tjänstepensionsföretag. Ett företag som bedriver verksamhet och som delar upp sin verksamhet i ett

tjänstepensionsföretag och ett försäkringsföretag anses inte vara ett nybildat företag. Kostnaderna för nybildade företag påverkas i första hand inte av Finansinspektionens föreslagna föreskrifter utan av den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag.

3.1.2 Små och medelstora företag

Fyra försäkringsföretag och en tjänstepensionskassa har en verksamhet som innebär att de kan ses som medelstora företag enligt EU:s definition av mikroföretag samt små och medelstora företag (SMF).

Vid utformningen av bestämmelserna om företagsstyrning i de föreslagna föreskrifterna har Finansinspektionen gjort proportionalitetsöverbäganden.

Finansinspektionen uppskattar att konsekvenserna och kostnaderna för rapportering av uppgifter är lägre för mindre företag än för större företag.

3.1.3 Antal försäkringsföretag som följer Solvens 2-regelverket på hela verksamheten och som kan komma att påverkas av genomförandet

Av de 21 livförsäkringsföretagen erbjuder 18 stycken tjänstepensionsförsäkringar, se tabell 3.1.2. Dessa företag tillämpar Solvens 2-regelverket på hela sin verksamhet.

Tabell 3.1.3 Sammanfattning av de 21 livförsäkringsföretag som följer Solvens 2-regelverket. Beloppen anges i miljoner kronor.

TJP	Fördelade tillgångsvärden	655 922
	Försäkringsbelopp	1 055
	Antal förs	3 892 563
Övrig liv	Fördelade tillgångsvärden	267 999
	Försäkringsbelopp	498 673
	Antal förs	4 894 561
TGL	Försäkringsbelopp	442 299
	Antal förs	3 461 363
Gruppliv	Försäkringsbelopp	805 318
	Antal förs	1 745 772
TJP, sjukförsäkring	Årligt belopp	46 980
	Antal förs	251 993
Övrig liv, sjukförsäkring	Årligt belopp	2 909
	Försäkringsbelopp	68 681
	Antal förs	128 711
TJP, Pb	Årligt belopp	20 019
	Antal förs	325 146
Övrig liv, Pb	Årligt belopp	803
	Antal förs	644 859

Sådan skadeförsäkring som kan bli livförsäkring (tilläggsförsäkring)	Försäkringsbelopp Antal förs	836 670 3 868 770
--	---------------------------------	----------------------

Källa: Finansinspektionens databas.

Gul = TJP, grön = sådana skadeförsäkringar som kan bli livförsäkring (tilläggsförsäkringar)

Flera av företagen skulle i teorin kunna välja att separera sin tjänstepensionsverksamhet och driva den i ett tjänstepensionsföretag. Eftersom företagen redan tillämpar Solvens 2-regelverket på hela sin verksamhet gör Finansinspektionen bedömningen att endast några få av företagen i denna grupp har incitament att övergå till den nya regleringen för tjänstepensionsföretag. I den fortsatta konsekvensanalysen gör Finansinspektionen därför antagandet att endast två av dessa livförsäkringsföretag berörs av de föreslagna föreskrifterna. Det ena företaget är ett kompositföretag, dvs. ett företag som bedriver både skade- och livförsäkringsverksamhet. Det andra företaget är ett företag som endast meddelar tjänstegrupplivförsäkringar.

I syfte att presentera en uppfattning om fond- och depåförsäkringsverksamhetens storlek i förhållande till den totala tjänstepensionsmarknaden, utgår Finansinspektionen från fördelade tillgångsvärden. Fond- och depåförsäkringsverksamhet utgör 79 procent av all tjänstepensionsverksamhet. För övrig livförsäkringsverksamhet utgör fond- och depåförsäkringsverksamheten 83 procent. Med övrig livförsäkringsverksamhet avses sådan verksamhet som inte avser tjänstepensionsförsäkringar.

Storleken på försäkringsföretagen i hela denna grupp, mätt i totala tillgångar 2018, varierar kraftigt mellan 56 miljoner kronor och knappt 450 miljarder kronor. Den sammanlagda premieinkomsten för tjänstepension uppgår till drygt 5,5 miljarder kronor, vilket utgör knappt 5 procent av den totala premieinkomsten på tjänstepensionsmarknaden. För sammanfattande statistik för alla grupper av företag, se tabell 3.1.7.

3.1.4 Blandade livförsäkringsföretag

Åtta livförsäkringsföretag är i dag blandade livförsäkringsföretag (se definition i avsnitt 3.1 ovan).

Tabell 3.1.4 Sammanfattning av de åtta livförsäkringsföretag som följer två olika regelverk. Beloppen anges i miljoner kronor.

TJP	Fördelade tillgångsvärden	712 358
	Försäkringsbelopp	0
	Antal förs	4 656 908
Övrig liv	Fördelade tillgångsvärden	498 840
	Försäkringsbelopp	297 686
	Antal förs	3 095 208
TGL	Försäkrings belopp	114 486

	Antal förs	432 464
Gruppliv	Försäkringsbelopp	1 198 697
	Antal förs	4 762 358
TJP, sjukförsäkring	Årligt belopp	46 182
	Antal förs	239 315
Övrig liv, sjukförsäkring	Årligt belopp	2 122
	Försäkringsbelopp	3 218
	Antal förs	66 982
TJP, Pb	Årligt belopp	16 007
	Antal förs	274 872
Övrig liv, Pb	Årligt belopp	587
	Antal förs	130 151
Sådan skadeförsäkring som kan bli livförsäkring (tilläggsförsäkring)	Försäkringsbelopp	152 800
	Antal förs	2 729 397

Källa: Finansinspektionens databas.

För blandade livförsäkringsföretag utgör fond- och depåförsäkringsverksamhet knappt 40 procent av all tjänstepensionsverksamhet beräknat på fördelade tillgångsvärden. För övrig livförsäkringsverksamhet utgör fond- och depåförsäkringsverksamheten knappt 36 procent.

Storleken på de totala tillgångarna för de blandade livförsäkringsföretagen, det vill säga för både tjänstepensionsverksamheten och den övriga livförsäkringsverksamheten, varierar mellan 1 och 439 miljarder kronor. Hälften av företagen har totala tillgångar på mellan 100 och 200 miljarder kronor.

De sammanlagda tillgångarna i de åtta blandade livförsäkringsföretagen uppgår till 798 miljarder kronor (se Tabell 3.1.7). Den sammanlagda premieinkomsten för tjänstepensionsverksamheten uppgår till knappt 26 miljarder kronor, vilket utgör 21 procent av premieinkomsterna på hela tjänstepensionsmarknaden. I detta inkluderas även den del som inte berörs av denna reglering.

Huruvida de åtta blandade livförsäkringsföretagen kommer att välja att separera sin tjänstepensionsverksamhet och driva den som tjänstepensionsföretag är svårbedömt. Valet beror på vilka affärsmässiga och strategiska beslut som företagen fattar. Följaktligen är konsekvenserna för denna grupp av företag svårbestämda. Finansinspektionens utgångspunkt i denna analys är dock att merparten av dessa företag kommer att omvandlas till tjänstepensionsföretag.

3.1.5 Ringaföretag

Fem livförsäkringsföretag, varav ett fondförsäkringsföretag, har en verksamhet som består antingen enbart av tjänstepensionsförsäkringar eller tjänstepensionsförsäkringar och en ringa andel övrig livförsäkringsverksamhet.

Finansinspektionens bedömning är att dessa företag kommer att omvandla sig till tjänstepensionsföretag.

Tabell 3.1.5 Sammanfattning av de fem ringaföretagen som i dag huvudsakligen följer Solvens 1-regler. Beloppen anges i miljoner kronor.

TJP	Fördelade tillgångsvärden	1 387 400
	Antal förs	15 266 695
Övrig liv	Fördelade tillgångsvärden	4 662
	Antal förs	59 409
TGL	Försäkringsbelopp	213 829
	Antal förs	694 115
TJP, Pb	Årligt belopp	48 734
	Antal förs	1 740 895

Källa: Finansinspektionens databas.

Ett av ringaföretagen har redovisat tjänstepensionsverksamhet samt en ringa andel övrig livförsäkringsverksamhet till Finansinspektionen. Räknat utifrån fördelade tillgångsvärden är andelen 0,9 procent och i antal försäkringar 0,7 procent av marknaden. Övriga företag har inte redovisat att de har någon ringa andel övrig livförsäkringsverksamhet.

Räknat på fördelade tillgångsvärden utgör fond- och depåförsäkringsverksamhet knappt 11 procent av all tjänstepensionsverksamhet. Även ringaföretagen har en stor variation av totala tillgångar. Det största ringaföretaget har mer än 830 miljarder kronor i tillgångar medan det minsta har tillgångar på 2,5 miljarder kronor.

De sammanlagda tillgångarna i ringaföretagen, vilka i princip uteslutande är hänförliga till tjänstepension, uppgår till 1 661 miljarder kronor. Det innebär att dessa fem företag står för drygt 60 procent av tjänstepensionsmarknaden.

Sett till premieinkomsten på hela tjänstepensionsmarknaden, det vill säga även den del som bedrivs i livförsäkringsföretag men som i första hand inte berörs av regleringen, så står ringaföretagen för 64 procent. Den totala premieinkomsten för tjänstepensionsverksamheten i de fem ringaföretagen uppgår till 81 miljarder kronor (se tabell 3.1.7).

I kostnadsberäkningarna för berörda företag, avsnitt 3.6, utgår Finansinspektionen från att de fem ringaföretagen kommer att omvandlas till tjänstepensionsföretag.

3.1.6 Tjänstepensionskassor

Finansinspektionens bedömning är att de allra flesta tjänstepensionskassorna kommer att ansöka om att omvandlas till tjänstepensionsföretag enligt den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag.

Vid årsskiftet 2018/2019 fanns 11 stycken tjänstepensionskassor. En av kassorna är i likvidation och förväntas inte träffas av de föreslagna föreskrifterna men ingår ändå i tabell 3.1.6 nedan.

Tabell 3.1.6 Sammanfattning av de elva tjänstepensionskassorna. Beloppen anges i miljoner kronor.

Tjänstepension	Fördelade tillgångsvärden	167 922
	Antal förs	2 182 689
Övrig liv	Fördelade tillgångsvärden	5 698
	Antal förs	64 106
Tjänstepension, sjuk	Årligt belopp	2 650
	Antal förs	25 985
Pb	Årligt belopp	1 100
	Antal förs	14 879

Källa: Finansinspektionens databas.

Fem tjänstepensionskassor bedriver även övrig försäkringsverksamhet. För tre av dessa kassor utgör den övriga försäkringsverksamheten 0,8–2,5 procent medan de andra två har en övrig försäkringsverksamhet som överstiger 15 procent.

Tjänstepensionskassornas totala tillgångar sträcker sig mellan 300 miljoner kronor och 87 miljarder kronor. Tillsammans har tjänstepensionskassorna tillgångar på 198 miljarder kronor, vilket motsvarar knappt tio procent av den del av tjänstepensionsmarknaden som i dag tillämpar övergångsregleringen och därmed kan väntas beröras av de föreslagna föreskrifterna och allmänna råden.

I den fortsatta analysen antar Finansinspektionen att åtta stycken tjänstepensionskassor väljer att omvandla sig till tjänstepensionsföretag.

3.1.7 Sammanfattning

I tabell 3.1.7 redovisas de företag som Finansinspektionen bedömer kommer beröras av de föreslagna föreskrifterna. Företagens sammanlagda premieinkomst uppgår till 117 miljarder kronor. Företagen har tillsammans försäkringstekniska avsättningar om 1 834 miljarder kronor och totala tillgångar om 2 857 miljarder kronor. Antal företag bedöms uppgå till 25 stycken.

Tabell 3.1.7: Premieinkomst och totala tillgångar (miljarder kronor)

	Premieinkomst - tjänstepension	Försäkrings- tekniska avsättningar	Totala tillgångar – ofördelade
Solvens 2-företag (4)	0,9	106	200
Blandade företag (8)	26	592	798
Ringaföretag (5)	81	1 011	1 661

Tjänstepensionskassor (8)	9	125	198
---------------------------	---	-----	-----

(antal företag inom parentes)

Källa: Sammanställning ur Finansinspektionens databas.

3.2 Konsekvenser för samhället och konsumenterna

I detta avsnitt redovisar Finansinspektionen de sammantagna effekterna av de förslag som bedöms beröra samhället och konsumenterna.

3.2.1 Riskkänsligt kapitalkrav

Den föreslagna konfidensnivån på 97 procent är i nivå med trafikljuset. De exakta effekterna på företagets tillgångsallokering beror på vilka beslut företagen fattar om interna buffertar utöver de nya kraven. Sammantaget tror Finansinspektionen dock inte att det blir några större kostnadsökningar för företagen att införa den nya beräkningsmodellen. Vissa kostnader av engångstyp kan förväntas innan det nya regelverket tas i produktion. Däremot kan skyldigheten att rapportera det nya kapitalkravet innebära vissa ökade kostnader, se avsnitt 2.15 för uppgifter om bestämmelser för rapportering och avsnitt 3.6.10 för en mer utförlig beskrivning av kostnader.

De kostnader som uppstår för berörda företag ska ställas mot vikten av ett fullgott skydd för konsumenter och finansiell stabilitet. Även om Finansinspektionen bedömer att de berörda företagen överlag är finansiellt stabila skulle påverkan på det finansiella systemet vara omfattande om de drabbades av problem. Finansinspektionen anser att det föreslagna riskkänsliga kapitalkravet speglar företagets faktiska risker och ger goda förutsättningar för att företagen har det kapital som krävs för att täcka sina risker. Detta väger tyngre än de kostnader som kapitalkravet medför för de berörda företagen.

3.2.2 Företagsstyrning

De föreslagna föreskrifterna bidrar till ett högt skydd för konsumenterna genom att säkerställa stabila och välskötta företag. Stabila och välskötta företag är en förutsättning för ett högt konsumentskydd genom att de säkrar pensionsutbetalningarna ur ett mer långsiktigt perspektiv. Krav på företagsstyrning medför dock kostnader för företagen. De kostnader som uppstår för berörda företag ska ställas mot vikten av ett fullgott skydd för konsumenter och finansiell stabilitet. Se avsnitt 3.6.8 för en redovisning av kostnaderna för berörda företag. Eventuella kostnader för samhället och konsumenterna till följd av de föreslagna föreskrifterna i denna del är svåra att beräkna. Finansinspektionen gör dock bedömningen att föreskrifterna bidrar till ett fullgott konsumentskydd och finansiell stabilitet.

3.2.3 Information

De föreslagna föreskrifterna har liknande krav som de informationsföreskrifter som gäller för försäkringsföretag, men innehåller utökade informationskrav när det gäller tjänstepensionsförsäkringar. De utökade kraven är en följd av att andra tjänstepensionsdirektivet genomförs.

Det är svårt att beräkna kostnaderna som följer av kraven på tillgång till information till de försäkrade för de berörda företagen. Finansinspektionens bedömning är dock bestämmelserna om information till de försäkrade i de föreslagna föreskrifterna bidrar till ett gott konsumentskydd.

3.2.4 Investeringar

De föreslagna bestämmelserna om förmånsrätt utgör en del av konsumentskyddet för försäkringstagarna, de försäkrade och andra ersättningsberättigade. Skuldtäckningsregistret möjliggör fastställande av förmånsrätt vid tjänstepensionsföretags eventuella fallissemang och är därmed viktig ur konsumentskyddsperspektiv. Kravet att innehållet i skuldtäckningsregistret ska kunna visas de senaste tolv månaderna medför att företagen måste ha rutiner och processer som säkerställer att skuldtäckningen kan följas upp löpande och kontrolleras vid tidpunkter bakåt i tiden. Att kunna kontrollera innehållet i registret vid tidigare tidpunkter kan ha betydelse om företag befinner sig i finansiell stress.

3.2.5 Årsredovisning

Finansinspektionen bedömer att de föreslagna föreskrifterna om redovisning inte får några särskilda konsekvenser för samhället konsumenterna eftersom huvuddelen av bestämmelserna är en följd av den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag och de föreslagna ändringarna i ÅRFL som regeringen föreslår i lagrådsremissen. Genom de nya redovisningsföreskrifterna säkerställs att tjänstepensionsföretagen tillämpar ändamålsenliga regler i sina årsredovisningar. De nya redovisningsföreskrifterna medför inte heller några ändringar i sak i förhållande till de föreskrifter som gäller för berörda företag i dag, utan innehåller främst förtydliganden.

3.2.6 Den sammantagna effekten för samhället och konsumenterna

Sammanfattningsvis handlar den övergripande avvägningen om å ena sidan kostnader för företagen som kan komma att läggas över på framtida pensionärer och å andra sidan ett fullgott konsumentskydd. Avvägningen försvåras av att kostnaderna, åtminstone i teorin, kan uttryckas i kronor och ören medan ett högt konsumentskydd är en nytta som är svår att prissätta. Värderingen bygger också på antaganden om individens riskaptit för den del av sparandet som utgörs av tjänstepension, det vill säga om individens syn på en avvägning mellan säkerhet och avkastning.

Finansinspektionen anser, som tidigare konstaterats, att det finns skäl att anta att individens riskaptit åtminstone inte är *högre* i tjänstepensionen än i annat sparande. Mot bakgrund av tjänstepensionens betydelse för den framtida pensionen kan det tvärtom vara rimligt att anta att riskaptiten i denna del är *lägre*. Även behovet av tydlig information som kan jämföras mellan olika aktörer och information om investeringsverksamheten borde ha något större betydelse inom tjänstepensionsområdet jämfört med försäkringsmarknaden. Detta givet tjänstepensionens ökande betydelse för storleken på den slutliga pensionen. Om Finansinspektionens antaganden stämmer bör den sammantagna ökningen i konsumentskydd motsvara en samhällsnytta som är större än de kostnader hos företagen som skulle kunna innebära lägre pensionsnivåer.

3.3 Konsekvenser för de olika aktörerna på tjänstepensionsmarknaden

Finansinspektionens beskrivning av konsekvenserna för företagen fokuserar i första hand på konsekvenserna av de regler som införs genom Finansinspektionens föreskrifter och inte av regleringen i sin helhet. Vad gäller konsekvenserna för de olika aktörerna på tjänstepensionsmarknaden är det dock svårt att separera effekten av enbart föreskrifterna. Beskrivningen berör därför den föreslagna regleringen för tjänstepensionsföretag i sin helhet.

Den föreslagna regleringen bidrar till en mer harmoniserad marknad för tjänstepension eftersom det nu blir en samlad reglering för tjänstepensionsverksamhet. Detta är positivt för konkurrensen på den svenska tjänstepensionsmarknaden. Samtidigt kommer det att kvarstå skillnader i regleringen mellan de företag som bedriver tjänstepensionsverksamhet som försäkringsföretag och de som gör det som tjänstepensionsföretag. Konkurrensen på marknaden skulle kunna påverkas negativt av det, eftersom regelarbitrage kan uppstå.

Samtidigt som konkurrensen i Sverige gynnas av det faktum att den svenska regleringen för tjänstepensionsföretag i så stor utsträckning liknar den som gäller för försäkringsföretagen, så leder de nationella tilläggen till att de svenska företagens konkurrenssituation försvagas gentemot de tjänstepensionsinstitut i andra EES-länder som lyder under mindre långtgående regler. Detta är en utveckling som går emot den EU-gemensamma strävan efter ökad marknadsintegration. Samtidigt är de faktiska konsekvenserna för den svenska tjänstepensionsmarknaden begränsade, eftersom utländska tjänstepensionsinstitut i dag har en väldigt liten marknadsandel i Sverige. Det ska dock inte uteslutas att detta kan komma att förändras eftersom utländska tjänstepensionsinstitut kan ha lättare regler att följa i deras hemländer, vilket kan ge en konkurrensfördel gentemot svenska tjänstepensionsföretag och försäkringsföretag.

Ökade krav riskerar i allmänhet också att leda till lägre konkurrens genom högre inträdesbarriärer på marknaden, vilket gör det svårare för nya företag att etablera sig. Denna risk får dock sägas vara mindre vad gäller den aktuella reg-

leringen än när till exempel Solvens 2-regleringen infördes, eftersom tjänstepension är en mycket långsiktig verksamhet och i princip alla de företag som väntas beröras av den nya regleringen har funnits på marknaden under mycket lång tid. De företag som senast har etablerat sig på tjänstepensionsmarknaden är i stället sådana fondförsäkringsföretag som tillämpar Solvens 2-regelverket på hela verksamheten. Annorlunda uttryckt är nyetablering inget som typiskt sett präglar den del av marknaden som berörs av den nya regleringen, varför just denna aspekt av konkurrenspåverkan får anses vara begränsad.

En annan allmän effekt av ökade krav är att konkurrensen hämmas av att stora företag har lättare att anpassa sig och följa reglerna än små företag. Det kan finnas en sådan effekt av den nya regleringen. Framför allt som tjänstepensionskassorna generellt är mindre och har mindre resurser än försäkringsföretagen att hantera de nya reglerna. Samtidigt är bara en tjänstepensionskassa (och fyra livförsäkringsföretag) att betrakta som medelstora företag enligt rekommendationen från EU (jämför avsnitt 3.1 Berörda företag). Även denna konkurrensaspekt var alltså i jämförelse viktigare att ta hänsyn till vid införandet av Solvens 2-regelverket, eftersom skillnaden i storlek mellan försäkringsföretagen som tillämpar den regleringen är större.

Mot bakgrund av detta kan storleksaspekten i fallet med det aktuella regelverket de facto framhållas som positiv för konkurrensen: Stora tjänstepensionsföretag behöver nu tillämpa regler som i större utsträckning motsvarar de som mindre livförsäkringsföretag med tjänstepensionsverksamhet redan i dag behöver följa. Det innebär en jämnare spelplan.

Finansinspektionen bedömer vidare att de nya krav som införs för berörda företag sammantaget bör leda till mer stabila företag, vilket är bra både för skyddet för enskilda konsumenter och för stabiliteten i det finansiella systemet. Bland de regler som särskilt bidrar till stabiliteten kan nämnas det riskkänsliga kapitalkravet. Flertalet av de företag som berörs av den nya regleringen för tjänstepensionsföretag omfattas i dag av ett kapitalkrav: solvensmarginalen. Därutöver tillämpar flera företag trafikljusmodellen. Finansinspektionen har dock inga ingripandemöjligheter kopplade till trafikljusmodellen. I kombination med att ett riskkänsligt kapitalkrav föreslås införas ges Finansinspektionen även möjligheter att ingripa. I och med detta säkerställs stabila tjänstepensionsföretag och ett högt skydd för de försäkrade.

Även de av Finansinspektionen föreslagna bestämmelserna om företagsstyrning bör leda till att företagen blir ännu mer stabila än i dag. De föreslagna bestämmelserna om företagsstyrning liknar till stor del de som finns i försäkringsrörelselagen. De försäkringsföretag som berörs av den nya regleringen tillämpar redan stora delar av företagsstyrningsreglerna i försäkringsrörelselagen och därtill hörande föreskrifter. De föreslagna föreskrifterna innebär dock vissa skillnader gentemot i dag, t.ex. avseende den egna risk- och solvensbedömning som nu ska genomföras. Denna bedömning utförs redan av de som nu tillämpar Solvens 2-regelverket och av blandade livförsäkringsföretag när det gäller tjänstepensionsverksamheten. För

tjänstepensionskassorna innebär de föreslagna reglerna väsentligt högre krav på företagsstyrning. Det innebär visserligen högre kostnader, vilka beskrivs i avsnitt 3.6.8, men säkerställer också god styrning av finansiella företag som fyller en viktig funktion både för samhällsekonomin och för enskilda konsumenter. Konsumentskyddet påverkas också positivt av mer harmoniserade regler om information.

Vad gäller de föreslagna redovisningsföreskrifterna bedömer Finansinspektionen att företagets konkurrensförmåga inte bör påverkas eftersom bestämmelserna medför att försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag kommer att tillämpa samma redovisningsföreskrifter. Det förenklar också för företag som vill omvandla sin verksamhet.

3.4 Konsekvenser för andra delar av det finansiella systemet

Regler som säkerställer stabila tjänstepensionsföretag bör i förlängningen ha en positiv effekt även på andra finansiella marknader på grund av tjänstepensionsföretagens roll som investerare i olika finansiella tillgångar.

En viktig del av konsekvensanalysen för andra delar av det finansiella systemet är att analysera de potentiella effekterna av det riskkänsliga kapitalkravet på tjänstepensionsföretagens tillgångsallokering. Konsekvenserna av dessa delar redogörs för i avsnitt 3.6.6.

I vilken grad företagen kommer att omallokera sina tillgångsportföljer styrs i hög grad av företagets upplevda behov av att hålla interna buffertar utöver det riskkänsliga kapitalkravet. Finansinspektionen konstaterar att konfidensnivån, vilken styrs av lagen, i högsta grad påverkar vilka omallokeringar som kan komma att göras.

Sammantaget bedömer Finansinspektionen att eventuella omallokeringar inte bör få några markanta pris effekter på de finansiella marknaderna. Både marknadsläget och den makroekonomiska situationen är i dagsläget förhållandevis gynnsamma, de berörda företagens motståndskraft är god och Finansinspektionen bedömer att regleringen medger tillräcklig tid för anpassning. Om ett tjänstepensionsföretag inte klarar det riskkänsliga kapitalkravet finns det förutsättningar att lägga en plan för en gradvis stabilisering på lång sikt. Finansinspektionen bedömer därför att det riskkänsliga kapitalkravet bidrar till att minska bolagens procykliska beteende, det vill säga risken att de säljer till exempel aktier när dessa just fallit kraftigt i värde.

3.5 Konsekvenser för Finansinspektionen

Regeringen konstaterar i lagrådsremissen att lagförslagen kommer att innebära nya och delvis utökade arbetsuppgifter för Finansinspektionen. Regeringen skriver även att de resursförstärkningar hos Finansinspektionen som krävs på grund av den nya lagen, kommer att kunna finansieras via de avgifter myndigheten tar ut för tillsyn och tillstånd. Samtliga sådana

budgetkonsekvenser ska dock hanteras inom befintliga anslagsramar. För beräkningen av kostnader för Finansinspektionen har arbetstiden översatts till antal årsarbetskrafter (åk), där en åk motsvarar en heltidstjänst.

3.5.1 Försäkringstekniska avsättningar och kapitalkrav

Enligt de föreslagna föreskrifterna ska Finansinspektionen publicera en diskonteringsräntekurva, samla in uppgifter och i myndighetens tillsynsverksamhet bedöma hur tjänstepensionsföretagen efterlever reglerna. Detta är ingen förändring mot vad som gäller i dag eftersom Finansinspektionen redan publicerar en räntekurva kvartalsvis och samlar in data enligt trafikljusmodellen. Finansinspektionen bedömer att det inte blir några ökade kostnader, bortsett från kostnader för nya rapporteringar och nytt rapporteringssystem.

3.5.2 Investeringar

De flesta konsekvenser för Finansinspektionen avseende bestämmelser om investeringar följer av den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. Eftersom skuldtäckningsregistren inte längre kommer att behöva detaljeras utifrån kvantitativa regler, medför detta ett i viss mån förenklat utförande av dessa. Det innebär dock inte ett mindre resurskrävande tillsynsförfarande. Det principbaserade regelverk som föreslås avseende investeringar kommer att leda till att Finansinspektionen behöver använda tillsynsmetoder utifrån aktsamhetsprincipens krav. Tillsynen blir därmed mer komplex och dess kvalitet blir i större utsträckning beroende av det resursläge som finns på myndigheten.

3.5.3 Företagsstyrning

Innehållet i ett tjänstepensionsföretags investeringsriktlinjer kommer att styras av en kombination av bestämmelser som följer av lag och av föreskrifter för både företagsstyrning och investeringsriktlinjer. Detta riskerar att försvåra Finansinspektionens granskning av riktlinjerna eftersom motsvarande bestämmelser som de berörda företagen i dag tillämpar finns samlade i föreskrifter om placeringsriktlinjer. Vidare medför ett offentliggörande av investeringsriktlinjerna en risk för att Finansinspektionens tillsynsbehov inte uppfylls, eftersom företagen kan välja att utelämna information. I ett sådant fall kan det uppstå ett ökat behov av att begära in styrdokument.

3.5.4 Åtgärdsplan och finansiell saneringsplan

Som Finansinspektionen konstaterat under avsnittet om konsekvenser för företagen är det inte möjligt att göra en uppskattning av antalet företag som årligen kommer att behöva ta fram en åtgärdsplan eller en finansiell saneringsplan. Det är därmed inte heller möjligt att göra en uppskattning av den resursåtgång som handläggningen av inlämnade planer kommer att innebära för Finansinspektionen. Kostnaderna för detta bör dock inte bli högre för att

Finansinspektionen i sina föreskrifter tydliggör vad respektive plan ska innehålla – snarare lägre i och med att behovet av kompletteringar bör minska genom tydliga krav.

3.5.5 Rapportering

Genom de föreslagna föreskrifterna om rapportering ges Finansinspektionen goda möjligheter att följa utvecklingen i tjänstepensionsföretagen. Myndigheten kan då tidigt upptäcka om ett företag börjar få problem. På så vis kan Finansinspektionen i ett tidigt skede initiera en dialog med företaget och därigenom undvika fortsatta problem.

I samband med genomförandet av Solvens 2-direktivet investerade Finansinspektionen i ett nytt it-system för att kunna ta emot rapportering samt bearbeta och analysera den information som de nya reglerna föranledde. Detta it-system bedöms, efter viss justering, även kunna användas för att hantera den rapportering som nu föreslås. Därigenom bedöms de föreslagna föreskrifterna om rapportering inte kräva några större it-investeringar för Finansinspektionen. Däremot krävs personalresurser för att färdigställa den nya rapporteringen. Finansinspektionen kommer exempelvis, i de delar som avser ny rapportering, att behöva systematisera posterna för att sedan vidare kunna analysera dessa i ett analysverktyg. Detta bedöms kunna genomföras med befintlig intern kompetens.

Det arbete som beskrivits ovan uppskattas till ca 720 timmar, dvs. motsvarande 0,4 år.

Finansinspektionens it-system kommer kunna hantera filerna som tjänstepensionsföretagen kommer att skicka i den föreslagna EU-gemensamma rapporteringen, eftersom dessa är inbyggda i samma taxonomi som försäkringsföretagen rapporterar i dag. Det innebär att Finansinspektionen inte kommer att ha några kostnader för inköp av ett nytt rapporteringssystem. Vissa ändringar i rapporteringssystemet kommer dock att krävas, inklusive att kartlägga och organisera posterna i analysverktyget. För detta arbete har Finansinspektionen redan personal. Finansinspektionen beräknar att myndigheten kommer att behöva lägga 400 timmar på detta inledande arbete. Dessutom förväntas 160 timmar per år behövas för löpande underhåll och eventuella uppdateringar av systemet vid nya taxonomiförändringar.

Totalt bedöms dessa åtgärder kräva 560 timmar eller ca 0,3 år.

3.5.6 Årsredovisning

De föreslagna redovisningsföreskrifterna bedöms inte innebära några större konsekvenser för Finansinspektionen eftersom de nya föreskrifterna är snarlika de gamla redovisningsföreskrifterna.

3.6 Konsekvenser och kostnadsanalys för berörda företag

I detta avsnitt redogörs för vilka konsekvenser och kostnader som Finansinspektionens förslag till föreskrifter förväntas ha på de företag som avses tillämpa föreskrifterna. Redogörelsen följer de föreslagna föreskrifternas ordning.

3.6.1 Tillämpningsområde och definitioner m.m.

Reglerna om tillämpningsområde innebär inte några kostnader i sig.

De företag som har övrig försäkringsverksamhet som överstiger en ringa andel kan komma att få betydande kostnader i samband med eventuella beståndsöverlåtelse som behöver göras innan företaget kan omvandlas till tjänstepensionsföretag. Någon bedömning av de faktiska kostnaderna för dessa företag görs inte, eftersom Finansinspektionen utgår från att dessa företag inte kommer att omvandlas.

3.6.2 Tillstånd

Finansinspektionen bedömer att tidsåtgången och kostnaderna för att upprätta en verksamhetsplan kan komma att skilja sig åt mellan företagen. I likhet med försäkringsföretagen måste de företag som vill ansöka om tillstånd att driva tjänstepensionsverksamhet som tjänstepensionsföretag planera företagsstyrningen och den finansiella utvecklingen i verksamheten grundligt.

Finansinspektionen uppskattar att de företag som driver tjänstepensionsverksamhet redan har delar av sin befintliga verksamhet dokumenterad och att de kan utgå från den dokumentationen när de ska sammanställa de uppgifter och göra de beräkningar som verksamhetsplanen ska innehålla. Uppskattningen av tidsåtgången har gjorts mot bakgrund av den tid det beräknas ta för företagen att sammanställa de uppgifter om den planerade verksamheten som verksamhetsplanen ska innehålla. Uppskattningen tar därmed inte hänsyn till den tidsåtgång det medför att planera den kommande verksamheten.

Solvens 2-företag: En omvandling kan komma att innebära ändringar av verksamheten, vilket kan medföra att ytterligare dokumentation behöver sammanställas till verksamhetsplanen utöver den som företaget redan har. Vid omvandling av befintlig försäkringsverksamhet uppskattas tidsåtgången för att upprätta en verksamhetsplan till 200 timmar.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för fyra företag att upprätta en verksamhetsplan kan uppskattas till 200 timmar x 4 företag x 1 400 kronor= 1 120 000 kronor vid omvandling.

Blandade livförsäkringsföretag: En delning av verksamheten kan komma att innebära både en omorganisation av verksamheten och andra ändringar, vilket

kan medföra att ytterligare dokumentation behöver sammanställas till verksamhetsplanen utöver den som företaget redan har. Vid omvandling av befintlig försäkringsverksamhet uppskattas tidsåtgången för att upprätta en verksamhetsplan till 200 timmar.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för åtta företag att upprätta en verksamhetsplan kan uppskattas till 200 timmar x 8 företag x 1 400 kronor = 2 240 000 kronor vid omvandling.

Ringaföretag: En omvandling kan komma att innebära vissa mindre ändringar av befintlig verksamhet, vilket kan medföra att ytterligare dokumentation behöver sammanställas till verksamhetsplanen utöver den som företaget redan har. Vid omvandling av befintlig tjänstepensionsverksamhet uppskattas tidsåtgången för att upprätta en verksamhetsplan till 50 timmar.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för fem företag att upprätta en verksamhetsplan kan uppskattas till 50 timmar x 5 företag x 1 400 kronor = 350 000 kronor vid omvandling.

Tjänstepensionskassor: En delning av verksamheten kan komma att innebära både en omorganisation av verksamheten och andra ändringar, vilket kan medföra att ytterligare dokumentation behöver sammanställas till verksamhetsplanen utöver den som företaget redan har. Vid omvandling av befintlig försäkringsverksamhet uppskattas tidsåtgången för att upprätta en verksamhetsplan till 200 timmar.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för åtta kassor att med hjälp av konsulttjänster upprätta en verksamhetsplan kan uppskattas till 200 timmar x 8 företag x (2 100–3 200) kronor = 3 360 000 – 5 210 000 kronor vid omvandling.

3.6.3 Information

Av den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår att ett tjänstepensionsföretag ska lämna anpassad information om företaget och de försäkringar som företaget meddelar försäkringstagarna, de försäkrade, andra ersättningsberättigade samt dem som erbjuds att teckna försäkring. Varje år ska tjänstepensionsföretaget lämna ett pensionsbesked med uppgifter om förmåner m.m.

Av Finansinspektionens föreskriftsförslag framgår vilken detaljerad information som ska lämnas innan en försäkring meddelas, under försäkringstiden, i pensionsbeskedet, inför pensionering samt under utbetalningstiden. Dessutom ska företaget lämna information i samband med flytt av försäkringskapital. Det anges även hur informationen ska utformas och hur den ska lämnas.

Förändringar i informationskrav jämfört med gällande föreskrifter

Generellt sett är de föreslagna kraven på information till de försäkrade tämligen likartade med de regler som redan finns för tjänstepensionsförsäkring i livförsäkringsföretag och i tjänstepensionskassor samt med de som finns i informationsföreskrifterna och i Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2003:7) om information till livförsäkringstagare.

De nämnda informationsföreskrifterna och Finansinspektionens föreskrifter om information till livförsäkringstagare är detaljrika och förhållandevis likalydande.

Den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag har bestämmelser som innehåller krav på årligt pensionsbesked. Detta krav motsvaras i gällande föreskrifter av krav på årlig information. Denna årliga information har vanligtvis kallats värdebesked eller pensionsbesked. En viktig nyhet är kravet på att pensionsbeskedet ska innehålla en prognos över framtida pensionsrättigheter före utbetalningstidens början, vilket berör både omvandlade livförsäkringsföretag och tjänstepensionskassor (se 3 kap. 25–26 §§ i de föreslagna föreskrifterna).

De delar av de föreslagna föreskrifterna som handlar om information och som innebär utökade krav i förhållande till de regler som gäller i dag är följande områden:

- information om huruvida miljöfaktorer, klimatfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer beaktas i investeringsstrategin och i så fall på vilket sätt (jfr 3 kap. 9 § andra stycket de föreslagna föreskrifterna),
- en beskrivning av aktuella tilläggsförmåner såsom sjukförsäkring och vissa andra försäkringsförmåner (jfr 3 kap. 23 § tredje stycket de föreslagna föreskrifterna),
- allmänt råd om information inför pensionering (jfr 3 kap. 28 § de föreslagna föreskrifterna), och
- förklaringar av begrepp som används för att beräkna kollektiv konsolidering (3 kap. 35 § de föreslagna föreskrifterna).

Kraven på uppföljning av beräkning av återbäringsillustration (bilaga 2, punkt C4 i de befintliga informationsföreskrifterna) har inte överförts till de nya föreskrifterna. Något sådant krav finns inte för tjänstepensionskassorna i dag.

Vad gäller prognoser i pensionsbeskedet har föreskriftsförslaget utformats för att möjliggöra koppling till webbportalen minPension, som täcker 99 procent av pensionskapitalet i Sverige, inklusive allmän pension och privatpension.

Ökade resurskrav för företagen

Tjänstepensionsföretag har alltså möjlighet att hänvisa till webbportalen minPension i den årliga rutinen för pensionsbesked. Arbetsinsatsen för denna komplettering uppgår uppskattningsvis till *40 persontimmar som engångsinsats* bestående av informationsutformning samt it-arbete. Om företaget på egen hand utformar en årlig prognos för hela sitt bestånd av tjänstepensionsberäkningar, är Finansinspektionens bedömning att detta kommer att innebära en väsentligt större resursåtgång, särskilt inom it. Det skulle också kräva att det enskilda företaget beaktar och genomför kommande standardförändringar. Finansinspektionen gör inga alternativa uppskattningar av sådana kostnader, eftersom myndigheten utgår från att de allra flesta kommer att koppla sig till minPension.

Av föreskriftsförslaget framgår att information på begäran ska lämnas i pappersform. Enligt minPension är drygt 25 procent av pensionsspararna svåra att nå via internet. Hur många av dessa som har tjänstepension är dock svårt att uppskatta. Finansinspektionen antar därför att cirka hälften av pensions-spararna i detta fall har tjänstepension och att ungefär hälften i sin tur kommer att kräva årlig information på papper. Avrundat betyder det att ca 2 procent av varje företags tjänstepensionssparare kommer att kräva att informationen lämnas i pappersform. Det årliga resurstillskottet för dessa särfall skulle då kunna skattas till *ca 5 personminuter x 2 procent av antalet tjänstepensions-försäkrade under spartid (före utbetalningstid) för varje företag*. Eventuella ytterligare kostnader förknippade med detta, t.ex. kostnader för att ta fram rutiner för skrivbordsberäkning etc., är svåra att uppskatta.

Som framgår ovan ska ett tjänstepensionsföretag lämna information om huruvida miljöfaktorer, klimatfaktorer, sociala faktorer och företagsstyrningsfaktorer beaktas i investeringsstrategin och i så fall på vilket sätt. Det innebär att sådan information som försäkringsföretagen redan har tagit fram måste kompletteras med text om företagets investeringsstrategi vid den automatiska anslutningen – eller innan försäkring meddelas. Arbetsinsatsen för denna komplettering uppgår uppskattningsvis till *120 persontimmar som engångsinsats*, vilket består av utformning av information samt it-arbete.

Vidare ska ett tjänstepensionsföretag beskriva aktuella tilläggförmåner såsom sjukförsäkring och vissa andra försäkringsförmåner. Ökade kostnader kopplade till detta beror helt på vilka tilläggförmåner som företaget erbjuder och hur informationen har utformats tidigare. Förändringar i sådan information som försäkringsföretagen redan har borde främst beröra de mer specifika tilläggförmånerna arbetslöshetsförsäkring, arbetsolycksfallsförsäkring och sjukvårdsförsäkring. För mer sedvanliga tilläggförmåner som sjukförsäkring och tjänstegruppliv borde förändringarna bli mycket små. Här beror alltså eventuella kostnader helt på vilket företag det handlar om.

Finansinspektionen uppskattar arbetsinsatserna till åtminstone 120 timmar per företag som har tilläggförmåner.

Den del av de föreslagna föreskrifterna som innebär att företag ska förklara begrepp som används för att beräkna kollektiv konsolidering, bör inte leda till några kostnadsökningar. Detta eftersom begrepp och förklaringar som knutits till kollektiv konsolidering redan bör ha beskrivits i anslutning till information om policy och faktisk nivå.

De föreslagna föreskrifterna om information föreslås gälla även för utländska tjänstepensionsinstitut. Kraven ökar alltså i stor omfattning för dessa institut. Av Finansinspektionens institutregister framgår att det finns tre sådana aktiva institut. Omfattningen av dessa instituts verksamhet i Sverige är emellertid okänd för Finansinspektionen, eftersom någon årlig rapportering till myndigheten inte görs. Med stor sannolikhet är denna verksamhet mycket begränsad. Effekterna för dessa tre institut redogörs därför inte för ytterligare. Kostnaden för de utökade informationskraven för respektive företagsgrupp presenteras nedan.

Solvens 2-företag: Finansinspektionen bedömer att den totala kostnaden för de 4 företagen kan uppskattas till ca 7,4 miljoner kronor.

Blandade livförsäkringsföretag: Finansinspektionen bedömer att den totala kostnaden för de 8 företagen kan uppskattas till ca 12 miljoner kronor.

Ringaföretag: Finansinspektionen bedömer att den totala kostnaden för de 5 företagen kan uppskattas till ca 21 miljoner kronor.

Tjänstepensionskassor: Finansinspektionen bedömer att den totala kostnaden för de 8 företagen kan uppskattas till ca 8,5 miljoner kronor.

3.6.4 Försäkringstekniska avsättningar

Av Finansinspektionens föreskriftsförslag framgår hur de försäkringstekniska avsättningarna (FTA) ska beräknas. Föreskriften innehåller en metodik för att dels beräkna diskonteringsräntekurvan, dels bestämma den långsiktiga terminsräntan (ultimate forward rate, UFR) till diskonteringsräntekurvan. Metoden för att beräkna diskonteringsräntekurvan är utformad i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2013:23) om försäkringsföretags val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar. De grundläggande förslagen i föreskrifterna är alltså inte nya för företagen.

Metoden bakom UFR-bestämningen är utformad i enlighet med Eiopas metodik för beräkning av UFR. De föreslagna reglerna i dessa delar är däremot nya. I föreskriften var UFR fastställd till 4,2 procent, samma UFR som har varit utgångspunkten inom Solvens 2-regelverket. Finansinspektionen avser fortsätta att publicera både diskonteringsräntekurvan på myndighetens webbplats. Det är endast om ett företag väljer att göra egna beräkningar som det kan bli en merkostnad för företaget.

De företag som i dag följer Solvens 2-regelverket även för sin tjänstepensionsverksamhet, de blandade livförsäkringsbolagen, och de företag som följer Solvens 2-regelverket fullt ut, beräknar sina FTA som bästa skattning och en riskmarginal. Den bästa skattningen beräknas till verkligt värde med kassaflödesmodell och en diskonteringsräntekurva som fastställs av EU-kommissionen. Metodiken för beräkningarna av FTA enligt de nya föreskrifterna är i grunden identisk med den som företagen har använt under Solvens 2-regelverket och kommer därför inte att påverkas märkbart. Finansinspektionen bedömer därför att det inte blir någon nämnvärd ökad kostnad för dessa företag, bortsett från eventuell beräkning och bestämning av den långsiktiga terminsräntan.

De företag som i dag följer övergångsregleringen för sin tjänstepensionsverksamhet, ska beräkna sina FTA med aktsamma antaganden. Företagen beräknar FTA med kassaflödesmodell i enlighet med Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2008:23) om försäkringsföretags val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar. Därför kommer beräkningarna av FTA enligt de nya föreskrifterna inte att påverkas märkbart. Finansinspektionen bedömer därför att det inte blir någon nämnvärd kostnadsökning för företagen, bortsett från beräkningar av den långsiktiga terminsräntan.

Tjänstepensionskassorna, som följer den upphävda lagen om understödsföreningar, ska beräkna FTA på samma sätt som de företag som följer övergångsregleringen, dvs. med aktsamma antaganden, och med kassaflödesmodell. Därför kommer beräkningarna av FTA enligt de nya föreskrifterna inte att ändras märkbart. Vissa kassor har tillämpat de tidigare föreskrifterna, Finansinspektionens föreskrifter om försäkringsföretags val av räntesats för att beräkna försäkringstekniska avsättningar. Finansinspektionen bedömer att det inte blir någon nämnvärd kostnadsökning för dessa företag, bortsett från beräkningar av den långsiktiga terminsräntan enligt nedan.

Då placeringstillgångarnas värde normalt är högre än värderingen enligt kassaflödesmetoden räknar inte Finansinspektionen med att några av företagen med fond- eller depåverksamhet kommer att värdera FTA med hjälp av placeringsstillgångarna. De kommer då att få göra en omvärdering i förhållande till årsredovisningen, vilket medför en ökad kostnad.

Ökning av de försäkringstekniska avsättningarna

Ändringar av diskonteringsräntekurvan gör att tjänstepensionsföretagen eventuellt måste öka sina FTA. Kostnaden tas i resultaträkningen, vilket minskar resultatet och därmed det egna kapitalet. Förändringarna av FTA innebär inga driftskostnadsökningar för företagen, utan endast förändringar över resultaträkningen.

Det är två förändringar som påverkar FTA; dels att räntegolvet tas bort, dels att den långsiktiga terminsräntan (UFR) kan förändras. När räntegolvet tas bort

sker en engångsökning av FTA. Denna utgör ca 0,1–0,5 procent av FTA beroende på företag.

Modellen för att beräkna UFR har tagits fram av Eiopa och innehåller en begränsningsregel som säger att en ökning eller sänkning under ett år får vara högst 15 baspunkter, dvs. 0,15 procentenheter. Om UFR ökar kommer FTA att sänkas och tvärtom vid en sänkning. Förändringarna av FTA beror till stor del på typen av och storleken på tjänstepensionsföretaget. Om UFR sänks med 0,15 procentenheter måste FTA ökas med ungefär 0,9 procent.

De företag som i dag följer Solvens 2-regelverket har redan beräknat FTA utan räntegolv och med sänkt UFR under två år. Dessa företag påverkas därför inte av detta. För tjänstepensionskassorna beräknas FTA öka med ca 0,6–1,2 procent för en sänkning på 0,15 av UFR och för företagen med ringa verksamhet med ca 0,8–1,0 procent av FTA (för företagets fondförsäkringsverksamhet med ca 0,02 procent). För de blandade företagens tjänstepensionsverksamhet borde också FTA öka med ca 0,5–1,0 procent för varje steg som UFR minskas med 0,15 procent.

Solvens 2-företag: Företagen använder i dag den räntekurva som EU-kommissionen publicerar och som följer Solvens 2-regelverket. Eftersom anpassningen eller ändringen till att börja använda den räntekurva som Finansinspektionen publicerar är densamma som inom Solvens 2-regelverket uppstår ingen kostnad för att anpassa systemen. Företagen ska dock i sin modell fastställa en UFR, som Finansinspektionen ska publicera. Metodiken för detta finns angiven i myndighetens föreskrifter. Uppskattningsvis tar det ca en arbetsvecka för ett företag att genomföra förändringen i sina system.

Finansinspektionen bedömer att om fyra företag omvandlas till tjänstepensionsföretag blir kostnaden att bestämma UFR för dessa företag ca 40 timmar x 4 företag x 1 400 kronor = 224 000 kr.

Blandade livförsäkringsföretag: Företagen kan i dag anpassa beräkningarna av FTA enligt två olika räntekurvor. För tjänstepensionsverksamheten kan de använda den räntekurva som Finansinspektionen kontinuerligt publicerar på sin webbplats eller använda samma räntekurva som EU-kommissionen publicerar för övrig livförsäkringsverksamhet, som följer Solvens 2-regelverket. Eftersom anpassningen eller ändringen till att börja använda den räntekurva som Finansinspektionen publicerar är densamma som tidigare uppstår ingen kostnad för att anpassa systemen. Företagen ska dock i sin modell fastställa en UFR, som Finansinspektionen kommer att publicera. Metodiken finns angiven i myndighetens föreskrifter och om företagen inför denna i sina system kan det kosta ett företag ca en arbetsvecka i arbetstid för detta.

Finansinspektionen bedömer att om åtta företag delas upp och en del omvandlas till tjänstepensionsföretag blir kostnaden att bestämma UFR för dessa företag ca 40 timmar x 8 företag x 1 400 kronor = 448 000 kr.

Företag med fond- och depåverksamhet får använda årsredovisningens värdering av FTA. För dessa blir kostnaden för beräkningen av FTA noll kronor. Finansinspektionen utgår dock ifrån att dessa företag vill använda kassaflödesmodellen då FTA normalt sett blir lägre.

Finansinspektionens föreskrift innehåller en del förtydliganden, som är nya, och ett krav på att man ska jämföra FTA med gjorda erfarenheter. Initialt uppskattar Finansinspektionen att detta kommer att kräva ca 8 timmar per företag, dvs 8 timmar x 8 företag x 1 400 kronor = 89 600 kr.

Ringaföretag: Vid beräkningen av FTA använder företagen i dag den räntekurva som Finansinspektionen publicerar. Anpassningen till den nya räntekurvan som kommer att publiceras är noll kronor eftersom anpassningen/ändringen är densamma och görs lika ofta. Företagen ska dock i sin modell fastställa en UFR, som Finansinspektionen kommer att publicera. Metodiken finns angiven i föreskrifterna och om företagen inför denna i sina system kan det kosta ett företag ca en arbetsvecka i arbetstid.

Finansinspektionen bedömer att om fem företag omvandlas till tjänstepensionsföretag blir kostnaden för dessa företag ca 40 timmar x 5 företag x 1 400 kronor = 280 000 kr.

Företag med fond- och depåverksamhet får använda årsredovisningens värdering av FTA. För dessa blir kostnaden för beräkningen av FTA noll kronor. Finansinspektionen utgår dock ifrån att dessa företag vill använda kassaflödesmodellen då FTA normalt sett blir lägre.

Finansinspektionen bedömer att om fem företag använder modellen blir kostnaden för dessa 40 timmar x 5 företag x 1 400 kronor = 280 000 kr. Finansinspektionens föreskrift innehåller en del förtydliganden, som är nya, och ett krav på att man ska jämföra FTA med gjorda erfarenheter. Initialt uppskattar Finansinspektionen att detta kommer att kräva ca 8 timmar per företag, dvs 8 timmar x 5 företag x 1 400 kronor = 56 000 kr.

Tjänstepensionskassor: Kassorna anpassar i dag beräkningen av FTA enligt den räntekurva som Finansinspektionen publicerar. Anpassningen till den nya räntekurvan som kommer att publiceras är noll kronor eftersom anpassningen/ändringen är densamma och görs lika ofta. Företagen ska dock i sin modell fastställa en UFR, som Finansinspektionen kommer att publicera. Metodiken finns i Finansinspektionens föreskrifter och om företagen inför denna metodik i sina system kan det kosta ett företag ca en arbetsvecka i arbetstid. Kostnaden blir förmodligen högre för dessa företag då många av dem anlitar aktuariekonsulter.

Finansinspektionen bedömer att om åtta företag, som i dag följer den upphävda lagen för understödsföreningar omvandlas till tjänstepensionsföretag blir kostnaden för dessa företag ca 40 timmar x 8 företag x (2 100–3 200) kronor = 672 000–1 024 000 kr.

Finansinspektionens föreslagna föreskrifter innehåller en del förtydliganden, som är nya, och ett krav på att man ska jämföra FTA med gjorda erfarenheter. Initialt uppskattar Finansinspektionen att detta kommer att kräva ca 8 timmar/företag, dvs 8 timmar x 8 företag x (2 100–3 200) kronor = 134 400–204 800 kr.

3.6.5 Investeringar

De huvudsakliga förändringarna avseende investeringar för de blandade livförsäkringsföretagen, företagen med ingen eller ringa livförsäkringsverksamhet och tjänstepensionskassorna föranleds av lagförslaget och innebär att kvantitativa, detaljerade regler försvinner. De av Finansinspektionen föreslagna bestämmelserna avseende skuldtäckningsregister utgör endast närmare föreskrifter om vad som avses gälla enligt lag. De återspeglar förhållandet med övergången till ett mer principbaserat regelverk och motsvarar vad som redan gäller för livförsäkringsföretag som följer Solvens 2-regler i hela verksamheten. Bestämmelserna bör i huvudsak medföra en lättnad för de övriga företagen och kassorna. En nyhet för dessa är förslaget om att tjänstepensionsföretag ska kunna visa vad skuldtäckningsregistret har innehållit de senaste tolv månaderna, vilket eventuellt kan medföra en viss kostnadsökning för ett fåtal.

Föreskriftsförslagen om derivatinstrument och om värdering till verkligt värde av skuldtäckningstillgångar innebär endast förtydliganden av vad som föreslås gälla enligt regler i lagen.

Solvens 2-företag: Inga merkostnader följer av föreskriftsförslaget, eftersom det baseras på gällande bestämmelser för dessa företag. En nyhet för dessa är att det i föreskrifterna uttryckligen anges att i skuldtäckningsregistret ska även derivatinstrument antecknas. Denna ordning antas redan tillämpas av företagen.

Blandade livförsäkringsföretag: Inga nämnvärda kostnadsökningar följer av föreskriftsförslaget. Kvantitativa regler i skuldtäckningen upphör, vilket borde medföra en administrativ lättnad. Bestämmelsen om att innehållet i skuldtäckningsregistret ska kunna visas för varje tidpunkt under de senaste tolv månaderna bör inte heller medföra kostnader då detta krav redan finns avseende den del av verksamheten som omfattas av Solvens 2-reglerna. Företagen bör därmed redan ha tillämpliga system, rutiner och processer på plats för att tillgodose detta krav.

Ringaföretag: Inte heller för denna grupp av företag borde föreskriftsförslaget innebära några nämnvärda merkostnader. Till skillnad mot de blandade företagen är dock bestämmelsen om att innehållet i skuldtäckningsregistret ska kunna visas för varje tidpunkt under de senaste tolv månaderna ny. Detta kan eventuellt medföra anpassningar av de interna systemen och rutinerna. Det kan därmed finnas en risk för ökade kostnader åtminstone initialt.

Finansinspektionen finner det svårt att uppskatta dessa kostnader eftersom det beror på hur företagen hanterar saken idag. Finns rutiner och processer för

uppdatering av skuldtäckningsregistret borde det inte ge upphov till några ökade kostnader.

Tjänstepensionskassor: För tjänstepensionskassorna är konsekvenserna motsvarande dem för livförsäkringsföretag med ingen eller ringa övrig livförsäkringsverksamhet. Konsekvensen av den nya bestämmelsen om att innehållet i skuldtäckningsregistret ska kunna visas för varje tidpunkt under de senaste tolv månaderna beror även för tjänstepensionskassorna på hur de interna systemen är utformade och vilka rutiner och processer som redan finns på plats. Det är därmed svårt för Finansinspektionen att göra en bedömning av eventuella merkostnader. En nyhet för kassorna är att det i föreskrifterna uttryckligen anges att i skuldtäckningsregistret ska även derivatinstrument antecknas, vilket dock inte förväntas leda till några ökade kostnader då detta redan antas följas.

3.6.6 Kapitalbasen

Av Finansinspektionens föreskriftsförslag framgår vilka poster som, efter godkänd ansökan, kan ingå i ett tjänstepensionsföretags kapitalbas och villkoren för dessa.

De föreslagna föreskrifterna om kapitalbas berör endast ett fåtal av livförsäkringsföretagen. De företag som berörs framgår av följande lista:

- Förlagslån: Två företag som har tjänstepensionsverksamhet har medgivande att räkna med förlagslån i kapitalbasen.
- Övervärden i tillgångar (netto): Sex företag som har tjänstepensionsverksamhet har tagit upp övervärden i kapitalbasen. Summan av dessa övervärden motsvarar 4 procent av den totala kapitalbasen för samtliga företag som bedriver tjänstepensionsverksamhet.
- Zillmeringsjustering: Inget företag har medgivande att räkna med en zillmeringsjustering i kapitalbasen.
- Ej inbetalt kapital: Inget företag har medgivande att räkna med hälften av ännu ej inbetalt kapital i kapitalbasen.

I denna analys beaktas endast de företag som tillämpar övergångsregleringen på tjänstepensionsverksamheten, dvs. försäkringsrörelselagen i dess lydelse före den 1 januari 2016.

Föreskriftsförslaget innehåller de förutsättningar som ska vara uppfyllda för att få räkna med poster i kapitalbasen. Det innebär att föreskrifterna inte kommer att innebära några ytterligare kostnader än de som uppstår till följd av lagen.

För att ett företag ska få räkna med öppet redovisade övervärden i kapitalbasen kommer företaget att behöva ansöka om tillstånd hos Finansinspektionen. Till skillnad mot tidigare gällande bestämmelser kommer Finansinspektionen ta ut en avgift för en sådan ansökan.

Solvens 2-företag: En ansökan kommer att kosta 15 000 kronor och Finansinspektionen bedömer att fyra företag kommer att ansöka. Varje ansökan beräknas ta åtta timmar i anspråk.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för dessa företag kan uppskattas till $15\,000 \text{ kronor} \times 4 \text{ företag} + 8 \text{ timmar} \times 4 \text{ företag} \times 1\,400 \text{ kronor} = 104\,800 \text{ kronor}$.

Blandade livförsäkringsföretag: På motsvarande sätt som för livförsäkringsföretag som följer Solvens 2-regelverket på hela verksamheten kommer en ansökan kommer att kosta 15 000 kronor. Varje ansökan beräknas ta åtta timmar i anspråk.

Finansinspektionen bedömer att det medför en kostnad för dessa företag på ca $15\,000 \text{ kronor} \times 2 \text{ företag} + 8 \text{ timmar} \times 2 \text{ företag} \times 1\,400 \text{ kronor} = 52\,000$.

Ringföretag: En ansökan kommer att kosta 15 000 kronor och Finansinspektionen bedömer att två företag kommer att ansöka, vilket medför en kostnad för dessa företag på $15\,000 \text{ kronor} \times 2 \text{ företag} = 30\,000 \text{ kronor}$. Dessutom uppskattas varje ansökan att ta ca 8 timmar i anspråk per företag, dvs $8 \text{ timmar} \times 2 \text{ företag} \times 1\,400 \text{ kronor} = 22\,000 \text{ kr}$.

Tjänstepensionskassor: Finansinspektionen bedömer att kassorna inte kommer att ansöka. Kostnaden blir därför noll kronor.

3.6.7 Kapitalkrav

Av 8 kap. i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår vilken konfidensnivå som ska gälla vid beräkning av det riskkänsliga kapitalkravet. Av den föreslagna lagen framgår även att kravet ska beräknas som en summa av en justerad sammanläggning av kapitalkraven för marknadsrisk och försäkringsrisk, samt kapitalkravet för operativ risk och minskat med ett justeringsbelopp. Av 8 kap. i den föreslagna lagen framgår även vilka risker som ska ingå i marknadsrisk och vilka risker som åtminstone ska ingå i försäkringsrisk. Lagförslaget omfattar även bestämmelser om beräkningen av ett minimikapitalkrav, vilket motsvarar det gamla Solvens 1-kapitalkravet, som alla företag har beräknat, och ett fastställt garantibelopp.

Av Finansinspektionens föreskriftsförslag framgår i detalj hur det riskkänsliga kapitalkravet ska beräknas och villkoren för att godkänna infrastrukturinvesteringar. Av förslaget framgår också att försäkringsrisk ska kompletteras med tilläggsrisk och hur kapitalkravet för denna risk ska beräknas. Tilläggsriskerna omfattar delar av de risker som ingår i tilläggsförsäkringar.

Införandet av ett riskkänsligt kapitalkrav innebär en ökning av kapitalkravet jämfört med nu gällande bestämmelser. Det riskkänsliga kapitalkravet motsvarar kapitalbehovet enligt Finansinspektionens trafikljusmodell, både till

modellstruktur och till kapitalkravsstorlek. Kapitalbehov enligt trafikljusmodellen har företagen beräknat under flera år. Trafikljuset var tidigare endast ett tillsynsverktyg.

Det riskkänsliga kapitalkravet är till sin beräkning och rapportering likvärdigt med beräkning och rapporteringen av trafikljuset. Det innebär att de företag som rapporterat trafikljuset är förtroga med metodiken och hur man ska beräkna ett riskkänsligt kapitalkrav. Det kan även noteras att de allra flesta företag var med i det förberedande arbetet med Solvens 2-regleringen genom att medverka vid beräkningarna av kapitalkrav enligt de olika förfrågningarna från Eiopa och är därför inte främmande för metodiken bakom beräkningen av kapitalkravet.

Under 2017 genomförde Finansinspektionen en provräkning av ett riskkänsligt kapitalkrav. Resultaten av detta arbete rapporterades den 1 september 2017 till regeringen (regeringsrapporten). De allra flesta berörda företag medverkade i denna testrapportering.

I regeringsrapporten fanns en del öppna frågor om kapitalkravsberäkningen av vissa riskkategorier. Under hösten 2018 begärde Finansinspektionen in kompletterande data från nio företag och gjorde nya beräkningar av det riskkänsliga kapitalkravet. Sammantaget pekar detta på att det riskkänsliga kapitalkravet för företag som driver traditionell verksamhet kommer att ligga på samma nivå som kapitalkravet enligt trafikljusmodellen, både totalt sett och för enskilda företag. Förändringen kommer att variera mellan -4 procent och +4 procent. Företag med fond- och depåverksamhet kommer dock att få högre kapitalkrav jämfört med trafikljusmodellen. Detta beror på att fler riskmoduler inkluderas i det riskkänsliga kapitalkravet enligt de föreslagna föreskrifterna.

I trafikljusmodellen används noll-korrelationer mellan marknadsriskmodulerna. I modellen i de föreslagna föreskrifterna används positiva korrelationer, vilket ökar kapitalkravet. Däremot har stressfaktorer och olika parametrar justerats, vilket gör att kapitalkravet för företag som driver traditionell försäkringsverksamhet i genomsnitt ökar sitt kapitalkrav med ca 1,0 procent i jämförelse med trafikljusmodellen.

Minimikapitalkravet är i stort sett identiskt med det kapitalkrav som gällde under Solvens 1. Beräkningen och rapportering av detta borde därför inte medföra någon ökad kostnad för företagen.

Samttaget bedömer Finansinspektionen att det inte blir någon större kostnadsökning för företagen att införa den nya beräkningsmodellen för det riskkänsliga kapitalkravet. Däremot kan det bli ökade kostnader för att rapportera det nya kapitalkravet, en kostnad som hör till rapporteringsdelen. Om företagen har investerat i infrastrukturtillgångar och vill få ett lägre kapitalkrav för dessa tillgångar måste man bedöma om de är godkända enligt de villkor som ingår i föreskrifterna. Vid kostnadskalkylerna nedan så har Finansinspektionen

utgått från att fond- och depåförsäkringsföretag inte investerar i infrastrukturtillgångar.

Solvens 2-företag: Finansinspektionen anser att det kan ta ca fyra veckor arbetsveckor för ett företag att anpassa sina system till det nya riskkänsliga kapitalkravet.

Finansinspektionen bedömer att om fyra företag omvandlas till tjänstepensionsföretag blir kostnaden för dessa företag ca 160 timmar x 4 företag x 1 400 kronor = 896 000 kr.

Kostnaden att bedöma om infrastrukturinvesteringar är godkända eller ej bedöms av Finansinspektionen motsvara ungefär två arbetsdagar.

Finansinspektionen bedömer att om fyra företag har investerat i infrastrukturtillgångar blir kostnaden för dessa företag 16 timmar x 4 företag x 1 400 kronor = 89 600 kronor.

Blandade livförsäkringsföretag: Finansinspektionen anser att det kan ta ca fyra arbetsveckor för ett företag att anpassa sina system till det nya riskkänsliga kapitalkravet.

Finansinspektionen bedömer att om åtta företag delas upp och en del omvandlas till tjänstepensionsföretag blir kostnaden för dessa företag ca 160 timmar x 8 företag x 1 400 kronor = 1 792 000 kr.

Kostnaden att bedöma om infrastrukturinvesteringar är godkända eller inte bedöms av Finansinspektionen motsvara två arbetsdagar.

Finansinspektionen bedömer att om fyra företag har investerat i infrastrukturtillgångar blir kostnaden för dessa företag 16 timmar x 4 företag x 1 400 kronor = 90 000 kronor.

Ringaföretag: Finansinspektionen anser att det kan ta ca fyra arbetsveckor för ett företag att anpassa sina system till det nya riskkänsliga kapitalkravet.

Finansinspektionen bedömer att om fem företag omvandlas till tjänstepensionsföretag blir kostnaden för dessa företag ca 160 timmar x 5 företag x 1 400 kronor = 1 120 000 kronor.

Kostnaden att bedöma om infrastrukturinvesteringar är godkända eller inte bedöms av Finansinspektionen motsvara två arbetsdagar.

Finansinspektionen bedömer att om fyra företag har investerat i infrastrukturtillgångar blir kostnaden för dessa företag 16 timmar x 4 företag x 1 400 kronor = 90 000 kronor.

Tjänstepensionskassor: Finansinspektionen anser att det kan ta ca fyra arbetsveckor för ett företag att anpassa sina system till det nya riskkänsliga kapitalkravet. Kostnaden blir förmodligen högre för dessa företag då många av dem anlitar aktuarietjänster.

Finansinspektionen bedömer att om åtta företag, som i dag följer den upphävda lagen för understödsföreningar omvandlas till tjänstepensionsföretag blir kostnaden för dessa företag ca 160 timmar x 8 företag x (2 100–3 200) kronor = (2 688 000–4 096 000) kronor.

Kostnaden att bedöma om infrastrukturinvesteringar är godkända eller inte bedöms av Finansinspektionen motsvara två arbetsdagar.

Finansinspektionen bedömer att om fyra tjänstepensionskassor har investerat i infrastrukturtillgångar blir kostnaden för dessa företag 16 timmar x 4 företag x (2 100–3 200) kronor = 134 000–205 000 kronor.

3.6.8 Företagsstyrning

Av den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår bestämmelser om företagsstyrning. Bestämmelserna är uppdelade i ett flertal övergripande områden, däribland lämplighetskrav, styrdokument, riskhantering, egen risk- och solvensbedömning, centrala funktioner och uppdragsavtal.

Av Finansinspektionens föreskriftsförslag framgår att föreskrifterna och de allmänna råden i stor utsträckning har sin förebild i Solvens 2-regelverket. Därtill föreslår Finansinspektionen föreskrifter för att genomföra bestämmelser i andra tjänstepensionsdirektivet som regeringen har valt att inte föreslå på lagnivå.

Finansinspektionen vill inledningsvis understryka att de konsekvenser som följer av den föreslagna regleringen för tjänstepensionsföretagen om företagsstyrning framför allt följer av de föreslagna lagkraven. De föreskrifter och allmänna råd som Finansinspektionen föreslår bidrar i många fall till att specificera lagkraven och därmed ge företagen ledning. Detta syftar till att öka effektiviteten i företagets tillämpning av regelverket och Finansinspektionens möjlighet till tillsyn. Konsekvenserna av de föreslagna föreskrifterna och allmänna råden är störst för tjänstepensionskassorna.

Nedan följer en redogörelse över de områden inom företagsstyrningssystemet där Finansinspektionen bedömer att de föreslagna föreskrifterna och allmänna råden kan få konsekvenser som innebär mer än en enklare avvikelseanalyser och mindre förändringar.

Lämplighetskrav

Av bestämmelserna i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår att ett tjänstepensionsföretag ska säkerställa att de som ingår i styrelsen eller är

ersättare – inklusive den verkställande direktören – samt den som ansvarar för eller utför arbete i en central funktion, har de insikter och den erfarenhet som krävs för uppgifterna. Företaget ska anmäla ändringar till Finansinspektionen.

Av Finansinspektionens föreskriftsförslag framgår krav på hur ett tjänstepensionsföretag ska säkerställa dels att en person har de insikter och den erfarenhet som krävs för dess roll, dels att en person är lämplig i övrigt. Finansinspektionen föreslår även föreskrifter som innebär att ett tjänstepensionsföretag ska säkerställa att de som ingår i styrelsen för tjänstepensionsföretaget tillsammans har en lämplig samlad kompetens. Därtill föreslår Finansinspektionen föreskrifter om villkor för behörighet för de som är verksamma i aktuariefunktionen och funktionen för internrevision.

Solvens 2-företag: De företag som i dag följer Solvens 2-regelverket för hela sin verksamhet omfattas redan av motsvarande krav som föreslås när det gäller lämplighetskrav, med undantag för villkor för behörighet för funktionen för internrevision.

Finansinspektionen bedömer att konsekvenserna av bestämmelserna om villkor för behörighet för funktionen för internrevision är följande. Företagen behöver utvärdera om de som är verksamma i funktionen uppfyller de krav som uppställs enligt föreskrifterna. Eftersom de som är verksamma i internrevisionen redan i dag omfattas av det generella lämplighetskravet, bedömer Finansinspektionen att en sådan utvärdering inte medför några nämnvärda kostnader. I det fall det visar sig att de som är verksamma i funktionen för internrevision inte uppfyller villkoren för behörighet uppstår dock en merkostnad i form av nyrekrytering. Finansinspektionen har inte någon information som gör det möjligt att bedöma av hur många timmar en sådan rekryteringsprocess i genomsnitt tar. Finansinspektionens bedömning är dock att behov av nyrekrytering av detta skäl sannolikt inte kommer att aktualiseras i försäkringsföretag som i dag följer Solvens 2-regelverket och som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för dessa företag blir noll kronor.

Blandade livförsäkringsföretag: De företag som i dag har valt att tillämpa övergångsregleringen för Solvens 2 på tjänstepensionsverksamheten (och Solvens 2-regelverket på den övriga livförsäkringsverksamheten) omfattas enligt övergångsreglerna i dag av motsvarande krav som Finansinspektionen föreslår för lämplighetskrav, med undantag för villkor för behörighet för funktionen för internrevision.

Finansinspektionen bedömer att konsekvenserna av bestämmelserna om villkor för behörighet för funktionen för internrevision är följande. Under förutsättning att ett blandat livförsäkringsföretag väljer att omvandla tjänstepensionsverksamheten till tjänstepensionsföretag och låter samma personer utgöra funktionen för internrevisionen i de båda företagen, behöver en utvärdering utföras om huruvida de som är verksamma i funktionen för internrevision i

tjänstepensionsföretaget uppfyller de krav som uppställs enligt föreskrifterna. Eftersom de som är verksamma i internrevisionen redan i dag omfattas av det generella lämplighetskravet, bedömer Finansinspektionen att en sådan utvärdering inte medför några nämnvärda kostnader. Om det visar sig att de som är verksamma i funktionen för internrevision i tjänstepensionsföretaget inte uppfyller villkoren för behörighet uppstår dock en merkostnad i form av nyrekrytering. Finansinspektionen har inte någon information som gör det möjligt att bedöma av hur många timmar en sådan rekryteringsprocess i genomsnitt tar. Finansinspektionens bedömning är att behov av nyrekrytering av detta skäl sannolikt inte kommer att aktualiseras i de blandade livförsäkringsföretag som väljer att ombilda tjänstepensionsverksamheten till tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för dessa företag blir noll kronor.

Ringaföretag: Rena tjänstepensionsföretag eller företag med ringa övrig livförsäkring som valt att tillämpa övergångsregleringen i Solvens 2 omfattas redan i dag av motsvarande krav som Finansinspektionen föreslår när det gäller lämplighetskrav, med undantag för villkor för behörighet för funktionen för internrevision.

Finansinspektionen bedömer att konsekvenserna av bestämmelserna om villkor för behörighet för funktionen för internrevision är följande. Företagen behöver utvärdera om de som är verksamma i funktionen uppfyller de krav som uppställs enligt föreskrifterna. Eftersom de som är verksamma i internrevisionen redan i dag omfattas av det generella lämplighetskravet, bedömer Finansinspektionen att en sådan utvärdering inte medför några nämnvärda kostnader. I det fall det visar sig att de som är verksamma i funktionen för internrevision inte uppfyller villkoren för behörighet uppstår dock en merkostnad i form av nyrekrytering. Finansinspektionen har inte någon information som gör det möjligt att bedöma av hur många timmar en sådan rekryteringsprocess i genomsnitt tar. Finansinspektionens bedömning är att behov av nyrekrytering av detta skäl sannolikt inte kommer att aktualiseras i försäkringsföretag som i dag är rena tjänstepensionsföretag eller med ringa övrig livförsäkring och som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för dessa företag blir noll kronor.

Tjänstepensionskassor: När det gäller det generella lämplighetskravet gör Finansinspektionen följande bedömning av konsekvenser för de tjänstepensionskassor som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag. Den föreslagna lagens krav specificeras i de föreslagna föreskrifterna. De föreslagna föreskrifterna redogör för hur ett tjänstepensionsföretag ska säkerställa de generella kraven på lämplighetskriterierna insikt, erfarenhet och i övrigt lämplig. Finansinspektionen anser att specificeringen gör det enklare för ett tjänstepensionsföretag att tillämpa lagkraven och att därmed inga merkostnader uppkommer på grund av föreskrifterna.

Finansinspektionen bedömer att den föreslagna föreskriften om att säkerställa att styrelsens samlade kompetens är lämplig, innebär ett arbete för de tjänstepensionskassor som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen uppskattar att det handlar om ett arbete på ca 2-10 timmar varje gång det sker förändringar i styrelsens sammansättning. Finansinspektionen antar att 90 procent av arbetet utförs av konsulter och resten av egen personal. Finansinspektionen gör ingen bedömning av totalkostnaden, eftersom en genomsnittlig frekvens av förändringar i styrelsens sammansättning per år inte kan uppskattas. Konsekvenserna av det allmänna rådet som behandlar lämplighetskrav vid utläggning av centrala funktioner är ett förtydligande av vilka lämplighetskrav som bör gälla och vilken formell roll som en ansvarig för en central funktion bör ha när funktionen är utlagd. Detta arbete bedöms inte medföra några merkostnader.

När det gäller villkor för behörighet gör Finansinspektionen följande bedömning av konsekvenser för de tjänstepensionskassor som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag. En tjänstepensionskassa som omvandlas till tjänstepensionsföretag behöver utvärdera om de som är verksamma i funktionen för internrevision och i aktuariefunktionen uppfyller de krav på behörighet som uppställs enligt föreskrifterna. Underlag för en sådan bedömning bedöms finnas på grund av kravet på att säkerställa det generella lämplighetskravet och bedöms därför inte medföra några nämnvärda kostnader. Finansinspektionen förutsätter att tjänstepensionskassorna redan i dag har en funktion för internrevision eftersom en sådan bestämmelse finns i Finansinspektionens allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag.

Finansinspektionens uppfattning är vidare att tjänstepensionskassorna i stor utsträckning i dag lägger ut funktionen för internrevision genom uppdragsavtal och att det generellt finns en person hos uppdragstagaren som uppfyller de föreslagna kraven på villkor för behörighet. Finansinspektionen bedömer därmed att de föreslagna föreskrifterna om villkor för behörighet för internrevisionen inte medför några merkostnader. De föreslagna villkoren för behörighet för aktuariefunktionen förväntas innebära större konsekvenser eftersom utbildningskraven som nu föreslås är mycket högre än de nuvarande kraven. Finansinspektionen bedömer att det kan finnas fall där den aktuarie som en tjänstepensionskassa anlitar i dag inte uppfyller de föreslagna kraven på villkor för behörighet. I dessa fall behöver tjänstepensionskassan rekrytera, alternativt anlita en ny konsulterande aktuarie som förväntas ha högre ersättningsanspråk. Som framgår nedan i avsnittet Aktuariefunktionens uppgifter, bedömer Finansinspektionen att de föreslagna kraven på aktuariefunktionen kan innebära en avsevärd höjning av dagens kostnad för en tjänstepensionskassa.

Kostnaderna för en tjänstepensionskassa som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag vad gäller de föreslagna föreskrifterna om säkerställande av styrelsens samlade kompetens förväntats i genomsnitt ta ca åtta timmars

arbetstid. Kostnaden för en tjänstepensionskassa kommer därför att uppgå till mellan 6 000–24 000 kronor varje gång styrelsens sammansättning förändras.

Finansinspektionen bedömer att de föreslagna föreskrifterna och allmänna råden om aktuariefunktionen förväntas innebära en kostnad motsvarande 25 procent av en heltidstjänst. Finansinspektionen utgår från att tjänstepensionskassorna vid omvandlingen köper dessa tjänster av aktuariekonsult. Kostnaden för åtta företag blir då $8 \text{ företag} \times 1800 \text{ timmar} \times 0,25 \times (2100 - 3200) \text{ kronor} = 7\,560\,000 - 11\,520\,000 \text{ kronor}$.

Styrdokument

Av bestämmelserna i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår vilka styrdokument som ett tjänstepensionsföretag ska upprätta och följa.

Av Finansinspektionens föreskriftsförslag framgår innehållet i alla de styrdokument som den föreslagna lagen kräver, med undantag för styrdokument för hantering av intressekonflikter. Innehållskraven är baserade på vad som gäller för försäkringsföretagen, med undantag för innehållet i styrdokument för ersättningar som endast genomför bestämmelser från andra tjänstepensionsdirektivet, samt bestämmelserna om krav på innehållet i investeringsriktlinjer där Finansinspektionens upphävda föreskrifter och allmänna råd om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för institut som driver tjänstepensionsverksamhet använts som förlaga. Finansinspektionen föreslår även lättnadsregler för innehållet i vissa styrdokument för tjänstepensionsföretag som uppfyller de kriterier som anges i 8 kap. 2 § i de föreslagna föreskrifterna.

Solvens 2-företag: De företag som följer Solvens 2-regelverket för hela sin verksamhet ska redan i dag ha de styrdokument som den föreslagna lagen kräver, med undantag för investeringsriktlinjer. Eftersom det innehåll som krävs i styrdokumentet enligt Solvens 2-regelverket ligger till grund för större delen av de föreslagna föreskrifterna och allmänna råden, bedömer Finansinspektionen att konsekvenserna för ett företag som i dag tillämpar Solvens 2-regelverket och väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag blir begränsade.

När det gäller föreskriftsförslagets bestämmelser om styrdokument för ersättningar, vilka genomför en del av andra tjänstepensionsdirektivet, anser Finansinspektionen att dessa krav ligger i linje med kraven i Solvens 2-förordningen, men att de är mindre detaljerade. De föreslagna föreskrifterna om innehållet i investeringsriktlinjer och konsekvensredogörelse, som saknar motsvarighet i Solvens 2-regelverket, motsvarar dock tidigare gällande föreskrifter. Omfattningen av innehållskraven på konsekvensredogörelsen motsvarar ungefär vad som angavs i tidigare gällande föreskrifter. Finansinspektionen bedömer att det tar 32 arbetstimmar att upprätta investeringsriktlinjer och konsekvensredogörelse och antar att företagen använder egen personal för arbetet.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för att upprätta investeringsriktlinjer och konsekvensredogörelse motsvarar ungefär 32 timmar per företag. Om fyra företag gör detta blir kostnaden för dessa företag 32 timmar x 4 företag x 1 400 kronor = 179 000 kronor.

Blandade livförsäkringsföretag: Tjänstepensionsverksamheten i ett blandat livförsäkringsföretag som valt att tillämpa övergångsregleringen för tjänstepensionsverksamheten (och Solvens 2-regelverket på den övriga livförsäkringsverksamheten) omfattas enligt övergångsreglerna redan i dag av krav på styrdokument i 10 kap. försäkringsrörelselagen och relaterade föreskrifter, EU-förordningar samt riktlinjer utgivna av Eiopa.

Det kan noteras att de dokument för att främja företagsstyrning som krävs enligt 10 kap. försäkringsrörelselagen har samlats i en paragraf i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag och klassificerats som styrdokument. Övergångsregleringen har som utgångspunkt att 10 kap. om företagsstyrning i försäkringsrörelselagen ska tillämpas av de blandade livförsäkringsföretagen och den tillåter inga undantag för något av de dokument som benämns styrdokument i den föreslagna lagen. Det innebär att tjänstepensionsverksamheten i blandade livförsäkringsföretag redan i dag ska ha de styrdokument som den föreslagna lagen kräver, med undantag för investeringsriktlinjer. Eftersom det innehåll som krävs i styrdokumentet enligt Solvens 2-regelverket ligger till grund för större delen av de föreslagna föreskrifterna och allmänna råden, bedömer Finansinspektionen att konsekvenserna för ett företag som i dag är ett blandat livförsäkringsföretag och väljer att ombilda tjänstepensionsverksamheten till tjänstepensionsföretag blir begränsade. När det gäller kraven på innehåll i styrdokument för ersättningar, som endast genomför det andra tjänstepensionsdirektivet, anser Finansinspektionen att de ligger i linje med kraven i Solvens 2-förordningen, men är mindre detaljerade. De föreslagna föreskrifterna om innehållet i investeringsriktlinjer och konsekvensredogörelse, som saknar motsvarighet i Solvens 2-regelverket, motsvarar dock tidigare gällande föreskrifter. Omfattningen av innehållskraven på konsekvensredogörelsen motsvarar ungefär vad som angavs i tidigare gällande föreskrifter. Finansinspektionen bedömer att det tar 32 arbetstimmar att upprätta investeringsriktlinjer och konsekvensredogörelse och antar att företagen använder egen personal för arbetet.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden att upprätta investeringsriktlinjer och konsekvensanalys motsvarar 32 timmar per företag. Om åtta företag gör detta blir kostnaden för dessa företag 32 timmar x 8 företag x 1 400 kronor = 358 000 kronor.

Ringaföretag: Rena tjänstepensionsföretag eller med ringa övrig livförsäkring som valt att tillämpa övergångsregleringen i Solvens 2-regelverket ska redan i dag ha de styrdokument som den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag kräver. Undantaget är investeringsriktlinjer och det som nämns ovan om tjänstepensionsverksamheten i de blandade livförsäkringsföretagen. Företagen har dock tidigare upprättat investeringsriktlinjer och konsekvensredogörelse

med ett innehåll som ungefär motsvarar vad som nu föreslås. Finansinspektionen bedömer att det tar 32 arbetstimmar att upprätta investeringsriktlinjer och konsekvensredogörelse och att företagen använder egen personal för arbetet.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för att upprätta investeringsriktlinjer konsekvensredogörelse motsvarar 32 timmar per företag. Om fem företag gör detta blir kostnaden för dessa företag 32 timmar x 5 företag x 1 400 kronor = 224 000 kronor.

Tjänstepensionskassor: Tjänstepensionskassorna omfattas i dag av bestämmelser som i olika utsträckning relaterar till det innehåll i styrdokument som de föreslagna föreskrifterna och allmänna råden reglerar. Innehållskraven för styrdokumenten för riskhantering, internkontroll (som omfattar en funktion för regelefterlevnad), internrevision, uppgiftslämnande till Finansinspektionen och kvalitetskontroll av uppgifterna samt uppdragsavtal kan kopplas till vad som i dag bör tillämpas enligt Finansinspektionens allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag. Innehållskraven för försäkringstekniska riktlinjer kan kopplas till krav på innehåll i stadgarna som i dag gäller enligt den upphävda lagen om understödsföreningar.

Innehållskraven för styrdokument för ersättningar kopplar till vad som i dag bör tillämpas enligt Finansinspektionens allmänna råd (FFFS 2016:21) om ersättningspolicy i understödsföreningar, börser och clearingorganisationer. Innehållskraven för investeringsriktlinjer kopplar till vad som i dag gäller enligt Finansinspektionens upphävda föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2005:32) om placeringsriktlinjer och konsekvensanalys för institut som driver verksamhet avseende tjänstepensionsförsäkring. De föreskrifter och allmänna råd som Finansinspektionen nu föreslår om innehåll i styrdokument är generellt mer omfattande och detaljerade än de nu gällande reglerna, men utgångspunkterna är i de flesta fall desamma.

Finansinspektionen bedömer att konsekvenserna för tjänstepensionskassorna huvudsakligen består i att anpassa innehållet i befintliga styrdokument. Ett undantag är försäkringstekniska riktlinjer som behöver upprättas för första gången. När det gäller styrdokument för internkontroll, styrdokument för uppgiftslämnande till Finansinspektionen och kontroll av uppgifterna antar Finansinspektionen att det innehåll som föreslås i dag inte nödvändigtvis finns dokumenterat i ett styrdokument eller motsvarande. Kraven utgår dock från vad som i dag gäller för styrning och kontroll enligt Finansinspektionens allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag. Därför bedömer Finansinspektionen att konsekvenserna framför allt innebär att dokumentera relevanta delar av tjänstepensionskassornas befintliga interna styrning och kontroll samt regelefterlevnad. De lättnadsregler som Finansinspektionen föreslår för innehåll i styrdokument förväntas träffa vissa tjänstepensionskassor. Finansinspektionen bedömer att tidsåtgången för att upprätta ett styrdokument där företagen tillämpar lättnadsregler minskas med 25–50 procent jämfört med företag som inte tillämpar lättnadsregler.

För en tjänstepensionskassa som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag gör Finansinspektionen följande bedömningar av tidsåtgången för att uppfylla de föreslagna kraven på innehåll i styrdokument. Tidsåtgången uppskattas till följande:

- 80 timmar för att anpassa befintliga riktlinjer till att uppfylla de föreslagna innehållskraven på styrdokument för riskhantering (40 timmar om lättnadsregeln tillämpas),
- 24 timmar för att anpassa befintliga placeringsriktlinjer och konsekvensredogörelse,
- 40 timmar för att anpassa befintliga riktlinjer till, alternativt upprätta nya, riktlinjer för att uppfylla de föreslagna innehållskraven på övriga styrdokument x 6 st. (30 timmar per styrdokument om lättnadsregler tillämpas).

Finansinspektionen antar att åtta tjänstepensionskassor väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag, varav sex kommer att tillämpa lättnadsregler. Den totala tiden för tjänstepensionskassor som inte utnyttjar lättnadsreglerna förväntas uppgå till 344 timmar och till 244 timmar för de kassor som nyttjar lättnadsreglerna. Finansinspektionen antar vidare att 90 procent av arbetet utförs av konsulter och resten av egen personal.

De initiala kostnaderna för att uppfylla de innehållskrav på styrdokument som de föreslagna föreskrifterna och allmänna råden anger, förväntas uppgå till mellan 344 timmar x (2100–3200 kronor) x 0,9 andel konsulter + 344 timmar x 0,1 andel egen personal x 1400 kronor = 698 320–1 038 880 kronor för en tjänstepensionskassa som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag och inte tillämpar lättnadsreglerna. Om tjänstepensionskassan tillämpar lättnadsreglerna väntas de initiala kostnaderna bli 244 timmar x (2100–3200 kronor) x 0,9 andel konsulter + 244 timmar x 0,1 andel egen personal x 1400 kronor = 495 320–736 880 kronor.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för åtta föreningar i denna kategori som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag, varav sex tillämpar lättnadsreglerna, skulle uppgå till två företag som inte tillämpar lättnadsreglerna x (344 timmar x (2100–3200 kronor) x 0,9 andel konsulter + 344 timmar x 0,1 andel egen personal x 1400 kronor) + sex företag som tillämpar lättnadsreglerna x (244 timmar x (2100–3200 kronor) x 0,9 andel konsulter + 244 timmar x 0,1 andel egen personal x 1400 kronor) = 4 369 000–6 499 000 kronor.

Försäkringstekniskt beräkningsunderlag

Av bestämmelserna i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår att ett tjänstepensionsföretag ska lämna in försäkringstekniska riktlinjer till Finansinspektionen. Riktlinjerna ska kompletteras med ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag.

Av Finansinspektionens föreskriftsförslag framgår vilket innehåll i det försäkringstekniska beräkningsunderlaget som ska komplettera och närmare precisera de principer som anges i tjänstepensionsföretagets försäkringstekniska riktlinjer.

Solvens 2-företag: De företag som följer Solvens 2-regelverket för hela sin verksamhet ska redan i dag upprätta ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag med motsvarande innehåll som föreslås i föreskrifterna. De föreslagna föreskrifterna förväntas därmed inte innebära några merkostnader i denna del.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för dessa företag blir noll kronor.

Blandade livförsäkringsföretag: Tjänstepensionsverksamheten i ett blandat livförsäkringsföretag som valt att tillämpa övergångsregleringen för tjänstepensionsverksamheten (och Solvens 2-regelverket på den övriga livförsäkringsverksamheten) ska redan i dag upprätta ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag med motsvarande innehåll som föreslås i föreskrifterna. De föreslagna föreskrifterna förväntas därmed inte innebära några merkostnader.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för dessa företag blir noll kronor.

Ringaföretag: Rena tjänstepensionsföretag eller företag med ringa övrig livförsäkring som valt att tillämpa övergångsregleringen i Solvens 2-regelverket ska redan i dag upprätta ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag med det innehåll som föreslås. De föreslagna föreskrifterna förväntas därmed inte innebära några merkostnader.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för dessa företag blir noll kronor.

Tjänstepensionskassor: Tjänstepensionskassorna omfattas i dag av krav på innehåll i stadgarna enligt den upphävda lagen om understödsföreningar som i viss utsträckning motsvarar de innehållskrav som föreslås för det försäkringstekniska beräkningsunderlaget. Finansinspektionens erfarenhet från tillsynen är att innehåll och detaljgrad varierar mellan olika tjänstepensionskassor. Finansinspektionens bedömning är att vissa stadgar har ett innehåll som motsvarar innehållskraven på det försäkringstekniska beräkningsunderlaget. I dessa fall är merkostnaden för att upprätta ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag låg. I andra fall behövs mer omfattande kompletteringar.

För en tjänstepensionskassa som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag bedömer Finansinspektionen att tidsåtgången för att upprätta ett försäkringstekniskt beräkningsunderlag i genomsnitt är 40 timmar. Finansinspektionen antar att åtta tjänstepensionskassor väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen antar vidare att 90 procent av arbetet utförs av konsulter och resten av egen personal.

De initiala kostnaderna för att uppfylla de innehållskrav på försäkringstekniskt beräkningsunderlag som de föreslagna föreskrifterna anger förväntas uppgå till 75 600–115 200 kronor för en tjänstepensionskassa som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag. Finansinspektionen bedömer kostnaden för åtta kassor som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag förväntas uppgå till en total kostnad för kategorin på 8 kassor x 40 timmar x (75 600–115 200) = 605 000–922 000 kronor, se motsvarande 3.6.7.2 för hur beräkningen utförts.

Centrala funktionernas uppgifter

Av bestämmelserna i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår vilka centrala funktioner ett tjänstepensionsföretag ska ha och uppgifter som de centrala funktionerna ska utföra.

Av Finansinspektionens föreskriftsförslag framgår krav på de centrala funktionernas uppgifter. Finansinspektionen föreslår även lättnadsregler som innebär att de centrala funktionerna i ett tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 § i föreskriftsförslaget får utföra färre uppgifter.

Solvens 2-företag: De företag som följer Solvens 2-regelverket för hela sin verksamhet omfattas redan i dag av de krav Finansinspektionen föreslår om de centrala funktionernas uppgifter. Därför väntas inga merkostnader uppstå för dem.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för dessa företag blir noll kronor.

Blandade livförsäkringsföretag: De företag som har valt att tillämpa övergångsregleringen på tjänstepensionsverksamheten (och Solvens 2-regelverket på den övriga livförsäkringsverksamheten) omfattas enligt övergångsreglerna redan i dag av de krav som Finansinspektionen föreslår om de centrala funktionernas uppgifter. Därför väntas inga merkostnader uppstå för dem.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för dessa företag blir noll kronor.

Ringaföretag: Rena tjänstepensionsföretag eller företag med ringa övrig livförsäkring som valt att tillämpa övergångsregleringen i Solvens 2, omfattas enligt övergångsreglerna redan i dag av de krav Finansinspektionen föreslår om de centrala funktionernas uppgifter. Därför väntas inga merkostnader uppstå för dem.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för dessa företag blir noll kronor.

Tjänstepensionskassor: Finansinspektionen utgår från att tjänstepensionskassorna redan i dag har funktioner för riskhantering, internrevision och regel- efterlevnad som utför de uppgifter som följer av bestämmelserna i Finansinspektionens allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag. Finansinspektionen bedömer att de tillkommande uppgifter som följer av de föreslagna föreskrifterna inte medför några väsentliga merkostnader jämfört

med de tidigare allmänna råden och kraven i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag. De uppgifter som föreslås för funktionen för riskhantering är en specifikation av lagkravet på att företag ska göra en egen bedömning av externa kreditvärderingar. Finansinspektionen bedömer att denna specifikation förenklar tillämpningen av lagen och därmed inte medför några merkostnader. Ett tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 § i föreskriftsförslaget behöver därtill inte tillämpa de föreslagna föreskrifterna om funktionerna för regelefterlevnads och internrevisions uppgifter.

När det gäller aktuariefunktionens uppgifter gör Finansinspektionen följande bedömning. Finansinspektionen bedömer att kostnaderna för de tillkommande uppgifter som följer av de föreslagna föreskrifterna, tillsammans med övriga föreslagna föreskriftskrav som gäller aktuariefunktionen, kan innebära att kostnaderna fördubblas jämfört med i dag. För tjänstepensionskassor som avses i 8 kap. 2 § i föreskriftsförslaget mildras effekten något av att aktuariefunktionen inte behöver avge det yttrande som annars krävs.

De föreslagna föreskrifterna och allmänna råden om aktuariefunktionen förväntas innebära en kostnad motsvarande 25 procent av en heltidstjänst. Finansinspektionen utgår från att tjänstepensionskassorna vid omvandlingen köper dessa tjänster av aktuariekonsult.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för åtta företag då blir åtta företag x 1800 timmar x 0,25 x (2100–3200) kronor = 7 560 000–11 520 000 kronor. Kostnaderna är inklusive de som beräknats ovan i avsnittet.

Riskhantering

Av bestämmelserna i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår dels de grundläggande bestämmelserna om ett system för riskhantering, dels vilka risker som ska omfattas.

Av Finansinspektionens föreskriftsförslag framgår att ett system för riskhantering ska innehålla en riskhanteringsstrategi och tydligt definierade tillvägagångssätt för företagets beslutsprocess, att företaget ska säkerställa att väsentliga risker analyseras och aktivt övervakas samt att stresstester och scenarioanalyser ska utföras.

Finansinspektionen föreslår även föreskrifter som anger vilka antaganden som ska utvärderas när ett tjänstepensionsföretag utvärderar känsligheten i de försäkringstekniska avsättningarna. Därtill föreslås föreskrifter som anvisar vilken dokumentation ett tjänstepensionsföretag ska upprätta i samband med att företaget utför den egna bedömningen av externa kreditvärderingar samt hur ofta en sådan bedömning ska göras. Slutligen föreslår Finansinspektionen lättnadsregler som innebär att systemet för riskhantering i ett tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 § i föreskriftsförslaget, inte behöver innehålla en riskhanteringsstrategi eller tydligt definierade tillvägagångssätt för företagets beslutsprocess.

Solvens 2-företag: De företag som följer Solvens 2-regelverket för hela sin verksamhet omfattas redan i dag av de krav Finansinspektionen föreslår. Därmed förväntas inga merkostnader uppkomma.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för dessa företag blir noll kronor.

Blandade livförsäkringsföretag: De företag som har valt att tillämpa övergångsregleringen på tjänstepensionsverksamheten (och Solvens 2-regelverket på den övriga livförsäkringsverksamheten) omfattas enligt övergångsreglerna redan i dag av de krav som Finansinspektionen föreslår vad gäller riskhantering. Därmed förväntas inga merkostnader uppkomma.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för dessa företag blir noll kronor.

Ringaföretag: Rena tjänstepensionsföretag eller med ringa övrig livförsäkring som valt att tillämpa övergångsregleringen i Solvens 2 omfattas redan i dag av de krav som Finansinspektionen föreslår avseende riskhantering. Därmed förväntas inga merkostnader uppkomma.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för dessa företag blir noll kronor.

Tjänstepensionskassor: Finansinspektionen bedömer att konsekvenserna av de föreslagna föreskrifterna om riskhantering för de tjänstepensionskassor som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag blir följande.

När det gäller innehållet i systemet för riskhantering bedömer Finansinspektionen att inga större merkostnader följer av föreskrifterna, eftersom det redan i dag framgår av Finansinspektionens allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag att riskhanteringen bör vara tillfredsställande och att risker och riskernas utveckling bör rapporteras. Finansinspektionen bedömer att föreskrifterna om att genomföra stresstester och scenarioanalyser kan innebära en tillkommande arbetsinsats på 40–80 timmar per år, samt att 90 procent av detta arbete utförs av konsulter och resten av egen personal.

När det gäller de föreslagna föreskrifterna om regelbundna utvärderingar av känsligheten i de försäkringstekniska avsättningarna och egen bedömning av externa kreditvärderingar, anser Finansinspektionen att dessa förtydligar de föreslagna lagkraven och därmed inte medför några merkostnader. De föreslagna föreskrifterna om att genomföra stresstester och scenarioanalyser för en tjänstepensionskassa som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag förväntats uppgå till mellan ca 40 timmar x 0,9 x (2100–3200) kronor + 40 timmar x 0,1 x 1400 kronor = 81 000–121 000 och 80 timmar x 0,9 x (2100–3200) + 80 timmar x 0,1 x 1 400 kronor = 162 000–242 000 kronor.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för de åtta kassorna förväntas uppgå till totalt mellan 739 200–1 977 600 kronor.

Egen risk- och solvensbedömning

Av bestämmelserna i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår att ett tjänstepensionsföretag ska genomföra och dokumentera en egen risk- och solvensbedömning. Där framgår också vad de ska bedöma och att de ska ha processer för att säkerställa att de risker som företaget är exponerat för identifieras och värderas. Vidare ska företaget rapportera resultatet av varje egen risk- och solvensbedömning till Finansinspektionen.

Av Finansinspektionens föreskriftsförslag framgår vissa detaljerade krav på ett tjänstepensionsföretags egen risk- och solvensbedömning, samt vad som ska beaktas vid bedömningen av det totala solvensbehovet. Därtill föreslår Finansinspektionen föreskrifter som innebär att om en väsentlig förändring av de risker som företaget är utsatt för sker och den förändringen endast avser en viss pensionsplan, behöver tjänstepensionsföretagets nya risk- och solvensbedömning bara omfatta den pensionsplanen. De allmänna råden innebär att styrelsen bör delta aktivt i den egna risk- och solvensbedömningen. Finansinspektionen föreslår även föreskrifter som innebär krav på innehållet i den rapportering av varje egen risk- och solvensbedömning som ska skickas in till Finansinspektionen. Slutligen föreslår Finansinspektionen lättnadsregler som innebär att ett tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 § i föreskriftsförslaget inte behöver tillämpa föreskrifterna om vad som ska beaktas vid bedömningen av det totala solvensbehovet.

Solvens 2-företag: De företag som följer Solvens 2-regelverket för hela sin verksamhet omfattas redan i dag av motsvarande krav som Finansinspektionen föreslår, förutom de föreskrifter som handlar om vad den egna risk- och solvensbedömningen ska innehålla. Anledningen är att dessa föreskrifter baseras på bestämmelser i det andra tjänstepensionsdirektivet. Finansinspektionen bedömer att dessa föreskrifter initialt kan innebära en tillkommande arbetsinsats på mellan 80 och 120 timmar och att detta arbete utförs av egen personal. I övrigt förväntas inga merkostnader uppkomma.

De initiala kostnaderna för att uppfylla de innehållskrav på egen risk- och solvensbedömning som de föreslagna föreskrifterna och allmänna råden anger, förväntas uppgå till mellan ca 112 000–168 000 kronor för ett företag som i dag tillämpar Solvens 2-regelverket på hela verksamheten.

Finansinspektionen bedömer att fyra företag i denna kategori väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag vilket innebär detta en total kostnad för kategorin mellan ca (80–120) timmar x 4 företag x 1400 kronor = 448 000–672 000 kr.

Blandade livförsäkringsföretag: De företag som har valt att tillämpa övergångsregleringen på tjänstepensionsverksamheten (och Solvens 2-regelverket på den övriga livförsäkringsverksamheten) omfattas enligt övergångsreglerna redan i dag av de krav Finansinspektionen föreslår när det gäller egen risk- och

solvensbedömning, förutom de föreskrifter som handlar om vad den egna risk- och solvensbedömningen ska innehålla. Anledningen är att dessa föreskrifter baseras på bestämmelser i det andra tjänstepensionsdirektivet. Finansinspektionen bedömer att dessa föreskrifter initialt kan innebära en tillkommande arbetsinsats på mellan 80 och 120 timmar och att detta arbete utförs av egen personal. I övrigt förväntas inga merkostnader uppkomma.

De initiala kostnaderna för att uppfylla de innehållskrav på egen risk- och solvensbedömning som de föreslagna föreskrifterna och allmänna råden anger, förväntas uppgå till mellan ca 112 000 kronor och 168 000 kronor för ett företag som i dag är ett blandat livförsäkringsföretag och som väljer att omvandla tjänstepensionsverksamheten till tjänstepensionsföretag.

Finansinspektionen bedömer att åtta företag i denna kategori väljer att utföra en sådan omvandling vilket innebär detta en total kostnad för kategorin på mellan ca (80–120) timmar x 8 företag x 1400 kronor = 896 000–1 344 000 kr.

Ringaföretag: Rena tjänstepensionsföretag eller företag med ringa övrig livförsäkring som valt att tillämpa övergångsregleringen i Solvens 2 omfattas i dag inte av de krav på egen risk- och solvensbedömning som Finansinspektionen föreslår. Det beror på att övergångsregleringen undantar dessa bolag från upprättande av en egen risk- och solvensbedömning och att de bestämmelser som använts som förebild för de föreslagna föreskrifterna därmed inte tillämpas. Finansinspektionen bedömer att den tillkommande initiala arbetsinsatsen vad gäller föreskrifterna om innehållet i den egna risk- och solvensbedömningen, kan bli 80–120 timmar. Avseende bestämmelserna om vad som ska beaktas när det totala solvensbehovet bedöms anser Finansinspektionen att den tillkommande initiala arbetsinsatsen blir 40–80 timmar. Finansinspektionen utgår från att arbetet utförs av egen personal. När det gäller innehållet i tillsynsrapporten anser Finansinspektionen att dessa föreskrifter specificerar kravet i den föreslagna lagen, vilket förenklar tillämpningen och därmed inte medför några merkostnader. Den initiala arbetstiden för ett företag i denna kategori bedöms ligga på 120–200 timmar.

Kostnaderna för att uppfylla de föreslagna föreskrifterna och allmänna råden om egen risk- och solvensbedömning förväntas uppgå till mellan ca 168 000 och 280 000 kronor för ett företag som i dag är ett rent tjänstepensionsföretag eller ett företag med ringa övrig livförsäkring.

Finansinspektionen bedömer att om fem företag i denna kategori väljer att göra en sådan omvandling innebär det en total kostnad för kategorin på ca (120–200) timmar x 5 företag x 1400 kronor = 840 000–1 400 000 kr.

Tjänstepensionskassor: Tjänstepensionskassor omfattas i dag inte av de krav Finansinspektionen föreslår om egen risk- och solvensbedömning. Finansinspektionen bedömer att den tillkommande initiala arbetsinsatsen med avseende på föreskrifterna om innehållet i den egna risk- och solvensbedömningen kan vara mellan 80 och 160 timmar, och för föreskrifterna om

vad som ska beaktas när totala solvensbehov bedöms mellan 40 och 80 timmar. Finansinspektionen utgår från att arbetet utförs av egen personal. När det gäller innehållet i tillsynsrapporten anser Finansinspektionen att de föreslagna föreskrifterna specificerar kravet i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag, vilket förenklar tillämpningen och därmed inte medför några merkostnader. Finansinspektionen antar att 90 procent av detta arbete utförs av konsulter och resten av egen personal.

De initiala kostnaderna för att uppfylla de krav på egen risk- och solvensbedömning som de föreslagna föreskrifterna och allmänna råden anger, förväntas uppgå till ca $(80-160) \text{ timmar} \times (0,9 \times (2\,100-3\,100) \text{ kronor} + 0,1 \times 1\,400 \text{ kronor}) = 162\,000-483\,000 \text{ kronor}$ för en tjänstepensionskassa som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag och som inte tillämpar lättnadsreglerna. Om lättnadsreglerna tillämpas beräknas kostnaderna bli $(40-80) \text{ timmar} \times (0,9 \times (2\,100-3\,200) \text{ timmar} + 0,1 \times 1\,400 \text{ kronor}) = 81\,000-242\,000 \text{ kronor}$.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för åtta föreningar som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag, varav sex tillämpar lättnadsregler förväntas uppgå till innebär detta en total kostnad för kategorin på ca 812 000–2 416 000 kronor.

Uppdragsavtal

Av bestämmelserna i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår de grundläggande bestämmelserna om uppdragsavtal, begränsningar i att ingå ett sådant avtal samt vilka åtgärder som krävs av företaget som ingår uppdragsavtal. Dessutom framgår att ett tjänstepensionsföretag ska anmäla ett uppdragsavtal till Finansinspektionen.

Av Finansinspektionens föreskriftsförslag framgår en specifikation av den föreslagna lagens krav på hur ett tjänstepensionsföretag ska välja uppdragstagare med omsorg, hur företaget löpande ska följa upp utlagd verksamhet och vad avtalet ska innehålla. Finansinspektionen föreslår även en lättnadsregel som innebär att ett tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 § i föreskriftsförslaget endast behöver tillämpa de föreslagna föreskrifterna om hur ett tjänstepensionsföretag ska välja uppdragstagare med omsorg och hur företaget löpande ska följa upp utlagd verksamhet på uppdragsavtal som är av väsentlig betydelse. Vidare föreslår Finansinspektionen en lättnadsregel som innebär att ett tjänstepensionsföretag som avses i 8 kap. 2 § i föreskriftsförslaget undantas från vissa innehållskrav på uppdragsavtalet.

Solvens 2-företag: De företag som följer Solvens 2-regelverket för hela sin verksamhet omfattas redan i dag av de krav Finansinspektionen föreslår om uppdragsavtal. Inga merkostnader förväntas därför uppstå.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för dessa företag blir noll kronor.

Blandade livförsäkringsföretag: De företag som har valt att tillämpa övergångsregleringen på tjänstepensionsverksamheten (och Solvens 2-regelverket på den övriga livförsäkringsverksamheten) omfattas enligt övergångsreglerna redan i dag av de krav Finansinspektionen föreslår om uppdragsavtal. Inga merkostnader förväntas därför uppstå.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för dessa företag blir noll kronor.

Ringföretag: Rena tjänstepensionsföretag eller företag med ringa övrig livförsäkring som valt att tillämpa övergångsregleringen i Solvens 2 omfattas enligt övergångsreglerna redan i dag av de krav Finansinspektionen föreslår om uppdragsavtal. Inga merkostnader förväntas därför uppstå.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för dessa företag blir noll kronor.

Tjänstepensionskassor: Finansinspektionen förväntar sig att tjänstepensionskassorna redan i dag har processer och rutiner för utlagd verksamhet som följer av Finansinspektionens allmänna råd om styrning och kontroll av finansiella företag. Finansinspektionen anser att de föreskrifter som föreslås om vad det ska innebära att välja uppdragstagare med omsorg, är en specifikation av den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag som underlättar tillämpningen. Därmed medför förslaget inga merkostnader.

De föreslagna föreskrifterna anger även hur ett tjänstepensionsföretag löpande ska följa upp den verksamhet som omfattas av uppdragsavtal. Föreskrifterna ställer uppföljningskrav på vad tjänstepensionsföretaget initialt, såväl som löpande, ska utföra. Finansinspektionen bedömer att det kan ta mellan 3 och 20 timmar att utföra dessa uppgifter. Arbetet förväntas utföras till 90 procent av konsulter och resten av egen personal.

Finansinspektionen gör ingen bedömning av kostnaden på årsbasis eftersom myndigheten inte har en samlad bild av genomsnittligt antal uppdragsavtal och frekvens för uppföljning i tjänstepensionskassorna. För tjänstepensionskassor som avses i 8 kap. 2 § i de föreslagna föreskrifterna mildras effekten något av att endast uppdragsavtal som är av väsentlig betydelse behöver följas upp på det angivna sättet. De föreslagna kraven på innehåll i uppdragsavtalet borde innebära en högre detaljgrad än vad som följer av de allmänna råd som gäller i dag. Finansinspektionen bedömer att det tillkommande arbetet kan innebära ca 20 timmars merarbete per avtal. För tjänstepensionskassor som avses i 8 kap. 2 § de föreslagna föreskrifterna mildras effekten något av att ett antal innehållskrav inte behöver tillämpas. Finansinspektionen bedömer att arbetet utförs till 90 procent av konsulter och resten av egen personal. Total kostnad per år uppskattas inte eftersom den beror på hur många uppdragsavtal en tjänstepensionskassa som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag har, vilket varierar.

Kostnaderna för en tjänstepensionskassa som följer av de föreslagna bestämmelserna om att löpande följa upp utlagd verksamhet bedöms uppgå till

mellan ca (3–20) timmar x (0,9 x (2 100–3 200) kronor = 6 000–60 000 kronor och även ca 42 000 kronor för att anpassa ett uppdragsavtals innehåll, dvs en total kostnad per tjänstepensionskassa om ca 48 000–102 000 kronor. För ett tjänstepensionsföretag som tillämpar lättnadsregler förväntas kostnaderna minskas. Hur stor minskningen blir beror bl. a. på hur många uppdragsavtal som tjänstepensionsföretaget har och hur ofta de följs upp.

Finansinspektionen bedömer att totala kostnaden för åtta tjänstepensionskassor förväntas uppgå till blir ca 384 000–816 000 kronor.

3.6.9 Lämplighetsprövning

Kraven på lämplighet följer av den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag och inte av de föreslagna föreskrifterna på området. Eftersom lämplighetsprövningen utförs av Finansinspektionen redogör Finansinspektionen för kostnader förknippade med denna. Kostnaderna ingår däremot inte i sammanställningen.

Av Finansinspektionens föreskriftsförslag framgår att tjänstepensionsföretagen ska lämna motsvarande uppgifter till Finansinspektionen vid en lämplighetsprövning som i dag gäller för försäkringsföretagen.

Solvens 2-företag: De företag som följer Solvens 2-regelverket för sin verksamhet ska redan i dag lämna de uppgifter som framgår av bilagorna 2 a och 2 b samt 1 a–c till de föreslagna föreskrifterna. Förutom att en del redaktionella ändringar gjorts i bilagorna för tjänstepensionsföretagen överensstämmer uppgifterna som tjänstepensionsföretagen ska lämna med vad som gäller för försäkringsföretagen.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för dessa företag blir noll kronor.

Blandade livförsäkringsföretag: Tjänstepensionsverksamheten i ett blandat livförsäkringsföretag som valt att tillämpa övergångsregleringen på tjänstepensionsverksamheten (och Solvens 2-regelverket på den övriga livförsäkringsverksamheten), ska redan i dag lämna de uppgifter som framgår av bilagorna 2 a och 2 b samt 1 a–c till de föreslagna föreskrifterna. Förutom att en del redaktionella ändringar gjorts i bilagorna för tjänstepensionsföretagen, överensstämmer uppgifterna som tjänstepensionsföretagen ska lämna med vad som gäller för försäkringsföretagen.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för dessa företag blir noll kronor.

Ringaföretag: Rena tjänstepensionsföretag eller företag med ringa övrig livförsäkring som valt att tillämpa övergångsregleringen i Solvens 2, ska redan i dag lämna de uppgifter som framgår av bilagorna 2 a och 2 b samt 1 a–c till de föreslagna föreskrifterna. Förutom att en del redaktionella ändringar gjorts i bilagorna för tjänstepensionsföretagen överensstämmer uppgifterna som tjänstepensionsföretagen ska lämna med vad som gäller för försäkringsföretagen.

Finansinspektionen bedömer att kostnaden för dessa företag blir noll kronor.

Tjänstepensionskassor: Tjänstepensionskassorna omfattas i dag av krav på att lämna uppgifter enligt bilaga 2 a till Finansinspektionens föreskrifter (FFFS 2009:3) om ägar- och ledningsprövning. I en tjänstepensionskassa omfattas dock inte en verkställande direktör eller vice verkställande direktör av lämplighetsprövningen. En tjänstepensionskassa behöver inte heller lämna in en bilaga motsvarande den föreslagna bilagan 2 b för tjänstepensionsföretagen, som handlar om styrelsens samlade kompetens. Konsekvenserna av de föreslagna föreskrifterna är att de tjänstepensionskassor som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag även behöver fylla i bilagorna 1 a–c samt bilaga 2 b. Dessutom behöver bilaga 2 a skickas in avseende verkställande direktör och vice verkställande direktör. Den utökade kretsen är en konsekvens av den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag, medan bilaga 2 b är en konsekvens av de föreslagna föreskrifterna.

Finansinspektionen bedömer att den tillkommande arbetsinsatsen för att fylla i bilaga 1 a och bilaga 1 b om ägarprövning är ca 4 timmar per bilaga. Vidare bedömer Finansinspektionen att bilaga 1 c om ägarledningsprövning tar ca 2 timmar, medan bilaga 2 b om styrelsens samlade kompetens tar ca 3 timmar att fylla i. Slutligen bedömer Finansinspektionen att bilaga 2 a om ledningsprövning tar ca 2 timmar att fylla i. I och med att kretsen som ska fylla i bilaga 2 a ökar enligt den föreslagna lagen, kommer de tjänstepensionskassor som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag att behöva fylla i bilaga 2 a oftare än vad som är fallet i dag.

Det ska noteras att företaget när det fyller i bilagorna 2 a och 2 b förväntas ta stöd av företagets säkerställande av lämplighetskraven som ska utföras enligt reglerna om lämplighetskrav. Finansinspektionen antar att 90 procent av arbetet med att fylla i bilagorna utförs av konsulter och resten av egen personal. Den årliga kostnaden uppskattas inte eftersom det varierar hur många styrelse- och ägarförändringar som sker.

Finansinspektionen bedömer att kostnaderna för en tjänstepensionskassa som väljer att omvandlas till tjänstepensionsföretag, att fylla i de bilagor som krävs enligt Finansinspektionens föreslagna regler om lämplighets-, ägar- och ägarledningsprövning, förväntas uppgå till ca 4 timmar x (0,9 x (2 100–3 200) kronor + 0,1 x 1 400 kronor) = 8 000–12 000 kronor för bilaga 1 a och b, 4 000–6 000 kronor för bilaga 1 c, 4 000–6 000 kronor för bilaga 2 a och 6 000–9 000 kronor för bilaga 2 b. Bilaga 2 a nämns här eftersom de föreslagna reglerna innebär att den förväntas fyllas i mer frekvent på grund av att kretsen utvidgas.

3.6.10 Överlåtelse av försäkringsbestånd

Av den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår bestämmelser om beståndsoverlåtelse.

I Finansinspektionens föreskrifter framgår formkraven för information vid godkännande av beståndsöverlåtelse från ett tjänstepensionsföretag till ett utländskt tjänstepensionsinstitut. Ett tjänstepensionsföretag som ska inhämta ett godkännande vid en sådan överlåtelse ska först lämna det skriftliga överlåtelseavtalet till de som ska godkänna överlåtelsen. Därefter ska tjänstepensionsföretaget inhämta det skriftliga godkännandet av överlåtelsen. Finansinspektionen uppskattar tidsåtgången för detta förfarande till en timme.

Solvens 2-företag: Finansinspektionen bedömer att det medför en kostnad för dessa företag på 1 timme x 4 företag x 1 400 kronor = 5 600 kronor.

Blandade livförsäkringsföretag: Finansinspektionen bedömer att det medför en kostnad för dessa företag på 1 timme x 8 företag x 1 400 kronor = 11 200 kronor.

Ringaföretag: Finansinspektionen bedömer att det medför en kostnad för dessa företag på 1 timme x 5 företag x 1 400 kronor = 7 000 kronor.

Tjänstepensionskassor: Finansinspektionen bedömer att det medför en kostnad för dessa företag på 1 timme x 8 företag x 1 400 kronor = 11 200 kronor.

3.6.11 Åtgärdsplan och finansiell saneringsplan

Eventuella kostnader som berörda företag kan tänkas få på grund av bestämmelser om åtgärdsplan och finansiell saneringsplan inkluderas inte i analysen av kostnader för företagen. Anledningen till detta är att Finansinspektionen utgår från ett normaleffektivt företag vid beräkningarna.

3.6.12 Föreskrifter och allmänna råd om tillsynsrapportering för tjänstepensionsföretag

Av bestämmelserna i den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag framgår att Finansinspektionen får meddela föreskrifter om vilka upplysningar ett tjänstepensionsföretag ska lämna till tillsynsmyndigheten eller till SCB. Det framgår också att Finansinspektionen får meddela föreskrifter om när och hur de ska lämnas.

Av Finansinspektionens föreskriftsförslag framgår att ska lämna upplysningar till Finansinspektionen. Vidare finns bestämmelser om när, hur och vilka upplysningar företagen ska lämna.

Berörda företag rapporterar i dag kvantitativa uppgifter till Finansinspektionen. Merparten av dessa uppgifter kommer att finnas kvar i den föreslagna nationella rapporteringen, men ytterligare krav tillkommer och viss rapportering förändras, bl.a. tillkommer nya krav på kvalitativa upplysningar. Finansinspektionen bedömer att de årliga återkommande kostnaderna för att

rapportera in dessa nya kvantitativa kvartals- och årsuppgifter endast blir marginellt högre än vad kostnaderna är för företagen i dag. Detta beror bland annat på att trafikljusrapporteringen som i dag lämnas varje kvartal till Finansinspektionen försvinner och ersätts av rapportering av det riskkänsliga kapitalkravet.

Att företagen tidigare har rapporterat trafikljuset innebär också att omställning till rapportering enligt det riskkänsliga kapitalkravet blir enklare då det finns vissa likheter med olika krav på olika risker. Finansinspektionen uppskattar att tidsåtgången och kostnaderna för den löpande kvantitativa nationella rapporteringen kommer att ligga på ungefär samma nivå som i dag. Det tillkommer dock extra årliga kostnader för den EU-gemensamma statistikrapporteringen. Detta är en helt ny rapportering, som sannolikt kommer att kräva att företagen investerar i ett nytt rapporteringsverktyg.

Kostnaderna för rapporteringen antas bli högre i absoluta tal för de större företagen än för de mindre. En anledning till detta är att komplexiteten i de mindre företagens verksamhet antas vara lägre, och att företag med mer begränsad verksamhet inte kommer att behöva rapportera lika många uppgifter.

I den nuvarande rapporteringen finns vissa lättnader för livförsäkringsföretag med en balansomslutning under en miljard kronor. Lättnaderna innebär att dessa företag endast behöver lämna en begränsad mängd uppgifter. För tjänstepensionskassor går gränsen för lättnader vid 500 miljoner kronor i balansomslutning. Finansinspektionen föreslår samma gräns för tjänstepensionsföretagen som för livförsäkringsföretagen. Denna gräns kommer troligtvis främst att omfatta nystartade tjänstepensionsföretag. Då det troligtvis inte kommer finnas så många tjänstepensionsföretag som är "mindre" enligt denna definition, så blir följderna att inte så många företag kommer att omfattas av lättnaden.

Företag med en balansomslutning som understiger 25 miljoner euro ska endast rapportera ett fåtal uppgifter och endast på årsbasis, vilket innebär att deras kostnader för den löpande rapporteringen bör bli lägre än de större företagens. Finansinspektionen uppskattar att det kommer uppstå en engångskostnad för dessa företag för bland annat identifiering av vilka uppgifter som ska rapporteras och för införande av nya datasystem. Därefter kommer dessa företag, som en del i den återkommande rapporteringen, endast att behöva ta fram ett 30-tal uppgifter från sina system en gång per år. Finansinspektionen bedömer att det bör ta 20 minuter i anspråk att identifiera och ta fram varje enskild post, vilket ger en inledande kostnad på 10 timmar samt en återkommande årlig kostnad på fem timmar att sammanställa och lämna in rapporten.

Kvantitativ nationell rapportering: Finansinspektionen uppskattar att det kommer uppstå en engångskostnad för arbetet med att ställa om till den nya föreslagna rapporteringen. Det innebär initiala kostnader för företagen att kartlägga och ta fram dessa nya uppgifter samt ställa om sina system.

Finansinspektionen uppskattar att den initiala arbetsinsatsen för den kvantitativa nationella rapporteringen är 200–350 timmar, beräknat på att ett stort företag har ca 2 000 uppgifter att kartlägga och att de ägnar ca 10 minuter åt varje uppgift. Ett mindre företag uppskattas behöva göra detta för endast 60 procent av de uppgifterna. I beräkningarna nedan har Finansinspektionen utgått från 350 timmar.

Kvalitativ nationell rapportering: Den kvalitativa nationella regelbundna tillsynsrapporteringen är en ny föreslagen rapportering. Vid möte med extern referensgrupp i oktober 2018 framkom att arbete med att upprätta och samordna de olika kvalitativa rapporterna enligt Solvens 2-regelverket tar ca tre månader för ett större försäkringsföretag. De föreslagna kvalitativa rapporterna för tjänstepensionsföretagen är dock mindre omfattande än för företag som följer Solvens 2-regelverket. Finansinspektionen bedömer därför att det bör ta två månader att upprätta och samordna dessa rapporter. Tidsåtgången för detta bedöms initialt uppgå till ca 320 timmar. Den årliga uppdateringen av de kvalitativa rapporterna bedöms ta 5–10 dagar. Kostnaden för att ta fram uppgifterna årligen bedöms därmed uppgå till ca 40–80 timmar.

Kvantitativ EU-rapportering: Den EU-gemensamma statistikrapporteringen är en helt ny rapportering. De initiala kostnaderna för arbetet med denna rapportering uppskattas därför bli något högre än för arbetet med den nationella rapporteringen. Den uppskattningen baseras på att företagen har färre uppgifter att kartlägga men att varje enskild post av de ca 450 posterna beräknas ta längre att kartlägga och ta fram. Tidsåtgången för detta uppskattas till 250–400 timmar. I beräkningarna nedan har Finansinspektionen utgått från 400 timmar.

Det nya rapporteringsformatet (XBRL) kan också innebära att företagen måste investera i ett nytt rapporteringssystem. Finansinspektionen uppskattar kostnaden för ett sådant XBRL-system till 25 000 – 50 000 kronor i genomsnitt per år.¹¹¹ I beräkningarna använder Finansinspektionen den högre siffran, 50 000 kronor, i syfte att inte underskatta kostnaderna. För de företag som redan har ett rapporteringssystem som är kompatibelt med det nya rapporteringsformatet kan formatändringen tänkas medföra en engångskostnad för anpassning eller implementering av nya system. Företagen kan i samband med detta behöva rekrytera personal med lämplig kompetens eller anlita externa konsulter, vilket i sin tur medför kostnader. Därtill förväntas löpande kostnader för underhåll och uppdatering av nödvändiga datasystem tillkomma till följd av det nya rapporteringsformatet. Därutöver kommer löpande kostnader för att ta fram uppgifter inför varje rapporteringstidpunkt. Kostnaden för detta beror på om företaget kan automatisera sitt rapporteringssystem eller om det behöver lägga in uppgifterna manuellt. En tidsuppskattning för att lämna in kvartals- och årsuppgifter uppskattas till 50–75 timmar om året.

¹¹¹ Kostnadsuppskattningen kommer dels från uppgifter på XBRL-leverantörers webbplatser, dels från muntliga uppgifter från ett av de bolag som i dag använder XBRL för Solvens 2-rapportering.

Solvens 2-företag: De livförsäkringsföretag som följer Solvens 2-regelverket följer även rapporteringsrutinerna enligt Solvens 2-regelverket för all verksamhet. Det innebär att företagen är vana av att ta fram kvalitativa rapporter och att rapportera via XBRL-formatet. Det betyder att dessa företag troligtvis har mindre behov av konsulter än andra företag.

Vid beräkningarna har Finansinspektionen utgått från att dessa företag till ca 40 procent anlitar konsulter för EU-rapporteringen och till ca 12,5 procent för övrig rapportering. Beräkningarna avser 4 företag. Licenskostnaden för XBRL-programvaran uppskattas till 50 000 kronor per företag.

Kvantitativ nationell rapportering: 2 082 500 – 2 275 000

Kvalitativ nationell rapportering: 1 904 000 – 2 080 000

Kvantitativ EU-rapportering: 2 888 000 – 3 592 000

Blandade livförsäkringsföretag: Dessa företag omfattas av Solvens 2-regelverket för den verksamhet som inte utgör tjänstepensionsverksamhet. Det innebär att företagen är vana av att ta fram kvalitativa rapporter och att rapportera via XBRL-formatet. Dessa företag har därför sannolikt ett mindre behov av konsulter jämfört med andra företag.

Vid beräkningarna har Finansinspektionen utgått från att dessa företag anlitar ca 40 procent konsulttimmar för EU-rapporteringen och ca 12,5 procent för övrig rapportering. Beräkningarna avser 8 företag. Licenskostnad för XBRL-programvara uppskattas till 50 000 kronor per företag.

Kvantitativ nationell rapportering: 4 165 000 – 4 550 000

Kvalitativ nationell rapportering: 3 808 000 – 4 160 000

Kvantitativ EU-rapportering: 5 776 000 – 7 184 000

Ringaföretag: De företag som benämns ringaföretag omfattas i dagsläget inte av rapportering enligt Solvens 2-regelverket. Därmed är kraven på de kvalitativa rapporterna och den EU-gemensamma statistikrapporteringen helt nya för dessa företag. Finansinspektionen uppskattar därför att dessa bolags arbete med att upprätta rapporterna för första gången bör ta mer tid i anspråk än vad det normalt tar för de blandade livförsäkringsföretagen. Samtidigt kan det även medföra att de i större omfattning behöver anlita konsulter för rapporteringsarbetet.

Vid beräkningarna har Finansinspektionen utgått från att dessa företag anlitar ca 40 procent konsulttimmar för EU-rapporteringen och ca 12,5 procent för övrig rapportering. Beräkningarna avser 5 företag. Licenskostnad för XBRL-programvara uppskattas till 50 000 kronor per företag.

Kvantitativ nationell rapportering: 2 603 000 – 2 844 000

Kvalitativ nationell rapportering: 2 380 000 – 2 600 000

Kvantitativ EU-rapportering: 3 610 000 – 4 490 000

Tjänstepensionskassor: Tjänstepensionskassorna omfattas, liksom ringaföretagen, i dagsläget inte av något krav på kvalitativ rapportering. Vid en jämförelse med ringaföretagen bedömer Finansinspektionen att tjänstepensionskassornas verksamhet består av en mindre komplex verksamhet i detta avseende. Därmed bör åtgången i arbetstimmar också ligga något lägre. Deras behov av att anlita konsulter för arbetet med den nya rapporteringen bedöms dock vara större, vilket medför att kostnaden per timme blir högre.

Vid beräkningarna har Finansinspektionen utgått från att dessa företag anlitar ca 75 procent konsulttimmar för EU-rapporteringen och ca 25 procent för övrig rapportering. Beräkningarna avser 8 företag. Licenskostnad för XBRL-programvara uppskattas till 50 000 kronor per företag.

Kvantitativ nationell rapportering: 4 410 000 – 5 180 000

Kvalitativ nationell rapportering: 4 030 000 – 4 736 000

Kvantitativ EU-rapportering: 6 560 000 – 9 200 000

3.6.13 Förslag till föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag och tjänstepensionsföretag

Huvuddelen av de föreslagna redovisningsföreskrifterna berör svenska försäkringsföretag och understödsföreningar (tjänstepensionskassor), som kommer att söka tillstånd att driva verksamhet som tjänstepensionsföretag enligt den föreslagna lagen om tjänstepensionsföretag.

Understödsföreningarna kommer att påverkas mer än försäkringsföretagen, eftersom de har tillämpat äldre regler i ÅRFL och annan lagstiftning. De har också tillämpat äldre regler i Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd (FFFS 2008:26) om årsredovisning i försäkringsföretag, som numera är upphävda.

Finansinspektionen bedömer att de nya redovisningsföreskrifterna sammantaget underlättar tillämpningen genom att de befintliga reglerna anpassas till de föreslagna lagreglerna. Vidare bedömer Finansinspektionen att de föreslagna nya redovisningsföreskrifterna för försäkringsföretagen, bör ha marginell inverkan på företagens redovisning eller processer och system för att ta fram redovisningsinformation. Detta eftersom ändringarna inte innebär några större förändringar i den information som företagen behöver ta fram. De nya föreskrifterna bör därför, enligt Finansinspektionens uppfattning, inte medföra några administrativa, materiella eller finansiella kostnader för försäkringsföretagen utöver de kostnader som uppstår med anledning av lagändringarna. Understödsföreningarna kan dock drabbas av vissa merkostnader på grund av att de har tillämpat äldre redovisningslagstiftning under en längre tid. Finansinspektionens uppfattning är att dessa kostnader är av engångskaraktär för anpassning av främst upplysningar i årsredovisningen och att de inte beror på de föreslagna nya redovisningsföreskrifterna. Finansinspektionen har därför ingen möjlighet att bedöma dessa kostnader.

3.7 Samlade kostnader för företagen

I den följande tabellen 3.7.1 finns en sammanställning av kostnaderna för företagen. Sammanställningen baseras på de antaganden som har redovisats tidigare.

För Solvens 2-företagen, de blandade livförsäkringsföretagen och de med ringa övrig verksamhet uppskattas den genomsnittliga kostnaden till ca 5 miljoner kronor per företag. För tjänstepensionskassorna förväntas den genomsnittliga kostnaden bli högre, ca 8 miljoner kronor. Eftersom flera av tjänstepensionskassorna är relativt små förväntas kostnaden för dessa bli betydligt lägre än genomsnittskostnaden.

Tabell 3.7.1 Belopp i tusentals kronor	4 företag		8 företag		5 företag		8 företag		25 företag	
	S2-företag		Blandade företag		Ringaföretag		Tjänstepensionskassor		Summa	
Rubrik	min	max	min	max	min	max	min	max	min	max
Tillämpningsområde	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Verksamhetsplan	1 120	1 120	2 240	2 240	350	350	3 360	5 210	7 070	8 920
Information	7 400	7 400	12 000	12 000	21 000	21 000	8 500	8 500	48 900	48 900
FTA	224	224	538	538	616	616	806	1 229	2 184	2 606
Kapitalbas	105	105	52	52	22	22	0	0	179	179
Kapitalkrav	986	986	1 882	1 882	1 210	1 210	2 822	4 301	6 900	8 379
Företagsstyrning										
Lämplighetskrav	0	0	0	0	0	0	7 576	11 544	7 576	11 544
Styrdokument	448	448	896	896	560	560	2 469	11 017	4 373	12 921
FTB	0	0	0	0	0	0	605	922	605	922
Investeringsriktl. konsekvenser	134	134	269	269	168	168	179	179	750	750
Centrala funktioner	0	0	0	0	0	0	7 560	11 520	7 560	11 520
Riskhanteringssystem	0	0	0	0	0	0	739	1 978	739	1 978
Egen risk- & solvensbedömning	448	672	896	1 344	840	1 400	812	2 416	2 996	5 832
Uppdragsavtal	0	0	0	0	0	0	384	816	384	816
Levningsprövning mm	0	0	0	0	0	0	22	27	22	27
Godkännande vid överlåtelse	6	6	11	11	7	7	11	11	35	35
Ingripande	0	0	22	112	22	112	33	242	77	466
Rapportering										
Kvantitativ nationell rapportering	2 083	2 275	4 165	4 550	2 603	2 844	4 410	5 180	13 261	14 849
Kvalitativ nationell rapportering	1 904	2 080	3 808	4 160	2 380	2 600	4 030	4 736	12 122	13 576
Kvantitativ EU-rapportering	2 888	3 592	5 776	7 184	3 610	4 490	6 560	9 200	18 834	24 466
Årsredovisning	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Summa	17 745	19 042	32 555	35 238	33 388	35 379	50 879	79 027	134 567	168 686
<i>per företag</i>	4 436	4 760	4 069	4 405	6 678	7 076	6 360	9 878	5 383	6 747